PEDAGÓGIAI PROGRAM

4. SZÁMÚ MELLÉKLETE

Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium,
Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

KODÁLY
ISKOLA

AZ
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
HELYI TANTERVE

Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola,

Gimnázium, Szakgimnázium és

Alapfokú Művészeti Iskola

OM azonosító kód: 200923

Tartalom

I. Rész - ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK 3
II. Rész - ZENEMŰVÉSZETI ÁG 7
A) KLASSZIKUS ZENE 7
AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 7
A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 14
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 14
FAFÚVÓS TANSZAK 18
FURULYA 18
FUVOLA 41
OBOA 71
KLARINÉT 95
SZAXOFON 119
FAGOTT 145
RÉZFÚVÓS TANSZAK 166
TROMBITA 166
KÜRT 185
HARSONA–TENORKÜRT–BARITONKÜRT 205
TUBA 229
AKKORDIKUS TANSZAK 248
GITÁR 248
ÜTŐHANGSZER 266
BILLENTYŰS TANSZAK 292
ZONGORA 292
CSEMBALÓ 317
ORGONA 337
VONÓS TANSZAK 354
HEGEDŰ 354
BRÁCSA 373
GORDONKA 391
NAGYBŐGŐ 414
VOKÁLIS TANSZAK 432
MAGÁNÉNEK 432
ZENEISMERET TANSZAK 443
SZOLFÉZS KÖTELEZŐ 443
SZOLFÉZS 460
ZENEISMERET 511
ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM 529
ZENEELMÉLET 537
KAMARAZENE TANSZAK 544
KAMARAZENE 544
ZENEKAR 550
KÓRUS 554
B) NÉPZENE 557
AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI 557
A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 560
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 561
VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK 564
NÉPI HEGEDŰ 564

NÉPI BRÁCSA 578
NÉPI BŐGŐ/CSELLÓ 595
FÚVÓS TANSZAK 611
NÉPI FURULYA 611
PENGETŐS TANSZAK 624
CITERA 624
VOKÁLIS TANSZAK 647
NÉPI ÉNEK 647
KAMARAZENE TANSZAK 699
NÉPI KAMARAZENE 699
III. Rész - TÁNCMŰVÉSZETI ÁG 707
NÉPTÁNC TANSZAK 707
AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI 707
A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI 708
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI 709
NÉPTÁNC TANSZAK 710
NÉPI JÁTÉK 710
NÉPTÁNC 711
FOLKLÓRISMERET 720
TÁNCTÖRTÉNET 724
NÉPZENEI ALAPISMERETEK 726
TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS 732

I. Rész - ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A követelmény és tantervi program szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 10. § (3) bekezdése kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

2. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a művészeti–kulturális műveltség azon elemeit, továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

A követelmény és tantervi program a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységes alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok, ezen belül a helyi tantervek kidolgozását, melyeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeiként kezel.

Alapelvek, célok

Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző– és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat, azon belül helyi tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség– és személyiségfejlesztésen van.

A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás–nevelés megvalósításához, az esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez.

A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene–, a tánc–, a képző– és iparművészeti, valamint a szín– és bábművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.

A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség– és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

Az alapfokú művészeti oktatás–nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő.
A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző– és iparművészetben, valamint a szín– és bábművészetben ötvöződnek.
Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.
A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.
A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó–alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.
A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja tartalmi szabályozásának értelmezése

A követelmény és a tantervi program
A követelmény és a tantervi program a pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapdokumentuma.
A követelmény és a tantervi program művészeti áganként határozza meg a nevelő–oktató munka kötelező közös céljait, tartalmazza a nevelő–oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat.

Fejlesztési feladat
A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a művészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv
Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, vagy összeállít.
A közoktatásról szóló törvény 8/B. §–ának (5) bekezdésében foglaltak alapján az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv az oktatásért felelős miniszter által – művészeti áganként – kiadott Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.
A közoktatásról szóló törvény 45.§–ának (3) bekezdése alapján az alapfokú művészetoktatási intézmény a helyi tantervét az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján készíti el, vagy az ily módon készített tantervek közül választ, és azt építi be helyi tantervként pedagógiai programjába. A helyi tanterv összeállításánál lehetőség van a helyi sajátosságok figyelembe vételével történő tantervfejlesztésre.

Követelmények
A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer.
A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen *ismeretek* megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok *alkalmazására* helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

Kompetenciák
A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

Tananyag
Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása.
A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló– és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer. Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.

Tanszak
Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A művészeti ágon belül választott szakirány.

Tantárgy
A művészeti ág szakirányán belül választott tantervi program

Óraterv
A jogszabályokba foglalt tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.

Tantervi program
Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.

Tantervi tananyagtartalom
A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit. A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt, a kultúraközvetítés szempontjából relevánsak.

Taneszköz
Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy. A taneszközök lehetnek hangszerek, háromdimenziós (tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök), nyomtatott (tanári és tanulói segédletek), oktatástechnikai taneszközök (anyagok és egyéb eszközök).

Vizsgakövetelmények
Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer szakaszainak határain. Az alapfokú művészetoktatási intézményeket érintően a jogszabályban rögzített a *művészeti alapvizsga és záróvizsga követelménye*. E vizsgakövetelmények az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épülnek.

Az alapfokú művészetoktatás követelmény és tantervi program alkalmazásának, és a programfejlesztés gyakorlatának fogalmai

Oktatási program, (pedagógiai rendszer) a helyi tantervben

A tanítás–tanulás megtervezését–megszervezését segítő, dokumentumok, szakmai eszközök rendszere. A pedagógiai rendszer jellegzetes komponensei a következők.

Tantervi program: tartalmazza a tantárgy tanításának céljait, fejlesztési feladatait, a követelményeket témákhoz, évfolyamokhoz vagy hosszabb ciklusokhoz rendelve, az értékelés elveit, továbbá kijelöli és az időben elrendezi a tananyagot.

Pedagógiai koncepció, mely összefoglalja, elméletileg is megalapozza azokat a pedagógiai elveket, amelyeken a program alapul.

Modulleírások: részletes leírást adnak egy–egy téma feldolgozásának menetéről, mindenekelőtt a tanulói tevékenységekről és az ajánlott eszközökről.

Eszközi elemek, amelyek lehetővé teszik a tervezett tevékenységek megvalósítását:

információhordozók: tankönyvek, kották, szövegek, képek, filmek, hanghordozók, makettek, digitális adathordozók stb.,

feladathordozók: munkafüzetek, feladatlapok stb.,

a kettő kombinációi: szoftverek stb.

(d) Minden olyan további eszköz, mely a feladat megoldását, a tevékenység végzését lehetővé teszi. (Pl.: hangszerek, egyéb felszerelések.)

Értékelési eszközök, amelyek elősegítik a tanulói teljesítmények javítását, növelését, amelyek a tanuló egyéni fejlődését szolgálják.

Továbbképzési programok, melyek során felkészítik a pedagógusokat a program alkalmazására és továbbfejlesztésére.

Támogatás: tanácsadás és programkarbantartás külső szakértő és az iskolavezetés részéről.

A szóhasználatot differenciáltabbá tehetjük, ha oktatási programnak az (1), (2), (3) és (4) pontban felsorolt komponenseket nevezzük, programcsomagról akkor beszélünk, ha ezek kiegészülnek az (5) ponttal. A pedagógiai rendszer pedig a (6) és (7) pontokat is tartalmazza.

A programfejlesztés szintjei

A modulok szintje: a program elemi egysége a modul, azaz a tanítási (tanulási) egység, a pedagógiailag feldolgozott téma.

Itt alapvetően két feladat van: a témák azonosítása (azaz a tananyag kiválasztása) és a témák tanításának megtervezése. Egy modul több variációban készül el aszerint, hogy fiatalabb vagy idősebb tanulóknak szánjuk.

Az adatbázis szintje: a modulokhoz eszközi elemeket kell kidolgozni: feladatokat, szemléltető és informatív anyagokat. Ezek azonban professzionális fejlesztés esetén nem kötődhetnek kizárólagosan egyetlen modulhoz, külön adatbázisba szerveződnek, amely háttérként szolgál a legkülönbözőbb modulok számára.

A rendszerek szintje: a modulok sorrendje és egymásra épülése természetesen az esetek többségében nem lehet véletlenszerű. A programoknak bejárási utakat kell kínálni (lehetőleg többes számban) a kidolgozott modulokhoz. Bizonyos eszközi elemek szorosan kötődnek ezekhez a bejárási utakhoz. Ilyenek a tankönyvek, az értékelési eszközök, a továbbképzési programok, továbbá a tantervi programok.

II. Rész - ZENEMŰVÉSZETI ÁG

A) KLASSZIKUS ZENE

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.
A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott
Rézfúvós tanszak tantárgyai: trombita, kürt, harsona–tenorkürt–baritonkürt, tuba
Akkordikus tanszak tantárgyai: cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő
Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, csembaló, orgona
Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő
Vokális tanszak tantárgya: magánének
Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, egyházzene, improvizáció,
Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének
Kötelező tantárgy: szolfézs*
Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, zeneismeret, kamarazene, zenekar, kórus.
Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.
*Ha a tanuló teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam) helyette a kötelezően választható tárgyak közül egy tantárgy felvétele kötelező.

Óratervek
Az „A" tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona–tenorkürt–baritonkürt, tuba, cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka,

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak számai

(1)*+ 4+4 évfolyam:* brácsa, nagybőgő, csembaló, orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene) valamint más művészeti ág (képző– és iparművészeti, táncművészeti, szín– és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
*Kötelezően választható tantárgy***:** 5–10. évfolyamig
Csoportos foglalkozás: 2x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2–8 fő)
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2–8 fő)
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok: (minimum)
Ek.1.–2. és 1.évfolyam 5 perc
2–3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

*Főtárgy***:** hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.
Kötelező tantárgy: szolfézs
Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembalo főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól
Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	(1)	**(2)**	**(1)**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantantárgy					0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1	0–1
Választható tantantárgy	(2)	(2)	(2)	0–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona–tenorkürt–baritonkürt, tuba, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, harmonika, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona, csembaló,

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

*Kötelezően választható tantárgy***:**

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3–4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A" TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene
Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet–zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy.
Választható tantárgy: második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	**(2–4)**	**(2–4)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma
(2)+6+4 évfolyam: szolfézs
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma
(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet
(2+4) 2+4 évfolyam: kamarazene
A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zenetörténet–zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.
A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:
szolfézs kötelező: (2)+ 4 évfolyam (előképző 1–2) + alapfok 1–4. évfolyam
zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A" tagozaton 2x45 perc
kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő
*Kötelező tantárgy***:** „A" tagozaton egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2–8 fő
Korrepetició (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1.–2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B" TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs
Kötelező tantárgy: zongora
Választható tantárgy: második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**							
	Alapfok				**Továbbképző**			
	3	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma
4+4 évfolyam: szolfézs
Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. „B" tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: csoportos 2x45 perc
Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2–8 fő
*Korrepetició***:** a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

– A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).

– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.

– A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

– Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

– Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.

– Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia

– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.

– A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

– A kortárs zene befogadására nevelés.

– A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

– Tehetséggondozás.

– Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás

– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B" tagozatos tanulók számára, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy („A" tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy („B" tagozat): szolfézs

Szolfézs főtárgy („A" és „B" tagozat): szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy(„A" tagozat): zenetörténet–zeneirodalom,

Zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): zeneelmélet,

Kamarazene főtárgy („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy („A" tagozat): szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy („B" tagozat): szolfézs

Szolfézs főtárgy („A" és „B" tagozat): szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A" tagozat): zenetörténet–zeneirodalom,

Zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): zeneelmélet,

Kamarazene főtárgy („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet A szóbeli vizsga írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy („A" és „B" tagozat), kamarazene főtárgy („A" tagozat): főtárgy

Szolfézs („A" és „B" tagozat), zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai

Az záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A. „B" tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok („A" tagozat): szolfézs, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet, vagy zeneismeret

Hangszeres tanszakok („B" tagozat): szolfézs

Szolfézs főtárgy („A" és „B" tagozat): szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A" tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok („B" tagozat): szolfézs

Szolfézs főtárgy („A" és „B" tagozat): szolfézs

Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A" tagozat):-zenetörténet – zeneirodalom

Kamarazene főtárgy („A" tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Zeneelmélet főtárgy („A" tagozat): zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok („A” és „B” tagozat), kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy
Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom–zenetörténet főtárgy („A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:
Hangszeres főtárgyak
Gyakorlati vizsga
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc
Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy
Gyakorlati vizsga:
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc
Elméleti vizsga:
„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy „A” tagozat
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy „A” tagozat
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy„A” tagozat
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga–tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga–tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga–tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga–tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

II. Fejezet

FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

– a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
– hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
– tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

– a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc–s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszer részei, összeállítása.

– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
– Különböző játékmód és hangindítások
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Játék a hangszer fejével.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása — A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.
Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások .
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.
– Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanuló *kizárólag helyes beidegződésekkel* rendelkezzen.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
– Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
– A *dü* és *tü* hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
– A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kívülről is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két–három népdal, kotta nélkül.
– Egy–két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
– Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.

– Régi és új stílusú magyar népdalok.
– A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
– Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo–decrescendo–val.
– A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

Ajánlott tananyag
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
Bali J.: Furulyaiskola I.
Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
Keuning, Hans P.: 30 simple studies
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Anonymus: Allemande (EMB 4303)
Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
Anonymus: Rondo (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények
Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
A *tü–dü* hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
Dúr skálák gyakorlása.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kívülről is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála-lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
– 1 népdal, kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A *tü, dü, rü* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– Dúr és moll skálák c^1–c^3 hangterjedelemben.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.

– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag

Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)
Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
Keuning, H. P. 20 studies
Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118–150. (SM 1479)
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kívülről is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parányrilla, előkék.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
– „F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A *t, d, r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccato–játék nyelvzárással.
– Dúr és moll skálák c^1–d^3 tercekkel, hármashangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Az „F”–alapú furulya használatának gyakorlása.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
– A „rekesz”–légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő–szükségletére.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P.: 20 studies
Keuning, H. P.: 10 difficult studies
Keuning, H. P.: 25 studies
Keuning, H. P.: 40 simple studies
Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für S...)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

Követelmények
A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F”–alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
– Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Loeillet, J. B.: e–moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
Pepusch, J. Chr.: G–dúr „altszonáták" 6/3. szopránon
Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita – tételek
Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: B–dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
Marcello, B.: d–moll szonáta op. 2/2
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála-figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 szonáta– vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Kromatikus skála.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D–dúr (EMB 14071)

Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160–3)
Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: C–dúr szonáta op. 3/3
Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Követelmények
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
– 1 etűd,
– 2 szonáta– vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B" tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Pontozott ritmusértékek, 8–ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
– Enharmónia.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
– Az f alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
– Az f–alapú hangszer használatának gyakorlása.
– A „rekesz"–légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
– Az abc–s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises

Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P. 20 studies
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, Hans P. 40 simple studies
Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für S...)
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta III., II. tétel
Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel EMB 13160–3)
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
– 1 etűd,
– 2 különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
– Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccatók nyelvzárással.
– Az altfurulya használatának gyakorlása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Bourrée I., II. h–moll (Z. 14071)
Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta I., IV. tétel
Loeillet, J. B.: C–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita – tételek
Händel, G. Fr.: g–moll szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Marcello, B.: op. 2/2 d–moll szonáta
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.
Altfurulya használata.
A fogástáblázat önálló használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– 2 etűd.
– 2 szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjeleik, tizenhatod–triolák.
– Inégal játék fogalma.
– A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
– A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánctípusok.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. I Essercizi per il Flauto dolce

Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10
Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita
Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: op. 2/7 B–dúr szonáta
Pepusch, J. Chr.: B–dúr „altszonáták" 6/6.
Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
Vivaldi, A.: d–moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

Követelmények
A *t, d, r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– 2 etűd.
– 2 szonáta– vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Az inégal játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– Versenymű, fantázia.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– A *t, d, r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– A *t–l d–l* összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)

Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
Altfurulyaszólamok olvasása kóruslejegyzésben.
Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 1 teljes szonáta kotta nélkül.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló
– legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f^1 g^3–ig (in F),
– legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
Ismerje
– az f^1– g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,

– a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– a tanult anyagban előforduló tempo– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a furulya történetét, rokon hangszereit,
– a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim négyeshangzat–felbontásokkal, minimum az f1–g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
– két etűd vagy egy variációsorozat,
– legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei
vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: *minimum 15 perc*

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán– vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book–ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén).
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160–3), Vivaldi: F–dúr szonáta RV 52, d–moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F–dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust–hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén).
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a–moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I–II. tétel, Fesch: F–dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén). A
vizsgaanyagot az etűd és kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,

– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

***Továbbképző évfolyamok* „A" tagozat**

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– *T–l, d–l* artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Összetett hangindítások, valamint az inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.– (EMB 12002)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
Brüggen, F:. 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U.: Methodische Übungen
Veilhan, J.–C.: La flute à bec baroque
Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Thomas, B.: The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények

Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.

Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
— Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
t–d, t–r, d–r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége. Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.

Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
– A *t–r–l–r* összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– A *t–r–l–r* összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények
(t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.

Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv", a *di–dll di–dll*.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block"–jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék, valamint a „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A különböző vibratók tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények
A *t–k t–k, d–g d–g* „duplanyelves" hangindítások alkalmazása.
Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 2 különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A túlpontozás, mint zenei elem.
– Összetett ornamensek.
– Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
– A *t, d, r, l* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratók állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Braun, D.: Szólók
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Händel, G. Fr.: B–dúr szonáta
Händel, G. Fr.: g–moll szonáta
Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160–3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Preludes from The Division Flute (1706)
Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: (kis) f–moll szonáta (TWV 41: f 2)
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

Követelmények
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
h *t*
–d, t–r, d–r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– 2 etűd.
– egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– A *t–r–l–r* összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– A *t–r–l–r* összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratók állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Brüggen, Fr.: 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7–11.
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta
Mancini, Fr.: 12 szonáta
Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
Telemann, G. Ph.: (kis) C–dúr szonáta (TWV 41: C 2)
Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
Vivaldi, A.: RV. 427. D–dúr koncert (szoprán)

Követelmények
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
(t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.
A barokk szvit tételeinek ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– 2 etűd.

– egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratók állandó fejlesztése, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag

Bach, J. S.: F–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
Dieupart, Ch.: 6 szvit
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran–Blockfluit
Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F–dúr, d–moll
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sammartini, G.: F–dúr koncert
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
Telemann, G. Ph.: a–moll fantázia
Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
Vivaldi, A.: g–moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
Vivaldi, A.: D–dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte (2. fele)
Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

Követelmények

Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skálák tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– 1 etűd.

– 1 korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv”, a *di–dll di–dll*.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block”–jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
– Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék, valamint a *t–k t–k, d–g d–g* „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
– A különböző vibratók tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Bach, J. S.: C–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
Bach, J. S.: F– (vagy G–)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
Castrucci, P.: F–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
Castrucci, P.: C–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
Corelli, A.: Szonáták 1–6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
D’Hervelois, De Caix: G–dúr szvit (szoprán)
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
Quantz, J. J.: Capricciok
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
Telemann, G. Ph.: a–moll szvit
Telemann, G. Ph.: B–dúr fantázia
Telemann, G. Ph.: d–moll fantázia
Vivaldi, A.: G–dúr koncert op. 10 no. 6

Követelmények

Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
A *t–k t–k, d–g d–g* „duplanyelves” hangindítások használata, hármas elrendezésben is.
Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– skálák: *b*–s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– 1 etűd.
– 1 korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele. kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló legyen képes
– a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben
– a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására
– a segédfogások önálló megválasztására,
– az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására
– a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására
– az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
– megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét. Rendelkezzék
– az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel,
– egyenletes, laza ujjtechnikával,
– zenei képzelőerővel.

„B" tagozat (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– hangszere történetét és irodalmát,
– f^1–a^3 –ig (in F) a fogásokat,
– a trilla–, segéd–, piano–, forte– fogásokat,
– az irodalomra legjellemzőbb tánc– és tételtípusok tempóit és karaktereit, Legyen képes
– a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
– megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
– a levegő tudatos beosztására,
– vibrato–mentes hang képzésére,
– értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

– összehangolt ujj– és nyelvtechnikával,
– fürge szimpla–nyelvtechnikával,
– saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

– tisztán intonálni,
– pontos ritmusban játszani,
– dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat

– Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke(Schott),, Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák(Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén).
– Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és
– egy korabarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel (Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1–5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus),, G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c–moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén).
– Egy teljes szonáta vagy concerto és
– egy korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g–moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek
1 billentyűs hangszer
1 db egész alakot visszaadó tükör, 2 vagy több állítható magasságú kottaállvány, metronóm,

FUVOLA

A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a fuvola történetét,
– a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.
– zenei memóriát

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről.
– A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
– A törzshangok olvasása
– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– A 2/4, 4/4 –es ütemek.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok

– A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
– Gyermek– és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Különböző légzésgyakorlatok
– A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Ajánlott tananyag
Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.
A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül.
– 2 gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Hangszerismeret
– A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
– A törzshangok biztosabb olvasása
– A nyújtó pont ismerete, nyújtott és élesritmus
– A 2/4, 3/4, 4/4 –es ütemek ütemsúlyok.
– A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzéstechnika kialakítása érdekében.
– A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
– Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
– A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.

Ajánlott tananyag

Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
Magic Flute (Die Flötenschule von Anfang an Band 1 (Barbara Gisler–Haase UE 30370)
Spiel und Spass mit der Blockflöte I. (Schott 7770)

Követelmény
A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.
A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
Biztos hangindítás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül,
– 2 gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

Alapfok évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A fafúvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
– A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
– A módosítójelek ismerete.
– Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
– Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
– Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), triós forma, Tempo I.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes test–, hangszer– és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
– Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).– A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése.
A hangindítás és –befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
– A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
– A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)

Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Abracadabra Flute (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–5685–9)
Bántai – Sipos: Könnyű előadási darabok fuvolára (EMB 8959)
Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
Lőrincz – Paragi: Furulya–ABC (EMB 14090)
Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára
Papp Lajos: Magyar karácsonyi dalok 2–3 furulyára kezdőknek (EMB 14080)
Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok fuvolára és zongorára (EMB 7373) (EMB 7768)

Követelmény
Egész, fél (pontozott fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelemben.
A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása
Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel.

Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. 60–61. vagy ennek megfelelő szintű etűdök, darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála,
– 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
– 1 előadási darab (zongorakísérettel)

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem kibővítése.
– Az enharmónia fogalma.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések.
– A ritmikai ismeretek bővítése.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2*b* előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A hármashangzat és felbontásának fogalma.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
– A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó fejlesztése.
– Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.
– A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).
– A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
– A helyes tartás állandó ellenőrzése.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
– Dinamikai árnyalás: *f, mf, p.*
– Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
– Társas zenélés.
– Lapról játék.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für Musik BN 30040)
Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos, EMB 8940)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4
Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A, B)
Dolzsikov: Gyűjtemény fuvolára és zongorára (Muzika 12389)

Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)

Követelmény
Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8–16 ütemes gyakorlat eljátszása.
Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök.
Könnyebb előadási darabok kotta nélkül.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála (alap + hármashangzat),
– 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Elemi tudnivalók a felhangokról (átfújások).
– Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus.
– Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
– Kromatika.
– Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno mosso, marcia stb.).
– Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi–de, Coda, G. P.
– A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
– Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.

– Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
– A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.
– Hármashangzat–felbontások és terclépések.
– Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készségszintre emelése.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
– Társas zenélés: Lapról játszás.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
Werner Richter: Schule für die Querflöte (Schott ED 4777)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
Bartók Béla: Este a székelyeknél (Pröhle) (EMB 8317)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika II. (EMB 8732)
Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
Forty little Pieces (L. Moyse) (Schirmer 43191)
Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
J. Hook: Szonatina (F–dúr) (Schott 10138)

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete c^1–g^3 –ig, kromatikusan.
Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2*b* előjegyzésig.
Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.
A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
– 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Az egyszerűbb felhangok ismerete.
– Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 4#, 4*b* előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében
– A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.

– A moduláció fogalma.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).

hangszerkezelés fejlesztése
– A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájtartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint).
– A laza, könnyed ujj– és a nyelvtechnika fejlesztése.
– A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
– A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
– A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötötten!).
– A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
– Az önálló hangolásra való törekvés.
– Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
– Rendszeres társas zenélés vagy kiszenekari játék.
– A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6264)
Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
3 Minuetti (Bántai – Sipos) (EMB 13196)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORDA–1019)
Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Valentine: 12 szonáta (Kalmár) (EMB 12054)
Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)

Követelmény
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3*b* előjegyzésig a tanult variációkkal.
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
Barokk tánctétel vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.
Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála (duplanyelvvel is),

– 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A”tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5*b* előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
– Tudnivalók a vibratóról a zenei kifejezés érdekében.
– A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
– A bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy anélkül,
– A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
– A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
– A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
– A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
– Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
– A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).
– A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
– Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Pröhle) (EMB 8513)
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Flöten Studien in alten und neuen Stil I. (E. List) (VEB Hofmeister 7352)
Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Marcello: 12 szonáta fuvolára op. 2 I. (Máriássy) (EMB 13476))
D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
Debussy: A kis néger (EMB 7933)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)

Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

Követelmény

hangok olvasásának és fogásának ismerete c^1–h^3 –ig, kromatikusan.
Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4*b* előjegyzésig, a tanult variációkkal.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.
Barokk tánc vagy könnyebb szonátatételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
– 2 különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Dúr és moll hangnemek 6#, 6*b* előjegyzésig.
– A kromatikus hangsor.
– A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
– Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
– Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
– A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása).
– Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.
– A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.
– Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás).
– A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
– Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
– Skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
– A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).
– A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
– Rendszeres társas zenélés
– A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

Követelmény
Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).
A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.
Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).
A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.
Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül.
Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

Ajánlott tananyag
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)

Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
M. Moyse: Cinquante de Demerssemann II. (Leduc 19481)
M. Moyse: Vingt–QuatreÉtudes Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
Taffanel: 17 GrandsExercices Journaliers de Mécanisme (Leduc 17204)
Platonov: 30 etűd (ASMP 36)
Towarnicki: Szkola na Flet II. (PWM 1989)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
Händel: Hallei szonáták (Peters 4554)
Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
Händel: 6 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (Malina – Máriássy) (EMB 13404 13405)
Telemann: C–dur Sonata (Amadeus GM 666)
Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
Boismortier: Sechs Suiten (Schott ED. FTR15)
Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála + variációi,
– 1 etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– 1 tételpár vagy kamaramű.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a növendék, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.
„B" tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.
A „B" tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A" tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c^1–a^3–ig.
– Elemi tudnivalók a felhangokról.
– Az enharmónia fogalma.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3*b* előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
– A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
– Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).

– Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi–de, Coda.
– A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
– A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
– Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül.)
– A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
– A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
– A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
– Dúr és moll hangnemek 2#, 2*b* előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
– Társas zenélés.

– Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für MusikBN 30040)
Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4)
Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A,B)
Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
Kamarazene kezdők számára I. (Máriássy) (EMB 6915)
Kamarazene kezdők számára II. (Máriássy – Vígh) (EMB 8741)
Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára (EMB 7768)

Követelmény
Igényes hangindításra való törekvés
A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–descrescendo az intonáció változása nélkül.
Árnyaltabb dinamikai kifejezés
Előadási darabok kotta nélkül.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
– 2 különböző karakterű gyakorlat
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A hangterjedelem bővítése.

– Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.

– Dúr és moll hangnemek 3#, 3*b* előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat–felbontások és tercmenetek.

– Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.

– Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.

– A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.

– Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére.

– Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.

– A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban.

– Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.

– A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.

– Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségszintre emelése, további differenciálása.

– Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.

– Társas zenélés.

– Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag

Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques I–II. (Leduc 19480, 19481)
Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
J. Hook: Szonatina (C–dúr) (Schott 10139)
Händel: Menüette (Hofmeister B. 144)
J. Haydn: 12 menüett fuvolára és gitárra (Mosóczi – Vági) (EMB 12915)
Csupor László: Fuvoladuók kezdők számára I. (EMB 8498)

Követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.

Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.

Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása

Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
– 2 különböző karakterű gyakorlat
– 1 előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Hangterjedelem: c^1–h^3–ig.
– A felhangrendszer megismertetése.
– Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 4#, 4*b* előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
– Modális hangsorok.
– A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
– A moduláció fogalma.
– Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).
– A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
– Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgatására.
– A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
– Önálló hangolásra nevelés.
– Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
– Rendszeres társas zenélés, vagy kiszenekari játék.
– A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán

Ajánlott tananyag
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
Flöte Lernen mit Trewor Wye II. (Zimmermann ZS. 243)
Flötenetüden I. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31050)
Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)

Bartók Béla: 18 duó 2 fuvolára (Csupor László) (UE 17288)
Beethoven: Sonata a due flauti (EMB 4172)
Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
Telemann: Sechs Sonaten im Kanon (Hofmeister 124)

Blavet: 15 Duette für Flöten (Heinrichschofen 1340)
Boismortier: Leichte Duos op. 11 (Peters 9664)
Mozart: 5 Pieces for 3 Flutes (UE 16157 L.)

Követelmény
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása;
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.
Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
– 2 különböző karakterű gyakorlat
– 1 előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
– Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
– Dúr és moll hangnemek 5#, 5*b* előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
– A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.
– A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
– A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
– A növendék ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– Szélsőséges dinamikák (*ff, pp*) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
– A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás).
– A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
– A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
– Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5*b* előjegyzésig.
– A növendék önállóságának fejlesztése.
– A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A növendék uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.
– Etűdök és skálák tempójának fokozása.
– Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
– Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

Ajánlott tananyag
Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)

M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166))
Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)

Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) EMB 6958
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Bononcini: Táncok és szonáták II. (Máriássy) (EMB 13613)
Marcello: 12 szonáta fuvolára op.2 I. (Máriássy) (EMB 13476)
D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
Bárcsak volna fuvolám! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
Vivaldi: „Il pastor fido" 6 Sonaten für Querflöte und Basso continuo (Hortus Musicus 135)
Quantz: Sonata in F–dur op. 3 no. 6 (Peters 9675)
Lavigne: Drei Sonaten (Peters 9663)
Debussy: A kis néger (EMB 7933)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
E. Köhler: Válogatott duók (Tősér) (EMB 13780)
Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
Hotteterre: Trio Sonatas I–II. (Musica Rara 1806, 1807
Bengráf József: Magyar táncok a 18. századból fuvolára, gitárra és gordonkára (Pejtsik) (EMB 12804)
Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
Barokk tánc vagy könnyebb szonátatételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
– 1 különböző karakterű gyakorlat
– 1 szonáta tételpár
– 1 előadási darab (lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
– Dúr és moll hangnemek 6#, 6*b* előjegyzésig, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
– Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.
– A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
– Kromatikus skála.
– A növendék ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
– A zenei ízlés, stílus– és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).

– Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.

– Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.

– Trilla–skála.

– A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
– A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.
– Tudatos zenei memorizálás.
– Rendszeres társas zenélés.
– Lapról játszás az előző év nehézségi fokán

Ajánlott tananyag

Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
M. Moyse: Vingt–Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
Mozart: G–dúr szonáta K. 285/a (EMB 13067)
Mozart: C–dúr szonáta K. 285/b (EMB 13011)
Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010))
Vivaldi: Concerto V. F–dur op. 10 (Schott FTR 83)
Vivaldi: Concerto IV. G–dur op. 10 (Schott 41413)
Rossini: Andante és Allegro (Eulenburg GM 209)
Szervánszky: Szonatina (EMB 1372)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála + variációi,
– 1 etűd
– 1 tételpár vagy kamaramű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,

– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.
Legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és szimpla– és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33–as és op. 66–os etűdsorozata),
– egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Fuvola főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: *minimum 15 perc*

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonátatétel (Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
– Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7*b* előjegyzésig.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
– Különböző korhű díszítésfajták megismerése.
– A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
– Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
– A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Skálák különböző kötésvariációkkal.
– A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
– Társas zenélés: kamarazene.

Ajánlott tananyag

Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Flötenetüden II. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31057)
Fr. Vester: 50 weitere klassische Studien (UE 14672)
Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992)
Loeillet: 12 szonáta op. 1 I–IV. (EMB 12638– 12641)

Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)

J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) tánctételek (EMB 13185)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
Corelli: La Follia (Schott 43236)
Czerny: Rondo facile et brillant (G–dur) (Kunzelmannn GM 831C)
Benda: Sonata C–dur (Hofmeister 742)
Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
Telemann: Largo e vivace (4 fuvolára) (Edizioni Berben E. 1954 B.)
Barokk mesterek variációi II. (Kállay) (EMB 14137)
Boccherini: Menüett és variációk 4 fuvolára (BA 6888)

Követelmény
Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.
Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Pl. E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– 1 szonátatételpár
– 1 előadási darab vagy kamaramű.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A bonyolultabb felhangok ismerete.
– Kromatikus és egészhangú skálák.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
– Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
– Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
– Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
– Hármas nyelvütés (tripla staccato).
– A trillázás fejlesztése.
– Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
– A nehezebb átfújások gyakorlása.
– A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
– A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
– Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.
– A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
– Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
E. Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (Pröhle) (EMB 8514)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet III. (PWM 6465)
Fürstenau: 24 Etüden für Flöte (Hofmeister 7293)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
Blavet: Szonáták (Fleury) (Rudall 585, 594, 597, 626, 632)
Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
Kuhlau: 12 Capries I– II. (G. Billaudot 1801, 1802)
Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
Die zweite Halfte des 18. Jahrhunderts (Máriássy) (EMB 13536)
Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

Követelmény

– Rendelkezzék a növendék olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
– Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
– Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Pl. E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy kamaraművek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 skála,
– 1 etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– 1 tételpár vagy kamaramű.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
– A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
– Romantikus zenei előadásmód.
– A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
– Tájékozódás a XX. század különböző stílusaiban.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
– A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
– A hármas nyelvütés gyorsítása.
– Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
– A memória szinten tartása.
– Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 II. (Pröhle) (EMB 8514)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)

J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
Vivaldi: La notte (g–moll) op. 10 (EMB 1822)
Boccherini: Concerto in D major (Rampal) (IMC 10017)
Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
G. Fauré: Pièces Cèlebres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
Mozart: Sechs Duette op. 75 I–II. (Zimmermann 2260, 11340)
Doppler: Duettino americain (Adorján) 2 flûte+piano (Billaudot G 3104B)
Jean–Jean: Modern etüdök

Követelmények
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban;
Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel.
Jártasság nehezebb ritmusképletekben
Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– 1 tételpár vagy kamaramű.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult ismeretek összegzése.
– Modern zenei effektusok.
– Pergőnyelv.
– Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
– A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
– Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
– Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
– Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
– Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
– A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
– Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
– Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömöt szerző játékot produkáljon.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 II. (EMB 8517)

Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
A bécsi klasszikusok (Pröhle) (EMB 13537)
Romantikus fuvolavirtuózok I–II. (EMB 13538, 13539)
Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
Vivaldi: Concerto in do minore (Hartay – Nagy) (EMB 3770)
F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
Quantz: Flötenconcerto G–dur (Peters 12981)
Borne: Carmen–Fantasie (Kunzelmann GM 890)
Schubert: Bevezetés és variációk az „Elszáradt virágok" témájára (EMB 13286)
P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
Kuhlau: Three Trios op. 13 (Rampal) (IMC 2787)
Devienne: Trio D–dur (Eulenburg 10005)
E. Bozza: Trois pièces (pour 4 flûtes) (Leduc 25584)
F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
J. Haydn: Die Jahreszeiten für zwei Flöten (UE 18036)
Mozart: Die Hochzeit des Figaro für 2 Flöten (UE 16773)
Láng: Duo (EMB 4532)
Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
Pl. Jean–Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean–Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– 1 tételpár vagy kamaramű.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7*b* előjegyzésig.
– Kromatikus skála.
– A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. További aszimmetrikus ütemek.

– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
– Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése.
– Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
– Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
– Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
– A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
– Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.
– Trillaskálák a tanult hangnemekben.
– A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
– A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
– Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
– A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

Ajánlott tananyag
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte (Bärenreiter 2971)
Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
Vivaldi: „Il pastor fido" 6 Sonaten für Querflöte und basso continuo (Hortus Musicus 135)
Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) tánctételek (EMB 13185)
Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
Corelli: La Follia (Schott 43236)
Czerny: Rondo facile et brillant (G–dur) (Kunzelmannn GM 831C)
Benda: Sonata C–dur (Hofmeister 742
Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
Popp – Moniuszko: A fonólányka (PWM 1179)
Bartók Béla: Három csíkmegyei népdal (Szebenyi) (EMB 2142)
Farkas Ferenc: Szonatina (EMB 5870)
Decsényi János: Sonatina pastorale (EMB 2953)

Követelmény
Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
Különböző díszítések stílusos alkalmazása
A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása

Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,

– 1 szonátatételpár vagy kamaramű.
– 1 előadási darab

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A növendék ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
– A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
– A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
– Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Egészhangú skálák és kombinációi.
– Szűkített és bővített hármashangzatok.
– Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
– Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
– Nehezebb átfújások gyakorlása.
– A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
– Tudatos gazdálkodás a levegővel.
– Laza, könnyed ujjtechnika.
– Az ujjak szinkronizálása.
– Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
– Hármas nyelvütés.
– Trillák egyenletes és gyors tempóban.
– Tudatos zenei memorizálás.
– Társas zenélés különféle együttesekben.
– Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

Ajánlott tananyag
Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
M. Moyse: Exercises Journalier pour la Flûte (Leduc 16638)
Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
Kuhlau: 12 Capries I–II. (G. Billaudot 1801, 1802)
Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

Corrette: Six sonatas op. 2 for 2 flute (Nova Music NM 165)
Jeney Zoltán: Fuvoladuók I–III. (EMB 6562, 6640, 7816)
J. Haydn: Sechs Duette (UE 18037–38)
J. Haydn: Three Trios (for 3 flutes) (J. P. Rampal) (IMC 1958)
C. Wanausek: 10 Miniaturen für 4 Flöten (Doblinger 05023)

Követelmény
Rendelkezzék a növendék olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– 1 barokk szonátatételpár vagy barokk kamaramű
–1 előadási darab

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A tempó– és dinamikai jelek bővebb ismerete.
– A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
– Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
– Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
– Társművészetek.
– Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
– Pergőnyelv.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (*pp, ff*).
– A mély regiszter intenzitásának fokozása.
– Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
– A hármas nyelvütés gyorsítása.
– Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
– Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
– Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
– A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
– Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
– A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
C. Ph. E. Bach: 6 Sonaten (Zimmermann 1800)
J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)

Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
G. Fauré: Pièces Cèlebres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
G. Fauré: Berceuse op. 16, Berceuse op. 56, Pièce, Fantaisie op. 79 (Leduc 4229)
Szervánszky: Szvit két fuvolára (EMB 2671)
W. Fr. Bach: Sechs Duette I–II. (Breitkopf 5655, 5656)

Követelmény
A laza, könnyed ujjtechnika.
Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
Érzékeny és igényes intonáció
Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 etűd
– 1 barokk szonátatételpár
– 1 XX. századi mű

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A megtanultak összegzése.
– A modern zenei effektusok.
– Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
– Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
– Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátságai.
– A bartóki zene hangrendszerei.
– Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
– A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek a virtuozitás irányába.
– Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
– Üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok bővítése.
– Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
– Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
– Memóriafejlesztés, koncentrálás hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
– A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

Ajánlott tananyag
E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.) (EMB 12652))
Jean–Jean: Modern etűdök (Leduc 24726)
S. Karg–Elert: 30 Capricien op. 107 (Steingräber 2240)
E. Bozza: Quators Études – Arabesques (Leduc 22830)
Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás

Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
Devienne: Konzert für Flöte und Orchestra (Szebenyi – Nagy) (EMB 4723)
Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)

Kuhlau: Introductio e Rondo op. 98 (Billaudot MB 23178)
P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
P. Tschaikowsky: Danse des Mirlitons from Nut Cracker Suite (4 flûtes) (Symphony 691–24)
Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (UE 18030)
Láng: Duo (EMB 4532)
Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

Követelmény
A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok) A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.
A tanuló a zenei anyagot kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 etűd,
– 1 barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
– 1 előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.). A tanuló rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
A tanuló tudja alkalmazni
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),

– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a modem zenei effektusokat,
– az újabb légzéstechnikákat,
– a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
Legyen képes
– biztos hangindításra és –befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean–Jean: Modern etűdök),
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Fuvola főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello: a–moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F–dúr szonáta) nehézségi szintjén).
– Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy (Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1–5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
– Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,

– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
– jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrésszel ellátott tanuló–hangszerek
– jól hangolt zongora
– legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány
– teljes alakot visszaadó tükör.
– metronóm
– audio berendezés

OBOA

Az oboatanítás általános céljai, faladatai
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező oboahang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
– az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
– a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
– a nád szerepét,
– a rokon hangszereket.

Tudatosítsa
– a kis b és e^3 közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait, (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f–ek, esz–ek).

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat. Tegye
jártassá a tanulókat az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.

Fordítson figyelmet
– a megfelelő légzéstechnika, száj–, hangszer–, kéz– és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,
– az önkontroll fejlesztésére,
– biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,
– kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,
– a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,
– a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),

– a hallás, a ritmus– és a tempóérzék fejlesztésére,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A fafúvós hangszerek.
– Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
– A hangszer összeállítása és tisztántartása.
– A páros és páratlan ütem, ütemsúlyok, egyszerűbb ritmusértékek.
– A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
– A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
– Ismétlőjel, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás kialakítása.
– A hangindítás módja, gyakorlása.
– A helyes gyakorlás bevezetése, a memorizálás alapjai.

Ajánlott tananyag

Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
Forrai: Ének az óvodában (EMB 6978)
Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény

Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.
4–8 ütemes, a légzés szempontjából jól tagolt gyermekdal vagy népdalanyag, esetleg 8–16 ütemes előadási darab megszólaltatása jó hangindítással, az életkori sajátosságoknak megfelelő tempóban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– 3 gyermekdal, népdal, vagy más dallam kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
– A hangszer összeállítása és tisztántartása.
– Alapvető dinamikai és tempójelzések.

– A páros és páratlan ütem, ütemsúlyok, egyszerűbb ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
– A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
– A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
– Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás kialakítása.

– A hangindítás és –befejezés gyakorlása.
– A helyes gyakorlás kialakítása, a memorizálás gyakorlása.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eörvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény
Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.
8–16 ütemes, légzés szempontjából jól tagolt gyakorlatok, népdalok, vagy előadási darabok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 3 gyermekdal, népdal, vagy előadási darab kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása, hangolása, tisztítása.
– A nád szerepe.
– A páros és páratlan ütem; ütemsúlyok, egyszerű ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
– A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
– Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.
– Dinamikai jelek.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzés, rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás folyamatos ellenőrzése.
– A ki– és belégzés, a visszakészülés (támasz, száj) kontrollált megoldása.
– Hangindítás–hangbefejezés.
– Az ujjak és a nyelv munkájának összehangolása.
– Tudatos gyakorlás és memorizálás kialakítása.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eörvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)

Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

Követelmény
Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása, fogása.

Rövid, légzéssel jól tagolható gyakorlatok.
Minimum 16 ütemes előadási darabok eljátszása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor
– 1 gyakorlat
– 2 rövid előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangkészlet bővítése, a 3 féle *F* fogás használata.
– A nyolcad alapegységű ütemek. Felütés, súlytalan indítás, átkötés fogalma, alkalmazása.
– A tizenhatod és triola ritmus.
– A tanult művek formai elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
– A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.
– A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj–játék elérése).
– Hangsorok, hármashangzat–felbontásaik, tercek
– Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.
– A memóriafejlesztés folyamatos feladat, a memorizálandó anyag terjedelmének fokozatos növelésével.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Pusecsnyikov: Könnyű etűdök
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)
Tanzbüchlein für Blockflöte
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Követelmény
Helyes légzés, befúvás, hangindítás.
Dúr és–moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat–felbontással, tercmenetekkel.
16–32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, értelmes tagolással, tiszta intonációval, törekedve a szép hangra, zongorakísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 gyakorlat 2 különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete
– Változó ütem, aszimmetrikus ütemek; alla breve.

– Újabb tempójelzések.
– Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa (rövid és hosszú előke, parányzó, trilla).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–támasztás, befúvás, hangindítás javítása, törekvés egységes hangszínre
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
– Dúr és–moll skálák hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Snieckowsky: Etűdök I–II. kötet (Lengyel gyűjtemény) (PWM 6205, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Classical album (oboára) Boosey and Hawkes UE 19817
Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I–II. tétel (EMB 6744)
Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto

Követelmény
A megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
Dúr és–moll hangsorok, hármashangzat–felbontások, tercmenetek.
Különböző karakterű, mérsékelt tempójú gyakorlatok biztonságos előadása.
Előadási darabok eljátszása szép hangon, tisztán, stílushűen, jól tagoltan, kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 gyakorlat
– 2 különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, kísérettel, vagy 1 előadási darab és 1 kamarazenei mű.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangkészlet további bővítése.
– Ékesítések: parántrilla, trilla előkével és utókával, mordent.
– A játszott anyag formai elemzése, moduláció.
– A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.

– Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó– és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés–, nyelv– és manuális technika).
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.

– A nyelv– és ujjtechnika összehangolása.
– A legato játék gyorsítása.
– A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
– Differenciált hangindítás.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Snieckowsky: Etűdök I–II. (Lengyel gyűjtemény) (PWM 6209, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)
Händel: B–dúr concerto no. 2
Geminiani: e–moll szonáta I.– IV. tétel

Követelmény
A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
Dúr és–moll hangsorok, hármashangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel.
Különböző karakterű és tempójú, többféle ritmikai és technikai feladatot tartalmazó gyakorlatok biztonságos eljátszása.
Barokk szonáta vagy concerto lassú és gyors tételpárja, vagy más, hasonló terjedelmű előadási darab eljátszása kotta nélkül, tiszta intonációval, technikai biztonsággal, értelmes zenei tagolással, kifejezően, szép hangon, dinamikai árnyaltsággal, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor
– 1 hosszabb, közepes tempójú etűd
– 2 különböző karakterű előadási darab vagy egy lassú–gyors tételpár, lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel. Az egyik darabot vagy tételt kamaramű is helyettesítheti.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ékesítések: parányrilla, trilla előkével és utókával, mordent (írásmódjuk, ritmusuk).
– A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése, moduláció.
– Tempójelzések és zenei kifejezések széleskörű ismerete.
– Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása (kvintola, szextola).
– Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
– Tudatos és igényes hangképzés.
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f –ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.

– Az önállóság fejlesztése a gazdaságos, módszeres gyakorlásban.
– Hangsorok megszólaltatása különböző játékmódokban, ritmusvariációkkal, fokról fokra menetekben is.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I–II. (Lengyel gyűjtemény) (PWM 6209, 5337)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
Händel: B–dúr concerto no. 2
Telemann: c–moll szonáta (Breitkopf 4176)
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára
Cimarosa: Oboaverseny III–IV. tétel

Követelmény
A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan.
Hangsorok megszólaltatása, hármashangzatok, tercmenetek, fokról fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.
Lassú és gyors szonáta– vagy koncert–tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.
Kamarazene, vagy zenekari játék.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 nagyobb állóképességet igénylő etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A hangterjedelem további bővítése
A növendék megismertetése
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)
– a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
– a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal.
– Megfelelő technikai–, és állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása megfelelő tempóban.
– Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I–II. (Lengyel gyűjtemény) (PWM 6209, 5537)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Albinoni: B–dúr concerto (Kunzelmann GM 341)
Telemann: c–moll szonáta
Vivaldi: C–dúr oboaverseny – (kis C–dúr) – P.V.44–F.VII.no.4.
Cimarosa: Oboaverseny
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

Követelmény
A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan, e^3–ig.
Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, tercmenetek, fokról–fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.
Lassú és gyors szonáta– vagy koncert–tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.
Kamarazene, vagy zenekari játék.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 1 barokk szonáta vagy koncert–tételpár, vagy 1 karakterdarab és 1 kamarazenei mű. A kamaramű kivételével a darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

A „B" tagozatra irányítható növendéknek kiemelkedő zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal kell rendelkeznie, beleértve a gyors felfogóképességet és kitartó szorgalmat is, amely képessé teszi arra, hogy a „B" tagozat minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek megfeleljen.
A „B" tagozat feladatai az ismeretek és a hangszerkezelés fejlesztésében megegyeznek az „A" tagozat megfelelő évfolyamainál leírtakkal. Az etűdök és előadási darabok száma és nehézségi foka a növendék felkészültségének megfelelően növelhető.
A „B" tagozat különböző évfolyamaiban a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A" tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangkészlet folyamatos bővítése.

– A tanult művek formai elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
– A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.

– A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj–játék elérése).
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat–felbontással, tercmenettel.
– Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.

Ajánlott tananyag
Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadós)
Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Doemens – Maiwald: Spielbuch I., II. (Schott ED 8163)
Pusecsnyikov: Könnyű etűdök
Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)
Tanzbüchlein für Blockflöte
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

Követelmény
Helyes légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok ismerete, fogása a tanult hangtartományban.
dúr és összhangzatos moll a hangterjedelem teljes kihasználásával, hármashangzat–felbontással, tercmenettel.
Gyakorlatok az ismert hangterjedelem teljes igénybevételével, egész, fél, negyed, nyolcad ritmusértékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával.
16–32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, egészséges, jó hangon, tiszta intonációra törekedve, zeneileg tagoltan, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 gyakorlat (a megkívánt hangterjedelem kihasználásával),
– 2 különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem folyamatos bővítése.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete.
– Változó ütem, alla breve.
– A bővülő darab–repertoár újabb tempójelzései.
– Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–támasztás, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése, javítása, törekvés a jó hangminőségre, a kiegyenlített hangzásra, és megfelelő egységes hangszínre, a regiszterváltásoknál megfelelő levegővezetéssel.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
– Dúr és–moll skálák, hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével, staccato.
– Lapról játék, az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.
Ajánlott tananyag
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Munia: 33 etűd (Eötvös József könyvkiadó)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Snieckowsky: Etűdök I–II. kötet (Lengyel gyűjtemény) (PWM 6209, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Classical album (oboára) Boosey and Hawkes UE 19817
Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)
Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)
Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I–II. tétel (EMB 6744)
Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto

Követelmény
Az eddig megszerzett többirányú ismeretek és készségek helyes alkalmazása, különös tekintettel az alapfunkciókra.
Önálló hangolás.
Jó kottaolvasási készség, a hangok fogásainak ismerete és használatuk c^3–ig.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat–felbontással, tercmenetek, az összes artikuláció felhasználásával.
Nagyobb állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása.
Barokk vagy más stílusú előadási darabok (gyors és lassú tételek) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 gyakorlat
– 2 különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, kísérettel, vagy 1 előadási darab és 1 kamarazenei mű.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangkészlet további bővítése.
– Ékesítések: parányrilla, trilla előkével és utókával, mordent.
– A játszott anyag formai és harmóniai elemzése.
– A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.
– Az ütemfajták, aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó– és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés–, nyelv– és manuális technika).
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
– A nyelv– és ujjtechnika összehangolása.
– A legato játék gyorsítása.
– A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
– Differenciált hangindítás.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia: 33 etűd (Eörvös József Könyvkiadós)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)

Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofneister 1036)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 171)

Snieckowsky: Etűdök I–II. (Lengyel gyűjtemény) (PWM 6205, 5537)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)
Geminiani: e–moll szonáta I.–IV.
Sosztakovics: Románc

Követelmény
Legyen képes a növendék a megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazására.
Hangterjedelem bővítése.
Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurációk különböző ritmusvariációkkal és kombinált játékmódokkal is.
Különböző karakterű és tempójú, hosszabb lélegzetű és nagyobb technikai képzettséget kívánó etűdök eljátszása.
Barokk szonáta vagy concerto tételpárjának vagy más különböző karakterű előadási darabnak zeneileg igényes eljátszása kotta nélkül, zongorakísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor
– 1 hosszabb etűd
– 2 különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár kotta nélkül, zongorakísérettel. Az egyik darabot vagy tételt kamaramű is helyettesítheti.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangkészlet további bővítése.
– Ékesítések: parányrilla, trilla előkével és utókával, mordent (írásmódjuk, ritmusuk).
– A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése a moduláció. Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
– A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
– Tudatos és igényes hangképzés.
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f –ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
– Hangsorok különböző ritmusvariációkkal,
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadsó)
Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Degen: 20 etűd
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I–II. (Lengyel gyűjtemény) (PWM 6209, 5537)

Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto

Händel: B–dúr concerto no.2
Telemann: c–moll szonáta (Breitkopf 4176)
Albinoni: B–dúr concerto (Kunzelmann GM341)
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

Követelmény
Hangterjedelem: b–e^3–ig.
Kiegyenlített hangzás a szélső regiszterekben is.
Árnyalt dinamika (crescendo – decrescendo) a tiszta intonáció megtartása mellett.
Hangsorok: dúr és összhangzatos moll skálák hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurák különböző játékmódok variálásával is.
Szonáta–, koncert tételpár vagy más előadási darab biztos és zeneileg igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor
– 1 nagyobb állóképességet igénylő etűd
– 2 előadási darab: egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A hangterjedelem további bővítése
A növendék megismertetése
– a legegyszerűbb hangszerjavítási módokkal
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)
– a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
– a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal
– Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadós)
Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
Sellner: Etűdök (EMB 12002)
Beekum: 35 etűd
Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
Snieckowsky: Etűdök I–II. (Lengyel gyűjtemény) PWM 6209, 5537)
Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
Albinoni: B–dúr concerto (Kunzelmann GM341)
Telemann: c–moll szonáta (Breitkopf 4176)
Vivaldi: C–dúr oboaverseny – (kis C–dúr) – P.V.44–F.VII.no.4.
Cimarosa: Oboaverseny
Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára
Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, vagy ennek megfelelő nehézségű előadási darabok

Követelmény

A hangok gyors olvasása, fogásainak ismerete és használata kromatikusan f^3–ig.
Hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetek különböző játékmódok variálásával is.
Szonáta– vagy koncert (lassú és gyors) tételpár, vagy más karakterdarab igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:

– 1 hangsor
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló legyen képes
– az oboázáshoz szükséges hasi légzést és rekeszizommal való támaszt alkalmazni,
– szabályos kéz–, hangszer– és testtartással játszani,
– jó hangindítással, közepes és nagy hangon hosszú hangokat fújni, lekerekített befejezéssel,
– megfelelő gyorsasággal egyenletes legato skálameneteket játszani,
– skálák eljátszására 4 #, 4 b előjegyzésig, b–e^3 hangterjedelemben (legato, tenuto és staccato, fokról fokra, tercmenet, hármashangzatok), Ismerje
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
– az oboázáshoz szükséges hasi légzést és a rekeszizommal történő támasztást megfelelően alkalmazni,
– hosszú (tenuto) és különböző staccato hangokat játszani egy hangot repetálva és skálamenetben b–e^3 hangterjedelemben, Tudjon
– önállóan hangolni,
– a játékát kontrollálva, gazdaságosan gyakorolni.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Oboa főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy etűd (Sellner: Etűdök (EMB 12002), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkovsky: Etűdök I. (PWM 6209), Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia–Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József), valamint a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén).
– Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is (Corelli–Barbirolli: F–dúr concerto (Boosey&Hawkes), Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925), (Geminiani: e–moll szonáta, Sosztakovics: Románc nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy etűd (Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkowsky I–II .(PWM 6209), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia–Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József), a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén.
– Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, pl. egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab (Corelli: Barbirolli: F–dúr concerto, Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925, Telemann: c–moll szonáta, Albinoni: B–dúr concerto: II–III. t., Cimarosa: Oboaverseny, Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, Vivaldi: C–dúr oboaverseny – kis C–dúr P.V. 44–F. VII. no. 4/1. t. (EMB 5659) nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a növendékek tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatai elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és célját tartalmazzák.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A növendék ismerje
– hangszerét,
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,
– a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,
– a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
– A növendék legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
– Önálló hangolás.

– A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
– Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására.

– A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.
– Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I–II. (Universal 7514)
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d–moll concerto
Vivaldi: a–moll concerto RV 461 (EMB 3769)
Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 1241)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann GM910)
Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)

Követelmény
Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal megőrzése.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.
Lassú–gyors szonáta– vagy koncert–tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A növendék ismerje
– hangszerét,
– a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,
– a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,

– a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
– A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
– Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
– A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
– A növendék legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
– Önálló hangolás.
– A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
– Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására.
– A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.
– Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I–II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12841)
Bellini: Concertino
Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 34901)
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlesztése.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.
Lassú–gyors szonáta– vagy koncert–tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
– Díszítések korhű alkalmazása.

– A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj– és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
– Rendszeres lapról olvasás.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I–II. (Universal 7514)
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Paessler: 6 capriccio,
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d–moll concerto
Vivaldi: a–moll concerto RV 461 (EMB 3769, RV536 (EMB 6364)
Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12841)
Bellini: Concertino
Bozza: Conte pastorale (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3–ig.
Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon
Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
– Díszítések korhű alkalmazása.
– A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés, ujj– és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
– Rendszeres lapról olvasás.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:

Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I–II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
Braun: 18 caprice
Paessler: 6 capriccio,
Donizetti: Szonáta (Peters 5915)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d–moll concerto
Vivaldi: a–moll concerto RV 461 (EMB 3769), RV 531 (EMB 6364)
Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12841)
Bellini: Concertino
Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote y Dulcinea
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g–moll szonáta(Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3–ig.
Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon
Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
– Díszítések korhű alkalmazása.
– A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj– és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, hármashangzat felbontásokkal, – tercmenetekkel.
– Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
– Rendszeres lapról olvasás.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I–II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d–moll concerto
Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)

Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)

Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3–ig.
Dúr és moll hangsorok hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel 5#, 5b–ig.
Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres ismeretek átadása
– A hangterjedelem bővítése.
– A nádalakítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a már ismert menetekkel, ritmus– és artikulációs variációkkal.
– A skálázás tempójának növelése.
– Fokozott dinamikai kontrasztok elérése a kifejezőbb előadásmód érdekében.
– A hangerő és hangszín kiegyenlítése a szélső regiszterek között.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I–II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Braun: 18 caprice
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d–moll concerto

Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)

Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény
Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a ritmus– és artikulációs variációkkal..
Etűdök 5#, 5b előjegyzésig.
Egy teljes szonáta, egy concerto, két egyéb mű.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése.
– A nádfaragási ismeretek bővítése.
– A hangszerjavítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A biztos és differenciált hangindítás gyakorlása.
– Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
– Az összes skála 7#, 7b–ig.
– Újabb skálafigurációk szekvenciákkal.
– Differenciált dinamikai skála kifejlesztése.
– A zenei kifejezőkészségre való fokozott törekvés.
– A kottaolvasási készség állandó fejlesztése.
– Kamarazene, vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag:
Kerényi: 22 etűd
Schmitt: Etűdök I–II.
Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd

Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Braun: 18 caprice

Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Nielsen: Románc és Humoreszk
Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d–moll concerto
Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Gaál: Szonatina
Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Cimarosa: Oboaverseny
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény:
Hangsorok 7#, 7b előjegyzésig.
Etűdök 5#, 5b–ig.
Egy teljes concerto vagy szonáta, két egyéb előadási darab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A nádfaragás gyakorlása.
– A vibrato elsajátítása.
– A duplanyelv.
– Tájékozódás az oboa szóló– és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tökéletes alapfunkciók automatikussá tétele.
– A vibrato gyakorlása a tudatos alkalmazásig.
– A dupla staccato elsajátítása.
– Az összes skála b–fisz³ hangterjedelemben a már ismert módokon.
– A technikai és zenei megvalósítás összhangjának továbbfejlesztése.
– Kamarazene vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
Nazarov: 27 etűd
Lamotte: 18 etűd
Luft: 24 etűd (Peters 2963)
Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
Vivaldi: d–moll concerto
Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
Glinka: Ária és Rondó
Schumann: 3 románc (EMB 12741)
Bellini: Concertino
Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

Követelmény:
Az összes dúr és moll skála.
Két teljes szonáta vagy egy teljes versenymű és egy előadási darab.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 hangsor,
– 1 többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
– 2 előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszerét
Legyen képes
– helyes testtartásra, hangszertartásra, a jó légzéstechnika tudatos alkalmazására,
– oldott, természetes hangszerkezelésre,
– tudatos és kontrollált gyakorlásra,
– dinamikailag árnyalt hangképzésre,
– tiszta intonációval, jó kötéssel és dinamikailag árnyaltan játszani,
– a kéz– és nyelvtechnika összehangolására,
– a fürge szimplanyelv használatára,
– képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos, zeneileg értelmes, kifejező előadására,
– kamara– és zenekari művek előadásában közreműködni,
– előadási darabokat korhű díszítéssel előadni,
– romantikus műveket vibrato alkalmazásával játszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes
– a sima kötés megvalósítására,
– az összehangolt kéz– és nyelvtechnika tudatos alkalmazására,
– fürge szimplanyelv és duplanyelv használatára
– technikájának önálló továbbfejlesztésére.
Tudjon
– a hangszerén b–f^3 között egyenletes ujjtechnikával játszani,
– lassú tételeket stílusos variációkkal előadni.
– egy etűdöt, valamint egy barokk szonátát vagy koncert–tételpárt, vagy egy karakterdarabot, és egy kamarazenei művet előadni

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Oboa főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű (Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I–II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) oboára nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű (Donizetti: Szonáta, Telemann: a–moll szonáta (Leduc), Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf), Vivaldi: d–moll concerto, Vivaldi: a–moll concerto (EMB 7060), Marcello: d–moll concerto, Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467), Gaál: Szonatina, Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I., Nielsen: Románc és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondo, Cimarosa: Oboaverseny (Boosey& Hawkes) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű (Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I–II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capricco,oboára nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű (Schumann: 3 románc (EMB 12841), Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada (Leduc), Bozza: Conte pastorale (Leduc), Haydn: C–dúr oboaverseny (Breitkopf), Weber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490), Händel: c–moll szonáta (Leduc), Händel: g–moll szonáta (Peters, Leduc), Hindemith: Szonáta nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,

– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,

– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és állapotú tanulóhangszerek
Kész nád (havonta, tanulónként 1 db)
Jól hangolt zongora
Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány
Teljes alakot visszaadó tükör.
Metronóm

KLARINÉT

A klarinéttanítás általános célja, feladatai
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a klarinét történetét,
– a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A hangszeres előkészítő elsősorban a képesség kibontakozását, a készségek felmérését szolgálja.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád felhelyezése.
– A helyes légzéstechnika ismertetése.
– A törzshangok olvasása és fogásai.
– Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
– Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes légzéstechnika-gyakoroltatása.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása.
– A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
szeretet dalai kl.–zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

Követelmény

A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
– A nád szerepe és beállítása.
– A törzshangok ismeretének bővítése.
– A helyes légzéstechnika ismertetése.
– Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjeleik. Nyújtópont, pontozott ritmusok.
– Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
– Alapvető játékmódok ismeretének bővítése, kivéve staccato

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás rögzítése.
– A helyes befúvás, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe.

-

– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

Ajánlott tananyag
Klarinét ABC (Arany – Bakos – Meizl) OPI 1982
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
szeretet dalai kl.–zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága"
Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ
001)

Követelmény
A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam„A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A fafúvós hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél).
– A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése.
– A törzshangok olvasása és fogásai.
– Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
– Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek.
– A dúr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato.
– A szerkezet, tagolás alapfogalmai.
– A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása.
– A helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése.
– A helyes befúvás, hangindítás és elválasztás.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok *mf* dinamikával.
– Dúr hangsor kotta nélkül,
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

Követelmény
Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.

A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.: Klarinétozni tanulok I/58; 68., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/21, 48 stb. nehézségi fokán.
Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal (Klarinétalbum I.–Edition Music–Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
– négy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése.
– Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
– Felütés, csonkaütem.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma.
– Az enharmónia fogalma.
– A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütemsúly).
– A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
– Tartott hangok dinamikával.
– A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
– Hangsorok gyakorlása repetícióval.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
Perényi É: Klarinét–etűdök. (EMB 14300)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Pèrier: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

Követelmény
Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
A tanult hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Perényi: Klarinét–etűdök: 17; 19. nehézségi fokán.
16–32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms: Álommanó; M. Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,

– két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.
– A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.).
– A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– A regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.
– A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 2124)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét–etűdök 26; 32. nehézségi fokán.
Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch. W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II.– Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két különböző karakterű etűd,
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A hangterjedelem bővítése
– A legegyszerűbb segédfogások.
– A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
– A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
– A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.
– Dalforma (ABA), triós forma.
– Tempo I, dal Segno, Vi–de.
– A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Skálázás különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/9; 15. Balassa: Klarinétiskola II/ 7; 13. nehézségi fokán.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. F. Schubert: Menuetto, G. Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.).
– A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
– További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
– A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
– Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
– Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
– További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 40., 56. nehézségi fokán.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Beethoven: Sonatine; Ch.Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,

– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.)
– A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Kromatikus skálák.
– A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi E.R. 2541)

Követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 55., 71; 81. nehézségi fokán.
Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music–Soft); Weber: Szonatina; Bärmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,

– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

Alapfokú évfolyam „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.
A „B" tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A" tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
– Felütés, csonkaütem.
– Az enharmónia fogalma.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).
– A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.
– A tanult művek formai elemzése, azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
– Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–decrescendo az intonáció változása nélkül.
– A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: Klarinétozni tanulok I/196; 221;, illetve Balassa: Klarinétiskola I/.97. nehézségi fokán.

Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14 –1967 Yorktown Music Press, Inc.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A klarinét kialakulása, fejlődése.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.
– A legegyszerűbb segédfogások.
– A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
– Díszítések: parányytrilla, trilla és utóka.
– A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.
– A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig.
– Hármashangzat–, és tercmenetek, kotta nélkül.
–A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Iskolák, gyakorlatok
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat–felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül. Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/21. Perényi: Klarinét–etűdök: 38. nehézségi fokán.

Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk:

Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két különböző karakterű etűd,
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
– A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
– A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások
– Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma.
– Tempo I, dal Segno, Vi–de.
– A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
– A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Iskolák, gyakorlatok
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc 17089)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hármas– és négyeshangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét–etűdök: 60; 74. nehézségi fokán.

Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika –EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam-„B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– További segédfogások és tisztítófogások.
– Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.
– A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
– A kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
– Rondóforma, variációs forma.
– Különböző stílusjegyek megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
– A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

Követelmény
Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét–etűdök: 70; 76. nehézségi fokán.

Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barat: Szláv dal (Music–Soft)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
– A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj– és nyelvtechnika további tökéletesítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Kratochvil: 66 etűd
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi 2541)

Követelmény
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén
Versenymű tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B–dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.)
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.

– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
– szélsőséges dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására,
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A tantárgya és időtartama
Klarinét főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60–tól EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén).

– Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancla: Románc (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44 EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk– EMB 13971)
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86–tól, (EMB14300 Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB13291); Jean–Jean I: 2. nehézségi szintjén).
– Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (EMB 13972), (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9–es), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi
szintjén). Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem további bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
– Hangolás lehetőleg önállóan.
– A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.

– A technikai készségek állandó fejlesztése.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 1329)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn 457–460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy etűd,
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem további bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skálák.
– A növendék önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.
A hangszerkezelés fejlesztése

– A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
– A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
– A skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. EMB Z 5727
Kovács: Klarinétozni tanulok II. EMB Z 13291
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd Harmonia H. U. 3465
Delécluse: 20 könnyű etűd Leduc A. L. 21242
Gabucci: 20 studi di medio difficolta Ricordi ER 2169
Gambaro: 20 caprices Leduc A. L. 20942
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. Leduc A. L. 17348
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. Leduc A. L. 17446
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat Leduc A. L. 17089
Klosé: Karakterisztikus etűdök Leduc A. L. 5963
Klosé: Napi gyakorlatok Leduc A. L. 6400
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn. 457–460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy etűd,
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem további bővítése
– Különböző díszítések.
– Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
– A hangszer intonációs hibáinak ismerete.
– A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– A tanuló hangszeres játékának önálló kontrollálása, javítása.
– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához.
– Állandó törekvés a tiszta intonációra.
– Önálló nádválasztás és alakítás.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus és egészhangú skálák.
– A skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy etűd,
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek

– Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete.
– A helyes vibrato fogalma.
– Kromatikus és egész hangú skála.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A különböző transzpozíciók ismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása.
– A vibrato gyakorlása.
– Önálló hangolás.
– A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében.
– Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása.
– Társas zenélés, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kratochvil: 66 etűd
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
Wiedemann: Gyakorlatok VI.(Breitkopf EB 4236)
100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

Az év végi vizsga sjánlott anyaga

– egy etűd,
– két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
– A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
– A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai.
– A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása.
– A klarinét szóló–és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Nád kiválasztás, nád igazítás.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre.
– A légzés, ujj– és nyelvtechnika további tökéletesítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül.
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
Etüdök – Jean–Jean: Etűdök I/1–13–ig. Kröpsch: Etűdök I/1–105–ig – nehézségi szintjén.
Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B–dúr klarinétverseny, Hoffmeister: Esz–dúr szonáta, Mozart: Larghetto nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek
– Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása.
– Akusztikus intonáció.
– A különböző transzpozíciók fogalma.
– A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.
– A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– A skálázás tempójának növelése.
– Teljes etűdsorozatok elvégzése.
– Az előadás kifejezőerejének fokozása.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Bach: I5 etűd (Hegedűszonáták) Leduc A. L. 21245
Bozza: 12 etűd Leduc A. L. 21300
Gambaro: 20 caprices Leduc A. L. 20942
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. Leduc A. L. 17348
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. Leduc A. L. 17446
Klosé: Napi gyakorlatok Leduc A. L. 6400
Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

Követelmény
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén
Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz–dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger: Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A hangterjedelem bővítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is.
– A nádfaragási ismeretek bővítése.

– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések.

hangszerkezelés fejlesztése
– Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.
– Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
– Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.
– A zenei kifejezőkészség fejlesztése.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
Klosé: 30 etűd Leduc (A. L. 07233)
Kröpsch: Etűdök I–II. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 458)
Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

Követelmény
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
Kromatikus skála.
Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. 21–33 Kröpsch: Etűdök II. 272 – nehézségi szintjén.
Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Stamitz: Esz–dúr klarinétverseny, Saint–Saëns: Szonáta, Kovács: Hommages – nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Glissando.
– A vibrato helyes kivitelezése.
– Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.
– Tájékozottság a klarinét szóló– és kamarairodalmában.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
– A vibrato és glissando gyakorlása.
– Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.

– Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
– Egészhangú skálák.
– A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag
Bach: Csellószvitek (Leduc A. L. 23508)
Bach: I5 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
Kröpsch: Etűdök IV. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilmronn 460)
Paganini: 17 Caprices (Leduc A. L. 21204)
Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

Követelmény
Az összes dúr és moll skála hármashangzat–, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc–, kvart– és kvintmenetekkel.
Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus etűdök – nehézségi szintjén
Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta – nehézségi szintjén

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– két különböző karakterű és tempójú etűd,
– egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele).
A növendék rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
A növendék tudja alkalmazni
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),

– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a modem zenei effektusokat,
– a társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs
sajátosságait. Legyen képes
– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására,
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

vizsga tantárgya és
időtartama Klarinét főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén);
– Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I–II. tétel (Peters), Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I–II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára (EMB 8687) Stamitz: Kettősverseny(EMB 6046) nehézségi
szintjén). A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean–Jean: Etűdök I.(Leduc) nehézségi szintjén).
– Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz–dúr koncert (Leduc), Weiner: Csűrdöngölő EMB 8292, Dimler: B–dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I–II. nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű hangszerek, fúvókák
Havonta és fejenként egy nád
Megfelelően hangolt zongora vagy pianíno
Teljes alakot visszaadó tükör
Metronóm
Audio berendezés

SZAXOFON

A szaxofontanítás feladatai
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a szaxofon történetét,
– a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a szaxofon irodalmát,
– a jelentősebb akotó– és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A szaxofon tanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10–12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival. 10 éves kor előtt a szaxonett (chalumeau) vagy klarinéttanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon–tanulmányokhoz.

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
– A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a növendék számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
– A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
– Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. Edit. Simonffy 026
Londeix: Szaxofoniskola I. Schultz Blasmusik–verlag A/847
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 EMB 14289
Béres J.: Furulyaiskola I. EMB Z. 5406
Ormándlaky P. Gyakorolni jó! Edit. Simonffy
Sipos A. Süss fel, nap, Rózsavölgyi

Követelmény

Helyes test– és hangszertartás.
Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
Tiszta intonálás c^1d^1–c^2–ig, valamint fisz^1.
Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi beszámoló anyaga

– Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A szaxofon hangjának megismertetése..
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
– Kottaolvasás

A hangszerkezelés fejlesztése

– Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a növendék számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).

– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. Edit. Simonffy 026
Londeix: Szaxofoniskola I. Schultz Blasmusik–verlag A/847
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. EMB 14289
Béres J.: Furulyaiskola I. EMB Z. 5406
Ormándlaky P. Gyakorolni jó! Edit. Simonffy
Sipos A. Süss fel, nap, Rózsavölgyi

Követelmény
Helyes test– és hangszertartás.
Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
Tiszta intonálás d^1–c^2–ig
Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka
Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1 évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
– A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok c^1–c^2–ig (vagy c^3–ig, esetleg d^3–ig), módosított hangok: *fisz, b* (esetleg *cisz, esz, gisz*), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjeleik, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek).
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
– A törzshangok olvasása és fogása c^1–től d^3–ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
– Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.
– A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
– A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
– Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll).
– A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
– Duók és zongorakíséretes darabok játszása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. Edit. Simonffy 026
Herrer P.: SzaxofoniskolaEMB

Londeix: Szaxofoniskola I. Schultz Blasmusik–verlag A/847
Bumeske: Etűdök szaxofonra I. Elite Edit. 350
Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1EMB 14289
Béres J.: Furulyaiskola I–II. EMB Z. 5406
Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (in Es)
É.&P. Perényi: Saxophone methode (in Es, in B)
Lilo: Könnyű darabok I. (in Es) Coppelia 266451 0523
Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) Edit. Simonffy 012

Követelmény
Helyes tartás, légzés, hangképzés.
A törzshangok ismerete, skálák: C–, G– és F–dúr (esetleg a–moll), módosított hangok: *fisz, b.*
Hangterjedelem: c^1–g^2–ig.
Népdalok, kisebb előadási darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– 2 gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– 2 előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dallamos moll hangsor megismerés.
– A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2*b* előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
– Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok.
– A hármashangzat és felbontásának fogalma.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma, dalforma.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A legato és tenuto játék fejlesztése.
– A hangterjedelem bővítése c^1–c^3–ig (vagy h–e^3–ig, esetleg b–f^3–ig).
– A crescendo–decrescendo alkalmazása.
– A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
– A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
– Dúr és moll skálák.
– Hármashangzatok, tercskálák.
– Lapról játék 1#, 1*b* előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játszása kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó növendék közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. Edit. Simonffy 027
É.&P. Perényi: Saxophone Methode EBP 1996
Herrer P.: Szaxofoniskola EMB
Bumcke: Etűdök szaxofonra I. Elite Edit 350
Mule: 24 könnyű etűd Leduc A1 20455
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. EMB 14289

É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (in Es)
É.&P. Perényi: Saxophone Methode (in Es in B)
Lilo: Könnyű darabok II. (in Es) Coppelia 266451 0523
Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) Edit. Simonffy 012
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) EMB
Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing) EMB Z. 6851

Követelmény

Helyes tartás, légzés, hangindítás, befúvás.
Hangterjedelem c^1–c^3–ig, módosított hangok: *fisz, cisz, b, esz, gisz.*
A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező).
Skálák, lehetőleg kotta nélkül.
Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
Tiszta intonáció, muzikális hang.
Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 szabadon választott hangsor, kotta nélkül,
– 2 gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– 2 előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az új kromatikus hangok megismertetése.
– Az alsó regiszter hangjai és fogásai.
– A kromatikus skála bevezetése.
– A segédfogások.
– A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3*b* előjegyzésig a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
– Az alla breve fogalma.
– Az alapvető formai ismertek bővítése.
– A memorizálás fejlesztése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A hangképzés és befúvás továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
– A légzéstechnika továbbfejlesztése.
– A rekeszizom és a támasztás erősítése.
– Hangterjedelem: h–e^3 (esetleg b–f^3).
– A dinamika és az agogika további bővítése.
– A nyelvtechnika gyakoroltatása.
– Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve.
– –A gyors játék fejlesztése.
– Előkék és egyszerűbb trillák.
– Lapról játék 2#, 2*b* előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. Edit. Simonffy 028
É.&P. Perényi: Saxophone Methode EBP 1996

Londeix: Szaxofoniskola II. Schultz Blasmusik–verlag A/848
Bumcke: Etűdök szaxofonra II. Elite Edit. 350
Mule: 24 könnyű etűd Leduc A1 20455
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 EMB 14289
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 EMB 14299
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
Beekum: Studies HU 37994
Verroust 24 Études I Billaudot G.2138 B
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) EMB
Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (in Es)
Előadási darabok I szaxofonra és zongorára Edit. Simonffy 053/A
Előadási darabok II szaxofonra és zongorára Edit. Simonffy 053/B
Händel: Largo (in Es) Edit. Simonffy 053/A
Gluck: Boldog lelkek tánca (in Es) Edit. Simonffy 053/A
Mozart: Ave verum corpus (in Es) Edit. Simonffy 053/A
Brahms: Bölcsődal (in Es) Edit. Simonffy 053/B
Csajkovszkij: Szomorú dal (in Es) Edit. Simonffy 053/B
Schumann: Álmodozás (in Es) Edit. Simonffy 053/B
Lilo: Könnyű darabok III.(in Es) Coppelia 266451 0523
Schubert: Keringő (in Es, in B) Edit. Simonffy 070–071
Chopin: Mazurka (in Es, in B) Edit. Simonffy 070–071
Saint–Saëns: A hattyú (in Es, in B) Edit. Simonffy 070–071
Zsoldos B.: I love blues (in B) Edit. Simonffy 025

Követelmény
Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
Skálák 2#, 2*b* előjegyzésig.
Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.
Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.
Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– 2 gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– 2 előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f^3–ig.
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f^3–ig), abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.

– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. Edit. Simonffy 029
Londeix: Szaxofoniskola III. Schultz Blasmusik–verlag A/849
Bumcke: Etűdök szaxofonra III Elite Edit. 350
Demler: Zenekari részletek I–II. Edit. Simrock Eg 5187
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB Z 14371
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 –EMB Z 14299
É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló EMB 14449
Beekum: Studies HU 37994
Verroust: 24 Études I. Billaudot G.2138 B
Verroust: 24 Études II. Billaudot G.2057 B
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) EMB Z 14251
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es) Edit. Simonffy 029
Grieg: Solvejg dala (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Dvořák: Humoreszk (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Albéniz: Granada (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Joplin: The easy winners (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) Edit. Simonffy 004
Szabó S.: Blues is Blue (in Es) Edit. Simonffy 016
Bizet: Agnus Dei (in Es) Edit. Simonffy 006
Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. Simonffy 072–073
Mendelssohn: Velencei gondoladal (in Es) (in B) Edit. Simonffy 072–073
Händel: Arie (in B) Edit. Simonffy 009
Kis előadási darabok (Berkes) EMB Z 2101

Követelmény

Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák3#, 3*b* előjegyzésig, hármas–hangzat felbontásokkal, terc–skálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsa ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– 2 különböző karakterű etűd,
– 2 előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek
– A vibrato.

– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f^3–ig (esetleg fisz^3–ig).
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f^3–ig), abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes ajakvibrato kialakítása.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód fejlesztése.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. Edit. Simonffy 029
Londinex: Szaxofoniskola III. Schultz Blasmusik–verlag A/849
Bumcke: Etűdök szaxofonra III Elite Edit. 350
Demler: Zenekari részletek I–II. Edit. Simrock Eg 5187
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
Beekum: Studies HU 37994
Verroust: 24 Études I. Billaudot G.2138 B
Verroust: 24 Études II. Billaudot G.2057 B
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) EMB
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es) Edit. Simonffy 029
Előadási darabok III szaxofonra és zongorára Edit. Simonffy 053/C
Grieg: Solvejg dala (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Dvořák: Humoreszk (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Albéniz: Granada (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Joplin: The easy winners (in Es) Edit. Simonffy 053/C
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) Edit. Simonffy 004
Szabó S.: Blues is Blue (in Es) Edit. Simonffy 025
Bizet: Agnus Dei (in Es) Edit. Simonffy 006
Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. Simonffy 072–073
Mendelssohn: Velencei gondoladal Edit. Simonffy 072–073

Követelmény
Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák 4#, 4*b* előjegyzésig, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– 2 különböző karakterű etűd,
– 2 előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A vibrato.
– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f^3–ig .
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/49/8–, és a 12/8 –es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.

A stílusismeret elmélyítése.

Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód fejlesztése.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

J. Harle : Easy Classical Studies Universal Edition UE 17770
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. Edit. Simonffy 029
Londeix: Szaxofoniskola IV. Schultz Blasmusik–verlag A/850
Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. Elite Edit. 350
Mule: 24 könnyű etűd Leduc AL 20455
Mule: 53 etűd Leduc 20 441
Demler: Zenekari részletek I–II. Edit. Simrock Eg 5187
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 EMB 14299
Beekum: Studies HU 37994
Verroust 24 Études I Billaudot G.2138 B
Verroust: 24 Études II Billaudot G.2057 B
Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
J. S. Bach: Gavottes A. Leduc AL 19664
B. Marcello: Adagio Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028

A. Corelli: Adagio A. Leduc AL 25707
B. Dancla: Románc Szaxofonmuzsika kezdőknek

Kraszna L. EMB 14251
Fr. Schubert: Sérénade A. Leduc AL 25708
Glinka: Vocalise Simonffy 014
Debussy: A lenhajú lány Hofmeister FH 2136

Teal Larry Solos Schirmer 45722

Követelmény
Az első öt év anyagának ismétlése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– 2 különböző karakterű etűd,
– 2 előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező növendékek irányíthatók. A „B" tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A segéd– és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk.
– A 3/8–os, 6/8–os, ütem és az alla breve.
– Szinkópák, triolák, tizenhatod–menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka.
– Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.).
– Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A rekeszlégzés és a helyes szájtartás alkalmazásának tudatossá tétele.
– A gyors játékmódhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése.
– A hangterjedelem bővítése b–f^3–ig.
– Dúr és moll skálák, hármashangzat– és tercmenet különböző frazeálással.
– A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével.
– A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása.
– A dinamikai árnyalóképesség bővítése.
– Lapról olvasás és memóriagyakorlatok.
– Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.

Ajánlott tananyag
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. Edit. Simonffy 027
Herrer P.: Szaxofoniskola EMB 4194
Londeix: Szaxofoniskola I–II Schultz Blasmusik–verlag A/847
Klosé: Méthode Compléte1. Leduc AL 3186
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 EMB 14289
25 Exercices Journaliers Leduc AL 6402
Mule: 24 Études Faciles Leduc AL 20 455
Harle: Easy Classisal Studies Universal
Bumcke: Etűdök szaxofonra I–II. Elite Edit. 350

Beekum: Studies HU 37994
Előadási darabok altszaxofonra I. II. Edit. Simonffy 053/A., B
Both: Klassische Saxophon–Soli Schott 7331 (in Es)
Debussy Album Universal 17 777
Mule: Pièces Classiques Célébres les Recuil (in Es) I., II. Leduc AL 25 707/708
Franck Pièce II. (in Es) Leduc AL 19 996
Haydn: Andante (in Es) Kliment 1210
Bach: Scherzetto (in B) Leduc AL 25 141
Purcell: Suite (in B) Musicus
Schubert: Suite de Valses (in B) Leduc AL 25 148

Követelmény
Helyes légzés, befúvás.
Megbízható kottaolvasás.
Skálák: dúr és moll 1#, 1*b* előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt.
Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor 2#,2*b* előjegyzésig, kotta nélkül,
– 2 különböző karakterű etűd,
– 2 különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése.
– Az 5/4–, 6/4–es és a 9/8–os ütem.
– A tenuto és staccato játékmód.
– Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok.
– Trillák, előkék és utókák használata.
– Négyeshangzatok.
– A tananyagban szereplő darabok stiláris elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban.
– A formai ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása *pp* dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejlesztése, a mély hangok finomítása.
– Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése.
– Hosszabb tizenhatod– és rövidebb harmincketted–menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően.
– Dúr és moll skálák, hármas–, négyeshangzat– és tercmenet.
– Lapról olvasás, legalább 3–4 epizódból álló darabok memorizálása.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios Universal
Londeix: Szaxofoniskola II–III. Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850
Bumcke: Etűdök szaxofonra III Elite Edit. 350
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. Leduc AL 3186, AL 6023
25 Exercices Journaliers Leduc AL 6402
Mule: 24 Études Faciles Leduc AL 20 455
Exercies Journaliers Leduc AL 20 210
Blémant: 20 Études Melodiques 1. Leduc AL 15 801
Szabó F.: Etűdök szaxofonra Edit. Simonffy 042
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB

É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 EMB 14289
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 EMB 14299
Beekum: Studies HU 37994
Verroust 24 Études I Billaudot G.2138 B
Verroust 24 Études II Billaudot G.2057
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra Edit. Simonffy 041
Előadási darabok altszaxofonra III. IV. Edit. Simonffy 053/C/D
Válogatott művek szaxofonra és zongorára II. Edit. Simonffy 072
Mule Pièces Classiques Céléb– Leduc AL 25 708
Albéniz: Chant d'amour (in Es) Leduc AL 19 568
Albéniz: Tango (in Es) Schott 33 749
Bizet: Agnus Dei (in Es) Edit. Simonffy 006
Draskóczy: Korondi táncok (in Es) Darok
Elgar: Salut d'amuor (in Es) Schott 33 750
Mozart: Gavotte Sentimentale Leduc AL 19 540
Szabó S.: Blues in Blue (in Es) Edit. Simonffy 025
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) Edit. Simonffy 004
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) Noetzel 3693
Go dow Moses (Vincze) (in Es, in B) Edit. Simonffy 022
Händel: Arie (in B) Edit. Simonffy 009

Követelmény

A hangok megfúvása *p* dinamikai fokozatnál e–e^3–ig.
Dúr és moll skálák 2#, 2*b* előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b–f^3–ig kromatikusan,
Valamennyi hangsor kotta nélkül.
Tizenhatod–menetek egyenletes eljátszása.
Egy– és kéttagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).
Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása.
Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor 3#, 3*b* előjegyzésig, kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus skálák ismerete.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek. Trillák, előkék és utókák használata.
– Az 5/4–, 6/4–, 9/8–, és a 12/8 –os ütem.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála.
– A helyes ajakvibrato kialakítása.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.

– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios Universal
Giampieri: 16 Studi Ricordi
Klosé: 25 Études de Mécanisme Leduc AL 6403
Études de Genere et de Mécanisme Leduc AL 17 363
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden Zimmermann
Bumcke: Etűdök szaxofonra III–IV. Elite Edit. 350
Londeix: Szaxofoniskola III–IV. Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
Beekum Studies HU 3794
Verroust: 24 Études I. II. Billaudot G.2138 B/2057 B
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
Demler: Zenekari részletek I–II. Edit. Simrock Eg 5187
Bach: Aria (in Es) Leduc AL 19 576
Bach: Badinerie (in Es) Leduc AL 19 511
Bach: Sonate (?. 4 F1.) (in Es) Leduc AL 20 831
Chopin: Nocturne (in Es) Leduc AL 19 651
Dukas: Alla Gitana (in Es) Leduc AL 19 995
Fauré: Piéce (in Es) Leduc AL 16 152
Händel: Sicilienne et Gigue (in Es) Leduc AL 20 834
Händel: Sonate (?.4 F1.) (in Es) Leduc AL 20 828
Ibert: L'age d'or (in Es) Leduc AL 21 654
Ravel: Pièce en Forme de Habanera
Händel: Sonate (?.1) (in B) Leduc AL 25 143
Händel: Sonate en Sol Mineur LeducAL 25144

Követelmény

A hangszer hangjainak megfúvása *p* dinamikával d–f^3–ig.
Tiszta intonáció.
Dúr és moll skálák3#, 3*b* előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat,
tercmenet, A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 szabadon választott hangsor 4#, 4*b* előjegyzésig, kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangterjedelem bővítése f^3–től fölfelé, egyéni adottságok szerint.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
– Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios Universal
Giampieri: 16 Studi Ricordi
Capelle: 20 Grandes Études 1. Leduc AL 20 085
Klosé: 25 Études de Mécanisme Leduc AL 6403
Études de Genere et de Mécanisme Leduc AL 17 363
Blémant: 20 Études Melodiques 2. Leduc AL 15 802
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden Zimmermann
Londeix: Szaxofoniskola III–IV. Shultz Blasmusik A/849–A/850
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
Beekum: Studies HU 3794
Verroust: 24 Études I. II. Billaudot G.2138 B/2057 B
Demler: Zenekari részletek I–II. Edit. Simrock Eg 5187
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14299
Muszorgszkij: Ódon kastély Simonffy 053/C
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal Simonffy 053/D
Debussy: A kis néger Simonffy 074 v. Leduc 19555
Bozza: Aria Leduc 19714
Teal Larry Solos Schirmer 45722

Követelmény

A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f^3–ig.
Tiszta intonáció.
Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 szabadon választott hangsor 5#, 5*b* előjegyzésig, kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangterjedelem bővítése f^3–től fölfelé.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
– Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.

– Transzponálás „C”–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Skálák kotta nélkül: 6#, 6*b* előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
– A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése.
– A *pp* játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17770
Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. Simonffy 028
M. Mule: 24 könnyű etűd A. Leduc AL 20455
Klosé: 25 napi gyakorlat A. Leduc AL 6402
Harle: Scale and Arpeggios Universal
Giampieri: 16 Studi Ricordi
Études de Genere et de Mécanisme Leduc AL 17 363
Blémant: 20 Études Melodiques 2. Leduc AL 15 802
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden Zimmermann
É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra EMB
Beekum: Studies HU 3794
Verroust: 24 Études I. II. Billaudot G.2138 B/2057 B
Demler: Zenekari részletek I–II. Edit. Simrock Eg 5187
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
Händel: Sicilienne et Gigue Leduc 20834
Pescetti: Presto Hresztomatyija 5–6 Muzika 14103
Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14299
Muszorgszkij: Ódon kastély Simonffy 053/C
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal Simonffy 053/D
Debussy: A kis néger Simonffy 074 v. Leduc 19555
Bozza: Aria Leduc 19714
Teal Larry Solos Schirmer 45722

Követelmény

hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f^3–
ig. Tiszta intonáció.
Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála. A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
– a szaxofon és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),

– a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
– a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrató szerepét a zenei megvalósításban,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket.
Legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla– és duplanyelvvel
– a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
– Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű (Easy Classical Studies (J.Harle, Universal Edition UE 17 770) 50., 222 etűd (Perényi É.–P.EMB Z. 14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J.v.Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz). nehézségi szintjén)
– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab, (J.S.Bach: Gavottes (A.Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A.Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek – Kraszna L. EMB 14 251), Fr.Schubert: Sérénade (A.Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén)
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
– Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.–P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v,Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén)
– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G.Fr.Händel:

Sicilienne et Gigue (A.Leduc AL 20 834), G.Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5–6 Muzika 14 103), F.Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl.Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A.Leduc AL 19 555), E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19 714). nehézségi
szintjén) Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a növendék adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák,.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. – Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
– Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios Universal
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17770
Klosé: Méthode Compléte 1. 2.. Leduc AL 3186/6023
25 Exercices Journaliers Leduc AL 6402
15 Études Chantantes Leduc AL 6404
Mule: 24 Études Faciles Leduc AL 20 455
Exercices Journaliers Leduc AL 20 211
Mule: 53 Études 1. Leduc AL 20 441

Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. Leduc AL 15 801/802
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden Zimmermann
Szabó F.: Etűdök szaxofonra Edit. Simonffy 042
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra Edit. Simonffy 041
Albéniz: Tango (in Es) Schott 33 749
Bach: Aria (in Es) Leduc AL 19 576
BachCopin: Nocturne (in Es) Leduc AL 1965
Dukas: Alla Gitana (in Es) Leduc AL 19 995
Fauré: Pièce (in Es) Leduc AL 16 152
Ibert: Aria (in Es) Leduc AL 19 675
Leclair: Adagio, Allemande et Leduc AL 20 830
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) Leduc AL 19 595
Soproni: Four Pieces for Saxophon EMB 8811 (in Es)
Telemann: Sonate (in Es) Leduc AL 25 008
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) Edit. Simonffy 022
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) Noetzel 3693
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) Leduc AL 17 680
Händel: Sonate (?. 1) (in B) Leduc AL 25 143
Händel: Sonate en Sol Mineur Leduc AL 21 144 (in B)

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f^3–ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott nyagaa
– 1 szabadon választott skála kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a növendék adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
– Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios Universal
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17770
Klosé: Méthode Compléte 1. 2.. Leduc AL 3186/6023
25 Exercices Journaliers Leduc AL 6402
15 Études Chantantes Leduc AL 6404
Mule: 24 Études Faciles Leduc AL 20 455
Exercices Journaliers Leduc AL 20 211
Mule: 53 Études 1. Leduc AL 20 441
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. Leduc AL 15 801/802
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden Zimmermann
Szabó F.: Etűdök szaxofonra Edit. Simonffy 042
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra Edit. Simonffy 041
Albéniz: Tango (in Es) Schott 33 749
Bach: Aria (in Es) Leduc AL 19 576
BachCopin: Nocturne (in Es) Leduc AL 1965
Dukas: Alla Gitana (in Es) Leduc AL 19 995
Fauré: Pièce (in Es) Leduc AL 16 152
Ibert: Aria (in Es) Leduc AL 19 675
Leclair: Adagio, Allemande et Leduc AL 20 830
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) Leduc AL 19 595
Soproni: Four Pieces for Saxophon EMB 8811 (in Es)
Telemann: Sonate (in Es) Leduc AL 25 008
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) Edit. Simonffy 022
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) Noetzel 3693
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) Leduc AL 17 680
Händel: Sonate (?. 1) (in B) Leduc AL 25 143
Händel: Sonate en Sol Mineur Leduc AL 21 144 (in B)

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f^3–ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam"A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a növendék adottságai szerint
– Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
– A vibrato.
– – A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).

– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
– A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése
Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok
A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
Harle: Scale and Arpeggios Universal
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17770
Klosé: Méthode Compléte 1. 2. Leduc AL 3186/6023
25 Exercices Journaliers Leduc AL 6402
15 Études Chantantes Leduc AL 6404
Mule: 24 Études Faciles Leduc AL 20 455
Exercices Journaliers Leduc AL 20 211
Mule: 53 Études 1. Leduc AL 20 441
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. Leduc AL 15 801/802
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden Zimmermann
Szabó F.: Etűdök szaxofonra Edit. Simonffy 042
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
A. Corelli: Gigue Muzika 13672
G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final Leduc AL 20835
Bach: Badinerie Leduc AL 19511
Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. Muzika 14103
Singelée: Solo de concert Lemoine 26260
Bozza: Aria Leduc 19714
Ravel: Darab Habanera formában Leduc 17679
Götz Nándor: Koncertetűdök Fon–Trade

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b–f^3–ig.
Skálák
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem fokozatos bővítése a növendék adottságai szerint.
– Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).

– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
– A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése
Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.
A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17770
Perényi É.–P: 222 etűd EMB Z 14371
Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. Simonffy 028
Mule: 24 könnyű etűd A. Leduc AL 20455
Beekum: 35 Studies Harmónia HU 3794
Klosé: 25 napi gyakorlat A. Leduc AL 6402
Klosé: 25 mechanikus gyakorlat A. Leduc AL 6403
Klosé:15 dallamos gyakorlat A. Leduc AL 6404
Ferling: 48 etűd A. Leduc AL 20402
A. Corelli:Gigue Muzika 13672
Fr. Händel: Allegro, Largo et Final A. Leduc AL 20
Fr. Händel: 4. szonáta A. Leduc AL 20828
Bach:Badinerie A. Leduc AL 19511
J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14299
J. B. Singelée: Solo de concert H. Lemoine 26 260 H.L.
A. Chailleux:Andante és Allegro A. Leduc AL 22177
E. Bozza: Aria A. Leduc AL 19714
Götz Nándor: Koncertetűdök Fon–Trade
Ravel: Darab Habanera formában A. Leduc AL 17679

Követelmény
Az összes hang és fogási ismerete b–f^3–ig.
Skálák 6#, 6*b* előjegyzésig.
Tiszta intonáció, egészséges hang.
Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott skála kotta nélkül,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

Továbbképző évfolyam „B" tagozat

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B" tagozat továbbképző évfolyamain készül későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése:
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tanaynag
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17 770
Rascher: Top Tones for the Saxophone Carl Fischer Edit.
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.Leduc AL 20085/086
Caillieret: 15 Études (Bach) Leduc AL 23 918
Mule: 53 Études 2. 3. Leduc AL 20442/443
Mule: 48 Études Leduc AL 20 402
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló EMB 14449
Bach: Sonate (?. 6 F1.) (in Es) Leduc AL 20 832
Bozza: Aria (in Es) Leduc
Bozza: Pulcinella (in Es) Leduc
Bernstein: Rhapsody (in Es) Gerard Billaudot Edit.
Händel: Sonate (?. 6 V1.) Leduc AL 20 830
Ibert: Aria (in Es) Leduc AL 19 675
Lajtha: Intermezzo (in Es) Leduc AL 21 438
Martin: Ballada (in Es) Universal
Poulenc: Presto (in Es) Gerard Billaudot Edit.

Követelmény
Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6*b* előjegyzésig,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skála bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése: b–a^3–ig, kromatikusan.
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Dúr és moll skálák 7#, 7*b* előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17 770
Rascher: Top Tones for the SaxophoneCarl Fischer Edit.
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. Leduc AL 20085/086
Caillieret: 15 Études (Bach) Leduc AL 23 918
Mule: 53 Études 2. 3. Leduc AL 20442/443
Mule: 48 Études Leduc AL 20 402
Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. Zimmermann

Követelmény
Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6*b* előjegyzésig,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

9. Évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17 770
Rascher: Top Tones for the SaxophoneCarl Fischer Edit.
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. Leduc AL 20085/086
Caillieret: 15 Études (Bach) Leduc AL 23 918
Mule: 53 Études 2. 3. Leduc AL 20 442/443
Mule: 48 Études Leduc AL 20 402

Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. Zimmermann
Bach: Szonáta Leduc 20831
Händel 2. szonáta Leduc 20829
Händel 6. szonáta Leduc 20830
Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 Universal 19075
Schumann: Fantáziadarab Schirmer 45722
Singelée: Fantaisie brillante Lemoine 26260
Singelée: Solo de concert Lemoine 26259
Bozza: Scaramouche Leduc 20299
Busser: Aragon Leduc 21143
Götz Nándor: Koncertetűdök Fon–Trade

Követelmény
Dúr és moll skálák 6#, 6*b* előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7*b* előjegyzésig,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése: b–b^3–ig, kromatikusan.
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag
J. Harle: Easy Classical Studies Universal UE 17770
Perényi É.–P: 222 etűdEMB Z 14371
Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. Simonffy 028
Mule: 24 könnyű etűd A. Leduc AL 20455
Beekum: 35 Studies Harmónia HU 3794
Klosé: 25 napi gyakorlat A. Leduc AL 6402
Klosé: 25 mechanikus gyakorlat A. Leduc AL 6403
Klosé: 15 dallamos gyakorlat A. Leduc AL 6404
Ferling: 48 etűd A. Leduc AL 20402
A. Corelli: Gigue Muzika 13
Fr. Händel: Allegro, Largo et Final A. Leduc AL 20835

G. Fr. Händel: 4. szonáta A.Leduc AL 20828
J. S. Bach: Badinerie A.Leduc AL 19511
J. S. Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103
J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14299
J. B. Singelée: Solo de concert H.Lemoine 26 260 H.L.
A. Chailleux: Andante és Allegro A.Leduc AL 22177
E. Bozza: Aria A. Leduc AL 19714
M. Ravel: Darab Habanera formában A.Leduc AL 17679
Götz Nándor: Koncertetűdök Fon–Trade

Követelmény
Dúr és moll skálák 6#, 6*b* előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7*b* előjegyzésig,
– 2 ellentétes karakterű etűd,
– 2 előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló legyen képes
– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a vibrató sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.).
A növendék rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
A tanuló tudja alkalmazni
– hangszerének transzponáló jellegét,
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a modem zenei effektusokat,
– az újabb légzéstechnikákat,
– a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,

– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
Legyen képes
– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.
– Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, ill. szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
– Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű (Easy Classical Studies (J.Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.–P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M.Mule: 24 könnyű etűd (A.Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 13–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén
– Két különböző stílusú és karakterű, (A.Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G.Fr.Händel: Allegro, Largo et Final (A.Leduc AL 20 835); G Fr.Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20 828); J.S.Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz–dúr szonáta (Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.); A.Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22 177); E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19714); M.Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade); nehézségi szintjén Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
– Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
– Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, (Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 19–től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén
– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, kotta nélkül (egy barokk szonáta vagy versenymű lassú–gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J.S.Bach: Szonáta (A.Leduc AL 20 831); G.Fr.Händel: 2. szonáta (A.Leduc AL 20 829); G.Fr.Händel: 6. szonáta (A.Leduc AL 20 830); A.Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R.Schumann: Fantáziadarab (G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Fantaisie brillante (H.Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 259 H.L.); E.Bozza: Scaramouche (A.Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A.Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade) nehézségi szintjén
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,

– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló)
Fejenként és havonta 1 db nád
Zongora, vagy pianino,
Nagyméretű falitükör,
Kottaállvány,
Metronóm.

FAGOTT

A kvintfagott, kvartfagott (fagottino) és a kisfagott, valamint a kiskezes fagottok megjelenésével mód nyílik arra, hogy a fagott tantárgyat – az eddigiekhez képest jóval korábban – ezekkel a hangszerekkel, kezdjük el oktatni.
A fagottal kezdődő oktatás esetében ajánlott megvárni, amíg a növendék eléri azt a fizikai fejlettséget amely a hangszer tanulásához szükséges.

A fagott–tanítás feladatai:
– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező fagotthang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer történetét,
– a fagott társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a fagott hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit
– hangszeres technikáját,

– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót
– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A hangszer részei, össze– és szétszerelése, tisztántartása.
– A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
– Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
– A 2/4, 3/4, 4/4–es ütemek
– A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.

hangszerkezelés fejlesztése
– A fagott helyes tartása álló helyzetben, elhelyezése a kézen.
– A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
– A szájtartás kialakítása:
– A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
– A helyes befúvás, hangindítás kialakítása.
– A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
– A tenuto és legato játék alapjainak lerakása megalapozása.

Javasolt tananyag
Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)
Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I–V. fejezet
Waggon Wheels a second book of 26 pieces for cellists with piano accompaniment Katherine and Hugh Colledge Boosey and Hawkes
Ralf Müller: Quintfagottschule I. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–012–9)
Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)

Követelmény
Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.
5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
– Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A hangszer részei, össze– és szétszerelése, tisztántartása.
– A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
– Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete

– A 2/4, 3/4, 4/4–es ütemek
– A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
– A szájtartás kialakítása:
– A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
– A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
– A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
– A tenuto és legato játék megalapozása.

Javasolt tananyag
Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)
Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I–V. fejezet
Waggon Wheels a second book of 26 pieces for cellists with piano accompaniment Katherine and Hugh Colledge Boosey and Hawkes Ralf Müller: Quintfagottschule I. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–012–9)
Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)

Követelmény
Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.
5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
– Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Olvasás basszuskulcsban, készségszintű játék a tanult ismert hangterjedelemben.
– A nád szerepe, megszólaltatása.
– Egyenletes tempó–, illetve ritmusérzék kialakítása
– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
– A 2/4, 3/4, 4/4 C – es ütemek
– A szinkópa, éles– és nyújtott ritmus ritmusképletek, és a felütés
– Az ismétlőjelek, Prima volta, secunda volta, korona, levegővétel jele, kötőjel, hangsúly jel, módosító jelek, dinamikai jelek
– A szerkezet, és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor,)
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai (tenuto, legato, staccato)
– Hangsorok 1#, 1*b* előjegyzésig

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés gyakoroltatása, a helyes test–, hangszer– és kéztartás folyamatos ellenőrzése, fejlesztése
– A szájtartás kialakítása, ill. továbbfejlesztése:
– A szájtartásban az artikuláció (a jól intonált hang érdekében) megkezdése már T5 távolság esetén is;
– A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása; a nyelv helyzete és használata.
– A tenuto és legato játék alapjainak lerakása.
– A staccato játékot előkészítő gyakorlatok bevezetése.

– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer kialakítása.

Ajánlott tananyag
Népdalok játszása (magyar, ill. más népek dalai)
Hara: Fagottiskola I. kötet
Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
Julius Weissenborn: Fagottiskola
Gárdonyi: 2 kis gordonkadarab
Gordonkamuzsika kezdőknek
Ralf Müller: Quintfagottschule 2. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–013–6)
Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und Fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)

Követelmény
Folyamatos légvezetés: legalább 1/4 periódus terjedelmű zenei anyag megformálása 1 lélegzetvételre.
A hangkészletből adódó egyszerűbb hétfokú hangsor játszása tenuto és legato.
A törzshangok ismerete, olvasása, fogásai.
16 ütemnyi kis előadási darabok elsajátítása zongorakísérettel

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy hangsor, vagy technikai gyakorlat
– 8–16 ütemes előadási darab zongorakísérettel.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangterjedelem: C – c^1–ig.
– Készségszintű játék basszuskulcsban, a tenorkulcs olvasása.
– Ütemtípusok: 3/8,
– Ritmusértékek és szüneteik: az egésztől a tizenhatodig;
– Ritmusképletek: kis nyújtott, kis éles és a triola.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo,
– Alapvető tempójelzések, és dinamikai jelzések (Allegro, Moderato, Andante, forte, piano)
– A dinamika és az intonáció összefüggésének megismertetése
– Hangindítás súlytalan helyen, átkötés.
– A dúr és moll hangsorok szerkezete és különbségének tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes test–, hangszer– és szájtartás, valamint a légzés készségszintre fejlesztése.
– A tíz ujj független használata, a bal kéz hüvelykujj helye, használatának újbóli ellenőrzése
– Zenei elválasztás, vagy szünet játszása új levegővétel, illetve új rekesztámasz nélkül.
– Ismerkedés a kitartott hangok befejezésének módjaival.
– Legalább T5 nagyságú kötések gyakorlása.
– Hangszeres állóképesség–fejlesztő gyakorlatok.
– Különböző artikulációk megjelenése.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos fejlesztése.
– Lapról olvasási gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Komarovszky: Fagott etűdök 1.
Góreczky: Fagottiskola I.

D. Holland: Fagottino Schule I.
Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.1
Jacob: 4 forgács
Csáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet
Jörg Möhler: Lieder und Vortragsstücke für Fagottino in F (inG) und Klavier
Felix Holler: Das Wüstenschiff für Fagott(ino) und Klavier
Christoph Peter: Lehr– und Spebuch für Fagottino und Fagott 2. kötet

Követelmény
A levegővétel tudatos használata a zenei tagolásra, legalább 4 ütem folyamatos eljátszása.
Készségfejlesztő gyakorlatok, etűdök.
Több periódus terjedelmű előadási darabok vagy tételek zongorakísérettel.
Nehezebb népdalcsokor vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

Az év végi vizsga anyaga
– Hangsor,
– Egy készségfejlesztő gyakorlat
– Két előadási darab, zongora kísérettel lehetőleg kotta nélkül–

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Zökkenőmentes játék basszuskulcsban,
– Ütemtípusok:6/8,12/8,
– A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok és ritmusértékek.
– A zenei anyagban szereplő stílusjegyek meg– és felismerése.
– A különböző hangközmenetek felépítése.
– Alapvető formai ismeretek.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az ujjak határozott, de laza billentése.
– A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.
– A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.
– További dinamikai fokozatok megtanítása (*pp, mf, ff*), illetve ezek átmenete egymásba (crescendo–decrescendo) egy lélegzetvételre.
– A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.
– Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.
– A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.
– A skálázás tempójának növelése, ritmus– és kötésvariációk alkalmazása.
– A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása.

Ajánlott tananyag
Wybór etiud na fagot 1 (B. Komorowski, W. Osadzin) 1
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
Góreczky: Fagottiskola II. kötet
First Book of Basoon Solos Lindon Hilling and Walter Bergmann
Das Fagott V. kötet
Kósa: 4 könnyű fagott darab
Oromszegi Ottó: Duók
Jörg Möhler: Music aus der Barockzeit für quintfagott und Klavier

Követelmény
Dúr és összhangzatos moll hangsorok 2#, 2*b* előjegyzésig, hármashangzat–felbontás
Etűdök eljátszása – pihenő nélkül –, benne a tanult dinamikai fokozatok alkalmazása,
Biztos levegővezetés a tanult tananyag szintjén.
Lassú–gyors tételpár, vagy egy hosszabb előadási darab játszása fejből, zongorakísérettel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála különböző artikulációkkal
– Egy etűd,
– Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A tenorkulcs bevezetése.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, 3#, 3*b* előjegyzésig.
– A kromatikus skála fogalma.
– Ütemtípusok: 5/8, 7/8
– A játszott anyaghoz kapcsolódó formai ismeretek.
– Könnyebb ékesítések írásmódja és ritmusa.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–támasz–artikuláció egységének fejlesztése.
– Különböző staccato játékmódok ismerete.
– Kvart– és kvintkötések gyakorlása artikulációval.
– Oktávkötések gyakoroltatása, a regiszterek kiegyenlítése.
– A hang szép befejezése.
– A skálázás tempójának növelése, ritmus– és törésvariációkkal is.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag
Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
Kolasinszky: 3 darab
Farkas: Népdalszonatina
Hughes: 6 könnyű darab
Hara László: Fagottiskola II. (EMB)
Karel Pivonka: Fagottiskola
Komorovszkij–Oszadzin: Válogatott etűdök 1., 2.
Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
Küffner: Duók
Graham Sheen: Two by two (Faber)
Telemann: 6 kánonszonáta
Who's Zoo: Colin Cowles

Követelmény
Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3*b* előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás.
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
Egyszerűbb barokk tételek, vagy karakterdarabok eljátszása.
Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.
Félévente legalább egy nyilvános szereplés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr és egy moll skála, hármashangzattal,
– Két különböző karakterű etűd,
– két előadási darab vagy tételpár kísérettel lehetőleg kotta nélkül

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
Alakuljon ki a növendékben a tudatos törekvés az értelmes, tagolt előadásra, legyen zeneileg igényes, feleljen meg az követelményekben megfogalmazottaknak.

A hangszerkezelés fejlesztése
Dúr és összhangzatos moll skálák, az ismert hangterjedelemben
Néhány fontosabb segédfogás megismerése, és alkalmazása.
A légzés–támasz–artikuláció egységének elérésére való igény elmélyítése.
Kiegyenlített, telt hang kialakítása minden regiszterben.
A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
Az állóképesség növelése, a tempó emelése a tanuló technikai felkészültségének megfelelően.
A dinamikai változások állandó és karakterisztikus alkalmazása, egyre jobb intonációra való törekvés.
Lapról olvasás fejlezstése.

Ajánlott tananyag
Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
Krakamp: 30 karakterisztikus etűd
Oromszegi Ottó: 50 karakteretűd
Das Fagott VI.
Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
Küffner: Duók
Second Book of Bassoon Solos (Faber Music)
Bármely más eredeti mű, vagy átirat is játszható.

Követelmény
Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3*b* előjegyzésig, hármashangzatok.
Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételre.
Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.
A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála,
– két különböző karakterű etűd,
– egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Dúr és moll hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabb improvizációs ötlet alapján is.
– Készségszintű játék tenorkulcsban.

– Trilla, előke–, utóka, mordent készségszintű alkalmazása.
– A hangnemi kitérés és moduláció fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín kialakítása.
– A segédfogások megismerése a tiszta intonáció érdekében.
– A légzés– és hangképzésbeli ismeretek automatizálása.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv és légvezetés kombinációjával.
– A skálázás egyenletes tempó melletti gyorsítása. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű etűdök játszása.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
– Dinamikai színskála fejlesztése.
– Az önálló hangolás megtanulása.
– Memóriafejlesztés hosszabb terjedelmű művekkel is.
– A lapról játék az előző tanév anyagának megfelelő nehézségű darabokkal, egyenletes, az eredeti tempóhoz közeli tempóban.
– Rendszeres társas zenélés.
– A vibrato alkalmazása.

Ajánlott tananyag
Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.2
Krakamp: Etűdök II. (válogatva)
Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara L.– Nagy O.)
Marcello: e–moll szonáta
A.Vivaldi: d–moll fagottverseny KV. 472 I.–II. tétel

Követelmény
Dúr és moll hangsorok 4#, 4*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.
Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga anyaga
– egy skála,
– két különböző karakterű etűd,
– egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

A „B" tagozat feladata a tehetséggondozás. A tanuló játéka elsősorban az előadás kifejezőerejében, szuggesztivitásában kell hogy meghaladja kortársaiét, de fontos szempont az előbbieken kívül a hangminőség igényessége és a hangszerkezelés biztonsága is.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
– A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok
– Felütés, átkötés.
– A dúr és moll hangsorok különbségén kívül a dallamos moll és a természetes moll közti különbség; a tanult művek formáinak érzékeltetése a tanuló tudásszintjének megfelelően.
– Az enharmónia fogalma

A hangszerkezelés fejlesztése
– A szájtartás kialakítása:
– A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
– A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
– A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban A hangszerkezelésben mindent a zenei kifejezés, illetve az erre való határozott törekvés és árnyaltabb előadás határoz meg.

Ajánlott tananyag
Komarovszky: Fagott etűdök 1.
Góreczky: Fagottiskola I.
D. Holland: Fagottino Schule I.
Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.1
Jacob: 4 forgács
Csáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet
Jörg Möhler: Lieder und Vortragsstücke für Fagottino in F (inG) und Klavier
Felix Holler: Das Wüstenschiff für Fagott(ino) und Klavier
Christoph Peter: Lehr– und Spebuch für Fagottino und Fagott 2. kötet

Követelmény
Hangsor: 2#, 2*b* előjegyzésig dúr és összhangzatos moll skálák..
Két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos eljátszása pihenő nélkül; gyakorlatok negyed, nyolcad értékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel, a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Hangsor,
– Két különböző karakterű etűd
– Két előadási darab, zongora kísérettel kotta nélkül

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabb improvizációs ötlet alapján is.
– Ütemtípusok: váltakozó ütemek.
– Ritmusértékek–ritmusképletek: bonyolultabbak, apróbbak is.
– Ismerkedés a darabban előforduló díszítésekkel

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az ujjak határozott, de laza billentése.
– A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.
– A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.
– További dinamikai fokozatok megtanítása (*pp, mf, ff*), illetve ezek átmenete egymásba (crescendo–decrescendo) egy lélegzetvételre.
– A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.
– Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.
– A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.
– A skálázás tempójának növelése, ritmus– és kötésvariációk alkalmazása.
– A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása (kamarazenében, fúvószenekarban ülni, gyakorolni állva kell).
– Az ajánlott tananyagban szereplő előadási darabok sajátos stílusjegyeinek felismerése, és az ehhez szükséges technikai megoldások részben önálló megtalálása.

– Lapról játék kb. a 2. évfolyam nehézségi szintjén.
– Helyes trillázási technika kialakítása, a trillázás gyakorlásának módjai.
– A dinamikai határok kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Az oktávváltások finomítása, a levegővezetés differenciálása, játék a hangszínnel is.

Ajánlott tananyag
Wybór etiud na fagot 1 (B. Komorowski, W. Osadzin) 1
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
Góreczky: Fagottiskola II. kötet
First Book of Basoon Solos Lindon Hilling and Walter Bergmann
Das Fagott V. kötet
Kósa: 4 könnyű fagott darab
Oromszegi Ottó: Duók
Jörg Möhler: Music aus der Barockzeit für quintfagott und Klavier

Követelmény
Hangterjedelem: B–d^1–ig
Hangsorok 3#, *3b* előjegyzésig, kromatikus skála az ismert hangterjedelemben, vagy töredékében, hármashangzat és felbontása.
Az átlagosnál színvonalasabb megszólaltatással két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos, igényes zenei előadása hosszabb pihenő nélkül.
Kamarazenei darab eljátszása tanórán kívül, vagy fúvós, illetve szimfonikus zenekari szereplés, ha az adott körülmények engedik.
Nagyobb technikai képzettséget igénylő etűdök biztonságos eljátszása a teljes ismert hangterjedelemben, bonyolultabb ütemfajták, ritmusok alkalmazásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr és egy moll skála,
– két különböző karakterű etűd,
– két előadási darab vagy tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal.
– A hangnemi kitérés, moduláció fogalma.
– A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
– A díszítés fejlesztése: hosszú– és rövid előke és utóka, mordent, stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása.
– A fontosabb segédfogások megismerése.
– Önálló hangolásra nevelés.
– A hangszer intonációs hibáinak korrigálására való törekvés.

Ajánlott tananyag
Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
Kolasinszky: 3 darab
Farkas: Népdalszonatina
Hughes: 6 könnyű darab
Hara László: Fagottiskola II. (EMB)
Karel Pivonka: Fagottiskola

Komorovszkij–Oszadzin: Válogatott etűdök 1., 2.
Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
Küffner: Duók
Graham Sheen: Two by two (Faber)
Telemann: 6 kánonszonáta
Who's Zoo: Colin Cowles

Követelmény
Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3*b* előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás.
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
Arokk tételek, vagy karakterdarabok eljátszása.
Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.
A növendék törekedjék az önállóságra a darabok gyakorlása során felmerülő problémáknál.
Alkalmazza az eddig szerzett formai és szerkezeti ismereteket az előadás során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr és egy moll skála
– két különböző karakterű etűd,
– két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabban
– Bevezetés a vibrato használatába.
– Bonyolultabb ékesítések (pl. trilla, kettős ékesítés) írásmódja, ritmusa, előadási módja.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–támasz–artikuláció egységének tudatos alkalmazása.
– Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– A laza, könnyed ujjtechnika továbbfejlesztése.
– Etűdök, skálák tempójának gyorsítása.

Ajánlott tananyag
Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
Krakamp: 30 karakterisztikus etűd
Oromszegi Ottó: 50 karakteretűd
Das Fagott VI.
Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
Küffner: Duók
Second Book of Bassoon Solos (Faber Music)

Követelmény
Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3*b* előjegyzésig, hármashangzatok.
Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételre.
Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.
A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy dúr és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–felbontással
– két különböző karakterű etűd,
– két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– A tanuló a különböző stílusjegyeknek megfelelő módon játssza előadási darabjait.
– Tudatosítsa a játszott műben felmerülő valamennyi ismeretet. Ismerje meg a belső összefüggéseket is.
– Kapcsolódjon tanulmánya más művészeti ág megismeréséhez is.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Ismernie kell a főbb segédfogásokat.
– Ismerje meg a hangszer intonációs hibáit és tudja korrigálni azokat.
– Ismerje meg a nád legalapvetőbb tulajdonságait.
– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

Ajánlott tananyag

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.2
Krakamp: Etűdök II. (válogatva)
Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara L.– Nagy O.)
Marcello: e–moll szonáta
A.Vivaldi: d–moll fagottverseny KV. 472 I.–II. tétel

Követelmény

Dúr és moll hangsorok 4#, 4*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.
Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlotta anyaga

– Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–felbontással
– két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje
– a fagott és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a fagott intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrató szerepét a zenei megvalósításban,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb fagottos előadóművészeket.

Legyen képes
– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,

– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
– szélsőséges dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Weissenborn,),
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Weissenborn 2. kötet, Pivonka: Ritmikus etűdök, stb.),
– egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Fagott főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G–dúr, IV. fejezet 1. C–dúr, 2. F–dúr (EMB13685) nehézségi szintjén).
– Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele (Beethoven: Kontratánc/G–dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Grecsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F–dúr, op. 8/2. kötet 14. F–dúr, 15. d–moll(EMB13685), Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat I., 4. nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű darab vagy tétel–pár, az egyik lehet kamaramű tétel (Farkas F.: Népdalszonatina I–II. tétel (EMB 2458), Telemann: F–dúr szonáta (EMB12196), Weissenborn: Téma és variációk (EMB 12196) nehézségi szintjén). Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamokon a tanulók esetében a tanuló szeretné megőrizni a zeneiskolai évfolyamokban elért hangszeres játékának színvonalát, a zenei tevékenység iránti nyitottságát.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Dúr és moll hangsorok 4, legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs készségszintű alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása.
– A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítására való törekvés.
– A segédfogások alkalmazása.
– A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
– Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
– A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
– Rendszeres társas zenélés.

AJámlott tananyag
Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.3
Wenzel Neukirchner: 23 középfokú fagottgyakorlat – EMB
Emanuele Krakamp: Fagottiskola I. kötet – Hofmeister
Antonio Vivaldi: d–moll fagottverseny – EMB
Georg PhilippTelemann: F–dúr szonáta – EMB

Követelmény
Dúr és moll hangsorok 4 #, 4*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy skála,
– egy etűd,
– egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Dúr–és moll hangsorok, skálák, tercek, hármashangzatok a hangszer tanult terjedelmében.
– Kromatikus skála a hangszer teljes terjedelmében, minden regiszterben kiegyenlített hangon.
– A főbb zenei karakterek ismerete (dolce, grazioso, espressivo, risoluto)

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangképzés további ismétlése, bővítése, dinamikai követelményekkel való kibővítése.
– A trillázás fejlesztése, a nehezebb fogások gyakoroltatása.
– A hangminőség további fejlesztése.
– Ismerkedés a kortárs művekkel, előadásmódjával.

Ajánlott tananyag
Carl Jacobi: 6 középfokú fagottgyakorlat (válogatva) – EMB
Étienne Ozi: 42 etűd (válogatva) – EMB
Antonio Vivaldi: fagottversenyek – Peters
Benedetto Marcello: F–dúr és G–dúr szonáta – EMB
Mirosnyikov: Scherzo – Suprafon
Carl Stamitz: F–dúr fagottverseny – Peters
Eugene Bozza: Burlesque – Leduc

Követelmény
A befúvási módszer kialakítása a koncertek, ill. a kamarazenélés felkészülésére.
A felkészültségnek megfelelő etűdök hibátlan eljátszása, mind technikai, mind dinamikai és egyéb szempontból.
A képességekhez mért előadási darabok igényes előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy skála,
– egy etűd,
– egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Dúr–és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer tanult terjedelmében.
– A tempó– és dinamikai jelek ismeretének kibővítése.
– A különböző stílusú művek korhű előadásmódjának továbbfejlesztése.
– A kortárs zeneszerzők, és fagottosok megismerése.
– Kitekintés más műfajokra (jazz, igényes könnyűzene).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Hangképzés nagy dinamikai különbséggel.
– A hangszer teljes terjedelmének könnyed kezelése.

Ajánlott tananyag
Julius Satzenhoffer: Etűdök
Étien Ozi: 42 etűd EMB
Eugene Jancourt: Etűdök – Universal,IMC,Accolade
Conrad Jacobi: Hat középfokú fagottgyakorlat – EMB
Karel Pivonka: Ritmické etudy pro fagot – Suprafon
Antonio Vivaldi: fagottversenyek – EMB, Peters
Georg Philipp Telemann: e–moll, f–moll, a–moll szonáta EMB
J. Chr. Bach: B–dúr, Esz–dúr fagottverseny – EMB
Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Sikorski, EMB
Petrovics Emil: Passacaglia in blues – EMB

Dubrovay László: Cinque pezzi – EMB
Bozay Attila: Episodi – EMB
Kocsár Miklós: Dialoghi – EMB

Követelmény
Dúr–és moll hangsorok 5#, 5*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében.
A nehezebb ritmusképletekben való jártasság.
Laza, könnyed ujjtechnika.
Rendszeres társas zenélés, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
– Egy etűd
– Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
Az eddig tanult ismeretek összegzése, a technikai színvonal megszilárdítása.
Az esetlegesen még meglévő hiányosságok kiküszöbölése.
A technikai készségek továbbfejlesztése.
duplanyelv–technika megismerése.
A társművészetek iránti figyelem elmélyítése.
A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése.

A hangszerkezelés fejlesztése
A hangszertechnikai ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során.
Az improvizációs készség alapjainak alkalmazása a megfelelő művek során.
A lapról olvasási készség olyan szintre fejlesztése, hogy a tanuló a játék során érje el, hogy első látásra el tudjon játszani megfelelő nehézségű műveket kottahűen, közel azonos tempóban, mint a tempójelzés.
A társas zenélésben az együttjáték precizitása és az intonáció is legyen biztos.

Ajánlott tananyag
Ludwig Milde: Koncertetűdök – EIMC New York
Emanuele Krakamp: Fagottiskola II. kötet – Hofmeister
Oromszegi Ottó: 10 modern fagottetűd – EMB
Franz Suchanek: Concertino – Suprafon
Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Musica Rara
Wolfgang Amadeus Mozart: B–dúr fagottverseny – Peters
Hidas Frigyes: Fagottverseny – EMB
Maros Rudolf: Fagottverseny – EMB
Gabriel Pierné: Concertino – Leduc

Követelmény
Dúr–és moll hangsorok 5#, 5*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer tanult terjedelmében.
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten tudja előadni, kotta– és stílushűen.
Értelmes, tagolt előadásmód kialakítása, a zene folyamatának és összefüggéseinek érzékeltetése, kifejező játékmód elérése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
– Egy etűd

– Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos növendékei nem zenei jellegű tanulmányaik mellett tanulják hangszerüket, egy magasabb szintű zenei képzéssel. meg kívánva őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét,

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
– Korhű díszítések alkalmazása.
– A különböző stílusjegyű darabok értelmes, tagolt, élményszerű előadására való törekvés.
– Dinamikai ismeretek, stílusjegyek alkalmazásának bővítése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A kialakított technikai ismeretek, mechanizmusok továbbfejlesztése.
– A nádigazítás alapvető ismeretei.

Ajánlott tananyag

Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.3
Wenzel Neukirchner: 23 középfokú fagottgyakorlat – EMB
Emanuele Krakamp: Fagottiskola I. kötet válogatva – Hofmeister
Antonio Vivaldi: d–moll fagottverseny – EMB
Georg PhilippTelemann: F–dúr szonáta – EMB

Követelmény

Dúr és moll hangsorok 5#, 5*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, különböző formációk variálása a skálázás során.
A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
Különböző stílusú előadási darabok értelmes, tagolt, tisztán intonált játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
– két különböző etűd
– Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel , kotta nélkül

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– Dúr–és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző ritmusvariációkkal
– A főbb zenei karakterek ismerete

A hangszerkezelés fejlesztése

– A vibrato gyakorlati megvalósítása.
– A laza, könnyed hangszerkezelés továbbfejlesztése (ujjtechnika, ujjak szinkronizálása)
– A gyors, ugyanakkor halk belégzés fejlesztése.
– A hangminőség további fejlesztése.
– Ismerkedés a kortárs művekkel, előadásmódjával.

Ajánlott tananyag
Carl Jacobi: 6 középfokú fagottgyakorlat – EMB
Étienne Ozi: 42 etűd – EMB
Antonio Vivaldi: fagottversenyek – Peters
Benedetto Marcello: F–dúr és G–dúr szonáta – EMB
Mirosnyikov: Scherzo – Suprafon
Carl Stamitz: F–dúr fagottverseny – Peters
Eugene Bozza: Burlesque – Leduc

Követelmény
Dúr–és moll hangsorok 6#, 6*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző ritmusvariációkkal**.**
A helyes tartások, és technikák alkalmazása a szép, telt, kifejező hangszerhangért.
Rendszeres, igényes hangképzés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
– két különböző etűd
– Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel , kotta nélkül

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A zenei stílusérzék és fantázia fogalma.
– Zenekari művek fagott szólamainak megismerése.
– A vibrato játékmód továbbfejlesztése.
– Egészhangú skála bevezetése.
– A nádigazítás, és a nádkészítés alapjainak megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A technikai készségek továbbfejlesztése, és az előadási darabokban biztos alkalmazása.
– Skálázás a hangszer teljes terjedelmében, egyre gyorsabb tempóban.
– Az egészhangú skála.

Ajánlott tananyag
Julius Satzenhoffer: Etűdök
Étien Ozi: 42 etűd EMB
Eugene Jancourt: Etűdök – Universal, IMC,Accolade
Conrad Jacobi: Hat középfokú fagottgyakorlat – EMB
Karel Pivonka: Ritmické etudy pro fagot – Suprafon
Antonio Vivaldi: fagottversenyek – EMB, Peters
Georg Philipp Telemann: e–moll, f–moll, a–moll szonáta EMB
J. Chr. Bach: B–dúr, Esz–dúr fagottverseny – EMB
Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Sikorski, EMB
Petrovics Emil: Passacaglia in blues – EMB
Dubrovay László: Cinque pezzi – EMB
Bozay Attila: Episodi – EMB
Kocsár Miklós: Dialoghi – EMB

Követelmény

Dúr–és moll hangsorok 7#, 7*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében.
A nehezebb ritmusképletekben való jártasság.
Laza, könnyed ujjtechnika.
Rendszeres társas zenélés, lehetőség szerint zenekari játék.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
– két különböző etűd
– Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel , kotta nélkül

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az eddigi tanulás során elsajátított technikai és zenei ismeretek komplex alkalmazása.
– A technikai készségek továbbfejlesztése.
– A duplanyelv–technika alkalmazása
– A társművészetek iránti figyelem elmélyítése.
– A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése.
– Nádkészítési ismeretek.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszertechnikai ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során.
– Társaszenélés során a lapról olvasás, valamint a kottahű játék precíz megszólalására való törekvés.
– Az improvizáció alapelemeinek, önálló díszítések alkalmazásának fejlesztése

Ajánlott tananyag
Ludwig Milde: Koncertetűdök – EIMC New York
Emanuele Krakamp: Fagottiskola II. kötet – Hofmeister
Oromszegi Ottó: 10 modern fagottetűd – EMB
Franz Suchanek: Concertino – Suprafon
Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Musica Rara
Wolfgang Amadeus Mozart: B–dúr fagottverseny – Peters
Hidas Frigyes: Fagottverseny – EMB
Maros Rudolf: Fagottverseny – EMB
Gabriel Pierné: Concertino – Leduc

Követelmény
Dúr–és moll hangsorok 7#, 7*b* előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, szűkített szeptimek, a hangszer teljes terjedelmében.
Az állólépesség fejlesztése,

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
– két különböző etűd
– Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel , kotta nélkül

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló legyen képes

– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a nád igazítása stb.). A
növendék rendelkezzék
– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
A növendék tudja alkalmazni
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– az újabb légzéstechnikákat,
– a fagott társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
Legyen képes
– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Neukirchner etűdök),
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Fagott főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc
A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat (EMB 2218), Weissenborn: 2. kötet etűdjei (EMB 13686) nehézségi szintjén.).
– Két előadási darab vagy szonáta tétel–pár, amelyből lehet egy kamaramű, (Pécsi J.: Dörmögő Dömötör, Vivaldi: d–moll fagottverseny II–III. tétel (EMB 3771), Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén; kamaradarabok: Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252–oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták (EMB 5353), Debussy: A kis néger – fúvósötös nehézségi szintjén.). Az
etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú etűd(EMB 2218),, Weissenborn: Fagottiskola II. kötet (EMB 13686), Jacobi: Hat középfokú gyakorlat (EMB 2217) nehézségi szintjén).
– Egy szonáta, vagy versenymű tétel–pár (Vivaldi: d–moll fagottverseny (EMB 3771),, Marcello: e–moll szonáta EMB 4725), Telemann: f–moll szonáta nehézségi szintjén).

– Egy kamaradarab vagy kamaramű (Mirosnyikov: Scherzo, M. Read: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták(EMB 5353), Vivaldi: G–dúr kettősverseny – oboa–fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös nehézségi
szintjén). Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú és minőségű hangszer (fagott / fagottino / kisfagott)
Havonta és fejenként egy nád
2 darab szabályozható magasságú kottaállvány.
Egészalakos tükör
Zongora vagy pianinó.
Metronóm.

RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:
– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a trombita történetét,
– a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
– hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
– hangszeres adottságait,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló– és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
– rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
– A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.

– A helyes be– és kilégzés alapjainak elsajátítása.
– A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
– Hangterjedelem az egyvonalas C–től az egyvonalas G ig.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény
A helyes be– és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'–ig
Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyakorlat
– Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A helyes testtartás rögzítése.
– A helyes légzés további tudatosítása.
– Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I.
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok
Brodszky: Májusköszöntő
Régi francia dal

Követelmények
Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
Hangterjedelem a kis h–tól az egyvonalas a–ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer felépítése, részei.
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a fél érték mellett.
– Módosítójelek.

– A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem.
– Az előforduló hangok fogásai.
– Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
– Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
– A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény
Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
Hangterjedelem a kis a–tól a kétvonalas c–ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
– A tizenhatod érték és szünetjele.
– Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
– A tanult művek formai elemzése.
– A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
– A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma (A B A).
– A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
– A rekeszlégzés gyakorlása.
– Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
– A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
– A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f*–*p*).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Skálatanulmányok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló
Cole: Granit
Barnes: A kis géniusz
Barnes: A kis művész

Követelmény
A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *d*–ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2*b* előjegyzésig).
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála első képlete,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dúr és a moll hangsor szerkezete.
– A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
– A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
– A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
– Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
– A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
– A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: A kis mester
Charpentier: Prelűd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény
A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *e*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3*b* előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála első képlete,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
– A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
– A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
– A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
– A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
– A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
A növendék legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*–től a kétvonalas *f*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála első képlete,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Egyoktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim–akkord ismerete.
– Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamarazenélés előtérbe helyezése.
– A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
– Az ujj– és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
– Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint–, kvart– és nagy terc–kötések összekapcsolásával.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*) különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Peters: Gyakorlatok kezdőknek
Colin: 100 Warm Ups (válogatva)
Arban: Skálatanulmányok
Clodomir:Petits exercises

Clodomir: Etűdök I.
Arban: Trombitaiskola
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientálé
Händel: Hallei szonáta
Händel: B–dúr szonáta
Diabelli: Szonatina
Botti: Románc
Rangers: Velencei karnevál
Tornyos: Szonatina
Tornyos: 3 sárpilisi népdal
Clerisse: Téma és változatok
Telemann: B dúr szvit (FAM)

Követelmény
A növendék legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*–től a kétvonalas *g*–ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2*b* előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála első képlete,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

6. évfolyam „A”tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)
Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
Händel: c–moll concerto I. tétel
Händel: B–dúr szonáta
Händel: Asz–dúr szonáta
Telemann: F–dúr szonáta
Telemann: d–moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3

Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

Követelmény
A növendék legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *a*–ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála első képlete,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
– A tizenhatod érték és szünetjele.
– Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
– A tanult művek formai elemzése.
– A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
– A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma (A B A).
– A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
– A rekeszlégzés gyakorlása.
– Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
– A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
– A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f*–*p*).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Skálatanulmányok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló
Cole: Granit
Barnes: A kis géniusz
Barnes: A kis művész

Követelmény
A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *e*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2*b* előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála első három képlete
– Egy gyakorlat,
– Két különböző karakterű előadási darab.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és a moll hangsor szerkezete.
– A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
– A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
– A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
– Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
– A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
– A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: kis mester
Charpentier: Prelűd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény
A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis *g*–től a kétvonalas *f*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, *4b* előjegyzésig.
Kvint– és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc–kötések,

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála első képlete,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
– A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
– A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
– A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
– A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
– A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása,
A természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötések,
A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*–től a kétvonalas *g*–ig,
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála első három képlete,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
– A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
– A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
– A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
– A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
A dinamikai határok tágítása (*p–mf–f*).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
A növendék legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz*–től a kétvonalas *f*–ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.
A növendék legyen képes egy barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására;
Egyszerű díszítések és trillák;
Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések;
A hangterjedelem kialakítása a kis *fisz*–től a kétvonalas *a*–ig;
Ismerkedés a pedálhangokkal;
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
Terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála négy képlete
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
– Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
– A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
– Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok)
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
Händel: c–moll concerto I. tétel
Händel: B–dúr szonáta
Händel: Asz–dúr szonáta
Telemann: F–dúr szonáta
Telemann: d–moll szonáta
Balay: Adante et allegro

Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

Követelmény

A növendék legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *a*–ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4*b* előjegyzésig.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra;
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas *b*–ig;
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
A másféloktávos, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála négy képlete
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
– Egy más stílusú előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a helyes test– és hangszertartást,
– a helyes légzéstechnikát,
– a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
– az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
– az előírt hangterjedelmen belül g^2–ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
– folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
– skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b –ig.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Ismerje a tanuló
– a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b
előjegyzésig. Legyen képes
– az előírt hangterjedelemben belül (b^2–ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,

–

– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Trombita főtárgy
„A” tagozat: minimum 8 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. EMB13492, Clodomir: Petits exercices 1–21. Leduc, nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. EMB13492, Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. EMB13492, Clodomir: Petits exercices 1–29. Leduc, nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén).
– Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
– A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.

– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm–ups+studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Előkészítő gyakorlatok a trillához
Tripla nyelv előtanulmányok.
Kromatikus skálák
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F–dúr Concerto
Esz–dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c–moll Concerto
Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmény
A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála három képletben
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
– A játszott darabok alapos ismerete.
– A növendék önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
– A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
– Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm–ups + studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B–dúr szonáta
Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.

Albinoni: g–moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmény
Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála 3 képletben
– Egy etűd
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
hangszeres és zenei ismeretek átadása
– a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
– a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
– a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
– skálák öt képletben.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm–ups + studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e–moll Szonáta
Albinoni: C–dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára

Követelmények
Skálák öt képlettel. Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata. Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása. A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg növendék közreműködésével

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
– A zenei kifejezés fejlesztése.
– A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
– Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
– A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm–ups + Studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
Arban: Trombitaiskola
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására. Egy kamaramű szólamának eljátszására. Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével

***Továbbképző évfolyamok* „B" tagozat**

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Techical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F–dúr Concerto
Esz–dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c–moll Concerto
Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására. Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben őt képlettel. Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására. A kromatikus skála biztos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
– Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
– Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B–dúr szonáta
Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g–moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.

A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

9. évfolyam „B" Tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
– Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
– Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
– A zenei formálás tudatos alakítása.
– A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm–Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilties
Advanced Daily Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e–moll Szonáta
Albinoni: C–dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára
Charlier: Solo de Concours
Haydn: Trombitaverseny I.–II.–III.
Hummel: Trombitaverseny I.–II.
Telemann: Asz–dúr Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
Skálák öt képletben.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
A játszott előadási darabok alapos ismerete.
Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– 1 etűd
– 1 barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele

– 1 más stílusú előadási darab

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
– Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
– Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
– A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Ajánlott tananyag

Stamp: Warm Ups
Clarke: Techical Studies
Colin: Lip Flexibilties
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Etüdök
Tartini: B–dúr Concerto
Enescu: Legenda
Torelli: D–dúr Concerto
Purcell. D–dúr szonáta
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények

A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat. Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait. Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat. Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát. Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló
– a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát,
– a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.
Legyen képes a tanuló
– az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
– a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,

-
– a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
– önálló hangolásra,
– a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
– az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
Ismerje a hangképzés folyamatát.
Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
Ismerje a tanuló
– az ajak–, a nyelv– és a manuális technika alapjait,
– az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 6 képletben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Trombita főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd (Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz– dúr, g–moll, C–dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén). Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
– Egy etűd (Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I–II., nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz–dúr, g–moll, C–dúr concerto, Corelli: e–moll szonáta, Purcell: B–dúr szonáta, Vivaldi: d–moll concerto nehézségi szintjén).
– Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capricco (Leduc) nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,

– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).
Jól felhangolt zongora (pianínó).
Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány
Metronóm
Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

KÜRT

A kürttanítás célja feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
– a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
– a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
– differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást,
– könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf, ff, pp*), az intonáció megtartásával,
– hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A gyakorlatban felmérni a növendék hangszeres készségét, zenei érzékét.

– Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)

Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.

Helyes test– és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy gyermekdal,

– Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Helyesen működő funkciók kialakítása:

– helyes légzés, szájtartás,

– a fúvóka helye az ajkakon,

– testtartás,

– hangszertartás.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)

Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)

Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz,(Muzika Moszkva)

Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.

Helyes test– és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy gyermekdal,

– Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:

– helyes test– és hangszertartás,
– szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
– a helyes légvezetés megalapozása,
– a nyelvtechnika megalapozása,
– a manuális technika megalapozása.
Az intonációs készség fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001) Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Portato hangindítás.
Az ujj–, nyelv– és légzésvezetés–technika összehangolása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
– Egy 1 kantiléna
– Egy 1 gyakorlat
– Egy 1 előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Helyes test– és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Felhasználható irodalom
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),
Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála
– Egy kantiléna kotta nélkül
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll
– Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék kifejező, szép kürthangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Egy skála, különböző skálaképletekkel,
Egy kantiléna kotta nélkül
Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények,
Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.

– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála, különböző skálaképletekkel
– Egy kantiléna
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A" tagozat

A hangszerkezelés fejlesztése
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal –,darab– ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim–Alphonse: Etűdök (A.Leduc Paris)
Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás esz–kürtben

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála skálaképletekkel
– Egy kantiléna
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene(zongorakísérettel

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi:Hangpalota
Poleh: Dal–,darab–, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, ((Muzika Moszkva)
Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás esz–és d kürtben
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála skálaképletekkel
– Egy kantiléna (
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Helyes test– és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr- és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Sollár – Uszov: Kürtiskola Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York),
Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény

Játék szép kürthangon
Portato, tenuto hangindítás.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni,

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni,

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Kifejező, szép kürthang kialakítása
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,

– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni,

5 évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Kifejező szép kürthang kialakítása
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag

Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal –,darab– ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, ((Muzika Moszkva)
Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény

Játék szép kürt hangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás esz–kürtben

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kantiléna kotta nélkül (
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni

6 évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása

– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi:Hangpalota
Poleh: Dal–,darab–,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás esz–és d kürtben

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló
– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),

– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
– ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.
Legyen képes
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:
– egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
– egy kantiléna,
– két etűd,
– egy előadási darab – ajánlott: J.Skroup: B–dúr koncert (rövid kadenciával), L.v.Beethoven: Románc, J.Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy kantiléna (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén (EMB13370).
– Két különböző karakterű etűd (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén (EMB13370); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G.F Händel: Sándor–ünnep nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A.J.Varlamov: Orosz népdal, J.A.Hasse: Két tánc, G.F.Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F.Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
– Egy kantiléna (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén).
– Két etűd (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
– Egy előadási darab (L.v.Beethoven: Románc, J.Loeillet: Szonáta, J.S.kroup: B–dúr koncert, A.Frehse: Andante, Székely: Szonatina II–III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,

– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

***Továbbképző évfolyamok* „A" tagozat**

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg. A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
– A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Ónozó: Kürtiskola I–II.
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Macello: a–moll szonáta
Grieg: Tavasz
Mozart: Larghetto
Schubert: Ave Maria
Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
Bach: Air
Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Követelmény
Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás (esz, d, c)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna
– Egy gyakorlat
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
C. Saint–Saens: A hattyú
Saint– Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Eüdök II.
Franz Strauss: Notturno
Dvoral: X. szláv tánc
Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény

Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás (e, esz, d, c, g)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kantiléna
– Egy gyakorlat
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.

A dinamikai skála határainak kiszélesítése.

A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.

Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.

Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)

Társas zenélés.

Zenekari szólamismeret.

Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)

Panseron: 20 cantilena

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)

Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)

Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)

Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)

Kofron: Etűdök

Bujanovszkij: Válogatott etüdök

Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.

Bozza: En Irlande

Mendelssohn: Tavaszi dal

Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)

Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)

Franz Danzi: Esz–dúr szonáta

C. Saint–Saens: A hattyú

O. Franz: Dal szöveg nélkül

Kofron: Sonatina

Saint– Saens : Koncert

Matis: Koncert

Hidas: Concerto per corno

Bordogni–Gabler: Canilenák

Franz Strauss: Koncert

B.Kroll: Laudatio

Lorenz: Elegia

Haydn: D–dúr kürtverseny II.

Követelmény

Játék szép kürthangon Különböző hangindítások

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán

Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kantiléna

– Egy gyakorlat

– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Glazunov: Álom
Pergolesi: Siciliana
Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
S. R. Mercadante: Concerto
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Koetsier. Ramance
Saint– Saens : Koncert
Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
Mozart: Kürtkvintett
Hidas: Concerto per corno
Bordogni–Gabler: Cantilenák
R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
R. Strauss: Andante
F.,Strauss: Téma és variációk
Ravel: Pavane

Követelmény
Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás (minden transzpozíció)

Az év végi vizsgaajánlott anyaga
– Egy kantiléna
– Egy gyakorlat
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok„B" tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
– A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Ónozó: Kürtiskola I–II.
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Macello: a–moll szonáta
Grieg: Tavasz
Mozart: Larghetto
Schubert: Ave Maria
Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
Bach: Air
Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kantiléna
– Egy gyakorlat
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)

– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek
– a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– a művek harmóniai és formai elemzése
– a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– a növendéket a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
C. Saint–Saens: A hattyú
Saint– Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Etűdök II.
Franz Strauss: Notturno
Dvoral: X. szláv tánc
Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény
Játék szép kürthangon kis
Különböző hangindítások
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás (e, esz, d, c, g)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna
– Egy gyakorlat
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.

– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– A növendéket a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Bozza: En Irlande
Mendelssohn: Tavaszi dal
Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
C. Saint–Saens: A hattyú
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Saint– Saens : Koncert
Matis: Koncert
Hidas: Concerto per corno
Bordogni–Gabler: Canilenák
Franz Strauss: Koncert
B.Kroll: Laudatio
Lorenz: Elegia
Haydn: D–dúr kürtverseny II.

Követelmény
Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna
– Egy gyakorlat
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Kifejező szép kürthang
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Glazunov: Álom
Pergolesi: Siciliana
Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
S. R. Mercadante: Concerto
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Koetsier. Ramance
Saint– Saens : Koncert
Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
Mozart: Kürtkvintett
Hidas: Concerto per corno
Bordogni–Gabler: Cantilenák
R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
R. Strauss: Andante
F.,Strauss: Téma és variációk
Ravel: Pavane

Követelmény

Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Egy kantiléna
Egy gyakorlat
Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
– C–g^2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
– életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
– az előadási darabokat fejből játszani,
– technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
– igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.
Rendelkezzék
– a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
– koncentrálóképességgel,
– lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– F–c^3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
– az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

vizsga tantárgya és
időtartama Kürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy kantiléna transzponálása Esz–kürtben (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B–dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Transzponálás Esz–, vagy D–kürtben (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén).
– Egy etűd (Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).

– Egy kamaramű (Mozart–kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel felsorolni néhányat Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, jó minőségű hangszer és tartozék.
Jól felhangolt zongora (pianíno)
Legalább 2 db kottatartó
Metronóm

HARSONA–TENORKÜRT–BARITONKÜRT

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt és a baritonkürt tanítás szakirányú feladatai
A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8–9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:
– ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, száj–, hangszer– és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes kartechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,

– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
– a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
– fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
– csak fúvókával,
– hangszerrel,
– mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4–es, 2/4–es és 3/4–es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum B–g–ig (hangzó).

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsona ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Steiner: Harsona ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita–
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.
Gyerekdalok, népdalok

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4–es, 2/4–es és 3/4–es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum G–b–ig (hangzó).

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsona ABC
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. vagy a növendék képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Steiner: Harsona ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita–
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a félkotta mellett.

– A módosítójelek.
– A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem.
– Az előforduló hangok fogásai.
– Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
– Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag
Steiner: Bariton ABC
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner: Bariton ABC–ből válogatva
Perényi Péter: 347 etűd–ből válogatva
Krumpfer: Trompeten schule für anfanger–ből válogatva
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Colin: Modern Method for Trombon
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)
Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Követelmény
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
Hangterjedelem: G–b–ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8–os, 6/8–os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8–os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3–4) kotta nélkül.
– Hangterjedelem: G– d’–ig.
– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.
– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok *a növendék hangterjedelmi képességeinek függvényében*

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála kotta nélkül,
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8–os, 12/8–os ütem.
– Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.

Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (63–118)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (1–51)
Clodomier: Petits Exercices.

Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
Előadási darabok
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Arban: Skálagyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52–116)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC
Arban: Vollstandige schule für trompete – válogatott gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I–II
Kopprasch: Technikai etűdök I.

Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita–
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Diabelli: Szonatina
Händel: B–dúr sonata
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Purcell: Szvit
Telemann: F–dúr sonata
Fitzgerald: Angol szvit
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga
– 1 skála
– 2 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B" tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.
A tanulók legkorábban az „A" tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B" tagozatra.

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8–os, 6/8–os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8–os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
– Hangterjedelem: G– d'–ig.
– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.

– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok a növendék hangterjedelmi képességeinek függvényében.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
Hangsorok hármashangzat–felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála kotta nélkül,
– 1 gyakorlat,
2 előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8–os, 12/8–os ütem.
– Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
Az „A" tagozat követelményén felül:
Kvint– és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2*b* előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 gyakorlat,
– 2 előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
– Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Előadási darabok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása;
a természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések;
hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 gyakorlat,
– 2 előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B"tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Arban: Skálagyakorlatok
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva

Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása;
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések;
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 gyakorlat,
– 2 előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I–II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.

Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita–
Előadási darabok gordonkára I,
Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Diabelli: Szonatina
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Telemann: F–dúr sonata
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása;
a természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések;
hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 gyakorlat,
– 2 előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló
– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
– sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókakezelést,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
– ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– egy szabadon választott skála és hármashangzat–felbontás két oktávon keresztül,
– két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
– egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén). Legyen képes
– a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére
– árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Harsona–tenorkürt–baritonkürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 8 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

Harsona
„A" tagozat
– Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat–felbontással.
– Egy etűd (Steiner: Harsona–ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144)nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky–Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat–felbontás, tercmenet,.
– Egy etűd, Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Ária [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona–ABC 69. (EMB Z 14144) o. Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára gyűjteményben (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra kötetben (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt
„A" tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky–Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy másfél oktávos skála három képlettel.
– Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. [51–116.] (EMB12657) Clodomir: Etűdök I–II. nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona–ABC 69. o. (EMB114) Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c, gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky–Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
– Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála három képlettel.
– Egy etűd (Steiner: Bariton–ABC (EMB14284) 70–86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130–137. nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona–ABC (EMB14144) 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
– Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp*–*ff*–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Kötésgyakorlatok
Arban: Gyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Arban: Skálatanulmányok
Clodomir: Etűdök I–II.
Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla–előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I
Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
Couillaud: 20 etűd
Marcello: Szonáták
Paudert: Berühmte Arien
Kurpiński: Kavatina
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientale
Händel: Hallei szonáta
Teleman: B–dúr szonáta
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény
A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Két oktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Lip flexibilites (válogatva)
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Clodomir: Etűdök II.
Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
Kopprasch: Technikai etűdök I.

Makovecz: Válogatott etűdök
Bordogni: Vocalises
Müller: Technikai etűdök III
Blazevich: Etűdök harsonára
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (*pp–ff*–ig) az egész hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála,
– 1 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I–II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I–II.
Clodomier: Etűdök II–III.
Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
trombita– és harsonairodalom szólóművei

Követelmény
Az eddig tanultakon kívül

– díszítések,
– tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés
– rövid előke, dupla előke,
– trilla előkével, utókával

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála
– 1 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam„A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
– A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
– A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
– A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I–II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I–II.
Clodomier: Etűdök II–III.
Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Az eddig tanultakon kívül
– díszítések,
– tripla és duplanyelv gyakorlatok
– rövid előke, dupla előke,
– trilla előkével, utókával

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála

– 1 gyakorlat,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp*–*ff*–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Kötésgyakorlatok
Arban: Gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Etűdök I–II.
Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla–előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I
Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
Couillaud: 20 etűd
Marcello: Szonáták
Paudert: Berühmte Arien
Kurpiński: Kavatina
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientale
Händel: Hallei szonáta
Teleman: B–dúr szonáta
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény
A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
Egyszerű díszítések és trillák;
Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések;
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat–felbontások (I–IV–V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 skála,
– 1 gyakorlat,
– 1 barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
– 1 más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Kétoktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag

Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Lip flexibilites (válogatva)
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Clodomir: Etűdök II.
Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatottt Etűdök
Bordogni: Vocalises
Müller: Technikai etűdök III
Blazevich: Etűdök harsonára
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (*pp*–*ff*–ig) az egész hangterjedelemben.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra;
A kétoktávos ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 skála
– 1 gyakorlat,
– 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– 1 más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
– Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
– Skálák két oktávos hangterjedelemben.

– Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
– Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
– A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I–II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I–II.
Clodomir: Etűdök II–III.
Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
Clodomir: Etűdök II–III–IV.
Bhöme: Etűdök
Brandt: Etűdök
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Az eddig tanultakon kívül
– díszítések,
– tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés
– rövid előke, dupla előke,
– fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála
– 1 gyakorlat,
– 2 előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Technikai virtuozitás
– A tenor– és altkulcsban való tájékozódás

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmány*ok*
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I–II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I–II.
Clodomir: Etűdök II–III.
Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
Clodomir: Etűdök II–III–IV.
Bhöme: Etűdök
Brandt: Etűdök
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Az eddig tanultakon kívül
– díszítések,
– tripla és duplanyelv gyakorlatok
– rövid előke, dupla előke,
– trilla előkével, utókával,
– fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 skála
– 1 gyakorlat,
– 2 előadási darab kotta nélkül.

K*övetelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén
A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.
A tanuló ismerjen különböző
– díszítéseket,
– trillákat,
– előkéket, tripla– és duplanyelves megoldásokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje

– hangszere múltját, irodalmát,
– a kiművelt hangszeres technika alapjait.
Legyen képes
– minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
– biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
– jó legato–technikára,
– dupla– és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Harsona–Tenorkürt–Baritonkürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

Harsona
A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
– Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB14143: 33–35., 37., 38., 44., 46–50. gyakorlatok nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt
A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493)1–30. nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30–53. nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors), és egy más stílusú előadási darab
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt
A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd (Kopprasch: Technikai etűdök I füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű

két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
„B" tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
– Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7–22. I füzet (Hofmeister) Perényi: 347 etűd harsonára 250–270 (EMB14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén).
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Jó minőségű zongora, vagy pianíno
Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.
Metronóm,
Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

TUBA

A tubatanítás célja feladatai:
– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
– a zenei hallás átfogó fejlesztése,
– zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
– a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,

– a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari–, kamarazenei– és szóló–irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
– a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
– hallását, belső hallását, intonációs képességét,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló– és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
– társas muzsikálásra.

Fejlessze és ellenőrizze a különböző funkcionális készségek kialakítását
– a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
– a szájizomzatot

Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 9–10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.
A hangszeres előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.: Tubaiskola

Követelmény
Az ideális tubahang igényének kialakítása
Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.

A kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A törzshangok olvasása violin– és basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.: Tubaiskola

Követelmény
Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok„A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A 4/4–es, 2/4–es és 3/4es ütem
– Az előjegyzések ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
– A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka–gyakorlatokkal.
– A hangindítás megalapozása.
– A nyelvtechnika megalapozása.
– A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
– A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény
A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.
A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.
A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
Hangterjedelem: D–a–ig.
Skála: 2#, 2*b* előjegyzésig, két variációval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola (10)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény
Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.
Hangterjedelem C–b–ig
A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
A végzett tananyagban előforduló tempó,– dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,

– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára J.:Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény

Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
– A dúr és moll hangsorok 5variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
– A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
– A hangterjedelem bővítése kontra B–től 1vonalas d –ig.
– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)

– A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása..
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszerkarbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.:Tubaiskola
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Dúr és moll skálák 3#, 3*b* előjegyzésig 5 variációval
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála legalább öt képlettel,
– Két gyakorlat (különböző karakterű),
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.
– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Dúr és moll skálák 4#, 4*b* előjegyzésig.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény
Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b–ig dúrban, mollban, hat variációval
Magabiztos színpadi fellépés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.

– A 3/8, 6/8,–os ütemek.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Követelmény
Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban.
Magabiztos szinpadi fellépés Az „A" tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára J.:Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
Lebegyev: Tubaiskola (Muzika Moszkva)
Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény
Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
– A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
A hangterjedelem bővítése.
– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
– A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása..
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszerkarbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.:Tubaiskola
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával. Dúr és moll skálák 3#, 3*b* előjegyzésig 5 variációval
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála három képlettel,
– Két gyakorlat (különböző karakterű),
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül .

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.
– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála három képlettel,
– Két gyakorlat (különböző karakterű),
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése kontra.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.

– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

Követelmény
Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Magabiztos szinpadi fellépés.
A díszítés és a trilla játékának ismerete
Fokozott tempójú skálázás
A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, azt legyen képes korrigálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála három képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
– a rokon rézfúvós hangszereket,
– a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló
– ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
– különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
– a zenei mondanivaló megformálására
– az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
– a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
– a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
– az előadási darabok kotta nélküli játszására,
– a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
– a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
– a hangszer önálló behangolására,
– a hangszer szakszerű karbantartására.
– skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes
– az tanult anyagban előforduló hangterjedelemen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála legalább három variációval.
– Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
– Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dinamikai szélsőségek (*pp–ff*), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.

– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény
A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6*b* előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták és egyéb átiratok a mély rézfúvós irodalomból, előadási darabokból.

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7*b* előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban. Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Ajánlott tananyag

Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy))
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: Etüdök (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)

Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dinamikai szélsőségek (*pp–ff*), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény
A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.
A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.
A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.
Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6*b* előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
Szólisztikus feladatok ellátása kamara–, szimfonikus–, illetve fúvós zenekarban.
Skálatanulmányok játszása fokozottabb tempóban.
A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták és egyéb átiratok a mély rézfúvós irodalomból, előadási darabokból.

Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7*b* előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
dupla– és triplanyelv megalapozása;
A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– egy előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
– Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
– A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
– A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg. Skálatanulmányok 7#, 7*b* előjegyzésig.

Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
A dupla– és triplanyelv használata;

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül)
– Két különböző karakterű etűd
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje meg a tanuló
– a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
– a tuba irodalmát,
– a zeneirodalom híres tubaszólóit.
Legyen képes a tanuló
– a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
– a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
– az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
– a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
– tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
– az önálló munkára.
Tudja alkalmazni a tanuló
– a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
– a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– helyes test– és hangszertartásra,
– a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
– a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
– játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
– árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
– a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozitásra.
Tudjon kontra F és f^1 között
– kiegyenlítetten,
– különböző dinamikai árnyalatokkal,
– tiszta intonációval,
– megfelelő nyelvtechnikával játszani.
– ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
– alapszinten a dupla– és tripla nyelv–technikát,
– ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála, legalább 3 képlettel,
– Egy etűd (Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
– Két előadási darab (G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab).).
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz

– Egy gyakorlat (Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Simonffy) 291, 297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8.. gyakorlatok nehézségi szintjén).

– Egy barokk szonáta két tétele (B. Marcello: F–dúr szonáta, C–dúr szonáta nehézségi szintjén).

– Egy, az előbbitől eltérő stílusú darab (minimum Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén)

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.
Jól hangolt zongora.
Egész alakot visszaadó tükör
Minimum 2 darab kottaállvány.
Metronóm

AKKORDIKUS TANSZAK

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai
Tanítsa meg:
– A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
– A gitár különböző behangolási módjait.
– A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb– és balkézzel egyaránt.
– A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
– A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
– A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
– A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
– A gitár, mint kisérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.
– A hangszerkarbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás.
– Laza kar– és ujjtechnika.
– A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
– Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
– Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:
– Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
– Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési– és ritmusvariációkkal is.
– Arpeggio gyakorlatokat.
– A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:
– Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
– Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
– A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:
– A precíz hangszerhangolásra.
– A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
– A tudatos zenei memorizálásra.
– A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.
Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal.
– Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Forte és piano.
– Az ütemhangsúly.
– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
– Ostinato és dudabasszus kiséret
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
– A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.

Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények

Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kisérettel.
Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Két népdal, illetve gyermekdal.
– Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok "A" tagozat

1. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
– Primo–secondo, Da Capo al Fine.
– A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
– Az ütemhangsúly.
– A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
– Kis– és nagyszekund.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
– A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
– Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
– Kétszólamú dallam–kiséret játék együttpengetéssel
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
– Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben.
– Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag

Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
Fodor – Marnitz – Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények

Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.
Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.

A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.
Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy magyar népdal.
– Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája.
– Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
– Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Játsszon a tanuló kétoktávos F– és G–dúr skálát az első fekvésben.
– Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
– A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
– A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
– Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
– Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
– Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III..
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.
Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor). Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– egy etűd
– három különböző jellegű darab

évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
– A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.

– Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
– Játszassuk a kétoktávos G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
– Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
– Fontos a hármasfogások tanítása és gyakorlása.
– Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
– Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
– Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
– Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Követelmények
Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré). Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.
Könnyű tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző jellegű előadási darab.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
– A dominánsszeptim–akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
– Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.
– Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
– Négyesfogások bevezetése.
– A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
– Vibrato megtanítása.
– Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
– Folytassuk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását.
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
– Tört–akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak

Brouwer: Etűdök I–V.

Követelmények

Reneszánsz, barokk tánctételek és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása. Terjedelmesebb etűd megtanulása. Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
– Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
– Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg az kilencedik fekvés hangjait.
– Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
– Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
– A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
– Folytassuk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
– Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.
A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

Követelmények
Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint. Klasszikus tánctételek (pld. Sor Walzerek) előadása. Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.
– Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).
– Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Törekedjünk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
– Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Aguado: Etűdök
Carcassi Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Faragó: Musica Ficta
Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

Követelmények

Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.
Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.
Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8–os ütembeosztást.
– Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
– Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
– Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
– Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és –szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a kis barré–t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
– Tanítsuk meg a kétoktávos G–dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
– Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
– Játszassunk kettős– és hármasfogásokat is.
– Kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
– Tovább kell fejleszteni az arpeggio–játékot.
– A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
– Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
– Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel.
– Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II.–IV.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor). Valósuljon meg a dinamikai árnyalás a gyakorlatban.
Tanítsunk olyan egyszerű etűdöt vagy előadási darabot, mely összekapcsolja az első fekvést más fekvéssel.
Játszassunk könnyű reneszánsz táncokat, hívjuk fel a figyelmet a darabok jellegzetességeire.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
– Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
– Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
– Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsszeptim–akkord felépítésével.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
– Tanítsuk meg a kétoktávos C–dúr skálát, játszassuk a G–dúr skálát különböző fekvésekben.
– Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
– Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókát.
– Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré–t.
– Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio–játék különféle változatait.
– Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
– Alkalmazzuk a vibratót. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök I–V.

Követelmények
Tanítsunk barokk és klasszikus tánctételeket díszítésekkel.
Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
– Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
– Tanítsuk meg a háromoktávos E–dúr skálát.
– Fejlesszük tovább a díszítési technikát.
– Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (EMB Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.

Követelmények
Játsszon a tanuló mérsékelt tempójú etűdöt, amely különböző fekvéseket érint. Adjon elő klasszikus tánctételt, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket.
Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.
– Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas– és négyeshangzatok megfordításait.
– Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Tanítsuk meg a háromoktávos e–moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
– A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.

Ajánlott tananyag

Aguado: Etűdök
Carcassi Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Faragó: Musica Ficta

Követelmények

Játsszon a tanuló reneszánsz műveket. Tudja előadni helyes tempóaránnyal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.
Tanuljon meg a növendék legalább egy terjedelmes etűdöt is.
Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.
Nehézségi szint: L. Milan pavane–jai, de Visée tánctételei, könnyű Tarrega–, Marschner–darabok, Carcassi: Etűdök op. 60.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.
– Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fúga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.
– Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.
– Tanítsunk tercskálákat.
– Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.
– A növendék ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök op. 60, Capricciók
Giuliani: Etűdök
Legnani: Capricciók
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Dowland: Táncok és Fantáziák
Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei
Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei
Giuliani: Szonáta op. 15.
Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok
Tarrega: Mazurkák, Tango
A Musica per Chitarra Mertz kötetei
Könnyű koncertdarabok gitárra (Mosóczi–Nagy)
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Villa–Lobos: e–moll Prelűd
Brouwer: Etűdök XI–XV.
    századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)
Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

Követelmények
Ösztönözzük a tanulót elmélyedésre a hangszer szóló– és kamarairodalmában, átiratok és eredeti művek előadására.
Különböző karakterű, nehezebb barokk tánctételek előadása mellett játszassunk gyors előadási darabokat, illetve etűdöket is.
Nehézségi szint: Bach–szvitek/partiták könnyebb tánctételei, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer–etűdök, Villa–Lobos–prelűdök. Ebben az évfolyamban a mindenkori szakiskolai felvételi követelmény nehézségi szintje érvényes.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.
Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.
Ismerje
– a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:
– a fekvésjátékot, fekvésváltást,
– a kis és nagy barré–t,
– a kötéseket (ráütés, elpengetés),
– a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
– az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,

– a törtakkord megszólaltatását,
– a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).
Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:
– dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
– harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
– egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).
Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.
Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
– G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E–dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,
– 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
– 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
– XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).
A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.
A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei
A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
– Egy klasszikus etűd: Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.
– Három különböző stílusú előadási darab bemutatása a következő nehézségi szinteken:
Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)
Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss tánctételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)
Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)
Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.)
századi / Kortárs zene: pld. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X.

„B" tagozat
– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.
– Egy klasszikus etűd: Carcassi: Op. 60./8.–17. etűdök nehézségi szintjén.
– Három különböző stílusú előadási darab bemutatása a következő nehézségi szinteken:
Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane
Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei.
Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15.
Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)
századi / Kortárs zene: pld. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI–XV.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok "A" tagozat

7. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI–XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények
A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Fel kell ébreszteni az igényt a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam"A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.

– Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, könnyebb előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa–Lobos: Prelűdök
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit. Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam"A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
– Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
– Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals–ok
Barrios kisebb művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam"A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
– A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
– Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.

Ajánlott tananyag

Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák is.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa–Lobos: Choros
Leo Brouwer gitárdarabjai

Követelmények

Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző évfolyamok "B" tagozat

7. évfolyam"B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
– Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.
– Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag

Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI–XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények
A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Fel kell ébreszteni az igényt a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam"B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fúga)
– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)
– Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
– Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.
– Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa–Lobos: Prelűdök
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit. Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába. Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam"B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)

– Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
– Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
– Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
Weiss: Passacaglia
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals–ok
Barrios művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam "B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása
– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
– Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.
– A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Luigi Biscaldi: Esercizi speziali di virtuosismo
Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa–Lobos: Choros
Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)

Követelmények

A tanuló legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére. Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására. Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására. Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására. A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B" tagozat (Az "A" tagozat követelményein felül)
A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála.
– Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI–XV. nehézségi szintjén).
– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes (reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű tánctételek (Lantszvitek (EMB 13184) cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc (EMB 13519 kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita nehézségi szintjén).– XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa–Lobos: Prelud II. V.).
– Egy kamaramű. Nehézségi szint: Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor–Mosóczi)
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála, szextskála
– Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 (Universal) nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. (EMB 12963) nr. 22., 23., 24., Villa–Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).
– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint (EMB 7031, EMB 7793, EMB 12033), J. Dowland: Luis Milan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei (EMB 13248), J. S. Bach: Lantszvitek (EMB 13184)és csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; Fernando Sor szonátái, romantikus szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok (EMB 8327) J. K. Mertz (EMB 13157, EMB 13519) továbbá Moreno–Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei nehézségi szintjén). XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa–Lobos: Prelüdök, Choros).
– Egy kamaramű. Nehézségi szint: Vivaldi könnyebb versenyművei, Giuliani: Duo Concertante per flauto e chitarra, Joplin: Ragtime
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.
Félévenként egy húrkészlet.
Metronóm.

ÜTŐHANGSZER

Az ütőhangszertanítás feladatai
Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.
A társas muzsikálás elősegítése.
Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
– a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet
– a helyes test–, és kéztartás kialakítására,
– pontos tempótartásra,
– a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
– a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
– az eltérő kézrendi megoldásokra,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására.
Végeztessen az egyes zenei kíséret–formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola 1–2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdeni.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek, hangszerkezelés, technika.

– Dallamhangszeren 2–3 hang hangkészletű gyermekdalok.
– Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
– Bevezetés a 4/4–es számolásba.
– A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
– Kamarazene–jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.

Ajánlott tananyag

Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény

Ritmusgyakorlat
Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó.
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
– Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
– Záróvonal, ismétlőjel, *f, mf, mp, p* dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Helyes testtartás.
– „Szimmetrikus" verőfogás.
– Váltott kézzel való játék.
– Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
– Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
– Különböző verők használata.

Ajánlott tananyag

Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény

Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).

Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó.
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
– Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
– Dinamika: *ff, pp, sf*.
– Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
– Helyes verőfogás.
– Kar és csukló használat.
– Ejtegetés.
– Nyolcados technikai gyakorlatok.
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
– Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.
– Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Vigdorovits: Kisdobiskola

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).
Mozgáskoordináció: kéz–lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat.

– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A triola (nyolcad– és tizenhatod–triola).
– Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2*b* előjegyzésig.
– Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
– A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
– A kisdob–tremolo előkészítése.
– Pattintott dupla ütések kisdobon.
– Paradiddle kézrendek.
– Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
– Hangsúlyozás.
– Open Stroke Rolls.

Ajánlott tananyag

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
MUSICA DE CAMERA – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig

Követelmény

Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.
Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kisdob gyakorlat vagy duó.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy–triola”, alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4*b* előjegyzésig.

– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés.
– Closed Stroke Rolls.
– Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
MUSICA DE CAMERA – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete.
– Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása.

– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremolo (kiütött tremolo).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Hangszerváltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása.
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob gyakorlat.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

5. évfolyam „A” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a növendékeknek a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a növendék, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú” hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Drum Set játék:
– Helyes test– és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica De Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

K***övetelmény***
Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva,
– kisdob–nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei
kísérettel. vagy
– Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy 1 kamaramű és 1 zongorakíséretes előadási darab.)
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5*b* előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Egyszerűbb 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: A triótól az oktettig
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei– vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.
vagy
– 1 hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
– 1 kamaramű vagy 1 zongorakíséretes előadási darab.
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

A „B" tagozaton tanuló növendékek átlagosnál jobb képességei, és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A" tagozatos növendékekhez képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy–triola”, alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4*b* előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Nyitott és zárt ütés
– Closed Stroke Roll
– Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Nehezebb skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Különböző hangszer–kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Vivaldi: Four Seasons
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
– Egy rövid rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 4#, 4*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A basszuskulcs ismerete, olvasása.

– Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása, hangok lefogása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Árnyalt dinamika alkalmazása.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremoló (kiütött tremoló).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Bonyolultabb hangszerváltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3–4 hangszeren is).
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
– Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből az 1.–20.)
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.

5. évfolyam „B” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a növendékeknek a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a növendék, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú" hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Drum Set játék:
– Helyes test– és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag

Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva
– kisdob–nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer
szólamok Kétszólamú játék dallamhangszeren.
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása
dallamhangszeren. Rudimental szóló dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Rudimental szóló dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

vagy
– 1 hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel.
– 1 kamaramű.
– 1 tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből a 20.–40.)

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5*b* előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)
Szólójáték dobszerelésen.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is. (Célszerű az előadott darabok hangnemében.)
Vagy
– 1 Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.)
– Egy kamaramű.
– 1 Dúr és moll skálák 5#, 5*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is. (Célszerű az előadott darabok hangnemében.)
– 1 tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
– 1 számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
(pl. Wilcoxon 150–ből a 30.–50.)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az"A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes a tanuló
– kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
– árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
– különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
– a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
– hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
– az üstdob önálló hangolására,
– a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
– rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
– céltudatos, módszeres gyakorlásra
– pontos tempótartásra.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
– legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
– legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütő főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat

– Két dobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén).
– Egy dallamhangszeres mű (Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén).
– Egy kamaramű (Krell–Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén).
– Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két kisdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén).
– Egy skála hármashangzat–felbontással.
– Egy dallamhangszeres mű (Bach: h–moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a–moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén).
– Egy kamaramű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS–tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén).
– Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7*b* előjegyzésig.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
– Double Paradiddle.
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálok használata dobszerelésen.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
David Mancini: Suite for Timpani
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A növendék képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is.
vagy
– 1 Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– 1 kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– 1 Set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– 1 Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Ajánlott tananyag

J.S.Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A növendék képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– 1 Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
– 1 kamaramű.
– 1 Set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek ismerete.
– Polimetria ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

– 3–4 timpanis játék technika fejlesztése.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
– A dobszerelés hangolása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
A növendék képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.
Seprűvel való játék dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– 1 Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– 1 kamaramű.
– 1 Set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm"–mal.
– Esztétikus cintányér „sound" kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani

Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A növendék képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
„Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
– „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill.
kamaramű. vagy:
– 1 Négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– 1 kamaramű.
– 1 Set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A" tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük magasabb szinten. Itt nyílik igazán lehetőség arra is, hogy megismertessük a legkorszerűbb játékmódokat, mint pl. a Moeller–féle ütéstechnikát, az ujjmozgások kidolgozását, a kar –, a csukló –, és az ujjak mozdulatainak összehangolását, hogy elsajátítsunk modern gyakorlási metodikákat; pl. playback „minus one"–os felvételekhez, számítógépes zenei programok alkalmazása, hogy megfelelően kiválasztott zenei anyagok hallgatásával elmélyedjünk az improvizációk gyakorlásában, stílusok elemzésében.

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése.
– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Korszerű gyakorlási módok megismerése.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7*b* előjegyzésig.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban.
– Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.

– A laza ütéstechnika kialakítása.
– Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása.
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb–, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálhasználat dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény

Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A kiválasztott zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban.
Többféle – nyomott és pattintott – előkéket tartalmazó kisdob darab előadása.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is.
Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is, vagy
– 1 Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– 1 kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– 1 Set–up szólódarab.
– Üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

8. évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

– Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció)
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A kortárs zene notációs sajátosságai.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése

– 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A vibrafon–pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one"–os felvételekhez.
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– Aszimmetrikus ütésmagasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva.
– Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Magabiztos lapról olvasási készség.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill.
kamaramű. vagy
– 1 hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
– 1 kamaramű.
– 1 Set–up szólódarab.
– Üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések.
– Polimetria ismerete.
– A „relax" és „drive" érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Moeller–féle ütéstechnika.
– 3–4 timpanis játéktechnika.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– A dobszerelés hangolása.
– Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták

Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten. (esetleg szólójáték)
Seprűvel való játék dobszerelésen.
Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán.
– Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– 1 hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– 1 kamaramű.
– 1 Set–up szólódarab.
– 1Üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,– kamarazene– és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló– és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm"–mal.
– Többszörös piano játék megvalósítása.
– Az összes ismert kisdob–tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott.
– Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen.
– Esztétikus cintányér „sound" kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– Swinges, ill. latinos frazeálás.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis

Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása.
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel.
Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Virtuóz szólódarab kisdobon.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
Seprűvel való játék, különböző stílusokban.
„Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– 1 négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– 1 kamaramű.
– 1 Set–up szólódarab.
– 1 üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
– az ütőhangszerek irodalmát.
Legyen képes a tanuló
– szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
– nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,

– sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
– zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
– értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
– stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
– poliritmikus, illetve polimetrikus játékra
Rendelkezzék a tanuló
– megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
– egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
– biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
– kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
– megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
– tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes a tanuló
– stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret–, ill. szóló funkcióban
– poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
– a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet
adni. Rendelkezzék
– olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütőhangszerek
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén).
– Egy dallamhangszeres mű (Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyaros rondo nehézségi szintjén).
– Egy kamaramű (Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi–rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén).
– Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus– és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen tánczenei,– latin,– swing,– vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zenemű formájának megfelelő periodikus tagolással.)

„B" tagozat
– Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit (Zimmermann–Marcia nehézségi szintjén).
– Egy skála hármashangzat–felbontással (4#, 4b–től).
– Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele: J. S. Bach: a–moll partita, Rimszkij–Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a–moll hegedűverseny, Musser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode,

Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén).
– Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).
Hangszerállomány:
– egy pár üstdob,
– 2 xilofon (kétsoros, háromoktávos),
– harangjáték,
– vibrafon,
– marimba vagy basszus metallofon
– 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
– 5–6 tom–tom, 3–4 bongo,
– 3–4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
– tam–tam vagy/és gong,
– dobfelszerelés,
– „apró" hangszerek: triangulumok, kasztanyett, csörgődobok, claves (több), temple–block–sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
– lehetőség szerint Orff–hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).

Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült
verők. Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).
Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához. Metronóm,

Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:
– 2 dallamhangszer (zenekari méret),
– dobfelszerelés,
– külön húros kisdob,
– „apró" hangszerek (lehetőség szerint)

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
– a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
– a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki
– a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
– megfelelő kéztartást,
– független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
– rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
– az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
– differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy
– tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
– tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– tudja a zongorapedálokat megfelelően használni ~~(prolongációs, bal – tompító, jobb),~~
– a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
– a zongoradarabokat stílus– és kottahűen játszani.

Fejlessze a tanuló
– muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
– metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
– kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
– hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az egyéni és az életkori sajátosságok miatt a haladás üteme teljesen egyéni. Az oktatási programot az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva módszeresen kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a hangszer vázlatos megismerése,
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, hangulatok hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:
– helyes ülésmód, néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
– elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 darab (az egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato, staccato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, hangulatok hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC
Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:
– helyes ülésmód, néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
– elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása,
– kottaolvasás kezdő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 darab (az egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

– ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
– dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
– kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
– ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
– pentachord, pentaton,
– dúr és moll hangsor, vezetőhang,
– hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
– hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
– nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
– kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
– a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
– tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
– a klasszikus zenei stílus alapjai,
– a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
– formálás: indítás–lezárás.

Hangszerkezelés, technika:

– helyes ülésmód,
– a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
– a staccato és a legato játékmód különböző formái,
– a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
– az ujjalátevés előkészítése,
– pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
– unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Teőke M.: Egy–mással (Akkord)

Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény
Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek,
A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása,
Kottaolvasás violin– és basszuskulcsban,
A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 mű kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőekben tanultak ismétlése,
– a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
– tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
– nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
– a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
– barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
– lapról játék egy szólamban,
– jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
– dúr és moll skála, külön kézzel,
– kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat–felbontás,
– etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teöke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Sári J.: Lépésről lépésre

Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek, A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
– a szubdominánsfunkció, kvintkör/kvintoszlop,
– hangnemi változások megfigyelése,
– új metrumok (3/8, 6/8),
– a szonatinaforma vázlatos ismerete,
– az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
– a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
– a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:
– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
– éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
– skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
– az Alberti– és a keringőbasszus előkészítése,
– pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
– négykezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék,
– a hangerő megfelelő alkalmazása,
– kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I. (Munkaközösség)
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)

W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök III.
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Teöke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény
Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás,
Felszabadult játszóapparátus,
Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőek ismétlése, bővítése,
– a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
– a polifon hallás finomítása,
– új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
– vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:
– skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
– a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
– Alberti– és keringő–basszus,
– pedálhasználat (együttnyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Grecsanyinov: Gyermekalbum.
Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab

Kodály: Gyermektáncok
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény
Tudatos memorizálás,
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek,
Önállóan megtanult művek,
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A növendék tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül – egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
– a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
– kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
– rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:
– az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
– skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott irodalom
A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyű szonatina album
Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)

Scarlatti: Klavierbüchlein
Schubert: Táncok (EMB)
Repertoire 3.
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Bizet: Gyermekjátékok
Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 barokk mű
– 1 szonatina tétel
– 1 előadási darab

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– variáció, invenció,
– új stílus előkészítése: impresszionizmus,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
– kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:
– az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
– skálajáték, hármas– és négyeshangzat–futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően)
– különböző billentésfajták ismerete,
– zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Variációk
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Scarlatti: Klavierbüchlein
Scarlatti: Szonáták
Schumann: Jugend Album
Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
Könnyű négykezesek Couperin–től Mozart–ig (Peters)

Meister für die Jugend (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)

Követelmény:
Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott)
– 1 klasszikus szonatina tétel
– 1 előadási darab

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
– tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
– új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8–os, 6/8–os ütemek, felütés,
– a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
– az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
– a tanult művek formai elemzése (két– és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
– a formálási készség fejlesztése,
– alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
– lapról játék egyszerű ellenszólammal,
– karakterdarabok, a romantika előkészítése,
– parlando játékmód, zenei deklamáció.

Hangszerkezelés, technika:
– a pódiumképesség megalapozása,
– a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
– skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás,
– éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
– pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnyomásos, előre nyomott, tompító pedál,
– etűdök (klasszikus és modern).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
Bartók: Mikrokozmosz I–II.
Bartók: Gyermekeknek I.
Borsody L.: Címkék
Bozay A.: Medáliák
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I. (Munkaközösség)
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I–II.
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)

Papp L.: Első játékok a zongorán
Papp L.: Meseképek
Papp L.: Zongora ABC II.
Régi táncok gyermekeknek (Munkaközösség)
Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)
Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
TeőkeM: Barátom a zongora
Teőke M.: Válogatott etűdök II.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)
Weiner: Magyar népi muzsika
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)
Sári J.: Lépésről lépésre
Szőnyi E.: Kis kamarazene
Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: Három kis négykezes darab
Ez a kottaanyag felhasználható a kamarazene tárgy tanításához is.

Követelmény:
– folyamatos kottaolvasás,
– a tanult zeneművek: karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása;
– a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 karakterdarab,
– 1 könnyű bécsi klasszikus mű,
– 1 népdal– vagy gyermekdal–feldolgozás.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,
– a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
– dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
– új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
– a szonátaforma vázlatos ismerete,
– új stílus: romantika,
– a memória és az állóképesség fejlesztése,
– parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
– éneklő legato fokozott igénnyel,
– a pergő játék fejlesztése,
– skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
– a repetíció előkészítése, ékesítések,
– Alberti– és keringő–basszus,
– pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
– etűd (klasszikus, modern),

– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék ellenszólammal.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Csajkovszkij: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyöngyszemek
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kadosa P.: Népdalszvit
Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Kis zongoradarabok
Majkapar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
Beethoven: Deutsche Tänze
Diabelli: 6 szonatina
Diabelli: Könnyű négykezesek
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Martin: École de Piano
Mozart: Kontratáncok
Mozart: 6 ländlerische Tänze
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
Türk D. G.: 30 Tonstücke

Követelmény:
– megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó
– zongorázás könnyed folyamatossággal,
– a kotta helyes olvasása és megszólaltatása,
– önállóan megtanult darabok.
A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga
– 1 barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)
– 1 bécsi klasszikus mű vagy szonatina–tétel,
– 1 karakterdarab vagy romantikus mű,
– 1 XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek

Az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
Rondóforma, polifon művek.

Hangszerkezelés, technika:

– skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,
– biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
– a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag

A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek I–II.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Bartók: 10 könnyű zongoradarab
Beethoven: Leichte Klavierstücke
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Hacsaturján: Gyermekalbum I–II.
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Kis zongoradarabok
Mozart: Salzburger Tanzbüchlein
Prokofjev: Kindermusik
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Soproni J.: Jegyzetlapok I–IV. (EMB)
Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
Teőke M.: Válogatott etűdök
Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
Durkó Zs.: Gyermekzene
Kocsár–művek (15 kis zongoradarab)
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
Diabelli: Négykezes szonatinák
Dvořák: Második szláv tánc
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
Romantikus zongorazene négy kézre.

Követelmény

Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka,
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása:
Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.

A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga:
– 1 barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),
– 1 szonatina–tétel,
– 1 könnyű romantikus darab,
– 1 XX. századi mű.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,
– a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
– a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
– új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
– a polifon hallás állandó jellegű művelése.

Hangszerkezelés, technika:
– az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
– skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
– dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,
– pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Kis fúgák
Bartók: Gyermekeknek III–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V
Chopin Mazurkák
Couperin: 12 zongoradarab
Czerny: Etűdök op. 821
Czerny – Bertini: Etűdök
Debussy: A kis néger
Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Mozart: 6 bécsi szonáta
Scarlatti: Szonáták
Schubert: Táncok (EMB)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
Ravel: Lúdanyó meséi
Ravel: A Szép és a Szörny
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása:
Bach– vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), mű.

A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága.
Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 barokk mű (J. S. Bach–mű,)
– 1 szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
– 1 romantikus mű,
– 1 XX. századi mű.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddigi ismeretek összefoglalása,
– Új stílus: az impresszionizmus,
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika
– Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
– Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
– Az agogika önálló alkalmazása,
– Zenei stílusjegyek alkalmazása.
Legyen képes:
– Hajlékony dallamformálásra,
– Technikájának kiegyenlítettségét ellenőrizni,
– Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
– A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
– Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
Bartók: Gyermekeknek IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–VI.
Chopin: Mazurkák
Chopin: Keringők
Czerny – Bertini: Etűdök zongorára . (Munkaközösségi)
Czerny: A kézügyesség iskolája I–
Hacsaturján: Gyermek album
Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Mozart: 6 bécsi szonatina
Majkapar: Variációk
Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
Szláv romantikusok
Impresszionizmus
Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)
First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)
Sonatinen I–II. (A. Kemenes)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)

Chr. Bach: Duetti
Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
Csajkovszkij–, Wagner–átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)

Követelmény
Kottahű zongorázásra való törekvés,
Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 barokk mű,
– 1 szonatina vagy szonáta tétel,
– 1 romantikus darab,
– 1 XX. századi vagy impresszionista mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
– a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
– a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
– egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
– tudatos, önálló gyakorlásra,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
– a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
– a zenei karakterek megvalósítására,
– a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
– életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).
Rendelkezzék
– biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
– adottságainak megfelelő zenei memóriával,
– képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
Legyen képes
– a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
– tudatos, önálló gyakorlásra

– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
Rendelkezzék
– biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén).
– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció (Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén).
– Romantikus mű (Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén).
– XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III (EMB 127)/84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén).
A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű
legyen. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
Négy különböző stílusú darab:
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén).
– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén).
– Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén).
– XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/ (EMB 128) 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V (EMB 129)/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén). A
vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,

– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése

– A kifejezésmódok sokszínűségére való törekvés,
– A barokk (német és francia) díszítések játéka,
– A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
– A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D–dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Beethoven: Écossaises
Schubert: Ländle
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: Children’s Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Szonatina
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
Bizet: Gyermekjátékok
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény

Ismerje a főbb harmóniai elemeket,
A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.
A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
3 különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk szvit ismerete,
– A díszítések stílushű alkalmazása,
– A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
– A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése
– Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
– A gyorsaság fejlesztése,
– Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
– A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Händel: Suiten (Peters)
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D–dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Kodály: Hét zongoradarab
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit

Követelmény
A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása,
Alkalmazása a zenei stílusokban,
Zenei karakterek megvalósítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
3 különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
– A XX. századi notáció ismerete.

Hangszerkezelés, technika
– Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
– Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
– Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny
Haydn: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Kinderszenen op. 15
Chopin: Keringők
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Grieg–művek: Lírikus darabok
Debussy: PreludesI–II.
Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
Mikrokozmosz V–VI.
Bartók: Négy sirató ének
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)
Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

Követelmény
Helyes pedálozás,
A művek értelmes előadása,
A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítsa,
A helyes tempók alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 barokk mű
– 1 szonáta tétel
– 1 előadási darab

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése

– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
– A romantikus szólamvezetés,
– Parlando, rubato deklamációja,
– Modális hangsorok ismerete.
– A barokk szvit tételeket,
– Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Novelletten op. 21
Chopin: Mazurkák
Chopin: Prelűdök
Liszt: Consolations
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Debussy: Preludes I–II.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI.
Bartók: Kolindák I.
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Követelmény

Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása,
Érzékeny zenei kíséret kialakítása
A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása,
Stílushű előadása a műnek.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 barokk mű
– 1 szonáta tétel
– 1 előadási darab

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

Ezek a növendékek nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek
– A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
– Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
– Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
– Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika
– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés.
– Skálajáték különféle módozatai.
– A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Stílushű előadás a tempónak megfelelően.
Differenciált pedál használat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 barokk mű
– 1 szonáta tétel
– 1 szabadon választott mű

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
– A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,

– Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés fejlesztése
– A „szép” halk játék technikai megoldása,
– A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
– Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Különböző díszítések stílushű alkalmazása,
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka,
A polifon hallás érzékenysége,
A zongora hang igényes megszólalására való törekvés,
A kontrollált gyakorlás igénye.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 barokk mű
– 1 szonáta tétel
– 1 szabadon választott mű

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek és hangszerkezelés, technika
– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
– Játszott művek elemzése,
– Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
– Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák1
Dohnányi: Induló
Bartók:Mikrokozmosz –V–VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása,
Tudatos, és érzékeny pedál használata,
Biztonságos technikai tudás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 barokk mű
– 1 szonáta tétel
– 1 szabadon választott mű

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika
– A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
– A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
– Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák1

Dohnányi: Induló
Bartók:Mikrokozmosz –V–VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

Követelmény
Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a növendéknek a nagyobb zenei művek előadásához,

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 barokk mű
– 1 szonáta tétel
– 1 szabadon választott mű

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
– a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.
Legyen képes
– technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
– a zongorapedálok tudatos használatára,
– a zongoraművek formálására és kifejező előadására.
Rendelkezzék
– olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
– az együttzenélés igényével.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
– a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
– a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
– a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.
Rendelkezzék
– megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
– biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.
A „B" tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit–tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) G tánctételek).
– Klasszikus szonáta–tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén).
– Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén).
– XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV (EMB 128)/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit–tétel (J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
– Egy klasszikus szonáta–tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén).
– Romantikus mű (Liszt–Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén).
– XX. századi mű (Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130)/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű zongora vagy pianíno.
2 darab változtatható magasságú zongoraszék.
2 darab különböző magasságú zsámoly.
Metronóm.

CSEMBALÓ

A csembalótanítás célja a XVI–XVIII. századig terjedő időszak egyik legjelentősebb – a későbbiekben elfeledett, de napjainkban újjáélesztett – billentyűs hangszerén való játék alapfokú elsajátítása.

A csembalótanítás feladatai:
– a csembaló megszólaltatásának és optimális kezelésének alapfokú elsajátíttatása,
– a koronként eltérő hangzásigények, technikai, billentési, artikulációs és ornamentációs elvek megismertetése,
– a koronként változó notáció sajátosságainak felismerése, és a hiteles (fakszimile és urtext) kották iránti igény kialakítása,
– a csembaló mechanikájának, szerkezetének, felépítésének és működési elvének megismertetése,
– a teljes csembalóirodalom – beleértve a XX. századi műveket – megismertetése,
– egyfajta elemző, gondolkodó és szabadon alkotó szemlélet kialakítása, amely nélkülözhetetlen a régi zene előadásában,
– a régi zenét értő módon hallgató és művelő amatőrök nevelése.

Az oktatás ismertesse meg a tanulókkal
– a csembaló történetét, a rokon billentyűs hangszereket,
– a csembaló felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
– a hangszer akusztikai sajátosságait, a regisztereket,
– a csembalóirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit.

Alakítson ki
– könnyed hangszerkezelést,
– helyes test–, kar– és kéztartást,
– sokszínű, kidolgozott játékmód–kultúrát,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságban,
– hármas– és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
– technikai gyakorlatokat, etűdöket, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző speciális játékmódok elsajátítására, illetve azok megfelelő alkalmazására az adott zenei anyagban
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a continuo–játék készségének kialakítására és feladataira,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására, stílushű előadására
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
– zenei hallását, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
– metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
– hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
– muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Tanítsa meg a tanulónak a hangolási és az alapvető karbantartási feladatokat.
Legyen tisztában a leggyakoribb műfajokkal, kompozíciós technikákkal (táncok, polifon–homofon szerkesztés stb.) és azok előadásával.

Tudjon valamennyi hangnemben skálázni három oktávon keresztül, két kézzel, különféle billentésmódokkal (futam, akkord, akkordfelbontás is); tudja a skálákat modern ujjrenddel, de ismerjen meg néhány régi ujjazatot is. Tudjon akkordokat és több–kevesebb szólamú arpeggiót játszani, egy és két kézzel.
Tegyen szert a korának megfelelő, biztos technikára: a pergő–játék, ugrások (kézkeresztezés), kettősfogások, repetíció, akkordjáték terén.
Ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését, a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– a csembaló felépítésének és egyes részeinek megismerése
– a hangszer működési elvének megértése
– a csembaló dinamikai lehetőségeinek megismerése
– különböző billentésmód alkalmazások szükségszerűségének felismerése
– a dúr–moll tonalitás érzékelése
– egyszerű, két– és háromtagú formák felismerése
– hangnemek és hangnemváltozások megfigyelése, tempójelzések értelmezése
– különböző nemzetek zenéjének és azok sajátosságainak megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése
– Billentés:
– non legato,
– legato
– Artikulációs lehetőségek a tanult művek stílusából kiindulva
– Játékformák:
– skála
– trillamozgás és egyszerű ornamensek
– kettősfogás,
– akkordjáték, hangzatfelbontás

Ajánlott tananyag
Ujjgyakorlatok és kisebb etűdök a felsorolt csembalóiskolákból
I. Alghrimm: Manuale – Der Orgel und Cembalotechnik (Doblinger)
Kees Rosenhart: The Amsterdam Harpsichord Tutor (Muziekuitgeverij Saul B. Groen – Amsterdam)
Richard Siegel: Apprendre a Toucher le Clavecin I–II (Heugel – Paris)
Maria Boxall: Cembalo–Schule (Schott 6893)
Michel Corrette: Methode – Courte et facile pour apprendre a toucher de Clavecin (Editions Henry Lemoine – Paris)
J. Krieger, D. G. Türk, H. Purcell, M. Corrette, J. Fr. Dandrieu, D. Speer, Chr. Graupner rövidebb, könnyebb táncai és karakterdarabjai
Bartók Béla: Mikrokozmosz I – válogatás

Követelmények
A helyes kéz– és testtartás kialakítása.
Különböző billentéssel, transzponálással gyakorolt skálák és ujjgyakorlatok.
A tanév során elvégzendő zenei anyag 10–15 tánc és karakterdarabból álljon.
A tanult műveket értelmesen tagolva, kottahűen, metrum– és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 mű (táncok és karakterdarabok) (legalább 1 művet kotta nélkül kell előadni)

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

– egyszerű, két– és háromtagú formák felismerése,
– a dúr–moll tonalitás érzékelése,
– T, S, D – vezetőhang – zárlatok felismerése,
– kvintkör,
– hangnemek és hangnemváltozások megfigyelése,
– idegen szavak jelentése és kiejtése,
– artikulációs jelek,
– tempójelzések értelmezése.

A hangszeres készségek fejlesztése

Billentés:
– non legato,
– legato, überlegato,
Artikulációs lehetőségek a tanult művek stílusából kiindulva.
Játékformák:
– skála,
– trillamozgás és egyszerű ornamensek,
– kettősfogás,
– akkordjáték, hangzatfelbontás,
– repetíció: ugyanazon ujjal,
ujjváltással. A kezek függetlenítése:
– mozgó szólam – álló szólam (dallamkíséret),
– polifon zenében – különféle artikulációkkal.
Legyen képes a különböző pontozott ritmusok, valamint a 6/8 és 3/8–os ütembeosztás pontos kivitelezésére.
Ismerkedjen meg különböző nemzetek zenéjével és azok sajátosságaival (pl. német, olasz, francia stb.).

Ajánlott tananyag

J. Ph. Rameau: C–dúr menuett (the BPA 3.old.)
F. Couperin: La Charoloise (2.ordre)
Dandrieu: Rondeau (D–dúr) (the BP 55.old.)
Dandrieu: La petit maitre (D–dúr menuett) (ED 80. old.)
Petzold: G–dúr menuett (ED 75.old.)
Petzold: BWVAnh.114
Petzold: d–moll menuett
Petzold: BWV Ank. II. 132 (Kön. Bach, 15. old.)
Pachelbel: Sarabande (fisz–moll) ED
Händel: Impertinence HWV 494 (IPP, 28. old.)
Kirnberger: Gigue (D–dúr) IPP,53.old.
Chr. Fr. Bach: Schwabisch (Musik. Neb.–Schott, 6.
old.) W. Fr. Bach: G–dúr menuett (Bach's Söhne, 3. old.)
W. A. Mozart: G–dúr menuett K1
W. A. Mozart: B–dúr menuett K3
W. A. Mozart: C–dúr menuett K6/III ab
Frescobaldi: Canzone (IPP,20. old.)
Corelli: Sarabande e–moll (ED 24. old.)
Diruta: 12 ricercari–válogatás (IPP, 8–11. old.)

Purcell: Hornpipe e–moll (Kön., 31. old.)
Purcell: Rigaudoon in d Z.D227 (43. old.)
J. Clarke: The Prince of Denmark's March (the PB,16.old.; FCP I/17. old.)
Alghrimm: Manuale 8–14. old., transzponálva is

Követelmények
A csembaló felépítésének és regiszter elnevezéseinek ismerete.
Az elvégzendő anyag 10–15 mű – arányos felosztásban francia, német, angol és olasz zene (táncok, karakterdarabok, polifon szerkesztésű művek).
Skálák, futamok gyakorlása régi és modern ujjrendekkel.
Egyszerűbb díszítések alkalmazása.
Rövidebb művek értelmesen tagolt, zeneileg kifejező előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 3 különböző karakterű darab/tánctétel

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A növendék tudjon tájékozódni különböző stílusú és nemzetiségű darabok között.
– Ismerje a ritkábban előforduló ütembeosztásokat és a hemiolát.
– Legyen képes áttekinteni egyszerűbb darabok formáját, felépítését.
– Ismerje fel az egyszerűbb táncokat (pl. menüett, gavott).
– Legyen tisztában a polifon és homofon szerkesztési móddal, a frázis, periódus, imitáció és szekvencia fogalmával.
– Legyen képes könnyebb darabokat lapról lejátszani.
– Tanuljon meg regisztert és manuált váltani.
– Legyen képes egyszerűbb dallamok díszítésére – megfelelő helyen –, az eddig megismert és használt ornamensekkel

A hangszeres készségek fejlesztése
Billentés:
– legatissimo,
– legato,
– non legato,
– staccato.
Játékformák:
– skála,
– díszítések: trillák (parány), előkék,
– kettősfogás,
– hangzatfelbontás,
– akkord, arpeggio,
– repetíció,
– ugrások.
Kezek függetlenítése:
– több szólam értelmes vezetése ritmus és artikuláció szempontjából,
– kétszólamú játék egy kézzel.

Ajánlott irodalom
Dandrieu: La Gemissante (FCP I, 40. old.)
Dandrieu: Gavotte en Rondeau (ED, 60. old.)
L.Couperin: La Pastourelle (Ferguson–E. French I, 26. old.)
Dieupart: e–moll menuett (Nr. 27.)

Bach: C–dúr kis preludium BWV 924
C. Ph. E. Bach: Solfeggio (Kön. Etüden 92. old.)
W. Fr. Bach: d–moll menuett (ED, 92. old.)
J. Pachelbel: C–dúr fuga (IPP, 21. old.)
G. F. Händel: d–moll sarabande (ED, 23. old.)
J. Haydn: Menüettek Hob. IX:3, IX:8 – válogatás
Anon: Courant Fitzwilliam WB II/ 266., (Boxall, 59. old.)
Bull: Preludium (G)–Boxall, 58.old. eredeti ujjrendekkel
Purcell: Prelude for the fingering (Purcell–Kön. 5. old.)
D. Scarlatti: Aria d (II. 32) (The BP 32. old.)
Zipoli: Verso IV. (The BP 27. old.)
Bertalotti: Solfeggio Nr.2. (ItoPP. 13. old.)
Bartók: Mikrokozmosz I. – válogatás
Alghrimm: Manuale: ujjgyakorlatok, etűdök

Követelmények
Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos felosztásban egyes nemzetek zenéjéből.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával.
Az egyszerűbb díszítések megfelelő módon való alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 mű J. S. Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach kötetből,
– 1 bécsi klasszikus mű.
– 1 francia karakterdarab/1 angol tánctétel/olasz mű

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A szonáta–, rondó– és a variációs forma ismerete és elemzése.
– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés.
– Hangnemi, harmóniai összefüggések megértése, a T–S–D–T funkciók alkalmazása gyakorlatban.
– Hármashangzatok megfordításai.
– A francia zenére jellemző inegal játék gyakorlása.

A hangszeres készségek fejlesztése
– Billentés:
– különböző billentési módok megfelelő helyen,
– különböző billentésmódok alkalmazása lassú és gyors tempóban,
– a dinamikai árnyalatok billentéstől való függőségének megfigyelése

Játékformák:
– skála,
– díszítések (francia ornamensek – Couperin, Rameau)
– kettősfogás,
– hangzatfelbontás,
– akkord,
– futam,
– repetíció,
– arpeggio (lassan majd fokozatosan gyorsítva).

Ajánlott tananyag

Dieupart: Menuet en Rondeau (The AH Thor 62. old.)
J. B. de Boismortier: La Nanette 15. old.
J. Ph. Rameau: G–dúr/g–moll menuett (ED 84–85. old.)
H. Scheidemann: Balett (The Amsterdam HT, 42 .old.)
C. Ph. E. Bach: G–dúr menuett (FCP I/133. old.)
G. F. Händel: d–moll Sarabande (Fav. Piano Classics I., 38. old.)
J. S. Bach: c–moll kis preludium BWV 999
G.A. Benda: D–dúr szonatina (Sonatinen II/128. old.)
J. K. F. Fischer: G–dúr menuett I,II (16. old)
Anon: Galliard (Ferguson: Early English, I/30. old)
A. Scarlatti: Folia (the BP. 29. old.)
Anon (16th cent.) Saltarello del RE (Ferguson: Early It.I/28. old.)
D. Scarlatti: Larghetto (FCP I/91. old.)
Bartók: Mikrokozmosz
Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények
Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos elosztásban az egyes nemzetek zenéjéből.
A tanuló tudjon különbséget tenni a francia és német díszítések között, ismerje azok pontos megnevezését.
Törekedjen a tánctételek stílusos, folyamatos előadására, a súlyos–súlytalan ütemrészek megfelelő alkalmazására.
Fordítson fokozott figyelmet a balkéz hanghosszainak és hangsúlyainak árnyalt játékmódjára a basso continuo játék elvárásai szerint.
A polifon zenében törekedjen az érthető, követhető szólamvezetésre.
Legyen képes a könnyed pozícióváltásra, a kezek ügyes alá– és fölétevésére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 polifon mű
– 1 tánctétel/karakterdarab/szonatina
– 1 mű Bartók Mikrokozmoszából/ más XX. századi szerző műve

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az eddig tanult ismeretek elmélyítése és fejlesztése.
– Fokozott igény a stílusos muzsikálás, a technikai és elméleti ismeretekkel megalapozott játékra.
– Nagyobb önállóságra való törekvés a zenetanulás minden területén (pl. ujjrendkészítés, dallamok díszítése, artikuláció önálló kidolgozása.)
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességeinek ismerete.

A hangszeres készségek fejlesztése
– Az angol, francia és német zenében használatos leggyakoribb díszítések ismerete.
– Pergő, virtuóz játékmód fejlesztése.
– Könnyed pozícióváltásra való törekvés.
– Az elvégzendő anyag kb. 5–10 mű.

Ajánlott tananyag
L. Couperin: La Pastourelle (the Amsterdam H T II/27. old.)
J. Ph. Rameau Tambourin (FCP I/45. old.)
F. Couperin prelüdök a L'Art de Toucher c. csembalóiskolából
J. C. F. Fischer a–moll chaconne (FCP I/25. old.)
J. S. Bach: d–moll kis preludium BWV 926
C–dúr kétszólamú invenció BWV 772

G. F. Händel: F–dúr Gigue (VEB–Deutsch 54. old.)
J. Haydn: G–dúr menuett (FCP I/8–9)
G. Ph. Telemann: Fantasia in d, TWV 33:2 (FCP I, 30. old)
Purcell: A new Ground (Kön. 64–65. old)
W. Croft: 31. A Scotch Air (II. kötet 39. old.)
D. Cimarosa: Sonata in a (FCP I/20. old.)
C. Seixas: c–moll toccata (the BP 42. old.)
Bartók: Mikrokozmosz
Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények
Legyen képes a tanuló egy kb. 10 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni, játék közben önmagát kontrollálni.
Törekedjen a nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– egy XVII. századi mű
– egy polifon szerkesztésű mű
– egy karakterdarab, tánctétel vagy szonáta/szonatina XVIII. századi szerzőtől

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A növendék tudjon tájékozódni különböző stílusú és nemzetiségű darabok között.
– Ismerje a ritkábban előforduló ütembeosztásokat és a hemiolát.
– Legyen képes áttekinteni egyszerűbb darabok formáját, felépítését.
– Ismerje fel az egyszerűbb táncokat (pl. menüett, gavotte).
– Legyen tisztában a polifon és homofon szerkesztési móddal, a frázis, periódus, imitáció és szekvencia fogalmával.
– Legyen képes könnyebb darabokat lapról lejátszani.
– Tanuljon meg regisztert és manuált váltani.
– Legyen képes egyszerűbb dallamok díszítésére – megfelelő helyen –, az eddig megismert és használt ornamensekkel.

A hangszeres készségek fejlesztése
Billentés:
– legatissimo,
– legato,
– non legato,
– staccato.
Játékformák:
– skála,
– díszítések: trillák, előkék,
– kettősfogás,
– hangzatfelbontás
– akkord, arpeggio,
– repetíció,
– ugrások.
Kezek függetlenítése:
– több szólam értelmes vezetése ritmus és artikuláció szempontjából,
– kétszólamú játék egy kézzel.
Tudatosítsa a tanuló a billentés módjától, a hanghossztól és a billentyű elengedésétől függő dinamikai árnyalatokat.

Ajánlott tananyag
Dandrieu: Les Tourbillons (Kön.:Etüden 33. old)
Dieupart: Menuet en Rondeau F–dúr (The Amsterd. 62.)
J. S. Bach: d–moll kis preludium BWV 940
C. Ph. E. Bach: g–moll Polonaise (the BP 18.old.)
J. Ch. F. Bach: Solfeggio (Etüden, 57. old.)
J. Pachelbel: Gavotte mit 2 Variationen (FCP I/14. old.)
G. Fr. Händel: Aria (Presto) (FCP I/74. old.)
H. Scheidemann: Ballet (The Amst. HT/II, 42. old.)
Anon: Praeludium Fitz.V. Book (G–dúr) – (Boxall 60 old.)
Purcell: Rigadoon in C (Purcell–Kön. 12. old.)
Zipoli: a–moll Allegro (Etüden 90. old.)
Bertalotti: Solfeggio n. 3, n. 4 (I topp 14–15. old.)
Cimarosa: G–dúr Sonata (FCP II, 18.)
A. Scarlatti: Folia (the BP 29. old.)
Bartók Béla Mikrokozmosz I, II
Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények
Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos felosztásban egyes nemzetek zenéjéből.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával.
Az egyszerűbb díszítések megfelelő módon való alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 J. S. Bach kis prelúdium
– 1 francia karakterdarab,
– 1 angol tánctétel/1 könnyű szonáta vagy szonatina.

évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– A szonáta–, rondó– és a variációs forma ismerete és elemzése.
– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés.
– Hangnemi, harmóniai összefüggések megértése, a T–S–D–T funkciók alkalmazása gyakorlatban.
– Hármashangzatok megfordításai, négyeshangzatok.
– Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
– A francia zenére jellemző inegal játék gyakorlása

A hangszeres készségek fejlesztése
Billentés:
– különböző billentési módok a megfelelő helyen,
– különböző billentésmódok alkalmazása lassú és gyors tempóban,
– a dinamikai árnyalatok billentéstől való függőségének megfigyelése
Játékformák:
– skála,
– díszítések (francia ornamensek – Couperin, Rameau)
– kettősfogás,
– hangzatfelbontás,
– akkord,
– futam,

– néma ujjváltás
– legatissimo
– repetíció,
– arpeggio (lassan majd fokozatosan gyorsítva).

Ajánlott tananyag
L. Marchand: d–moll menuet (compl. edition 14. old.)
J. Ph. Rameau: Tambourin (FCP I 45. old.)
F. Couperin: Allemande (the BP 47. old.)
J. K. F. Fischer: a–moll Chaconne (FCP I/25. old.)
J. S. Bach: d–moll kis preludium BWV 926
W. Fr. Bach–J. S. Bach: g–moll allemande (ED 8. old.)
G. A. Benda: F–dúr Sonatina (Sonatinen II/112. old.)
W. A. Mozart: Londoner Skizzenbuch KV15a, 15d; (Könemann – 28, 30. old.)
J. Barrett: The St. Catherine (Ferguson EE II/58. old.)
W. Byrd: Jig (The Amsterdam HT, 25. old.)
H. Purcell: Hornpipe in g (Könemann 32. old.)
Frescobaldi: Corrente Prima (Fresc. I./84. old.)
Scarlatti: Balletto a–moll (FCP I/24.)
Bartók: Mikrokozmosz
Bozzay: Medáliák
Alghrimm: Manuale: etűdök, ujjgyakorlatok

Követelmények
Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Az elvégzendő anyag 10–15 mű, arányos elosztásban az egyes nemzetek zenéjéből.
A tanuló tudjon különbséget tenni a francia és német díszítések között, ismerje azok pontos megnevezését.
Törekedjen a tánctételek stílusos, folyamatos előadására, a súlyos–súlytalan ütemrészek megfelelő alkalmazására.
Fordítson fokozott figyelmet a balkéz hanghosszainak és hangsúlyainak árnyalt játékmódjára a basso continuo játék elvárásai szerint.
A polifon zenében törekedjen az érthető, követhető szólamvezetésre.
Legyen képes a könnyed pozícióváltásra, a kezek ügyes alá– és fölétevésére.
Tudjon könnyedén manuált váltani és regisztrálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 francia mű,
– 1 Purcell mű/olasz mű,
– 1 Telemann fantázia/ J. S. Bach prelúdium,
– 1 XX. századi zeneszerző műve

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az eddig tanult ismeretek elmélyítése és fejlesztése.
– Fokozott igény a stílusos muzsikálás, a technikai és elméleti ismeretekkel megalapozott játékra.
– Nagyobb önállóságra való törekvés a zenetanulás minden területén (pl. ujjrendkészítés, dallamok díszítése, artikuláció önálló kidolgozása.)
– Az angol, francia és német zenében használatos leggyakoribb díszítések ismerete.
– Régi ujjrendek ismerete és használata.
– Funkciós hallás fejlesztése.

A hangszeres készségek fejlesztése
Törekedjünk

– a lapról játék fejlesztésére,
– az improvizatív díszítések gyakoroltatására,
– a társas zenélés rendszeres művelésére (akár énekessel, más hangszerrel, vagy négykezes formájában).

Ajánlott tananyag
J. Ph. Rameau: a–moll gavotte (Bärenreiter 12. old.)
Daquin: Le Coucou (FCP I/16. old.)
L. Couperin: Branle de Basque (Ferguson: Early French I/7. old.)
E. J. de le Guerre: Rigaudon I&II d–moll (Ferguson: Early French I/46. old.)
J. Pachelbel: f–moll Chaconne (the BP 56. old.)
Gisbert Steenwick: Serband (The Amst. H. T.22. old.)
J. S. Bach: e–moll kis preludium BWV 938
C–dúr kétszólamú invenció BWV 772
J. L. Krebs: Choral – Jesu, meine Freunde (ItoPP 48. old.)
G. Fr. Händel: Fughetta (the BP 24. old.)
Telemann: Courante (the BP 48. old.)
J. Haydn: C–dúr Divertimento (Hob. XVI/8)
Howels Delight: G–dúr (Ferguson: EE I./64. old.)
H. Purcell: A Ground in Gamut (Kön. 66–67. old.)
W. Croft: 31. A Scotch Air (Compl. Edit. II. kötet 39. old.)
D. Cimarosa: Sonata in Es (FCP I/22.)
G. Frescobaldi: Balletto, Corrente e Passacagli (the BP 75. old.)
D. Scarlatti: Sonata in d (Gavotte) K64 (FCP I/94. old.)

***Követelmények*:**
A tanuló legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni, játék közben önmagát kontrollálni.
Törekedjen a nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására.
Legyen képes a pergő, virtuóz játékmódra.
A vizsgán egy művet kívülről kell játszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy XVII. századi mű
– egy polifon szerkesztésű mű
– egy francia karakterdarab/ egy mű a Bach–fiúktól/ Haydn szonátatétel
– egy Scarlatti/Soler szonáta

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló legyen tisztában a csembalójáték és a zongorázás közti alapvető különbségekkel, és tudatosan alkalmazza is az eltérő játéktechnikát mindkét hangszernél.
Ismerje a csembalón használatos billentésmódokat, különös tekintettel a könnyed, kizárólag ujjtőből képzett non legatóra és a karsegítség nélküli legatóra.
Ismerje meg – korának megfelelő szinten – a reneszánsz, barokk, valamint a korai klasszikus zenék legfontosabb stílusjegyeit.
Tudjon különbséget tenni különféle nemzetek zenéi között, és ezt alkalmazza az előadásban is.
Legyen tisztában a leggyakoribb díszítésekkel (a korok és nemzetek közti különbségekkel is).
Legyen tisztában a leggyakoribb műfajokkal, kompozíciós technikákkal (táncok, polifon–homofon szerkesztés stb.) és azok előadásával.
Tudjon valamennyi hangnemben skálázni három oktávon keresztül, két kézzel, különféle billentésmódokkal (futam, akkord, akkordfelbontás is); tudja a skálákat modern ujjrenddel, de ismerjen meg néhány régi ujjazatot is.
Tudjon akkordokat és több–kevesebb szólamú arpeggiót játszani, egy és két kézzel.
Tegyen szert a korának megfelelő, biztos technikára: a pergő–játék, ugrások (kézkeresztezés), kettősfogások, repetíció, akkordjáték terén.

Ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését, a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– 1 Couperin–rondeau,
– 1 sarabande és 1 menüett Rameau–tól,
– 1 gyors Scarlatti–szonáta,
– 1 mű Bach: Clavierbüchlein für W. Fr. Bach című kötetéből,
– 1 Haydn–szonáta.
A Scarlatti–szonátát fejből kell játszani, a többi mű kottából is előadható.
A tanuló legyen tisztában a csembalójáték és a zongorázás közti alapvető különbségekkel, és tudatosan alkalmazza is az eltérő játéktechnikát.

Művészeti alapvizsga követelménye

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Csembaló főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy XVII. századi mű (G. Frescobaldi: Corrente e Ciaccona; Balletto, Corrente e Passacagli; Corrente, Gagliarda; (Edizioni Suvini Zerboni–Milano); Byrd (EMB 12030 kötetben), Bull (EMB 12030 kötetben), Farnaby (EMB 12030 kötetben) (Fitzwilliam Virginal Book–Dover); J. J. Froberger: Szvitek (Heugel); J. K. F. Fischer: 9 szvit csembalóra (Schott) nehézségi szintjén).
– Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786 (Könemann K110); Kis prelúdiumok BWV 924–930 , BWV 933–938 (K 110); W. Fr. Bach: Fúgák, polonézek (Peters); Telemann: Fantáziák (Bärenreiter)); Ouverturen (Schott); Könnyű fúgák (Schott); G. Fr. Händel: Einzelne Suiten und Stücke (Bärenreiter) nehézségi szintjén).
– Egy XVIII. századi mű, (Fr. Couperin (EMB 4372), J. Ph. Rameau Heugel), J. B. Boismortier (Leuckartian), Daquin, Dandrieu (Early French Keyboard Music); vagy egy szonáta–tétel: J. Chr. Bach (Henle), C. Ph. E. Bach (Könemann), J. Haydn (Könemann), J. A. Benda (Artia Praga) vagy Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMVB 8666), Soler szonáta (Henle) nehézségi szintjén).
A darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy XVII. századi mű (G. Frescobaldi: Corrente e Ciaccona; Balletto, Corrente e Passacagli; Corrente, Gagliarda; Partite sopra Passacagli; Partite sopra Follia; Partite sopra L'aria della Romanesca (Edizioni Suvini Zerboni – Milano); Byrd (EMB 12030 kötetben), Bull (EMB 12030 kötetben), Farnaby (EMB 12030 kötetben). (Fitzwilliam Virginal Book – Dover); H. Purcell: Ground; Chacone (Köneman); J. J. Froberger: Szvitek (Heugel) Pachelbel: Hexachordum Apollinis (Bärenreiter); D. Buxtehude: Szvitek (Breitkopf); nehézségi szintjén).
– Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786 (K 110); Fantasie „duobus subiectis" BWV 917 (Peters); Kis prelúdiumok és fugetták BWV 895, 899, 900, 987/a, 901, 902;(K110) W. Fr. Bach: Fúgák, polonézek (Peters); G. Telemann: Fantáziák (Bärenreiter); Ouverturen (Schott); Könnyű fúgák(Schott); G. Fr. Händel: Einzelne Suiten und Stücke (Bärenreiter) nehézségi szintjén).
– Egy XVIII. századi mű (Fr. Couperin (EMB 43725); J. Ph. Rameau (Heugel); J. B. Boismortier (Leuckartian); Daquin, Dandrieu (Early French Keyboard Music); vagy egy szonáta–tétel, J. Chr. Bach (Henle) C. Ph. E. Bach (Könemann); J. Haydn (Könemann); J. A. Benda (Artia Praga) nehézségi szintjén).
– egy virtuóz Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMB 8666)/Soler szonáta.
A darabokat kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése:
– megfelelés az előírt követelményeknek
– technikai felkészültség
– helyes test– és kéztartás

– helyes ritmus és tempó,
– helyes artikuláció és díszítések alkalmazása
– kifejező, stílusos előadásmód
– memória, jó állóképesség

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző „A" tagozatos tanulók számára a zeneiskola alapképzésében elért színvonal megőrzése és fejlesztése a cél. A hangszeres fejlődés mellett ugyanolyan fontos a zenei műveltség elmélyítése, valamint az örömteli muzsikáláshoz való kedv fenntartása.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékformák elsajátítása
– A tanuló legyen képes a már megismert stílusokban önállóan is megtanulni egy–egy művet.
– Nagyon fontos a lapról játék fejlesztése, a négykezes játékhoz és kamarazenéhez szükséges alkalmazkodás kitapasztalása és kialakítása.

Hangszeres készségek fejlesztése
– skálák külön kézzel különböző díszítésekkel
– ujjgyakorlatok Fr. Couperin L'Art de toucher…c. csembalóiskolájából
– basso continuo játék alapjai: hármashangzatok és fordításaik, kadenciák; ehhez gyakorlatok J. B. Christensen ' basso continuo' iskolájából
– non mesure prelude–ök elemzése és játéka

Ajánlott tananyag
L. Couperin: C–dúr menuett (E. de L'Oiseau–Lyre 27. old)
Daquin: Rigaudon en Rondeau g–moll /G–dúr (4. old.)
J. Fr. Dandrieu: Prelude (D) non mesure (54. old.)
J. Ph. Rameau: e/E Rigaudon (30. old.)
F. Couperin: Second, Troisiéme prélude
J. C. F. Fischer: Prelúdiumok és fúgák (300 év–Korai német, 38. old.)
J. Pachelbel: Phantasie (300 év, 32.old.)
G. Böhm: a–moll szvit (EMB, Német zong., 3.old.)
Anon: Brande champanje (Boxall 62. old.)
Farnaby: A toye (EMB–Angol–16. old.)
W. Croft: Ground in c (I/10. old.)
A. de Cabezón: Duo II. (Boxall 69old.)
J. P. Sweelinck Malle Sijmon (The Amsterd. II/10. old)

Követelmények
Az elvégzendő anyag 5–10 mű.
A tanuló legyen képes az egyszerűbb non mesuré prelude–ök harmóniai elemzésére, ami az ilyen típusú művek értelmesen tagolt előadásához elengedhetetlenül fontos.
Legyen képes egyszerű, többnyire alaphelyzetű akkordokból álló írt reneszánsz táncok basso continuo (csak basszus szólamból olvasott) kíséretének eljátszására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 1 prelude F. Couperin: L'Art de toucher le clavecin kötetből/1 non mesure prelude
– 1 polifon szerkesztésű mű
– 1 szabadon választott mű/kamara
A vizsga anyaga kottából játszható

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékformák elsajátítása.
– A tanult ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése, a zenei anyagban található új előadási utasítások ismerete.
– Az állóképesség növelése.

A hangszeres készségek fejlesztése

Skálák:
– külön kézzel – díszítve,
– historikus ujjrenddel (pl. angol, francia minta szerint)
– ujjgyakorlatok (Hanon), technikailag nehéz helyek Scarlatti szonátáiból
– basso continuo játék alapjai: szextakkordok kettőzése
– ehhez gyakorlatok J. B. Christensen ’ basso continuo’ iskolájából, ill. Händel continuo példatárából

Ajánlott tananyag

Dieupart: F–dúr Srabande (48. old.)
J. Ph. Rameau: La Villageoise (34. old.)
F. Couprein: Les Baricades Misterieuses (II/16. old.)
E. de la Guerre: Rigaudon I/II (Ferguson I/46. old.)
J. Ch. Fr. Bach: F–dúr menuet (Musikalische Nebenstunden 22. old.)
J. J. Froberger: Suite „Auf die Mayerin” (300 év, Korai német 18. old.)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók – válogatás
W. Byrd: La Volta (Boxall 52. old.)
J. Duphly: C/C Menuets (Heugel, 41. old.)
H. Purcell: Ground in c (Könemann 56. old.)
D. Scarlatti: Szonáták – válogatás
G. B. Pergolesi: Allegretto (EMB, Olasz 40. old.)

Követelmények

A tanuló legyen képes az elsajátított formák gyakorlati alkalmazására.
A megtanult műveket a zenei–érzelmi tartalom kifejezésével adja elő.
Legyen képes a tiszta szólamvezetésre, ismerje a játszott művek harmóniai szerkezetét.
Tudjon az évfolyamának megfelelő szinten könnyebb műveket lapról játszani.
Legyen képes a zárlati harmóniák összekapcsolására (4 3 késleltetés).
Az elvégzendő anyag 5–10 mű.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– 1 francia karakterdarab/1 polifon szerkesztésű mű
– 1 tánctétel/variációs forma
– 1 szabadon választott mű/kamara
A vizsga anyaga kottából játszható

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Az előző évfolyamokban elsajátított játékformák továbbfejlesztése.
– A játszott anyag díszítéseinek megfelelő, stílusos kivitelezése.
– Állóképesség fokozása, igény a hibamentes, folyamatos előadás iránt.
– Pergő, virtuóz játék fejlesztése megfelelő gyakorlatokkal.
– Funkciós hallás fejlesztése.
– Különböző stílusú zenei anyag igényes, elméleti ismeretekkel alátámasztott, kifejező előadása.

A hangszeres készségek fejlesztése
– Egyszerűbb disszonanciák: terc–kvart akkord, kvint–szext akkord és kapcsolási módozataik
– Gyakorlatok G. Fr. Händel példatárából

Ajánlott tananyag
F. Couperin: Les Moissonneurs (II. kötet, 8. old.)
L. Marchand: Gavotte en Rondeau (13. old.)
J. Ph. Rameau: La Triomphante (Heugel 76. old.)
J. S. Bach: f–moll szvit BWV 823
C. Ph. E. Bach: Cantabile (FCP 138. old.)
W. Fr. Bach: G–dúr szonáta (Kalmus Piano Series I.)
J. Chr. Fr. Bach: A–dúr menuett (ML Hours 38. old.)
J. K. F. Fischer: Musikalischer Parnassus – 9 szvit csembalóra, válogatás
J. J. Froberger. Canzone (300 év, Korai német 15. old.)
A. Valente: Lo Ballo dell' Intorcia (Boxall 64. old.)
G. Frescobaldi: Gagliarda prima – quinta
Corrente prima – sexta (Il Primo Libro…) – válogatás
Orbán György: Minuti – válogatás
Bartók Béla: Mikrokozmosz – válogatás (pl. VI/149, 152)
Petrovics Emil: Négy önarckép álarcban

Követelmények
A tanuló legyen képes különböző karakterű műveket élményszerűen, stílusosan előadni.
Ismerje az alapvető forrásmunkák (Couperin, Rameau, C. Ph. E. Bach traktátusainak) legfontosabb megállapításait és kitételeit az előadásmódra vonatkozóan.
Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttmuzsikálásban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 1 kisebb szvit (Froberger, Purcell, J. K. F. Fischer stb.)/toccata/karakterdarab
– 1 Scarlatti, Soler vagy Albero szonáta/klasszikus szonátatétel/variációs forma
– 1 szabadon választott mű/kamara
A vizsga anyaga kottából játszható

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei anyagban előforduló játékformák tudatos alkalmazása az évfolyamnak megfelelő szinten.
– A tanuló törekedjen a minél nagyobb önállóságra (regisztrálásban, díszítések hozzáadásában).
– A stílushű előadásmód követelményeit igyekezzen igényesen megvalósítani és kifejezésre juttatni.

A hangszeres készségek fejlesztése
– az eddig tanultak gyakorlása és elmélyítése
– gyakorlatok G. Ph. Telemann: Singe–, Spiel– und Generalbaß Übungen c. kottájából

Ajánlott tananyag
L. Couperin: Prelude non mesuré F–dúr (70. old.)
Fr. Couperin: Huitiéme prélude (L'Art….)
Fr. Couperin: La Prude (Sarabande) (43. old.)
J. Rameau: a–moll Prélude (non mesuré) (1. old.)
D'Anglebert: g–moll sarabande (35. old.)

Duphly: Gavottes (E,e) (99. old)
J. Titelouze: Ave Maris Stella (Boxall 74.)
G. Böhm: F–dúr szvit (The B Pian. 82)
J. Ch. Fr. Bach: A–dúr menuet (ML Hours)
J. J. Froberger: Canzone
J. Pachelbel: Arie mit Variationen (300 év, korai német)
J. S. Bach: Két– és háromszólamú invenciók – válogatás
C. Ph. E. Bach: Variationen (Fav.P Cl. I/70.old.)
G. Ph. Telemann: Könnyű fúgák – válogatás
J. Haydn: Szonáták – válogatás
Th. Morley: Alman (EMB, Angol z. muzsika, 23. old)
W. Byrd: Corranto (ua., 20. old)
G. Farnaby: The old Spagnoletta (ua. 27. old.)
G. Frescobaldi: Aria detta balletto (Il libro primo 95. old)
G. Frescobaldi: Partite sopra Folia
Soler: Due Sonate (EMB Das Mediterran ,22. old)
D. Scarlatti: Albero Szonáták – válogatás

Követelmények
A tanulónak legyen áttekintése a csembaló repertoárjáról, ismerje a legfontosabb zeneszerzőket, előadóművészeket.
Legyen jártas a barokk zene formavilágában, ismerje a csembalóirodalom nagy részét képező táncok (szvitek) fejlődéstörténetét.
A tanuló legyen képes különböző karakterű műveket élményszerűen, stílusosan előadni.
Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttmuzsikálásban

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 non mesure prelude/Froberger tombeau/angol virginál darab/Frescobaldi vagy Rossi toccata
– 1 polifon szerkesztésű mű
– 1 Scarlatti szonáta/klasszikus szonátatétel/1 francia karakterdarab/mű a gáláns korszakból
A vizsga anyaga kottából játszható

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A" tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékformák elsajátítása
– A tanuló legyen képes a már megismert stílusokban önállóan is megtanulni egy–egy művet.
– Nagyon fontos a lapról játék fejlesztése, a négykezes játékhoz és kamarazenéhez szükséges alkalmazkodás kitapasztalása és kialakítása.

Hangszeres készségek fejlesztése
– skálák külön kézzel különböző díszítésekkel
– ujjgyakorlatok Fr. Couperin L'Art de toucher…c. csembalóiskolájából
– basso continuo játék alapjai: hármashangzatok és fordításaik, kadenciák
– gyakorlatok J. B. Christensen 'Grundlagen…'című basso continuo' iskolájából
– non mesure prelude–ök elemzése és játéka

Ajánlott tananyag:
J. Duphly: La Felix (66.old.)
L. Couperin: 7. non mesure prelude (62.old.L'O.Lyre)

Daquin: La Mélodieuse (Rondeau) (57. old.)
J. Ph. Rameu: e/E Rigaudon (30. old.)
J. Fr. Dandrieu: Prelude (D) non mesure (54. old.)
Fr. Couperin: Les Baricades Misteriuses (II/16. old.)
J. Ch. F. Bach: F–dúr menuet (ML Hours 22. old.)
G. Fr. Händel: Lesson HWV 496 (FCP I/80. old.)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók – válogatás
J. C. F. Fischer: Prelúdiumok és fúgák (300 év–Korai német, 38. old.)
J. Pachelbel: Phantasie (300 év, 32. old.)
G. Böhm: a–moll szvit (EMB, Német zong., 3. old.)
Th. Tallis: Antiphon: Gloria
G. Farnaby: A Toye (EMB, Angol…16. old.)
H. Purcell: Ground in c (56. old.)
W. Croft: Sebell (Steiner….41. old.)
A. de Cabezón: Duo II. (Boxall 69. old.)
J. P. Sweelinck: Malle Sijmon (The Amsterd. II/10. old.)
D. Scarlatti: Szonáták – válogatás (javasolt K1, K9, K 25)

Követelmények
Az elvégzendő anyag 5–10 mű.
A tanuló legyen képes az egyszerűbb non mesuré prelude–ök harmóniai elemzésére, ami az ilyen típusú művek értelmesen tagolt előadásához elengedhetetlenül fontos.
Legyen képes egyszerű, többnyire alaphelyzetű akkordokból álló írt reneszánsz táncok basso continuo (csak basszus szólamból olvasott) kíséretének eljátszására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 1 prelude F. Couperin: L'Art de toucher le clavecin kötetből/1 non mesure prelude
– 1 polifon szerkesztésű mű
– 1 szabadon választott mű/kamara
A vizsga anyaga 1 mű kivételével kottából játszható

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Az évfolyam zenei anyagának megfelelő játékformák elsajátítása.
– A tanult ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése, a zenei anyagban található új előadási utasítások ismerete.
– Az állóképesség növelése.

A hangszeres készségek fejlesztése
Skálák:
– külön kézzel – díszítve,
– historikus ujjrenddel (pl. angol, francia minta szerint)
– ujjgyakorlatok (Hanon), technikailag nehéz helyek Scarlatti szonátáiból
– basso continuo játék alapjai: szextakkordok kettőzése
– gyakorlatok J. B. Christensen ' basso continuo' iskolájából ill. Händel continuo példatárából

Ajánlott tananyag
Dieupart: F–dúr Sarabande (48. old.)
J.Ph.Rameau: Le Livri (101. old.)
F.Couperin: Les Baricades Misterieuses (II/16. old.)
F.Couperin: Huitiéme prelude (L'Art ..)
E. de la Guerre: Rigaudon I/II (Ferguson I/46. old.)

D'Anglebert: Sarabande de Vieux Gautier
J.Duphly: C/C Menuets (41. old.)
L.Couperin: 8.(A–dúr) non mesuré prelude (62. old. L. O. Lyre)
J. Ch. Fr. Bach: F–dúr menuet (Musikalische Nebenstunden 22. old.)
J. J. Froberger: Suite „Auf die Mayerin" (300 év, Korai német 18. old.)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók – válogatás
J. S, Bach: f–moll szvit BWV 823
J. S. Bach: A–dúr szvit BWV 832
C. Ph. E. Bach: Cantabile (FCP 138. old.)
W. Fr. Bach: G–dúr szonáta (Kalmus Piano Series I.)
W. Fr. Bach: 2 fúga (I to PP, 128. old.)
J. Chr. Fr. Bach: A–dúr menuett (ML Hours 38. old.)
J. K. F. Fischer: Musikalischer Parnassus – 9 szvit csembalóra, válogatás
J. J. Froberger: Canzone (300 év, Korai német 15. old.)
W. Byrd: La Volta (Boxall 52. old.)
J. Duphly: C/C Menuets (Heugel, 41. old.)
H. Purcell: Ground in c (Könemann 56. old.)
Antonio Valente: La Ballo dell' Intoveia (Boxall 64. old.)
D. Scarlatti: Szonáták – válogatás
G. B. Pergolesi: Allegretto (EMB, Olasz 40. old.)

Követelmények
A tanuló legyen képes az elsajátított formák gyakorlati alkalmazására.
A megtanult műveket a zenei–érzelmi tartalom kifejezésével adja elő.
Legyen képes a tiszta szólamvezetésre, ismerje a játszott művek harmóniai szerkezetét.
Tudjon az évfolyamának megfelelő szinten könnyebb műveket lapról játszani.
Legyen képes a zárlati harmóniák összekapcsolására (4 3 késleltetés).
Az elvégzendő anyag 5–10 mű.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 1 francia karakterdarab/1 polifon szerkesztésű mű
– 1 tánctétel/variációs forma
– 1 szabadon választott mű/kamara
A vizsga anyaga 1 mű kivételével kottából játszható

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Az előző évfolyamokban elsajátított játékformák továbbfejlesztése.
– A játszott anyag díszítéseinek megfelelő, stílusos kivitelezése.
– Állóképesség fokozása, igény a hibamentes, folyamatos előadás iránt.
– Pergő, virtuóz játék fejlesztése megfelelő gyakorlatokkal.
– Funkciós hallás fejlesztése.
– Különböző stílusú zenei anyag igényes, elméleti ismeretekkel alátámasztott, kifejező előadása.

A hangszeres készségek fejlesztése
– egyszerűbb disszonanciák: terc–kvart akkord, kvint–szext akkord és kapcsolási módozataik
– ehhez gyakorlatok G. Fr. Händel példatárából

Ajánlott tananyag
F. Couperin: Les Moissonneurs (II.kötet, 8. old.)
L. Marchand: Gavotte en Rondeau (13. old.)

J. Ph. Rameau: La Triomphante (Heugel 76. old.)
D'Anglebert: g–moll sarabande (35. old.)
L.Couperin: 12.(F) prelude non mesuré (70. old.)
Duphly: Gavottes (E,e) (99. old.)
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók – válogatás
J. Chr. Fr. Bach: A–dúr menuett (ML Hours 38. old.)
J. K. F. Fischer Musikalischer Parnassus – 9 szvit csembalóra, válogatás
G. Böhm: F–dúr szvit (The B Pian. 82. old.)
G. Ph. Telemann: 6 Ouvertüren – válogatás
A. Valente: Lo Ballo dell' Intorcia (Boxall 64. old.)
J. Titelouze: Ave Maris Stella (Boxall 74.)
G. Frescobaldi: Gagliarda prima – quinta
Corrente prima – sexta (Il Primo Libro…) –válogatás
A Soler Due sonate (EMB Des Mediterran 22–25. old)
Orbán György: Minuti – válogatás
Bartók Béla: Mikrokozmosz – válogatás (pl. VI/149, 152)
Petrovics Emil: Négy önarckép álarcban
Fehér György Miklós Invenciók csembalóra Op.55

Követelmények
A tanuló legyen képes különböző karakterű műveket élményszerűen, stílusosan előadni.
Ismerje az alapvető forrásmunkák (Couperin, Rameau, C. Ph. E. Bach traktátusainak) legfontosabb megállapításait és kitételeit az előadásmódra vonatkozóan.
Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttmuzsikálásban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 1 kisebb szvit (Froberger, Purcell, J. K. F. Fischer stb.)/toccata/karakterdarab
– 1 Scarlatti, Soler vagy Albero szonáta/klasszikus szonátatétel/variációs forma
– 1 szabadon választott mű/kamara
A vizsga anyaga 1 mű kivételével kottából játszható

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei anyagban előforduló játékformák tudatos alkalmazása az évfolyamnak megfelelő szinten.
– A tanuló törekedjen a minél nagyobb önállóságra (regisztrálásban, díszítések hozzáadásában).
– A stílushű előadásmód követelményeit igyekezzen igényesen megvalósítani és kifejezésre juttatni.

A hangszeres készségek fejlesztése
– az eddig tanultak gyakorlása és elmélyítése
– gyakorlatok G. Ph. Telemann: Singe–, Spiel– und Generalbaß Übungen c. kottájából

Ajánlott tananyag
Fr. Couperin: La Prude (Sarabande) (43. old.)
J. Titelouze: Ave Maris Stella (Boxall 74.)
Dieupart: h–moll Courante (17) (26. old.)
L. Marchand: d–moll Chaconne (10. old.)
J. Dulphy: La Forqery
Fr. Couprein La Superbe an I Forquerzy
J. Ph. Rameau: a–moll Gavotte (72. old.)
J. S. Bach: Francia szvitek – válogatás
J. S. Bach: 3 kis prelúdium és fughetta BWV 895, 899, 900

J. G. Benda: dúr versenymű csembalóra és zenekarra
J. Chr. Bach–W. A. Mozart: D–dúr versenymű csembalóra és zenekarra
J. Pachelbel: Arie mit Variationen (300 év, korai német)
C. Ph. E. Bach: Variationen (Fav. P Cl. I/70. old.)
G. Fr. Händel: g–moll szvit (EMB Német 8. old.)
J. Haydn: Szonáták – válogatás
Purcell: Chacone in g (68. old.)
W. Byrd: Galiarda (EMB–Virg. 6. old)
M. Peerson: The fall of the leafe (EMB Angol 32.old.)
W. Croft: Chacone (II/43. old.)
G. Frescobaldi: Aria detta la Frescobalda (EMB Olasz.7. old.)
D. Zipoli: h–moll szvit (EMB Olasz.22. old.)
D. Scarlatti: Szonáták – válogatás

Követelmények
A tanulónak legyen áttekintése a csembaló repertoárjáról, ismerje a legfontosabb zeneszerzőket, előadóművészeket.
Legyen jártas a barokk zene formavilágában, ismerje a csembalóirodalom nagy részét képező táncok (szvitek) fejlődéstörténetét.
Ismétléses formájú előadási darabokban legyen képes kisebb improvizatív variációk megszólaltatására.
Tegyen szert tapasztalatokra a kamarazenében, aktívan vegyen részt az együttmuzsikálásban.
Stílusosan, folyamatos kontroll mellett legyen képes élményszerű előadásban részesíteni a hallgatókat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 non mesure prelude/Froberger tombeau/angol virginál darab/Frescobaldi vagy Rossi mű
– 1 polifon szerkesztésű mű/J. S. Bach Francia szvit–tételek
– 1 virtuóz Scarlatti/Rossi/Albero szonáta
– 1 francia karakterdarab/ klasszikus szonátatétel/mű a gáláns korszakból
Az anyag egy mű kivételével kottából is játszható

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
– a művek karakterének megfelelően regisztrálni,
– legyen képes fokozott zenei igényességgel a már megismert stílusokban önállóan is megtanulni és megformálni – repertoárját szélesítendő – új, könnyebb műveket,
– legyen jártas a lapról játékban,
– ismerkedjék meg a basso continuo–játék alapjaival és gyakorlati alkalmazásával,
– ismerje meg a kamarazenélés legfontosabb szempontjait:
– ismerje és kövesse a kamarapartnerek szólamát,
– rugalmasan alkalmazkodjék a többi partnerhez,
– képességei szerint éljen a continuo–szólamban alkalmazható szabadság jogával.

Rendelkezzék
– a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formáló készséggel,
– fejlett hallási kontrollal,
– a hangszeréhez kapcsolódó stílus– és anyagismerettel

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a csembaló megszólaltatásának valamennyi lehetséges módját (szóló– és continuo–hangszerként egyaránt),

– a hangszer szerkezetét, mechanikáját, valamint kialakulásának történetét és a rokon hangszereket (clavichord, virginál stb.),
– a csembaló irodalmát, a reneszánsz kortól a hangszer fénykorán át napjainkig,
– a régi zene előadásmódjáról szóló alapvető korabeli forrásmunkák (Rameau, Couperin, C. Ph. E. Bach) legfontosabb részeit
Tudjon
– a csembalón kifejezően, virtuózan, és a stílustól függően érzelemgazdagon játszani,
– biztos stílusérzékkel nyúlni valamennyi korszak és nemzet zenéjéhez

– a jó kottaválasztás szükségességével,
– a fakszimile kiadványok használatával,
– a notáció koronkénti és szerzőnkénti különbözőségeivel,
– az előadói szabadság jelentőségével,
– valamennyi billentésfajtával (legato, a Bach által tanított befelé húzott ujjas non legato, staccato, Überlegato stb.), és tudja ezeket adott helyen önállóan alkalmazni,
– a különféle szerzőknél leggyakrabban használatos díszítésekkel, azok elnevezésével és kivitelezésével,
– az olyan speciális előadói, korhoz és stílushoz kötött hagyományokkal, mint pl. a francia „inegal", a szabad „prélude", illetve „fantasia" vagy a túlpontozás stb.,
– a régi ujjrendek használatával,
– a régi és a ma használatos (egyenletes) hangolásfajták közti alapvető különbségekkel.

– a leggyakoribb kompozíciós technikákat (homofon, polifon szerkesztés, háromtagú, szonáta–rondó– variációs forma stb.),
– a legfontosabb reneszánsz és barokk tánctípusokat, azok jellegzetességeit és változásait korok szerint,
– a continuo–játék alapvető szabályait, összhangzattani ismeretei nyomán legyen képes azokat egyszerűbb formában alkalmazni. Legyen képes
– hangológép segítségével hangolni, illetve fül után oktávokat és a két manuált tisztára hangolni,
– hallgatóság előtt – szóló– és kamaraművek előadásával egyaránt – művészi produkciót nyújtani,
– zenekari continuo–játékosként egyszerűbb feladatokat megoldani (pl. Vivaldi–versenyművek, korabeli szimfóniák stb. continuo–szólamai),
– ismétléses formájú előadási darabokban kisebb improvizatív variációk megszólaltatására.

– a művek megtanulásához szükséges önállósággal,
– a gyakorláshoz elegendő kitartással,
– kellő szereplési rutinnal,
– biztos technikával és koncentrálóképességgel,
– jó ízléssel és ítélőképességgel.

Művészeti záróvizsga követelménye

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Csembaló főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy XVII. századi mű prelűdje (L. Couperin – Heugel–kiadás, G. Le Roux, Clerambault, H. d'Anglebert, L. Marchand – Fuzeau–kiadás/Editions de L'Oiseau–Lyre), vagy egy mű a Fitzwilliam Virginal Book–ból (Byrd (EMB 12030 kötetben), vagy Frescobaldi (EMB 13577), Rossi Toccata (EMB 13573, EMB 13574) (CEKM), vagy Froberger: Lamento (Bärenreiter), Tombeau (Bärenreiter) nehézségi szintjén).
– Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786, Háromszólamú invenciók BWV 787–801(EMB 6913), f–moll szvit BWV 823 (Peters), a–moll szvit BWV 966 (Peters), Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier–ból BWV 846–869 (EMB 4475, EMB 8015) és BWV 870–893 (EMB 4476, EMB 8016) (ajánlott a Könemann–kiadás) nehézségi szintjén).

– Egy XVIII. századi mű (Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMB 8666), Soler szonáta (Henle), Fr. Couperin (EMB 4372, EMB 5233, EMB 5234) (Zeneműkiadó/Gát), J. Ph. Rameau (EMB 6857 kötetben, EMB 8764 kötetben), J. Chr. Bach (Henle), C. Ph. E. Bach (Könemann), J. Haydn (Könemann), nehézségi szintjén).
Az anyag kottából is játszható

„B" tagozat
– Egy XVII. századi mű: ütemvonal nélküli prelude (L. Couperin – Heugel–kiadás, G. Le Roux, Clerambault (Max–Eschig), H. d'Anglebert, L. Marchand – Fuzeau–kiadás), vagy egy mű a Fitzwilliam Virginal Book–ból (Byrd (EMB 12030 kötetben), vagy Frescobaldi (EMB 13577, Rossi Toccata (EMB 13573, EMB 13574) (CEKM),vagy Froberger: Lamento (Bärenreiter), Tombeau (Bärenreiter) nehézségi szintjén).
– Egy polifon szerkesztésű mű (J. S. Bach: Kétszólamú invenciók BWV 772–786, Háromszólamú invenciók BWV 787–801(EMB 6913), f–moll szvit BWV 823 (Peters), a–moll szvit BWV 966 (Peters), Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier–ból BWV 846–869 (EMB 4475, EMB 8015), Francia szvitek BWV 812–817 (EMB 7190) nehézségi szintjén).
– Egy virtuóz szonáta Scarlatti (EMB 7817, EMB 8268, EMB 8480, EMB 8666), Soler (Henle), Albero műveiből.
– XVIII. századi mű (Fr. Couperin (Zeneműkiadó/Gát) (EMB 4372, EMB 5233, EMB 5234), J. Ph. Rameau (EMB 6857 kötetben, EMB 8764 kötetben), J. Duphly (Durand), J. Chr. Bach (Henle), C. Ph. E. Bach (Könemann), J. Haydn (Könemann), W. Fr. Bach: Fantáziák (Schott), J. Chr. Fr. Bach (Schott).
Az anyag egy mű kivételével kottából is játszható

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Legalább egy csembaló (optimális esetben kétmanuálos kópia–hangszer), állítható magasságú székkel.
Hangolókulcs, hangológép, a hangszerekhez szükséges póthúr– és pengetőkészlet,
Párásító és légtisztító készülék az állandó páratartalom biztosítására.

ORGONA

Az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzése javasolt.

Az orgonatanítás célja, feladatai
A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges
– a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,

– a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál–pedál összjátéknak is,
– a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
– a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
– a redőny stílusos használatának elsajátítása,
– a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj– és lábrend készítésének elsajátítása.

A tanár ismertesse a tanulókkal
– az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
– a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
– az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
– az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit.

Alakítson ki
– könnyed hangszerkezelést,
– helyes test–, kar–, kéz– és lábtartást,
– sokszínű, kidolgozott játékmód–kultúrát,
– laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
– könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
– a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságokban,
– hármas– és négyes hangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
– technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
– metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
– hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
– muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Az orgonát tanuló növendékek előképzettsége, életkora és zenei érettsége eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a növendék
– a pedáljáték alapjait,
– az orgona–manuáljáték alapjait, módjait,

– a hangszer működésének alapelvét,
– a lábszámozást és a legfontosabb regiszterneveket, hangszíneket.

Hangszerjáték fejlesztése
Sajátítsa el a növendék
– a pedáljátékot szabályszerűen: billentés lábheggyel és sarokkal, bokacsukló–gyakorlatok; két, majd három szomszédos hang játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből; két szomszédos billentyű és – a különféle hangközök legato játszása váltott lábbal,
– a manuáljáték orgona–módozatait: legato, tenuto, staccato; néma ujjváltás egy, majd több szólamban,
– a hüvelykujj használatát az orgonajátékban,
– a manuál–pedál összjáték alapmódozatait: jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál gyakorlatok; könnyebb két kéz és pedál összjáték–gyakorlatok (orgonaiskolák, egyházi népénekek).

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I. Kötet
Bach: Nyolc kis prelúdium (EMB Z 3098)
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet könnyebb darabjai
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Követelmény
Egyszerűbb manualiter darabok.
Biztonságos pedáljáték (pedálgyakorlatok, pedálskálák).
Két manuál és pedál összjáték–gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal.
A tanult műveket kottahűen, metrum– és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 manualiter mű,
– 2 pedálgyakorlat, 3 pedálskála,
– 1 trió–gyakorlat (esetleg korálelőjáték),
– 1 pleno korálelőjáték, vagy prelúdium, vagy egyházi népének.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– *A hangszerkezelés fejlesztése*
– Elhelyezkedés a padon.
– A helyes testtartás és ülésmód.
Pedál
– Billentésnemek: lábhegy és sarok.
– Két, majd három szomszédos hang legato játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből az összes fekvésben (átlendülés lábhegyen és sarkon).
– Bokacsukló–gyakorlatok.
– Két szomszédos billentyű játszása váltott lábbal („vendég láb").
– A különféle hangközök játszása két lábbal, felbontva és együtt is.
– Lábhegy–glissandók.
– Pedálskála C–dúrban egy lábbal (átlendülés).
– Pedálskálák–dúr és–moll hangnemekben két lábbal a Zalánffy orgonaiskola lábrendje szerint.
– Kromatikus skála, néma pedálváltások.
Manuáljáték
– A zongora és orgona manuáljátéka közötti különbség.

– A főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato.
– A néma ujjváltási készség fejlesztése.
– A hüvelykujj használata.
– Előtanulmányok a polifon játékhoz.
– Szünet előtti hangok játszása.
– Kétféle artikuláció egy kézben (Zalánffy I. kötet).
Összjáték
– Jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál.
– A bal kéz függetlenítése a pedáltól.
– Játék két manuálon, ugyanazon fekvésben.
– A trió–játék alapjai.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények)
Hermann Keller: Orgonaiskola (Edition Peters EP4517)
Riemann – Ambrust: Technische Studien (Edition Peters) és egyéb használható orgonaiskolák.
Orgonáskönyv I–II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 1292)
Bach: G–dúr prelúdium BWV 568 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Könnyű triók (18. századi orgonatriók, Peters)
Zipoli: Versettók, Pastoral
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Reger: Korálelőjátékok (Peters EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmények
Az orgona felépítésének vázlatos ismerete: sípok, levegőellátás, a játszóasztal és berendezései.
A legfontosabb regiszternevek, lábszámozás.
A manuál és a pedál összjátékának megvalósítása egyszerűbb művekben.
Kisebb művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva, a zenei tartalom kifejezésével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 régi mester műve,
– 1 barokk mű (J.S.Bach)

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a növendék
– a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat,
– a leggyakrabban előforduló díszítéseket,
– a regisztrálás alapszabályait.
Sajátítsa el
– a hangszer alapvető kezelését,
– a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását,
– a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását,

– könnyebb művek ujj– és lábrendjének önálló elkészítését.

Ajánlott tananyag

Orgonáskönyv I. és II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Buxtehude: Korálelőjátékok
Buxtehude: e–moll ciacona (könnyebb prelúdiumok és fúgák)
Pachelbel: d–moll ciacona (Peters EP3065)
Pachelbel: toccaták, korálelőjátékok
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Walther: Korálelőjátékok
Purcell: Voluntary–k
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: G–dúr prelúdium BWV 549 C BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Bach: Triók, triószonáta–tételek (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Reger: könnyebb művek (op. 59, op.129, op. 135/a stb.) (Peters EP3008a/b, EP9442, EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941–25)
Kodály: Epigrammák(EMB 6086)

Követelmény

a különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete
a regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása
alapvető ujj–és lábrendek készítése

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Két, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű:
– 1 Bach–prelúdium, vagy trió–jellegű korálelőjáték (szonáta–tétel)
– 1 romantikus vagy újabb mű.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
– A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.

Ajánlott tananyag

Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
de Grigny: Pange lingua, Ave maris stella (Schott ED1877)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke I. (EMB Z 12927)
Bach: c–moll partita BWV 767 Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach Triószonáták, Korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck:Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastoral (Peters EP3744b)
Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744a)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)

Liszt: Szent Erzsébet–legenda, Bevezetés Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Schumann: 3. B–A–C–H–fúga (Peters EP9530)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Langlais: kisebb művek (Hommage à Frescobaldi – részletek, Leduc, AL27896)
Langlais: Suite brève – tételek stb.) (Leduc, AL27898 (
Dupré: kisebb művek (La tombeau de Titelouze op. 38) (Leduc, AL27836)

Követelmények
Tudjon a növendék különböző karakterű, műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 Bach prelúdium és fúga (fantázia és fúga),
– 1 romantikus, vagy XX. századi mű,

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése.
– A koncentráció és állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal (orgonaiskolákból).

Ajánlott tananyag
Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Frescobaldi: Fiori musicali (válogatva) (Peters EP4514)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: dór toccata BWV 538 (Peters EP242)
Bach: G–dúr fúga BWV 577 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach:Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: a–moll choral (Music Sales DP13285)
Franck: Pièce héroique (Music Sales DP13285)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Schumann: B–A–C–H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga (Leduc AL16405)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, CV18162)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a–moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)

Követelmények:
Legyen képes a növendék
– nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
– a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni,

– egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 J.S, Bach előtti mű,
– 1 J.S.Bach–mű,
– 1 romantikus, vagy XX. századi mű.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra azokat a növendékeket irányítjuk, akik kimagasló képességűek, zenei pályára készülnek és meg tudnak felelni a zeneileg, technikailag és mennyiségileg magasabb elvárásoknak.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a növendék
– a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat,
– a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket,
– a regisztrálás alapszabályait.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre,
– a tanult művek stílusos, igényes, folyamatos előadására,
– értelmes artikuláció megvalósítására a barokk zenében,
– önálló, saját alkatának megfelelő ujj– és lábrend készítésére.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I–II. kötet (szemelvények) (EMB Z 2043, 2783)
Buxtehude: C–dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Buxtehude: e–moll ciacona Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP 3065)
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 531 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: e–moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll fantázia és fúga BWV 561 (Music Sales NOV010009)
Bach: c–moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Pastorale BWV 590 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Fantázia in h (imitációs) BWV 563 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Korálelőjátékok
Bach: Triók, triószonáták (Esz–dúr) Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastorale (Peters EP3744b)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Liszt: Válogaott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: c–moll szonáta (Peters EP1744)
Mendelssohn: G–dúr prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: 3. B–A–C–H–fúga (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok op. 122 (Henle HN400)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Esti dal Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)

Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, 18162)

Követelmény
a különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
a regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alkatának megfelelő ujj–és lábrendek készítése.
Természetes, folyamatos játékmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– 1 romantikus, vagy XX. századi mű.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
– A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.
– Virtuózabb pedáljáték kialakítása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C–dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: C–dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Franck: C–dúr fantázia (Peters EP3744A)
Franck: Pièce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: c–moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Reger: D–dúr fúga op. 59 (Peters EP3008A)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a–moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Pikéthy: C–dúr introductio és fúga (EMB Z 12510)
Maros: Bagatelles Magyar orgonazene 2 (EMB Z 4663)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)
Dupré: La tombeau de Titelouze op. 38 (Leduc AL27836)
Vierne: 24 pièces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV 18161, 18162)

Követelmények
Tudjon a növendék különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően művészi módon előadni.
Ennek érdekében a tananyagon keresztül fejlődjön a növendék manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, és alapozza meg a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségeket.
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– 1 triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
– 1 romantikus mű,
– 1 XX. századi mű.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Legyen jártas a növendék a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudatosan alkalmazza az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
– Ismerje hangszere repertoárját és fontosabb zeneszerzőit.
– Tudjon önállóan regisztrálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Bach: D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr fantázia BWV 572 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Mozart: f–moll adagio és allegro (Universal UE17165)
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Franck: Pièce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters) EP1744
Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters 9530)
Reger: e–moll prelúdium és fúga op. 69 (Peters EP9442)
Saint–Saëns: Prelúdium és fúga op. 99, op. 109 (Durand DF00488800, DF00542100)
Saint–Saëns Fantáziák (Durand DF00502300)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH 3547)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Hidas: Szonáta Magyar orgonazene I (EMB Z 4192)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Hindemith: Szonáták I,II,III (Schott ED2557, 2558, 3736)

Követelmények
Legyen képes a növendék
nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező
előadására, a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni,
egy kb. 30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 Bach–prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– 1 triószonáta–tétel vagy triós korálelőjáték,
– 1 romantikus mű,
– 1 XX. századi mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, történetét,
– a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
– a díszítések különböző fajtáit,
– a regisztrálás alapvető szabályait,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
– a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
– könnyebb művek lapról olvasására.
Rendelkezzék
– a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Legyen képes:
– nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
– a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni,

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

vizsga tantárgya és
időtartama Orgona főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy triós tétel vagy korálelőjáték (egy Bach triós–korál (EMB 12935), illetve Telemann (Peters)vagy Homilius (Breitkopf) triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén).
– Egy romantikus mű (Liszt: Gyászóda (Universal), Choral (EMB 14202), Franck: Pastorale, Reger: korálelőjátékok, d–moll toccata nehézségi szintjén).
– XX. századi, illetve kortárs szerzők művei (Kodály: Csendes mise (Boosey & Hawkes), Antalffy: Madonna (EMB 13122), Pikéthy: G–dúr toccata, Hidas: Fantázia (EMB 12588), Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi
szintjén). A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A „B” tagozat
– Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű (g–moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén).
– Egy triószonáta–tétel (lehetőleg gyors tétel) Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).
– Egy romantikus mű (Mendelssohn: d–moll prelúdium és fúga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), h–moll Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén).
– Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció (Vierne szimfónia–tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand
Chśur). A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az állóképesség fokozása
– Az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű mű az év anyagából

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudjon a növendék nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű mű az év anyagából

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude" Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach:C–dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:

A növendék egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, Tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű az év anyagából

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
– A romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
– Repertoár ismerete
– Állóképesség megszerzése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

***Követelmény*:**
Ismerje a növendék hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Fejlessze muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.
– Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E–dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)

Bach D–dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f–moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a–moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása (először a tanulandó művek nehéz részei kerüljenek technikai kidolgozásra).
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Három különböző karakterű mű az év anyagából

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Tudjon a növendék nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.
Harmonizálási és improvizációs készség fejlesztése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h–moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c–moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: G–dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d–moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G–dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű az év anyagából

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A virtuóz manuál–pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.
A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h–moll concerto Breitkopf
Bach:C–dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a–moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h–moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d–moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: Cortège et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g–moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

***Követelmény**:*
A növendék egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.
Képes egyen önálló harmonizálásra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű az év anyagából

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Repertoár bővítése
– Állóképesség fejlesztése
– Improvizációs készség erősítése
– Díszítések pontos alkalmazása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz–moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G–dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F–dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E–dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g–moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)

Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f–moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E–dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a növendék hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás– és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei–technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35–40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.
Legyen képes harmonizálási és improvizációs feladatokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Négy különböző karakterű mű az év anyagából

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
– a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
– a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj– és lábrendeket önállóan készíteni,
– új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.
Rendelkezzék
– a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
– fejlett hallási kontrollal,
– a hangszeréhez kapcsolódó stílus– és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
– a regisztrálás részletes szabályait.
Legyen képes
– az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
– a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.
Rendelkezzék
– a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
– koncentrálóképességgel,
– jó lapról olvasási készséggel,
– harmonizálási és improvizációs készséggel

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Orgona főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három különböző karakterű darab (ebből egy triós tétel) előadása a következőkből:

– Egy közepes nehézségű barokk prelúdium és fúga, concerto vagy variációsorozat (Buxtehude: fisz–moll Praeludium (Breitkopf), korálfantáziák (Breitkopf), vagy partita (Breitkopf), Lübeck: E–dúr prelúdium és fúga (Peters), Böhm: d–moll prelúdium és fúga (Breitkopf), Bruhns: (nagy) e–moll Praeludium (Peters), Bach: a–moll prelúdium és fúga BWV 543 (EMB 12928 kötetben), f–moll prelúdium és fúga BWV 534 (EMB 12928 kötetben), concertók BWV 592–596 (EMB 12936), f–moll partita BWV 766 (EMB 12931 kötetben), Walther: h–moll concerto (Breitkopf), Partita „Jesu meine Freudé” (Breitkopf) nehézségi szintjén).

– Egy triós tétel (Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935) lehetőleg gyors tétel), vagy triós korálelőjáték (nehézségi szint: Bach: Allein Gott in der Höh sei Ehr BWV 664 (EMB 12932 kötetben), Krebs–triók, Homilius: Christ lag in Todesbanden triós korál nehézségi szintjén).

– Egy romantikus vagy XX. századi kompozíció (Liszt: Orpheus (Leduc), Evocation, Schumann: B–A–C–H–fúgák (Peters), Mendelssohn: A–dúr szonáta (Peters, c–moll szonáta (Peters), Franck: a–moll Choral (Peters), Vierne fantázia–darabok, szimfóniatételek, Messiaen: Le banquet céleste (Leduc), Lisznyai: Szent István fantázia nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

„B” tagozat

A vizsgán a tanulónak négy különböző karakterű előadási darabot kell játszani:

– Egy nagyobb lélegzetű Bach–mű (g–moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592–596 (EMB 12936) nehézségi szintjén).

– Egy triószonáta–tétel (lehetőleg gyors tétel) Bach 6 triószonátájából BWV 525–530 (EMB 12935).

– Egy romantikus mű (Mendelssohn: d–moll prelúdium és fúga (Peters), D–dúr szonáta (Peters), Franck: h–moll Choral (Peters), E–dúr Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B–A–C–H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén).

– Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció (Vierne szimfónia–tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur).

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Orgona és jó minőségű zongora vagy pianíno.

Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18–20 regiszteres, mechanikus traktúrájú legyen, 2–3 manuállal és pedállal.

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a növendék valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a hegedű akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
– a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
– helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato–technikára, a pergő–technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
– a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

Készségfejlesztés
A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása
– a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről;
– a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása
– a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
– a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

Hangszer nélkül
– emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
– közelítés – távolítás;
– súlyérzet;
– rotálás, tengelyfogás érzete;
– a hegedű „fészek" megismerése.
A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:
– a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
– a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
– a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag:
Gyermekdalok eljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.
Kodály: 333 olvasógyakorlat
Forrai: Óvódás énekeskönyv
Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Szilvay: Színes húrok I.

Követelmény
A hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása
A növendékek figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek
– Kottaolvasási ismeretek fejlesztése
– Egész, fél, negyed, nyolcad,és szünetei ismerete
– Módosítójelek
– Dallamsorok felismerése

Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés
– Helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása
– Billentő mozgás fejlesztése
– A két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése
– Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására
– Vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása

Ajánlott tananyag:
30–40 gyakorlat
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Dénes–Lányi: Hegedűiskola I. füzet

Követelmény
Tudja a növendék önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját
Törekedjen a tiszta intonációra
Tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása.
– A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar–rotáció).
– A billentő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.
– Intonáció a tanult hangkészletben
A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík–érzet, – vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
– Vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
– A szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.
– Hangsorok egyszerű vonásnemekkel.

Zenei ismeretek
– Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül.
– Metrum, mérőütés, tempó.
– Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
– Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik.
– Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett.
– Módosítójelek, előjegyzés.
– Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete.
– A hármashangzat fogalma.
– Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola I.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Követelmény
Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 különböző jellegű tanulmány a Hegedűiskolából és
– 2 zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
– ejtő – emelő billentés;
– a húrváltó–készség fejlesztése;
– az ujjak nyújtása, csúsztatása;
– a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
– a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
– vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
– legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato".
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato.

Zenei ismeretek
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– A tempó– és dinamikai jelzések ismerete.
– Egyszerű és változó ütemek.
– Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
– Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola II.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Kodály: Biciniumok

Követelmény
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4*b* előjegyzésű skálák hangkészletén belül.
Ismerje az új ritmusokat.
Legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni.
Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd
– 2 zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő–készség fejlesztésére az I. fekvésben
– Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe).
– Kettősfogás–játék: tercek, szextek.
– Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon.
– Nagy és kis détaché.
– Martelé a vonó különböző részein.
– A legato fejlesztése, vonáskombinációk.
– Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése.
– A vibrato fejlesztése.
– A hangszer önálló felhangolása.

Zenei ismeretek
– A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
– Szűkített és bővített hangközök.
– A hármashangzat és fordításai.

– A dominánsszeptim hangzat.
– Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
– Kvintkör, klasszikus periódus.
– Két– és háromtagú kis formák elemzése.
– Ékesítések: előke, utóka, trilla, parántytrilla és mordent.
– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedőiskola III–IV.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola III.
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.
Kodály: Biciniumok
Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)
Bartók: Duók

Követelmény
A növendék legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására.
Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla.
Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök).
A növendék ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások).
A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd (különböző technikai feladatokkal)
– 2 zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus tánctétel), lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
– 1/2 fekvés, II–III. fekvés, fekvésérzet.
– A vibrato fejlesztése
– Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is.
– A kromatikus játéktechnika fejlesztése.
– Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.
– A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése.
– A dobott vonás (spiccato) előkészítése.
– Az akkordjáték és a kettősfogás–játék fejlesztése első fekvésben.
– A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).

Zenei ismeretek
– A tempó– és a dinamikai jelzések bővebb ismerete.
– Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.
– A teljes kvintkör.
– A játszott anyag zenei – formai és harmóniai – elemzése a tanár segítségével.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy

Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: Duók K. 487
Bartók: Duók
Hegedűduók kezdőknek (Vígh)
Kamarazene kezdők számára (Máriássy)
Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók

Követelmény
Ismerje a növendék a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat.
Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang).
Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.
Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására.
Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd
– 2 zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése.
– A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
– Kettősfogás–játék a fekvések alkalmazásával.
– A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság).
– Az akkordjáték fejlesztése – játéka könnyebb fekvésváltásokkal is.
– Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon.
– Az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése.
– Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

Zenei ismeretek
– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord.
– A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
– A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése.
– Klasszikus táncok.
– Romantikus karakterdarabok.
– Variációs forma.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II–III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene–művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548

A barokk triószonáta Z. 13549

Követelmény
Ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5*b* előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig.
Ismerje a IV. és V. fekvést.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.
Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika).
Alkalmazzon folyamatos vibratót az éneklő jellegű műveknél.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd,
– 1 zongorakíséretes mű lehetőleg kotta nélkül
– 1 kamaramű (tanárral vagy növendéktársaival).

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben.
– Háromoktávos hangsorok akkordfelbontásokkal.

– trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is);
– természetes üveghangok.
A vibrato fejlesztése minden fekvésben.

Zenei ismeretek
– Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
– Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.
– Kifejező és stílusos artikuláció.
– A portamento fogalma.
– A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36 I. füzetből válogatva,
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II–III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene–művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
A barokk triószonáta Z. 13549

Követelmény
Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén.
Legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 zongorakíséretes előadási darab, lehetőleg kotta nélkül – az egyik kamarazene is lehet.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek

A vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika,
A martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.
A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
– ejtő – emelő billentés;
–a húrváltó–készség fejlesztése;
– az ujjak nyújtása, csúsztatása;
– a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
– a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
Vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
– a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato".
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák. Nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato is, valamint a szinkópa.

Zenei ismeretek

– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– A tempó– és dinamikai jelzések ismerete.
– Egyszerű és változó ütemek.
– Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
– Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola II.; III–IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)

Követelmény

A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal.
Önálló hangolás.
Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2 etűd
– 2 zongorakíséretes mű kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

– A fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása.
– A vibrato kialakítása, fejlesztése.
– Trilla, a kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés.
– A kettősfogás fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül).
– Ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel.
– Hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is.

– Az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein, vonáskombinációk.
– Lassú, tartott hangok.
– A staccato játékmód fokozatos fejlesztése.
– Az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása.
– Természetes üveghangok.
– Tempótartás, a tempó fokozása.

Zenei ismeretek
– A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
– Szűkített és bővített hangközök.
– A hármashangzat és fordításai.
– A dominánsszeptim hangzat.
– Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
– Kvintkör, klasszikus periódus.
– Két– és háromtagú kis formák elemzése.
– Ékesítések: előke, utóka, trilla, parányrilla és mordent.
Memóriafejlesztés.
– alteráció, hangnemi kitérés, moduláció;
– a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán);
– a klasszikus periódus;
XX. századi stílusjelenségek.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III–IV.
Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva)
Sándor: Hegedűiskola III.
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva)
Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1, 3, 5, 8)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.
Bartók: Duók
Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók (Z. 3083)

Követelmény
Játsszon a növendék szép és kifejező hangon.
Billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel.
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára.
Alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratot a zene kifejező megformálása során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd
– 2 zongorakíséretes mű kotta nélkül

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV–V. fekvés elsajátítása.
– Ismerkedés a VI–VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás–gyakorlatok).
– A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
– A fekvések összekötése I–V. fekvésig.
– Az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyszólamú tört akkordok tanulása.
– Hangsorok 5#–5*b* előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon.

– A pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása.
– A vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál.
– Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása.
– A kettősfogás–játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).

Zenei ismeretek
– A tempójelzések bővebb ismerete.
– Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem.
– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord.
– A rondó– és a szonátaforma főbb jellemzői.
– Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato.
– Az egészhangú skála.
– A portamento fogalma.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
Dénes– Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.
Sándor –Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B
Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767
Kayser: 36 etűd op. 20 I–II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.
Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.)
Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Követelmény
Játsszon a növendék felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakterérzékeny vonótechnikával.
Zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez.
Vibratója legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is.
Tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni.
Könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd
– 2 zongorakíséretes mű kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig.
– Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon.
– A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
– Pergőtechnika.
– A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
– A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
– Spiccato játék középtempóban.
– Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek
– A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése. – Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
– A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
– Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
– Ismerkedés korunk zenéjével.

Ajánlott tananyag

Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.
Kayser: 36 etűd op. 20 II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II.
Dancla: Etűdök op. 68
Ševeík: Fekvésváltások op. 8
Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
Feigerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva)
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Régi kamarazene (Pejtsik–Szász): Duók, Triók
Bartók: Duók
Lendvay: Duók (Z. 13224)
Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254)
Kiss Zs.: Duók Z. 12565
Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)

Követelmény
Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is).
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a növendék érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására
Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd (közülük az egyik klasszikus etűd),
– 2 zongorakíséretes mű – az egyik vagy koncert, vagy szonáta.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig.
– Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc–, szext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend", ujjazatos kromatika).
– A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
– Pergőtechnika.
– A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
– A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
– Spiccato játék középtempóban.
– Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek
– A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése, szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
– A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
– Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
– Ismerkedés korunk zenéjével.
– Az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg.
– Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése.

Ajánlott tananyag
Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI., II. rész
Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Ševčík: Fekvésváltás op. 8
Ševčík: Trillagyakorlatok op. 7

Követelmény

A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott.
Legyen képes tudatos helyezkedő–műveletekre a tiszta intonáció érdekében.
A fekvésváltásokat és a vibratót a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani.
Az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani.
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.
Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd,
– 1 koncerttétel vagy 1 zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I–II. tételt játszani) kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a fontosabb tempó– és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
– technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
– tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
– az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
– szép hangon való, karakteres előadásra,
– a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
– 2 szabadon választott etűd,
– 1 versenymű saroktétele,
– 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy 1 lassú és 1 élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc „B"
tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
A" tagozat

– Egy etűd (Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918)/2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244)/2., 8., 9. nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű előadási darab, koncert–tétel, vagy szonáta–tétel (Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk–sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd. a játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) /2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén).
– Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén).
– Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors) (Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén).
– Egy koncert– vagy szonáta–tétel (Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM)I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hajlékony hang kialakítása
Alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása
A fekvésváltás könnye alkalmazása
A húrváltó mozgások fejlesztése

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Feigerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdök III.
Block: Hangsoriskola
Vivaldi: G–dúr Koncert
Haydn: D–dúr Koncert n.o.2
Komarovszkij: A–dúr Koncert
Händel: E–dúr Szonáta

Corelli: e–moll Szonáta
Haydn:: Menüett D–dúr, F–dúr
Vivaldi: Siciliano
Rubinstein: Polka

Követelmény
Legyen képes a tanuló:
zenei karakterek alkalmazására a
dinamikai váltásokra
a tempók helyes megválasztására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 előadási darab (választható koncerttétel, szonáta vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladat
– Jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál)
– A tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában

Követelmény
Legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is.
A fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos
A tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Vivaldi: e–moll, E–dúr Koncert
Vivaldi: d–moll Kettősverseny
Stamitz: B–dúr Koncert
Händel: g–moll Szonáta
Corelli: A–dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 előadási darab, vagy koncert vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladat
A korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása A bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, II.
Feigerl: II. Füzet
Block: Skálák

Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: a–moll Koncert
Mozart: D–dúr (Adelaide) Koncert
Stamik: B–dúr Koncert
Beriot: a–moll Koncert
Tartini: F–dúr Szonáta
Händel: A–dúr Szonáta
Schubert: A méh
Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)
Wieniawsky: Legenda
Beethoven: Romanc (F dúr)
Bartók: Szonatina
Vivaldi: d–moll Kettősverseny
Stamitz: B–dúr Koncert
Händel: g–moll Szonáta
Corelli: A–dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Követelmény
Legyen a növendék intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is
Tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladat
– Zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka
– Gyorsabb tempójú futamok fejlesztése
– Hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études brillante II.
Feigerl: Etüdök
Block: Skálák
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: E–dúr Koncert
Mozart: G–dúr Koncert
Spohr: d–moll Koncert
Kabalevszkij: C–dúr Koncert
Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre
Locatelli: g–moll Szonáta
Bach: E–dúr Partita
Bruck: Air
Rachmanyivov: Vocalise
Bartók: Szonatina
Bartók: Román népi táncok

Követelmény
Legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd
– 1 előadási darab, vagy koncert vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül

Továbbképző évfolyamok „B"tagozat

7. évfolyam „B"tagozat

Fejlesztési feladatok
– Billentés alapformáinak tudatos alkalmazása
– Húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése

Ajánlott tananyaga
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Feigerl: 24 Etüd
Kayser:Etüdök III.
Dont: Etüdök op. 37
Block: Skálaiskola
Vivaldi: a–moll, d–moll Koncert
Haydn: G–dúr Koncert
Viotti: G–dúr Koncert
Händel: g–moll, F–dúr Szonáta
Corelli: e–moll Szonáta
Dancla: Solo I., II
Vivaldi: Siciliano
Farkas: Szonatina
Bartók: Duók

Követelmény
Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire
Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani
Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd,
– 2 előadási darab – koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Oldott és rugalmas billentés kialakítása
Könnyed és folyamatos fekvésváltás
Ritmikus pergőjáték.

Ajánlott tananyaga
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas Études brillantes op. 36, II.
Feigerl: 24 Etüd
Kayser: Etüdök III.
Dont: Etüdök op. 37
Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Flesch: Hangsoriskola
Bach: a–moll E–dúr Koncert

Haydn: G–dúr Koncert
Stamic: B–dúr Koncert
Händel: Szonáták
Tartini: Szonáták
Veracini: Szonáták
Brahms: A–dúr Keringő
Smetana: Hazámról
Gluck: Melódia (Remekművek)
Franceour: Sicilien és Rigaudon
Bartók: Duók

Követelmény
Legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre
Könnyed és folyamatos fekvésváltás
Ritmikus pergőjáték

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd,
– 2 előadási darab – koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül .

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Kombinált vonások gyorsabb alkalmazása
Különböző fajta dobott és emelt vonások játéka

Ajánlott tananyag
Kreutzer: 42 Etüd
Roda: 24 Caprices
Dancla: Etüdök op. 73
Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Sevčik: Vonótechnika 40 variáció
Flesch: Hangsoriskola
Bach: E–dúr Koncert
Mozart: G–dúr Koncert
Spohr: d–moll Koncert
Bruch: g–moll Koncert
Tartini: g–moll Szonáta
Veracini: e–moll Szonáta
Bach: Partita
Smetana: Hazámról
Beethoven: Romanc
Kreisler: Schön Rosmaria
Bartók: Duók

Követelmény
A növendék intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére
Tudjon folyamatos pergő trillát játszani.
Legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd,
– 2 előadási darab koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Gyors tempójú futamok
– Kettősfogás–játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv)
– Kromatikus skálák

Ajánlott tananyag
Kreutzer: 42 Etüd
Roda: 24 Caprices
Hubay: Etudes de Violin
Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
Schradieck: Fekvésváltásgyakorlat op.8
Vivaldi: Négy évszak–ból
Mozart: D–dúr, A–dúr koncert
Telemann: 12 Szólófantázia
Bach: E–dúr Hegedűverseny
Mozart: G–dúr Hegedűverseny
Spohr: d–moll Hegedűverseny
Bruch: g–moll Hegedűverseny
Tartini: g–moll Szonáta
Veracini: e–moll Szonáta
Bach: Partita
Smetana: Hazámról
Beethoven: Romanc (F–dúr)
Kreisler: Preludium és Allegro
De Falla: Spanyol Tánc

Követelmény
Legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására. Hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 etűd,
– 2 előadási darab koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.
Legyen képes:
– a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
– kettősfogás–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
– egyenletes futamokat megszólaltatni,
– mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
– egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
– különböző módon vibrálni,
– a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
– a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.
Rendelkezzék
– képzett hallással,

– biztos memóriával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 10 perc

„A" tagozat
Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta lehetőleg nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két etűd (Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB 2453) /2., 7., 10. nehézségi szintjén).
– Barokk szonáta két tétele (Händel: g–moll (EMB 12309 kötetben), D–dúr (EMB 12309 kötetben), A–dúr szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén).
– Egy koncert–tétel, vagy előadási darab (Bach: a–moll (EMB 1600), E–dúr (EMB 1601), Haydn: C–dúr (Peters), Mozart: D–dúr – Adelaide, Beriot: a–moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine (EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F–dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, méretű, és jó minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta)
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr.
Megfelelő minőségű zongora vagy pianíno
Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör
Legalább 2 darab kottatartó
Metronóm

BRÁCSA

A képzés különböző fokozatain nyújt lehetőséget a növendéknek a hegedűről brácsára való áttérésre, de – a korábbi gyakorlattól eltérően – az abszolút kezdőnek is biztosítja a brácsatanulás lehetőségét.

A brácsatanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a brácsa akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a brácsairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést
– megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
– helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező brácsahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato–technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
– a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a brácsa– és violinkulcsok folyamatos olvasásának kialakítására,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolásra és a legalapvetőbb hangszer–karbantartásra.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés kialakítása
– A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

Készségfejlesztés
A hangszerjátékra való felkészítés fázisai
Előkészítő mozgások:

– a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és a végtagok térbeli helyzetéről;
– a helyes légzés felismerése, illetve kialakítása;
– a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
– a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

A hangszerre irányuló mozgások gyakorlása (hangszer nélkül):
– emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
– közelítés – távolítás;
– súlyérzet;
– rotálás, tengelyfogás érzete;
– a brácsa elhelyezése.

A brácsatartás, vonófogás kialakítása:
– a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
– a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
– a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag
Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
Szilvay: Színes húrok I.
Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1.(Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editoni Curci, Milano)
Dénes–Kállay–Lányi–Mező: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)
Sándor–Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola I.

Követelmény
Alakuljon ki jártasság a tanult hangszeres mozgások megítélésében.
A megismert mozgások alkalmazása, szükség esetén tanári segítséggel.
Gyermekdalok: g–a–h–c–d (g–húr); d–e–fisz–g–a (d–húr) hangkészletben.
Játékos ismerkedés az alt–kulccsal.
Törekedjen a szép hangra és a tiszta intonációra. Ezek az első évfolyamba lépés feltételei.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és hangszertartás kialakítása, a bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó mozgások, alkar–rotáció), a billentő mozgások kialakítása (lágy tenyérérzet).
– A fekvésjáték és vibrato előkészítése, ismerkedés a III. fekvéssel.

Intonáció a következő hangkészletekben:
– a–húr: a–h–cisz (c)–d–e
– d–húr: d–e–fisz (f)–g–a
– g–húr: g–a–h (b) c–d
– c–húr: c–d–e (esz)–f–g

– A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík–érzet, vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
– Az ütemsúly és a vonókezelés összefüggései.

– Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
A szép hang iránti igény felkeltése már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.

Zenei ismeretek
– Kottaolvasás továbbfejlesztése a tananyag hangkészletén belül alt–kulcsban.
– Metrum, mérőütés, tempó.
– Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
– Hangjegyértékek: az egész, fél, pontozott fél, negyed, nyolcad, triola, tizenhatod és szüneteik.
– Felütés.
– Nyújtópont a fél, a negyed és a nyolcad érték mellett.
– Módosítójelek.
– Előjegyzés.
–Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, szextek, szeptimek, oktáv ismerete.
– A hármashangzat fogalma.
– Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
– Memóriafejlesztés.
– Társas zene: egyszerű kétszólamú tanulmányok a tananyagból.
– Dúr és moll tonalitás, a párhuzamos hangnem fogalma.
– Kromatika, kánon.
– Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1. (Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editioni Curci, Milano)
Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)
Dénes–Kállay–Lányi–Mező: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)
Sándor–Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)

Követelmény
Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül – egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel alt–kulcsban, törekedjen a tiszta intonációra.
Ismerje a dinamikára és tempóra vonatkozó zenei szakkifejezéseket.
Zeneművek nehézségi szintje: Schubert: Altató, Haydn: Dalocska, Rebikov: Dal szöveg nélkül, Mozart: Májusi dal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 gyakorlat
– 2 előadási darab lehetőleg kotta nélkül

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.
– A brácsatartás és vonótartás fejlesztése.
– Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
– Játékkészség a III. fekvésben,
– A II. fekvés és a félfekvés,

Vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
– legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
– a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel.

A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák.

Nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato is, valamint a szinkópa.

Zenei ismeretek
Új ritmikai elem:
A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
A hármashangzat és fordításai.
A dominánsszeptim hangzat.
Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
Kvintkör, klasszikus periódus.
Két– és háromtagú kis formák elemzése.
Ékesítések: előke, utóka, trilla,
Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1–2. (Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima – Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)
Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban
Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)
Bruni: 25 gyakorlat

Követelmény
A tanulónak legyen önálló elképzelése, a tanult fekvésekben.
Legyen biztonságos, tiszta intonációja.
Vibratója legyen szép hangú és tudja azt helyesen alkalmazni a zenei kifejezésekben.
Rendelkezzék biztos helyezkedő képességgel, billentéssel.
A zeneművek nehézségi szintje:
Sosztakovics: Gavott,
Bartók: Kánon,
Farkas Ferenc: Arioso,
Hasse: Két tánc.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 gyakorlat
– 2 előadási darab lehetőleg kotta nélkül

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő készség kialakítására.
– Jártasság a IV–V. fekvésben.
– Egyszerűbb fekvésváltások,
– A vibrato fejlesztése,
– Trilla, és ékesítések előkészítése,
– Dúr és moll skálák fekvésekben, fekvésváltással.

Zenei ismeretek
– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
– Klasszikus táncok.
– Romantikus karakterdarabok.
– A rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése.
– Alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato.

Ajánlott tananyag
Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet
Zeneművek nehézségi szintje: Bartók–Zathureczky: Gyermekeknek, Csajkovszkij: Chanson Triste, Rubinstein: Melodia

Követelmény
A tanuló legyen képes az eddig tanult vonástípusok használatára.
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Ismerje az egyszerűbb fekvésváltásokat (azonos ujj, üres húr).
Alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 gyakorlat
– 2 előadási darab lehetőleg kotta nélkül

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ismerje a VI–VII. fekvést is.
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Legyen képes a kombinált vonások játékára.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
– Legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Bartha: 25 előadási darab

Követelmény

Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Ismerje a közvetítőhangok szerepét.
Alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetett alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 gyakorlat
– 2 előadási darab lehetőleg kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

évfolyam *„B" tagozat*

Fejlesztési feladatok
Az „A" tagozat követelményein felül:
– Az alt– és violinkulcs használata.
– A vibrato kialakítása.
– Jártasság a III.– II.– és félfekvésben.
– Egyszerűbb fekvésváltások.
– Kettősfogások fekvésváltás nélkül.
– Hangsorok és hármashangzataik két vagy három oktávon.
– Vonás gyakorlatok: kombinált vonások, martelé, staccato játékmód
– Hangsorok, etűdök és zenei anyagok kotta nélküli előadása.

Ajánlott tananyag
Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 2. (Editions Henry Lemoine, Paris)
Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)
Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban
Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)
Bruni: 25 gyakorlat

Követelmény:
A művek jellegéből adódó helyes tempóvétel.
Törekedjen szép hangú, dinamikailag árnyalt előadásra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyakorlat
– 2 előadási darab kotta nélkül

3. évfolyam „B"tagozat

Fejlesztési feladatok
Az „A" tagozat követelményein felül
– Háromoktávos skálák hangzat felbontásokkal
– Kettősjáték fejlesztése fekvésváltással is

– Lassú tartott hangok játéka
– Vibrato fejlesztése éneklő művek előadásánál
– Staccato, „vetett” vonás, arpeggio

Zenei ismeretek
– Szűkített és bővített hármashangzat, domináns szeptimakkord.
– A rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése.
– Alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato

Ajánlott tananyag
Bloch: Hangsoriskola
Bloch: Ujjgyakorlatok
Mazas: Etudes speciales op. 36 I. kötet
Dont: Gradus ad Parnassum I–II.
Kayser: Etűdök I–II.
Delphin Alard: Etűdök II.
Handoskin: Koncert
Hubay: Gyermekjelenetek
Klengel: G–dúr Concertino (cselló–zongora átirat)
Martini: Concerto D (cselló–zongora átirat)
Barokk szonáták
Bartha: 25 előadási darab brácsára

Követelmény
A tanuló szép hangon, törésmentesen váltson fekvést.
Játsszon gyorsabb mozgású darabokat szép hangon, helyes értelmezéssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyakorlat
– 2 előadási darab kotta nélkül

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– Ismerje a VI–VII. fekvést is.
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Legyen képes a kombinált vonások játékára.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
– Ismerje a fekvésváltás különböző módozatait, törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára, helyesen alkalmazza a közvetítő hangokat a gyakorlás folyamán.
– Legyen képes felbontott terc, szext és oktáv meneteket játszani.

Zenei ismeretek
– A klasszikus formák szerkezete játékához vezető játékmód kialakítása
– A barokk formák szerkezete, előadásmódja
– A kortárs pedagógiai művek elemzése tanári segédlettel
– Romantikus karakterdarabok értelmezése
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
– Legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Dancla: Etűdök op. 68
Mazas: Etűdök op. 3
Bruni: 25 gyakorlat
Országh: Brácsaiskola (a 45–nél magasabb sorszámúak közül)
Mazas: Etűdök op. 36
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, II–III. kötet
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Campagnoli: 41 gyakorlat
Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban (Muzika, Moszkva)
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény
A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott.
Tudjon önállóan könnyebb kamara, zenekari és szóló műveket megfelelő zenei karakterekkel és dinamikával elsajátítani.
Képes legyen az önálló gyakorlásra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 gyakorlat
– 2 előadási darab kotta nélkül

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a fontosabb tempó és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,

– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, születési dátumát, a korszakot, amelyben élt és alkotott, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a tanulandó darab vagy mű formáját.
Legyen képes
– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
– technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
– tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
– az alapvonások, valamint a dallamnak, ritmusnak, dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
– szép hangon való, karakteres előadásra,
– a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– 2 különböző jellegű gyakorlat,
– 1 versenymű saroktétele,
– 1 lassú és 1 gyors tétel egy barokk szonátából.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Brácsa főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.
– Egy versenymű és 1 szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel), (versenyművek: Händel: h–moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G–dúr brácsaverseny I–II. tétel, vagy III–IV. tétel, Chr. Bach: c– moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab és 1 kamaramű (előadási darabok: Brácsamuzsika I–III. – EMB; Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó – W. Primrose).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy háromoktávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal.
– Két különböző technikai jellegű etűd (Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kaiser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén).
– Egy brácsaverseny–saroktétel (Händel: h–moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C–dúr brácsaverseny, Zelter: Esz–dúr brácsaverseny nehézségi szintjén).
– Egy zongorakíséretes darab vagy 1 szonátatétel, vagy 2 barokk szonátatétel (Brácsamuzsika I–III. – EMB, Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F–dúr szonáta, Corelli: Szonáták – Nagy S. nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

5. évfolyam „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja, az alapfokon megszerzett felkészültség megtartása mellett, a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert

Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 gyakorlat
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A

Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 gyakorlat
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
– Ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert

Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 gyakorlat
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:

Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 gyakorlat
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül

Ttovábbképző évfolyamok "B"tagozat"

5. évfolyam "B"tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

Ajánlott tananyag:
Mazas: Etudes speciales op. 36. I.
Mazas: Etudes brillantes op. 36. II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37.
Kayser: 36 etűd op. 20. (Hofmeister)
Kreutzer: 42 etűd (alt–kulcsban)
Rode: 24 caprices (alt–kulcsban)
Bruni 25 gyakorlat
Alard: Etűdök brácsára (Real Musical)
Országh: Brácsaiskola
Ševčik: Fekvésváltó gyakorlatok op. 8.
Flesch: Hangsoriskola
Hoffmeister: 12 etűd
Zelter: Esz–dúr koncert
Telemann: G–dúr koncert
Telemann: G–dúr kettősverseny
Vanhal: C–dúr koncert
Hofmeister: B–dúr és D–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert (in C)
Haydn: C–dúr gordonkaverseny
Mozart: Klarinétverseny
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Concerto
Stamitz: F–dúr, A–dúr és D–dúr koncertek
Forsith: Brácsaverseny
Rolla: Brácsaversenyek
Chr. Bach: c–moll koncert
Ph. E. Bach: Brácsaverseny
Corelli, Eccles, Händel, Boccherini, Vivaldi, Marcello, Flackton, Nardini, Hammer szonátái
J. S. Bach: Csellószvitek, Hegedű szólószonáták és Partiták
Telemann: 12 szólófantázia
Brácsamuzsika I–II–III.

Hummel: Fantázia
Csajkovszkij: Évszakok
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68

Követelmény
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd
– 1 szonáta–tételpár, vagy koncert saroktétele kotta nélkül

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
–
Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit

Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd
– 1 előadási darab kotta nélkül
– 1 koncert saroktétele kotta nélkül

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
– Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
– Ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Országh: Brácsaiskola
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd
– 1 előadási darab kotta nélkül
– 1 koncert saroktétele vagy szonáta tétel kotta nélkül

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
– A tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra.
– Legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.

Zenei ismeretek
– Ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit.
– Ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.

Ajánlott tananyag
Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
Sitt: Brácsaiskola
Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
Dancla: Etűdök op. 68
Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
Bruni: Etűdök
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
Campagnoli: 41 gyakorlat
Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bloch: Hangsoriskola
Bartók: Este a székelyeknél
Weiner: Rókatánc
Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
Zelter: Esz–dúr koncert
Leopold Mozart: D–dúr koncert
Wagenseil: Esz–dúr koncert
Romberg: Rondo
Breval: Concertino in A
Barokk és preklasszikus szonáták
Telemann: G–dúr koncert
Vivaldi: G–dúr koncert
Chr. Bach: c–moll koncert
Maros: Balkán szvit
Hubay: Mese
Hubay: A kép előtt

Követelmény:
Őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 etűd

– 1 előadási darab kotta nélkül (vagy kamaramű)
– 1 koncert saroktétele kotta nélkül

Követelmény a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat végén
Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.
Legyen képes a tanuló
– a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
– kettősfogás–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
– egyenletes futamokat megszólaltatni,
– mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
– egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
– különböző módon vibrálni,
– a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
– a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.
Rendelkezzék
– képzett hallással,
– biztos memóriával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Brácsa főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.
– Egy versenymű és 1 szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel), (versenyművek: Händel: h–moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G–dúr brácsaverseny I–II. tétel, vagy III–IV. tétel, Chr. Bach: c– moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab és 1 kamaramű (előadási darabok: Brácsamuzsika I–III. – EMB; Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó – W. Primrose nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy háromoktávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal.
– Két különböző technikai jellegű etűd (Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kayser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén).
– Egy brácsaverseny–saroktétel (Händel: h–moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C–dúr brácsaverseny, Zelter: Esz–dúr brácsaverseny nehézségi szintjén).
– Egy zongorakíséretes darab vagy 1 szonátatétel, vagy 2 barokk szonátatétel (Brácsamuzsika I–III. – EMB, Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F–dúr

szonáta, Corelli: Szonáták – Nagy S. nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű, méretű és minőségű hangszer tartozékokkal (tok, vonó, gyanta)
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húrkészlet
Zongora, vagy pianíno.
Legalább 2 db kottatartó.
Metronóm.

GORDONKA

A gordonkatanítás célja, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a gordonka akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
– helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato–technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
– a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Általános követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése
A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.
A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.
A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.
A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– Az A–, D–, G– és C–húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.
– A módosítójelek.
– A 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem.
– A fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron.
– Pizzicato, Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás.
– Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonka ABC
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a fél– és a negyedérték mellett.
– Húrváltás két szomszédos húron, két hang kötése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Egy oktáv terjedelemben két húron való játék kvintváltó népdalokon.
– Később hangsorok és hármashangzatok segítségével egyéb dallamokon.
– Bal kéz legato fejlesztése terclépésekkel.
– Egész– és részvonó használata, a vonóbeosztás alapjainak elsajátítása.

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)

Követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása két húron.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete.
– A módosítójelek.
– A dúr hangsor szerkezete, hangközei.
– A 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett.
– Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz húrváltása.
– Pizzicato. A détaché vonásmód.
– Egész– és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2–3–4 hang kötése.
– Egyszerű húrváltás szomszéd húrok között.
– Nyújtópontos ritmus kötve.
– C–dúr hangsor két oktávon, G–dúr, D–dúr és F–dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok – hármashangzat–felbontásai.

Ajánlott tananyag

Pejtsik: Gordonka ABC
Gárdián: Gordonkaiskola
Friss: Gordonkaiskola I.

Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)
Wojciechowska – Wilkomirski: Gamy i pasaze na wiolonczele (PWM)
Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – BrodszkyEMB 2417)
Régi zene gordonkára (Brodszky) (EMB 2452)
Gordonkamuzsika kezdőknek I. (EMB 6312)
Régi zene 2 és 3 gordonkára (EMB 7222)
Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7014)

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, vagy népdalfeldolgozás
– Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal.
– A dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
– A 2/2–es, 3/8–os és a 6/8–os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.)
– A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6–8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka.
– A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtópontos fél érték és negyed érték, illetve nyújtópontos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtópontos nyolcad és tizenhatod kötve.
– A dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója).
– Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola I–II.
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70EMB 12195
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. EMB 13409
Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) EMB 4480
Repertoire Album (a Friss–iskola II. darabjai) EMB 5958
Gordonkamuzsika kezdőknek II. EMB 6748
Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) EMB 8295
Hajdu: Magyar gyermekdalok EMB 7015
Klassische Stücke für den Aufang I–II. Schott 4918–9
Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. Schott 2384
Sugár: Téma variációkkal EMB 1540
Gordonkaduók kezdőknek EMB 8158
Papp: 15 kis gordonkaduó EMB 6722
Bartók: 18 duo Universal 12850
Bréval: Leichte Stücke I–II. Schott 6158–9
Leichte Cello–Duette I–II. Schott 5276–7

Követelmény
Egy adott technikai feladatot feldolgozó 8–24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása.
Tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében. 16–32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy etűd
– Egy gyermekdal vagy népdal
– Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal.
– A változó ütem.
– A könnyebb ékesítések (előke, parányrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
– A triós forma és a rondóforma.
– A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az előző évben jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése.
– A tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.) – Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
– Akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás.
– Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo.
– Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II–III
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Somló: Tanulmányok EMB 2138
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 EMB 13872
Dotzauer: 113 gyakorlat I. EMB 13486
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok EMB 4606
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) EMB 2325
Gordonkamuzsika kezdőknek III. EMB 14037
Alte Meisterweisen für junge Spieler Schott 983
Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. Schott 4646–7
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. Hofmeister 30231
Vivaldi: Concerto in Do maggiore EMB 8941

Követelmény
Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. kötetből) eljátszása.

Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban.
Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus tánctétel első fekvésben, szűk– és tágfogásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
– A tenorkulcs.
– A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése.
– Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az előző évben jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
– Nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén.
– Játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás–játék fejlesztése.
– Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek.
– A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése.
– Hangsorok egy, illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3 *b* előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II–III
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Somló: Tanulmányok EMB 2138
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 EMB 13872
Dotzauer: 113 gyakorlat I. EMB 13486
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok EMB 4606
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) EMB 2325
Gordonkamuzsika kezdőknek III. EMB 14037
Alte Meisterweisen für junge Spieler Schott 983
Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. Schott 4646–7
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. Hofmeister 30231
Vivaldi: Concerto in Do maggiore EMB 8941

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg: 113 gyakorlat I.).
Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei).
Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V.,.VI., és VII.) hangkészlete az A– és a D– húron.
– A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.
– A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás–játék fejlesztése.
– Az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel.
– Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#,3*b* előjegyzésig. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. Schott 966
Lee: Melodische und progressive
Lee: Übungen op. 131 Schott 979
Battanchon: 50 Studien I. Hofmeister 7198
Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)
Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)
Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)
7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) EMB 13310
Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. Schott 5533
Cello & Piano I. EMB 14636
Cello & Piano II. EMB 14637
Farkas: Apor Lázár tánca EMB 2424
9 sonate facili del barocco italiano EMB 14110 (gordonkaduóként is előadható)
Breval: C–dúr szonáta Schott Cello Bibliothek 21
Lanzetti: G–dúr szonáta Schott CB 103
Baretti: 6 divertimentó Dallam Kiadó
9 sonate facili del barocco italiano EMB 14110 (billentyűs kísérettel is előadható)
Fiorè Három cselló szonáta EMB 14662 (billentyűs kísérettel is előadható)
Lee: Sechs Duos op. 60 I. Hofmeister 30116
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 Peters 7439
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. Schott 6105–6
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 Peters 13054
Hook: Hat szonáta EMB 14405 (billentyűs kísérettel is előadható)
Martini: Concerto in Re maggiore EMB 13182

Követelmény
Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).
A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta–tétel eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk, vagy klasszikus tételpár zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az átmeneti fekvések (V.,.VI., és VII.) teljes hangkészlete.
– Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
– Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
– A kromatikus hangsor ujjrendje.
– A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
– A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
– A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
– A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
– Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
– Egy–két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola IV – V
Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB 13487
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok EMB 5963
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 EMB 13873
Battanchon: 50 Studien II–III. Hofmeister
Popper: Népszerű előadási darabok I. EMB 12943
Farkas: Magyar tánc EMB 2424
Marcello: 6 sonate EMB Urtext 13547
De Fesch: 6 sonate Peters 12078 (egyenként a Schott CB–ban is megjelent)
Boismortier: g–moll szonáta Schott CB 98
Mező: Kilenc kis duett EMB 5499
Hajdu: 4 duó EMB 13380
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. Hofmeister 7365
Romberg: 3 Sonaten Peters 6741
Offenbach: 3 Duos Schott CB 116
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. EMB 13490–1
Vivaldi: Concerto in Re maggiore EMB 13524

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I–II., Kummer op. 57) eljátszása.
Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk, illetve klasszikus tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok „B”tagozat

2. évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az első fekvés teljes hangkészlete.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.
– A 2/2–es, 3/8–os, 6/8–os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.
– A könnyebb ékesítések (előke, parántrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
– A triós forma és a rondóforma.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szűk– és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.
– A vonókezelés fejlesztése. 6–8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással.
– Az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása.
– Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag

Friss: Gordonkaiskola I–II.
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. EMB 13409
Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) EMB 4480
Repertoire Album (a Friss–iskola II. darabjai) EMB 5958
Gordonkamuzsika kezdőknek II. EMB 6748
Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) EMB 8295
Hajdu: Magyar gyermekdalok EMB 7015
Klassische Stücke für den Aufang I–II. Schott 4918–9
Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. Schott 2384
Sugár: Téma variációkkal EMB 1540
Gordonkaduók kezdőknek EMB 8158
Papp: 15 kis gordonkaduó EMB 6722
Bartók: 18 duo Universal 12850
Bréval: Leichte Stücke I–II. Schott 6158–9
Leichte Cello–Duette I–II. Schott 5276–7

Követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/I. kötetéből) eljátszása.
Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szűk– és tágfogásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Két etűd
– Egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, kotta nélkül

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.
– A változó ütem.
– A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.
– A játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fokozódó terjedelmi követelmények az előző év technikai szintjén.
– A tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is.
– Akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. Összetett vonásnemek.
– A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése.
– Hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemben, az első négy fekvésben 3#, 3*b* előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola II–III
Gárdián: Gordonkaiskola
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Somló: Tanulmányok EMB 2138
Grützmacher: 12 Etudes op. 72 EMB 13872
Dotzauer: 113 gyakorlat I. EMB 13486
Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok EMB 4606
Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke(PWM)
Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) EMB 2325
Gordonkamuzsika kezdőknek III. EMB 14037
Alte Meisterweisen für junge Spieler Schott 983
Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205
Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. Schott 4646–7
Kummer: Sechs Duos op. 156 I. Hofmeister 30231
Vivaldi: Concerto in Do maggiore EMB 8941

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg I.).
Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei).
Barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk, illetve klasszikus tánctétel vagy egy romantikus darab zongorakísérettel, kotta nélkül

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) hangkészlete az A– és a D–húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.
– A tenorkulcs.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ujjrendkészítés alapelvei.
– A kromatikus hangsor ujjrendje.
– Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.

– A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. – A kettősfogás–játék fejlesztése.
– Akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása.
– A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel.
– Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#,3*b* előjegyzésig. Hármashangzat–felbontások és terclépések.

Ajánlott tananyag
Pejtsik: Gordonkaiskola II.
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. Schott 966
Lee: Melodische und progressive
Lee: Übungen op. 131 Schott 979
Battanchon: 50 Studien I. Hofmeister 7198
Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)
Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)
Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)
7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) EMB 13310
Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. Schott 5533
Cello & Piano I. EMB 14636
Cello & Piano II. EMB 14637
Farkas: Apor Lázár tánca EMB 2424
9 sonate facili del barocco italiano EMB 14110 (gordonkaduóként is előadható)
Breval: C–dúr szonáta Schott Cello Bibliothek 21
Lanzetti: G–dúr szonáta Schott CB 103
Baretti: 6 divertimentó Dallam Kiadó
9 sonate facili del barocco italiano EMB 14110 (billentyűs kísérettel is előadható)
Fiorè Három cselló szonáta EMB 14662 (billentyűs kísérettel is előadható)
Lee: Sechs Duos op. 60 I. Hofmeister 30116
Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 Peters 7439
Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. Schott 6105–6
Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 Peters 13054
Hook: Hat szonáta EMB 14405 (billentyűs kísérettel is előadható)
Martini: Concerto in Re maggiore EMB 13182

Követelmény
Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).
A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.
Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk, vagy klasszikus szonátatétel zongorakísérettel, kotta nélkül

évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.
– A hegedűkulcs.
– Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.
– Az üres húrt is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje.
– A jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.
– A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.
– A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
– A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
– Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.
– Dúr és moll hangsorok 4#, 4*b* előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat–felbontások és terclépések. A terc– és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola IV – V
Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB 13487
Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok EMB 5963
Kummer: 10 études mélodiques op. 57 EMB 13873
Battanchon: 50 Studien II–III. Hofmeister
Popper: Népszerű előadási darabok I. EMB 12943
Farkas: Magyar tánc EMB 2424
Marcello: 6 sonate EMB Urtext 13547
De Fesch: 6 sonate Peters 12078 (egyenként a Schott CB–ban is megjelent)
Boismortier: g–moll szonáta Schott CB 98
Mező: Kilenc kis duett EMB 5499
Hajdu: 4 duó EMB 13380
Kummer: Sechs Duos op. 126 I. Hofmeister 7365
Romberg: 3 Sonaten Peters 6741
Offenbach: 3 Duos Schott CB 116
Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. EMB 13490–1
Vivaldi: Concerto in Re maggiore EMB 13524

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II., Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása.
Barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. Vagy: egy koncert illetve concertino–tétel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete.
Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje.
A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése
A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogás játék.
Az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai.
Barokk és klasszikus művek stílusos előadása.
A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.
Az önállóság fejlesztése az ujjrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében. Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása.
Dúr és moll hangsorok 4#, 4*b* előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc– és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.

Ajánlott tananyag
Friss: Gordonkaiskola IV – V
Lee: 40 melodische Etüden op. 31 II. Schott 967
Franchomme: 12 Etudes op. 35 EMB 13871
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse EtüdenHofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Klengel: Tägliche Übungen III. (Breitkopf)
Kodály: Epigrammák EMB 1814
Járdányi: Szonatina EMB 6528
Farkas: Népdalszonatina EMB 2458
Papp: Négy kis darab EMB 6111
Hajdu: Szonatina EMB 5489
Vivaldi: 9 sonate EMB Urtext 13439
Porpora: F–dúr szonáta EMB 12052
Caldara: D–dúr szonáta EMB 12043
Kodály – Jákó: 15 duó (és 10 trió) (EMB 7426 és 7710)
Kummer: Sechs Duos op. 156 II. Hofmeister 30232
Lee: Sechs Duos op. 60 II. Hofmeister 30117
Giordani: Six Duos op. 4 Schott CB 119
Vivaldi: Concerto in la minore EMB 6253
Porpora: Concerto in la minore EMB 12802

Követelmény
Nagyobb technikai felkészültséget kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II., Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35–ből és Merk op. 11–ből a könnyebbek) eljátszása.
Komolyabb követelményeket támasztó barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) eljátszása (pl. Marcello, Vivaldi).
Egy koncert– illetve concertino–tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két etűd
– Egy barokk, vagy preklasszikus tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül
– Egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.
Legyen képes
– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,

– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
Tudjon kottát olvasni basszus–, tenor– és violinkulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
– két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
– egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
– egy előadási darab.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gordonka főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy etűd (Somló: Tanulmányok gordonkára (EMB 2138), Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I. – /1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters), op. 131 – /1., 5., 13. nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű előadási darab (Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett (EMB 14636 kötetben), Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain (EMB 13598), Beethoven: Szonatina (EMB 13310 kötetben), Dvořak: Melódia nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; a játék mozgékonyságának, és egy kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére, (Dotzauer: Etűdök I (EMB 13486)–II (EMB 13487). – Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I–II. –, Lee: 40 etűd op. 31 (Peters)és op. 131–ből – , Kummer Melodikus etűdök op. 57 (Peters) nehézségi szintjén).
– Két különböző karakterű előadási darab (Popper: Gavotte (EMB 12943 kötetben és EMB 12944 kötetben), Mazurka (EMB 13634, vagy EMB 12944 kötetben), Saint–Saëns: A hattyú (EMB 13585), vagy barokk szonáta–tételpár (lassú, gyors): Marcello: e–moll szonáta (EMB 13547 kötetben)I–II. tétel, Marcello: G–dúr szonáta (EMB 13547 kötetben) III–IV. tétel, de Fesch: C–dúr szonáta, d–moll szonáta, Vivaldi: e–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel, Vivaldi: a–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C–dúr Concertino nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok célja az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a növendék képességeinek és hangszertudásának.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek fejlesztése.
– A fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése.
– Nagyobb intervallumú fekvésváltások.
– A legato, détaché és martelé vonás fejlesztése.
– A vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse EtüdenHofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény

A zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal fejlesztése.
Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a növendék érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.
A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) fejlesztése.

– A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása.

– A barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden Hofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello Album EMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény

Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal. A tanult művek stílusos és kifejező eljátszása, amely tükrözi, hogy a növendék ismeri a játszott mű formai felépítését és harmóniai szerkezetét.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár. A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hüvelykujjas játék fejlesztése.

– A játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal.

– Összetett vonások.
– A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon.
– A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse EtüdenHofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény
A hangszeren való biztos tájékozódás, topográfia ismerete mind az átmeneti, mind a hüvelykvekvésben. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.
A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel.
– A vibrato fejlesztése dolce és espressivo karakterű darabokon.
– A kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése.
– A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken.
– Nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.

Ajánlott tananyag

Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse EtüdenHofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény
Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására A hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása, a kortárs zene befogadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár
A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

Továbbképző évfolyamok „B”tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos növendékeinek egy része nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarja őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított technikai ismeretek átismétlése és továbbfejlesztése.
– A szűk– és a tágfekvés, valamint az átmeneti fekvések kivitelezésének ellenőrzése, a helyes kéztartás és intonációs szempontok figyelembe vételével.
– A legato játékmód továbbfejlesztése, húrváltás 2, 3, 4 húron is.
– Az egyes vonásnemek tökéletesítése, és könnyebb kombinált vonásnemek.
– Vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatása és helyes alkalmazása.

Zenei készségfejlesztés:
– Legyen képes a tanuló egészséges, salaktalan alaphangon, tudatos hangképzéssel a vonó teljes hosszán játszani.
– Tudja a vonóváltásait zökkenőmentesen megoldani.
– Legyen képes világosan megkülönböztethető forte és piano játékmódra.
– Tudjon kantilénában minden ujjal vibrálni.
– Ismerje és tudja játszani a legato, détaché és martelé vonásokat, és azok kombinációit.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse EtüdenHofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt: G–dúr koncert
J. Chr. Bach: c–moll koncert

Követelmény
Memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből.
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a növendék érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy etűd
– Egy szonáta tételpár
– 1 előadási darab
A vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:
– A fekvésváltások topográfiai biztonságának fejlesztése, segédhangok felhasználásával és tudatosításával.
– Akkordjáték 3 és 4 húron, a vonóbeosztás, vonónyomás tanítása a helyes arányok betartásával, a húrsíkok figyelembe vételével, és a jobb kar ívmozgására való törekvéssel.
– Ujjgyakorlatok: az egyenletes pergőtechnikához vezető gyakorlatok, fokozatos gyorsítással.

Zenei készségfejlesztés:
– Tudjon mindkét irányban mérsékelt hosszúságú kitartott hangon egyenletes cresendot és decresendot játszani.
– Ismerje fel, és tudja alkalmazni a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
– Tudja alkalmazni egy zenei frázison belül a súlyos és súlytalan hangok arányait, ami később a helyes zenei deklamációhoz vezet.

Ajánlott tananyaga
Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden Hofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.
Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy etűd
– Egy szonáta tételpár vagy 1 előadási darab
– Egy koncert–tétel, vagy egy előadási darab
A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

– A hüvelykujjas játék fejlesztése két szomszédos húrátmenettel.

– A bal kéz játékterületének kiterjesztése az összes fekvésbe.

– Skálák és hármashangzatok 3 oktáv terjedelemben a G húron kezdődő, 4 oktáv terjedelemben a C húron kezdődő hangsorokkal, különböző vonásokkal (detaché, 2, 3, 4, 8 hang legato kötéssel, martelé).

– Trilla gyakorlatok, az ujjak billentési, és különösen felemelési sebességének fokozása, szükség szerinti fekve tartásának tudatosítása.

– A vibrato továbbfejlesztése.

– Arpeggio (akkordfelbontás) 3 és 4 húron legato és detaché vonásokkal.

Zenei készségfejlesztés:

– Tudjon 3 ill. 4 oktáv terjedelemben mérsékelten gyors tempóban tisztán, egyenletesen skálákat és hármashangzatokat játszani.

– Tudjon kifejezően minden ujjal vibrálni tartalmas hangon, piano és forte dinamikában kantiléna íveket játszani.

– Legyen képes gördülékeny fekvésváltások végrehajtására.

– Ismerje a barokk zene díszítéseinek kivitelezését.

– Tudja alkalmazni a barokk zenében előforduló különböző vonásnemeket.

Ajánlott tananyaga

Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse EtüdenHofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény

Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire
Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani
Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

– Egy etűd
– Egy tétel Bach szólószvitjeiből
– Egy koncert–tétel, vagy egy szonáta tételpár
A vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Technikai készségfejlesztés:
A staccato vonás alapjainak ismertetése és gyakoroltatása.
A legato és staccato vonás kombinációi egy vonóhosszon belül.
Fekvésváltás gyakorlatok nagy intervallumokban.
A hüvelykujj használatának kiterjesztése alsóbb fekvésekbe és alsóbb húrokra is.

Zenei készségfejlesztés:
Tudjon a növendék magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni. A tanult vonásnemeket a zenei kívánalmaknak megfelelően alkalmazni.
Legyen képes a jobb és bal kar játszómechanizmusának egybehangolására, a ritmikus zenei problémák megoldása érdekében.
Tudja a dinamikai árnyalatokat kiterjeszteni az intenzív pianissimo felé, valamint szükség esetén a risoluto fortissimo hangzásig.
Legyen képes mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő játékra, és a zenei agogikák helyes kivitelezésére.

Ajánlott tananyag
Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB13487,
Franchomme: Capricen op. 7Peters 9173
Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden Hofmeister 8790 op. 76/II.
Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
Somló – Papp: Violoncello AlbumEMB 6292
Popper: Népszerű előadási darabok II. EMB 12944
Bartók: Este a székelyeknél (Mező) EMB 8319
Kodály: Adagio EMB 768
Lisznyai: Ősz EMB 2525
Liszt: La lugubre gondola EMB 6652
Járdányi: Melódia EMB 2840
Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965
Pericoli: 6 sonate I–II. EMB 13434, 13435
Geminiani: 6 sonate Peters 12216
Eccles: g–moll szonáta Schott CB 66
Grazioli: F–dúr szonáta Schott CB 31
Vandini: 2 szonáta Schott CB 48
Corelli: d–moll szonáta (többféle kiadás)
Sammartini: G–dúr szonáta Schott CB 55
Vivaldi: Concerto in Sol maggiore EMB 6425
Monn: Concerto in sol minore EMB 7176
Anfossi: Concerto in Sol maggiore EMB 13471
Breval Concertino
Romberg Divertimento
Romberg Variációk
Klengel: d–moll concertino
Goltermatt G–dúr koncert
J. Chr. Bach c–moll koncert

Követelmény
Legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására

Könnyed és folyamatos fekvésváltásra,
Ritmikus pergőjátékra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy tétel Bach szólószvitjeiből
– Egy koncert–tétel vagy szonáta tételpár
– Egy előadási darab
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.
Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tisztán
– 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
– hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
– *p* és *f* dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.
Tudjon
– a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
– kifejezően, minden ujjal vibrálni.
Legyen képes
– gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
– mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő–játékra,
– zenei agogikák helyes kivitelezésére,
– a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
– a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
– a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.
Ismerje
– az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
– a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gordonka főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű–tétel (nehézségi szint: Vivaldi: a–moll–szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB 6425) I. tétel).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy tétel Bach szólószvitjeiből (EMB 13965) (G–dúr szólószvit nehézségi szintjén).
– Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab (Eccles: g–moll szonáta (Schott), Sammartini: G–dúr szonáta (Schott), Lisznyai: Ősz (EMB 2525), Járdányi: Melódia (EMB 2840) nehézségi szintjén).

– Egy koncert–tétel (Goltermann: G–dúr koncert (Schott), J. Chr. Bach: c–moll koncert (Peters) nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű gordonka, a növendék testi fejlettségének megfelelő méretben, tartozékokkal (finomhangoló, vonó, tok, gyanta.).
Évente hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.
Jól hangolt zongora (pianíno)
Legalább két darab kottatartó
Különböző magasságú székek, a növendékek testalkatának megfelelően.
Metronóm.

NAGYBŐGŐ

A nagybőgőtanítás célja, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4–, illetve az 5–húros nagybőgőkre),
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a nagybőgő–irodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
– helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato–technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
– a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A helyes testhelyzet és a hangszertartás kialakítása.
– A hangszer és a vonó felépítése, részei.
– A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
– A módosítójelek.
– A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
– A 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem. Metrum, mérőütés
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
– A bal kéz játéka fél– vagy I. fekvésben.
– Pizzicato. Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás. Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang legatoja.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB) Z 1811
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) CF0492
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB) Z 14177
Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása. Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok„A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer és a vonó felépítése, részei .
– A hangszer– és vonókezelés, ezek jelrendszerének megismerése.
– A módosítójelek.
– A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
– A fekvésváltás.
– Legato játék
– Egyszerűbb ütemsúlyok, ritmusértékek.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
– A bal kéz játéka a húrokon, húrváltás bal kézzel, haránt–gyakorlatok.
– A pizzicato.
– Vonóvezetés, vonóbeosztás kétféle ritmusértékben, húrváltás.
– Fekvésváltás

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
Kovács M.: Hat kis darab

Követelmény
Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlatok, gyermekdalok vagy népdalfeldolgozások eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal,
– 2 etűd,
– 1 zongorakíséretes előadási darab lehetőleg kotta nélkül

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangsorok, hármashangzatok, hangközök,
– A nyújtott és éles ritmus.
– A II., II/III., III. és III/IV. fekvés hangjai.
– Dúr skálák, hármashangzatok, hangközök.
– Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése.
– Indítás, befejezés.
– Természetes dinamika.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Vonóbeosztás: egész– és részvonások, ezek egyenletes sebességű összekapcsolása.
– A bal kézzel történő húrváltás
– A fekvésváltás
– A vibrato alapelveinek kialakítása, gyakorlása

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF0492)
Streicher: Nagybőgőiskola I.
Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
Kovács M.: Hat kis darab
Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmusú etűdök eljátszása.
Többféle ritmusértéket tartalmazó dalok vagy előadási darabok eljátszása.
Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal,
– 2 etűd,
– 1 előadási darab lehetőleg kotta nélkül

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Dúr és moll skálák, hármashangzatok két oktávon.
– IV., V., V/VI. fekvés hangjai.
– A triola, a szinkópa és a kettős nyújtópont.
– A váltakozó ütem.
– A tanult művek formai elemzése.
– Azonosságok, különbségek felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A vonókezelés fejlesztése, különféle vonásnemek.
– Nyújtott és éles ritmus külön vonóval és kötve (változó sebességű vonás).
– A martelé vonás.
– A bal és jobb kéz eddig tanult készségeinek fejlesztése, összehangolása, gyakorlása.
– Dinamikai különbségek árnyalt, igényes megoldása.
– A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Simandl: 30 etűd
Slama: 66 etűd (30–ig)
Rakov: Gyűjtemény
Montag: Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130, 2721)
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Purcell: Ária
Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. .(Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
Gouffé: Concertino III. tétel
Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény
Etűdök és előadási darabok eljátszása szép formálással, dinamikai különbségekkel.
Preklasszikus vagy klasszikus szonáta tételpár, illetve előadási darab eljátszása az adott stílusban.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal,
– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az eddigi fekvések hangkészleteinek ismétlése.
– Dúr két oktávon, hármashangzatok. A tenorkulcs.
– VI., VI/VII., VII. fekvés hangjai.
– Könnyebb ékesítések (előke, parányrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
– Barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
– Triós forma, rondóforma.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az előző években a jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása, állandó csiszolása, fejlesztése.
– A fekvésváltás– és a vibrato–technika fejlesztése.
– A martelé vonás fejlesztése.
– Összetett vonásnemek.
– Egyujjas skálák egy húron.
– A hangindítás és a vonás–artikuláció fejlesztése.
– Fontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, risoluto) kifejezésének megalapozása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése.
– Könnyebb zenekari szólamok gyakorlása.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I–II. (Carl Fischer CF–O2941)
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
Simandl: 30 etűd
Rakov: Gyűjtemény
Montag: Etude (EMB Z 4500)
Montag:Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130 I)
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
Capuzzi: Concerto I. tétel Boosey and Hawkes BHI1300002
Olasz barokk szonáták (Pejtsik Á.) (EMB Z 14110)

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú, fejlettebb vonókezelést kívánó, virtuóz etűdök eljátszása.
Különféle tempójú előadási darabok vagy szonátatétel–párok igényes előadása.
Dinamika, formálás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal,
– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek.
– Triola, szinkópa, értékhosszabbító pont, kettős nyújtópont.
– Indítás, befejezés.
– Dinamikai különbségek alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A vonókezelés, vonóbeosztás fejlesztése, különféle vonásnemek.
– A bal kéz húrváltásának gyakorlása
– A fekvésváltás gyakorlása
– A martelé vonás.
– Nagyobb intervallumú fekvésváltások gyakorlása
– A vibrato–technika fogalma, alapelvei, értelme.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I.
Streicher: Nagybőgőiskola I–II.
Rakov: Gyűjtemény
Kolasinski: 3 darab
Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)
Trumpf: Leichte Spielstücke I. (Deutscher Verlag für Musik DV32088)
Klasszikus darabok gyűjteménye

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú etűdök eljátszása.
többféle ritmusértéket tartalmazó dal, illetve előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála és hármashangzatok,
– 2 etűd,
– 1 előadási darab vagy koncert–tétel, kotta nélkül

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Skálák két oktávon, hármashangzatok, kromatikus menetek.
– Hangközök, dupla fogás.
– Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek A tenorkulcs.
– Formai elemzések.
– Kamarazenélés

A hangszerkezelés fejlesztése
A vonókezelés fejlesztése.
Nyújtott és éles ritmus megszólaltatása kötve, illetve külön vonóval.
A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó kontrollja, gyakorlása, fejlesztése.
Egyujjas skála (skála egy húron).
Különféle hangsúlyok, zenei kiemelések ismerete, elsajátítása (pl. *sf, fz, fp* stb.).

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
Slama: 66 etűd (30–ig)
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer CF–O2941)
Rakov: Gyűjtemény
Montag: Etude(EMB Z 4500)

Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
Gouffé: Concertino III. tétel
Dragonetti: Solo in D (Corelli témára)
Vivaldi: C–dúr koncert(EMB Z 8941)
Vivaldi: g–moll kettősverseny II. tétel
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
Saint–Saens: Elefánt

Követelmény
Különféle ritmusú és tempójú etűdök eljátszása Preklasszikus vagy klasszikus szonátákból tételpárok.
Előadási darabok és egyszerűbb koncertek eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála és hármashangzatok,
– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Skálák, hármashangzatok, A váltakozó ütem.
– A hüvelykujjfogás alapismeretei
– Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.
– Az I. hüvelykujjfekvés.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A vonókezelés fejlesztése, az eddig tanult ismeretek gyakorlása, fejlesztése.
– Különféle speciális vonások elsajátítása
– A bal és a jobb kéz eddig tanult ismereteinek fejlesztése, összehangolása.
– A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.
– Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola II–III. a, b, c és IV.
Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
Streicher: Nagybőgőiskola III.
52 válogatott etűd nagybőgőre
Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
Simandl: 30 etűd
Trumpf: Leichte Spielstücke II.
Scarlatti: 3 szonáta
Eszláry: Duó I.
Capuzzi: Concert I. tétel
Dragonetti: Andante
Galliarde: Szonáta
Marcello: e–moll és a–moll szonáták

Követelmény
Nehezebb ritmikájú és hosszabb terjedelmű etűdök eljátszása Klasszikus szonáták, előadási darabok
Az eddig tanult zenekari szólamrészletek ismétlése, gyakorlása, a repertoár bővítése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála és hármashangzatok,

– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
– a tanult fekvéseket,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.
Legyen képes
– a hangszert és a vonót helyesen tartani,
– tisztán és pontosan játszani, helyesen fekvést váltani,
– szép hangon, különféle vonásokkal skálázni,
– különféle stílusú és tempójú darabokat eljátszani,
– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
Tudjon kottát olvasni basszus–, tenor– kulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Tudja a tanuló a skálákat hüvelykujjfekvésig bezárólag különféle vonásokkal játszani.
Legyen képes
– megfelelően vonót vezetni és váltani,
– helyesen fekvést váltani,
– többféle artikulációt alkalmazni,
– sokféle dinamikával nagybőgőzni,
– egyszerűbb zenekari szólamrészleteket eljátszani.
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:
– skála 2 oktávon,
– szabadon választott etűd,
– 2 zongorakíséretes darab/ tétel.
A választott gyakorlatok egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak, a darabok különböző stílusúak legyenek. A darabokat kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Nagybőgő főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat

– Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
– Egy etűd (Montag L.: Nagybőgőiskola II. (EMB 1884) kötetből 47. old. 21. d–moll etűd, 76. old. 20. G–dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűdből (Hofmeister, Music Minus One CD–vel)3. B–dúr etűd, 8. g–moll etűd, 17. e–moll etűd nehézségi szintjén).
– Preklasszikus szonáta 2 – lassú és gyors – tétele B. Marcello: e–moll, a–moll szonáta, Galliar: e–moll szonáta, W. de Fesch: F–dúr szonáta nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
– Két különböző technikai követelményt támasztó etűd:
(Montag L.: Nagybőgőiskola II. kötetből (EMB 1884)129. old. 2. e–moll etűd, III/B kötetből (EMB 4430) 32. old. 29. B–dúr etűd; E. Stokch: 32 etűdből 3. e–moll etűd, 7. a–moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűdből: (Hofmeister, Music Minus One CD–vel) 4. b–moll etűd, 10. d–moll etűd nehézségi szintjén).
– Preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy klasszikus versenymű 1 tétele (W. de Fesch: d–moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert (Hofmeister), Capuzzi: Koncert (Hofmeister), A. Vivaldi: a–moll koncert nehézségi szintjén).
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezért a továbbképző évfolyamokban elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában.
A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
– a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;
– a legato, détaché és martelé vonás fejlesztése;
– a húrváltás ellenőrzése, fejlesztése;
– a jobb kéz csuklómozgásának fejlesztése;

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.
Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.
Simandl: 30 etűd(Carl Fischer) CF–02941

Slama: 66 etűd (Hofmeister) FH3031
Verrimst: 25 etűd
Bottesini: Nagybőgőiskola(Ricordi) ER00247900
Hrabe: Etűdök I.
Storch: Etűdök I. 32 Etuden (Hofmeister) FH6003,
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) FH6004
Gárdonyi Z.: Szvit
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik) DV32089
Galliarde: Szonáta

Követelmény
A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a növendék repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában.
– A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– a nehezebb fekvések gyakorlása (nagyobb intervallum): II/III. fekvés, valamint az V/VI., VI/VII., és a VII. fekvés;
– összetett vonások;
– a húrváltásokat segítő „csuklólazítás";
– a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
– a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.
Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.
Simandl: 30 etűd Carl Fischer) CF–02941
Slama: 66 etűd(Hofmeister) FH3031
Verrimst: 25 etűd
Bottesini: Nagybőgőiskola(Ricordi) ER00247900
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) FH6086
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) FH6003
válogatás Marcello és Vivaldi szonátáiból
Gárdonyi Z.: Szvit
Beethoven: Kontratánc
Vas L.: Szólószonáta
Vas L.: Mikrokoncert (Hommage à Montag)
Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet(Deutscher Verlag für Musik) DV32089
Fesch: F–dúr szonáta

Követelmény

A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a növendék repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában.
A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– összetett vonások;
– a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
– a húrváltásokat segítő „csuklólazítás";
– összetett vonásnemek elsajátítása,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
– a hüvelykujjfekvés ismerete;

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola(Ricordi) ER00247900
Simandl: 30 etűd(Carl Fischer) CF–02941
Slama: 66 etűd(Hofmeister) FH3031
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) FH6086
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) FH6003
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) FH6004
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F–dúr és d–moll szonáta Hofmeister) FH2881, FH2003
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszláry: Szonatina
Eszláry: Rapszódia
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik) DV32089
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Csajkovszki: Arioso
Capuzzi: Koncert(Hoflmeister) FH7520

Követelmény
A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a növendék repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,

– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamara–irodalmában.
– A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
– a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
– a fekvésváltás–technika fejlesztése,
– a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– a hüvelykujjfekvés ismerete,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola(Ricordi) ER00247900
Simandl: 30 etűd(Carl Fischer) CF–02941
Slama: 66 etűd(Hofmeister) FH3031
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) FH6086
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) FH6003
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) FH6004
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F–dúr és d–moll szonáta(Hofmeister) FH2881, FH2003
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszláry: Szonatina
Eszláry: Rapszódia
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik) DV32089
Beethoven: Kontratánc
Händel: Adagio és Allegro
Csajkovszki: Arioso
Capuzzi: Koncert (Hoflmeister) FH7520
Pichl: Koncert (Hofmeister) FH2013
Vivaldi: a–moll koncert
Bach: Air és Arioso
Pergolesi: F–dúr szonáta

Követelmény
A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a növendék repertoárja bővítésére.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– 2 etűd,

– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
– Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése (pl. Bottesini, Rossini, Beethoven, Brahms, Verdi és mások művei).

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi) ER00247900
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) CF–02941
Slama: 66 etűd (Hofmeister) FH3031
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) FH6086
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) FH6003
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) FH6004
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer
Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister) FH2881, FH2003
Ariost: G–dúr, F–dúr szonáta
Händel: Adaigio, Allegro
Beethoven: Kontratáncok
Capuzzi: Koncert (Hoflmeister) FH7520
Pichl: Koncert (Hofmeister) FH2013

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A növendék legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül
– 1 előadási darab, kotta nélkül

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
– Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig tanult elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– összetettebb vonásnemek elsajátítása,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
Libon: Etűdök
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) CF–02941
Simandl: Koncertetűdök
Slama: 66 etűd (Hofmeister) FH3031
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) FH6086
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) FH6003,
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) FH6004,
Gregora: Etűdök
Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
Flesch: Skalensystem
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister) FH2881, FH2003
Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
Pichl: Koncert (Hofmeister) FH2013
Dragonetti: Koncert
Cimador: Concerto
Vas L.: Mikrokoncert

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A növendék legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– 2 etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül
– 1 előadási darab, kotta nélkül

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,

– a hüvelykujjfekvés ismerete,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
– a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– arpeggió játék

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. (EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi) ER00247900
Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) CF–02941
Simandl: Koncertetűdök
Slama: 66 etűd (Hofmeister) FH3031
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) FH6086
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) FH6003
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) FH6004
Gregora: Etűdök
Scarlatti: 3 szonáta
Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister) FH2881, FH2003
Ariosti: Szonáta
Farkas: Népdalszonatina
Eszláry: Szonatina
Eszláry: Rapszódia
Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik) DV32089
Csajkovszkij: Szomorú dal
Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
Bottesini: Old Robin Gray
Bottesini: Elégia
Capuzzi: Koncert (Hoflmeister) FH7520
Pichl: Koncert (Hofmeister) FH2013

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A növendék legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– 2 nehezebb, hosszabb etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül
– 1 előadási darab, kotta nélkül

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
– Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
– a fekvésváltás–technika fejlesztése,
– a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,

– összetettebb vonásnemek elsajátítása,
– a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
– trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
– a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
– a hüvelykujjfekvés ismerete,
– átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
– a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
– gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
– virtuóz vonások, pl. spiccato, saltato stb. elsajátítása,
– a vonókezelés speciális módjai a zenekari játékban: col legno, sul tasto, sul ponticello, Bartók–pizzicato stb.

Ajánlott tananyag
Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV., V. EMB) Z 2411, 4430, 4469, 7071
Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) FH6086
Storch: 32 Etuden (Hofmeister) FH6003
Storch: 25 Etuden (Hofmeister) FH6004
Gregora: Etűdök
Farkas: Népdalszonatina
Sperger: Szonáta
Vas L.: Szólószonáta
Trumpf: Leichte Spielstücke II.
Csajkovszkij: Szomorú dal
Dvořák: Melódia
Dragonetti: Andante és rondó
Dragonetti: 12 keringő
Saint–Saëns: A hattyú
Rubinstein: Melódia
Bottesini: Elégia
Koussevitzky: Szomorú dal
Fauré: Álom után
Rachmaninov: Vocalise
Dragonetti: Koncert
Cimador: Concerto
Hoffmeister: Koncert
Dittersdorf: Koncert
Vas L.: Mikrokoncert

Követelmény
Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
A növendék legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– 1 skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
– 2 nehezebb, hosszabb etűd,
– 1 szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül
– 1 előadási darab, kotta nélkül

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Ismerje a tanuló a VII. alapfekvés mellett a hüvelykujjfekvéseket.

Tudjon szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– tisztán és pontosan játszani,
– az alapvonások sokrétű alkalmazására,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– folyamatosan, szép hangon vibrálni,
– a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
– gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
– virtuóz darabok eljátszására.
Rendelkezzék
– igényes és fejlett hallással,
– precíz ritmusérzékkel,
– koncentrálóképességgel,
– biztos memóriával, jó lapról olvasási készséggel.
Ismerje a nagybőgő múltját, irodalmát.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Nagybőgő főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd (Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd /3. D–dúr, 4. b–moll etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) /2. Asz–dúr, 7. a–moll etűd nehézségi szintjén).
– Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű 1 tétele zongorakísérettel (B. Marcello: 6 szonáta/a–moll, e–moll; W. de Fesch: d–moll, F–dúr szonáta; Ariosti: G–dúr, F–dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert (Hofmeister), W. Pichl: Koncert, A. Vivaldi: a–moll koncert nehézségi szintjén).
– Egy előadási darab (Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet (EMB 2721) /Bach: Air, Arioso, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd (Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 23. oldal 16. etűd, III.b kötet (EMB 4430) 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd (Hofmeister) 1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert–etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) /8. G–dúr, 13. F–dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök (Hofmeister) nehézségi szintjén).
– Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű 2 tétele (Eccles: g–moll szonáta, Corelli: d–moll szonáta, W. de Fesch: F–dúr (Hofmeister), d–moll szonáta, illetve Hoffmeister: Koncert, (Hofmeister) W. Pichl: Koncert (Hofmeister), K. Dittersdorf: E–dúr koncert (Schott) nehézségi szintjén).
– Egy előadás darab (Bottesini: Elégia, Saint–Saëns: A hattyú Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatűr keringő nehézségi szintjén).
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,

– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű, jól beállított hangszerek a tanulók testi fejlettségének megfelelő méretekben, tartozékokkal együtt (vonó, tok).
Évente, hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.
Jól hangolt zongora vagy pianíno.
Legalább két darab kottatartó.
Metronóm.

VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének–tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének–tanulást 15– 18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

A magánének tárgy tanításának a célja, feladata
– adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
– felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
– nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tárgy tanításának szakirányú feladatai
Ismertesse a tanulókkal
– az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
– a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
– a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki
– helyes légzési módot,
– tiszta intonációs képességet,
– a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
– árnyalt dinamikai megoldásokat,
– igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
– érthető és szép szövegmondást,
– helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– beéneklő–, hangképző–, hangterjedelem–növelő gyakorlatokat,
– rezonancia– és rekesz–gyakorlatokat,
– szövegmondó feladatokat,
– koloratúra–, trilla– és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról éneklési készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas éneklésre.
Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Készségfejlesztés
Könnyed, természetes testtartás, lazítógyakorlatok.
Összetett, azaz mélylégzés.
A továbbiakban megegyezik az első évfolyam anyagával, de a növendék életkori sajátosságait figyelembe véve, a neki megfelelő szűkebb hangterjedelemben.

Követelmény

a magyar népdalok stílusos éneklése
4–5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Készségfejlesztés
– Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok.
– Összetett, azaz mélylégzés. (Az élettani légzés, beszédlégzés, énekes légzés fogalmai).
– A mélylégzés gyakorlása, fekvő, ülő és álló helyzetben.
– A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. (Kilégzés *sz, s* hangzókkal).
– A helyes artikuláció.
– A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál.
– Magán– és mássalhangzók.
– A helyes állejtés gyakorlása.
– Beszédtechnikai gyakorlatok.
– A helyes artikuláció gyakorlása egyszerű szöveggyakorlatokkal.
– Tiszta intonáció.
– A rezonancia fejlesztésének megkezdése *m, n, ny, ng* hangzókkal: csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatok, magánhangzókkal, illetve mássalhangzókkal kapcsoltan is.
– A skálák hangterjedelme ne haladja meg az oktávot. A skálákban szomszédos hangok, illetve maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák használata ajánlatos (pl. mondókák).

Ajánlott tananyag
Bárdos: Érik a szőlő (Zeneműkiadó)
Molnár – Kern: Daloskert (Zeneműkiadó)
Járdányi: Röpülj páva (Zeneműkiadó)
Ránki: Fekete szőlő (EMB)
Ádám J.: Virágim, virágim (EMB)
Bartók – Kodály: Magyar népdalok (EMB)
Szép a páva (EMB)
Bodza K.: Énekiskola I. (Tankönyvkiadó)
Kerényi: Százszínű csokor (EMB)
Magyar népzene (lemezantológia)
Schola cantorum I–XI.
Régi magyar dalok gitárkísérettel I–III. (EMB)
Ádám J.: A dal mesterei I–III. (EMB)
Kerényi: Énekiskola I–II. (EMB)
Váginé: Dalgyűjtemény I–II. (Tankönyvkiadó)
Molnár J.: Eufonetika
Montágh: A tiszta beszéd (Calibra)
Adorján I.: Hangképzés, énektanítás (Eötvös József)
Kerényi: Az éneklés művészete (EMB)
Fischer: A beszéd művészete (Gondolat)
Jelinek G.: Út a természetes énekléshez (Akkord)

Követelmény
könnyed, laza testtartás
a mélylégzés alapjainak elsajátítása
a helyes beszédtechnika alapjainak elsajátítása
a tiszta intonáció igényének elsajátítása

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül),
– 1 műdal.
A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Készségfejlesztés
– Lágy és pontos hangindítás.
– A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
– A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
– A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal.
– A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
– Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
– Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
– A beszédhibák javítása.

Ajánlott tananyag
Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:
Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)
Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)
Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Követelmény
Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése
Laza állejtés, lágy hangindítás.
Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.
Barokk és klasszikus stílus ismerete.
Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 népdal,
– 2 különböző stílusú dal.
A műveket kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Készségfejlesztés
– A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
– Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
– A rezonancia tudatos alkalmazása.
– A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
– A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
– Hosszabb frázisok éneklése.

Ajánlott tananyag
Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei (Peters, Breitkopf, EMB)
Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei (Peters, Breitkopf, EMB)
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)

Vaccai: Metodo prattico (Peters)
Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)

Követelmény
A levegő egyenletes áramoltatása
Legato éneklés
Szövegkiejtés továbbfejlesztése
Zenei és szöveghangsúlyok
Rezonancia fejlesztése
Hangterjedelem növelése
Romantikus stílus ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2 népdal, illetve népdalfeldolgozás,
– 1 barokk vagy klasszikus dal,
– 1 XX. századi magyar mű vagy romantikus dal.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés
– A hang befejezésének gyakorlása.
– Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
– Díszítések, trilla–előkészítő gyakorlatok.
– A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
– Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.

Ajánlott tananyag
Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)
Kodály: Énekszó (EMB)
Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei

Követelmény
Az ajánlott anyag elvégzése
Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése
A vokálisok színbeli kiegyenlítése
Staccato éneklés
A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete
Memóriafejlesztés
.
Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 magyar népdalfeldolgozás,
– 1 barokk vagy klasszikus dal,
– 1 romantikus dal,
– 1 XX. századi magyar mű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés
– A rezonancia tökéletesítése.
– A hangszín és hangerő egysége.
– Díszítések, trilla.
– A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart).

Ajánlott tananyag
Az eddigi kötetek, továbbá:
Händel–áriák (Breitkopf, Peters)
Kodály: Négy dal (EMB)
Brahms, Wolf, Mahler dalkötetei (Peters, Breitkopf)
Különféle kiadásban megjelent áriaalbumok

Követelmény
Az ajánlott anyag elvégzése
A rezonanciák továbbfejlesztése
Az önálló gyakorlás kialakítása
A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása
A recitativo éneklés
A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga
1 XX. századi magyar mű,
1 romantikus dal,
1 szabadon választott dal,
1 ária (kantátából, oratóriumból, operából).
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Készségfejlesztés
– Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
– Az éneklés teljes önkontrollja.
– A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.

Ajánlott tananyag
R. Strauss, Ravel, Dvořák, Britten, Debussy, Honegger, De Falla művei
További opera– és oratórium–albumok

Követelmény
Az ajánlott anyag elvégzése
Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés
Az éneklés teljes önkontrollja
Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése
A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 nehezebb magyar népdalfeldolgozás,
– 1 romantikus vagy későromantikus dal,
– 1 szabadon választott ária (kantátából, oratóriumból vagy operából),
– 1 XX. századi mű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

– Lágy és pontos hangindítás.
– A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
– A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
– A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal.
– A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
– Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
– Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
– A beszédhibák javítása.
– A zenei és a szöveghangsúly megvalósításának technikai eszközei.
– A

Követelmény

A zenei memória fejlesztése
A rezonancia fejlesztésének alapjai
Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése
Laza állejtés, lágy hangindítás
Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben
Barokk és klasszikus stílus ismerete
Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Ajánlott tananyag

Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:
Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)
Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)
Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– 1 népdal,
– 2 különböző stílusú műdal,
– 1 duett, tercett vagy hangszeres (nem zongora–) kísérettel ellátott mű.

A műveket kotta nélkül, a műdalokat zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

– A légzéskapacitás növelésére irányuló gyakorlatok.
– Egyszerűbb díszítő elemek, trilla–előkészítő gyakorlatok.
– A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
– Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
– A rezonancia tudatos alkalmazása.
– A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
– A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
– Hosszabb frázisok éneklése.
– Technikai gyakorlatok az „A” tagozatnál nagyobb mennyiségben és biztonságosabb technikai megoldással.

Ajánlott tananyag

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei (Peters, Breitkopf, EMB)
Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei (Peters, Breitkopf, EMB)

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)
Vaccai: Metodo prattico (Peters)
Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)
Gluck: Lieder
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
Vági né: Dalgyűjtemény II–III. (Tankönyvkiadó)
Kodály: Énekszó
Huzella, Váry, Szokolay, Hajdu, Reinitz és mások dalai.

Követelmény
A hangterjedelem növelése
A rezonancia tudatos alkalmazása
A levegő egyenletes áramoltatása
Legato éneklés
Szövegkiejtés továbbfejlesztése
Zenei és szöveghangsúlyok
Rezonancia fejlesztése
Hangterjedelem növelése
Romantikus stílus ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 igényesebb népdalfeldolgozás vagy XX. századi magyar mű,
– 1 könnyű barokk, illetve klasszikus ária vagy romantikus dal,
– 1 szabadon választott mű,
– 1 kamaramű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Készségfejlesztés
– A hang befejezésének gyakorlása.
– Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
– A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
– Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.
– A hangterjedelem bővítése.
– Nehezebb díszítési gyakorlatok.
– A skálagyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása.
– A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.
– Az eddigi megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.
– Az olasz bel canto kezdetei, a recitarcantando egyszerűbb darabjai (Monteverdi és kortársai).
– A német bel canto iskola (Schütz, Telemann).

Ajánlott tananyag
Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)
Kodály: Énekszó (EMB)
Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei
Hindemith, Mahler, Wolf, Debussy, Fauré, Kabalevszkij, Prokofjev, Grieg, Dvořák, Britten dalkötetei
Händel–áriák (Peters)
Ária–albumok (EMB, Peters)

Követelmény
A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása
Az eddig megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában Az ajánlott anyag elvégzése
Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése
A vokálisok színbeli kiegyenlítése
Staccato éneklés
A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete
Memóriafejlesztés

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 XX. századi mű,
– 1 barokk vagy klasszikus dal,
– 1 romantikus vagy későromantikus dal,
– 1 szabadon választott opera– vagy oratórium–ária,
– 1 kamaramű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább két művet magyarul kell énekelni.

5. évfolyam „B"tagozat

Fejlesztési feladatok
Készségfejlesztés
– A rezonancia tökéletesítése.
– A hangszín és hangerő egysége.
– Díszítések, trilla.
– Bonyolultabb dinamikai gyakorlatok.
– Az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.
– A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése.
– Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart)

Ajánlott tananyag
Kodály: A magyar népzene I–XI. (nehezebb darabok) (EMB)
Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Liszt–dalkötetek (EMB)
Sztravinszkij, Milhaud, Poulenc, Respighi, Honegger művei

Követelmény
Díszítések, trillák, könnyebb futamok
Az állóképesség fokozása
A rezonanciák továbbfejlesztése
Az önálló gyakorlás kialakítása
A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása
A recitativo éneklés
A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– 1 XX. századi mű,
– 1 oratórium– vagy kantátaária,
– 1 romantikus vagy későromantikus dal,
– 1 klasszikus, vagy romantikus ária,
– 1 kamaramű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

– Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
– Az éneklés teljes önkontrollja.
– A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.
– Bonyolultabb koloratúra–gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek.
– A legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása.
– A hangterjedelem teljes kiépítése.

Ajánlott tananyag

Az eddigi kötetek, továbbá:
Kodály: Öt dal (EMB)
Kodály: Megkésett melódiák
Bartók: Öt dal op. 15, op.16
Az ifjú Bartók (EMB)
Rachmanyinov, Berg, Webern, Schönberg dalai
Kósa, Kadosa, Petrovics, Balassa, Kurtág, Farkas Ferenc és mások dalai
Oratórium– és kantáta–kötetek
Kortárs magyar, fiatal szerzők (esetleg még kiadatlan) művei

Követelmény

A teljes zenei anyag fölényes technikájú éneklése
A hangterjedelem teljes kiépítése
Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés
Az éneklés teljes önkontrollja
Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése
A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– 4 különböző stílusú mű,
– 1 ária,
– 1 kamaramű.

A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni.
A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje
– az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
– a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon
– az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
– könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
– tisztán intonálni,
– hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
– bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
– érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
– összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
– értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
– zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes
– rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,

– helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.
Rendelkezzék
– megfelelő zenei memóriával, koncentráló– és állóképességgel,
– jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
– koloratúra–gyakorlatok, és díszítő elemek,
– a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
– a hangterjedelem teljes kiépítése.
Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– 1 népdal vagy népdalfeldolgozás
– 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
– 1 romantikus dal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Magánének főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: *minimum 15 perc*

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár–Kern: Szól a kakas már... (EMB 2251 kötetben), Zöld erdőben, zöld mezőben... (EMB 2251 kötetben) népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet (EMB 5040) dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).
– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I (EMB 1751) –II.(EMB 2110) kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet (EMB 1751 kötetben), Caldara: Fényben fürdik a táj (EMB 1751 köztetben), Morley: Leány és legény (EMB 1751 kötetben) Haydn: Az elhagyott (EMB 1751 kötetben), Beethoven: Szeretlek (EMB 2110 kötetben) nehézségi szintjén).
– Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókedv (EMB 2110 kötetben), Könnyzápor (EMB 2110 kötetben), Schumann: Az árva (EMB 2262 kötetben), Az elhagyott lányka (EMB 2262 kötetben), Zöld hímes rét (EMB 2262 kötetben), Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán (EMB 2110 kötetben), Szívek, ha végül válnak (EMB 2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kötetben), ill. A dal mesterei II (EMB 2110)–III (EMB 2262). kötet dalainak nehézségi szintjén).
A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B" tagozat
– Egy dal Kodály: A magyar népzene (Universal) sorozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).
– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma (EMB 2909 kötetben); Carissimi: Így élni nem tudok (EMB 2909 kötetben); Händel: Jöjj és járjad (EMB 2909 kötetben); Ó, jaj, vajon csak emlék (EMB 3118 kötetben); Pergolesi: Nina (EMB 2909 kötetben); Beethoven: Rózsalánc (EMB 4470 kötetben); Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV (EMB 2909)., V (EMB 3118)., VII/a (EMB 4470) kötetek dalai nehézségi szintjén).
– Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég (EMB 5378 kötetben); Egy szót sem, ó, kérlek (EMB 5378 kötetben); Áldás; Brahms: Útban a kedveshez (EMB 2262 kötetben); Vasárnap (EMB 4472 kötetben); Kárbaveszett szerenád (EMB 4472 kötetben), Wolf: Harmatos reggel (EMB 2262 kötetben), illetve A dal mesterei VII/c (EMB 4472), Énekiskola III (EMB 12288)., Csajkovszkij: Dalok (Peters)és románcok (EMB 5378) darabjai nehézségi szintjén).
– Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok (EMB 12897), Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok (EMB 12508)).
A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás,
– intonáció,
– helyes ritmus és tempó,

– zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– állóképesség,
– előadásmód, tartalmi érzékenység,
– technikai és művészi megvalósítás,
– hangszínek iránti differenciáló képesség,
– szép, érthető szövegmondás.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól felhangolt zongora vagy pianíno.
Metronóm.
Teljes alakot visszaadó tükör.
Olasz és német szótár.
Audio berendezés.

ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézs tantárgynak, mint kötelező tárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!"
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás
– ritmus–metrum,
– tiszta intonáció,
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
– dallamhallás,
– többszólamúság
– harmóniaazonosítás
– zenei olvasás – írás,
– zenei szerkezet (forma),
– zenei memória,
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,
– a megszerzett tudás alkalmazása,
– a hangszertanulás segítése,
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
– a zenei műveltség igényének kialakítása,
– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
– a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
– a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
– a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása.
– Negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4–es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel, mérővel.
– A „belső mérés" kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Motívumok éneklése, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
– Zajok– zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)

József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék
Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik.
– Valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4–es ütem.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.

– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – az évfolyam képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
– A dó helyének változtatása.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
– Memorizálás.
– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinató.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G–kulcs, F–kulcs.
– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano–forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a növendék a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni, önállóan dalt kezdeni.

Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozottnegyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudjon 10 dalt szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G–és F–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.
– Negyed felütés.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Dó–váltás.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

– Alaphang fogalma.
– Tiszta– és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
– Módosító jelek, előjegyzések.
– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1*b* előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is, mindkét kulcsban.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különböző ség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– $A^{5}A^{5v}AAv$, illetve $A^{5}B^{5}A$ B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–és F–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1*b* előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés

– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés–felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.

– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, hexachord, dúr és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.
– Solo, tutti.
– Szoprán, alt, tenor, basszus.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Az 1. évfolyamok hangszeres iskolái
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese– és karakterdarabok.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dalt szöveggel, zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1*b* előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket – ebben a keretben – kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését, ismerje fel azokat hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „nagy” szinkópa ritmus variánsa.
– A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed triola.
– Felütés.
– 3/8–os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A dór, (a fríg) és a mixolíd hangkészlet megfigyelése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése
– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:
– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.

– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:
– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása.
– A szűkített és bővített hármashangzatok felépítése– hangoztatása oldással.
– A négyféle hármashangzat felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3*b* előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
– $AA^{5}A^{5v}A$, $AA^{5}BA$, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel
.
Rögtönzés
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– $AA^{5}A^{5v}A$, $A^{5}BA$, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése.

Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.

– Dór, (fríg), mixolíd hangkészlet.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund, bővített és szűkített kvint fogalma.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Hangnemváltás.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– Barokk táncok: menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a növendékek hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dalt – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, sorszerkezetét, stílusát.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben. Ismerje a dúr, moll, szűkített és bővített alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: *fi, szi, di, ri* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).
– Dallami ismeretek bővítése, hármashangzat felbontás.

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismétlő gyakorlása.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással), bővített kvart (oldással) fogalma, építése.

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve, a dúr és moll hármasok megfordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

– A periódus részeinek, zenei anyagának elemzése, értelmezése. Nyitás –zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma.

Zenei olvasás, írás

– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.

– Igen könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről. lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a növendékek hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Augmentálás, diminuálás.
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet , Útmutatók
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a növendékek hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 dallamot, kánont, más népek zenéjéből dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4*b* előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva, a könnyebb hangnemekben ábécés névvel is (3#, 3*b*).
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).

– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– könnyű periódusok lapról éneklése
– periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben
– könnyű hangközmenetek éneklése, írása
– a kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok
– könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is)

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– Aa ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok. Köchel–jegyzék. Opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Ttritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.

– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag
Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a növendék emlékezetből 5 bécsi klasszikus, romantikus művet, szemelvényt (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6*b* előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3*b.).*
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– a tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással
– a műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával
– klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással)

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4 évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.
Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa–, éles– és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.
Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2 –es ütemekben.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
– ismerje a háromféle moll hangsort.
Ismerje fel a művek hangnemeit – hangszeres darabjaiban is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
– tudja azonosítani – hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is – az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,

– ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.
Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.
Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim–hangzat felépítését.
Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.
Ismerje a funkciós főhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a funkciós vonzást.
Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– két szólamú, igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző főhangokkal. Legyen
képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc. A
szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga
A) Feladatsor
Feladatok a hangköz–, hangzat– ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján.
– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának lejegyzése
A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, lehetőleg A–Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel. A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

B) Feladatsor
Feladatok a hangköz–, hangzat– ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján
– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)

– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

Egy magyar népdal lejegyzése
A népdal: új stílusú, négysoros, 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon 5 népdalt előadni,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
– tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése
Az írásbeli vizsga értékelése
feladat – teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
feladat– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
feladat: – elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése.
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete)
– zenetörténeti tájékozottság
– stílusismeret
– formai ismeretek
– tájékozódás a zenei műfajok között

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianíno. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás
– ritmus–metrum
– tiszta intonáció
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
– dallamhallás
– többszólamúság
– harmónia azonosítás
– zenei olvasás – írás
– zenei szerkezet (forma)
– zenei memória
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
– a megszerzett tudás alkalmazása
– a hangszertanulás segítése
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
– a zenei műveltség igényének kialakítása
– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
– A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
– A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel
– a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.

– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása.
– Negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4–es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel, mérővel.
– A „belső mérés" kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Motívumok éneklése, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
– Zajok– zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve

Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső" lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik.
– Valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4–es ütem.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.

– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – az évfolyam képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok".
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
– A dó helyének változtatása.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
– Memorizálás.
– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinató.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G–kulcs, F–kulcs.
– A törzshangsor.

– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano–forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a növendék a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni, önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozottnegyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudjon 10 dalt szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G–és F–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.
– Negyed felütés.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Dó–váltás.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:
– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.

– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
– Alaphang fogalma.
– Tiszta– és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
– Módosító jelek, előjegyzések.
– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1*b* előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is, mindkét kulcsban.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:
– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– A^5A^{5v}AAv, illetve A^5B^5A B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás
– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–és F–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1*b* előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés
– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés–felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás
– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, hexachord, dúr és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.

– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.
– Solo, tutti.
– Szoprán, alt, tenor, basszus.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Az 1. évfolyamok hangszeres iskolái
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese– és karakterdarabok.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dalt szöveggel, zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1*b* előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket – ebben a keretben – kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését, ismerje fel azokat hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „nagy” szinkópa ritmus variánsa.
– A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed triola.
– Felütés.
– 3/8–os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás hallás után valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A dór, (a fríg) és a mixolíd hangkészlet megfigyelése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása.
– A szűkített és bővített hármashangzatok felépítése– hangoztatása oldással.
– A négyféle hármashangzat felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.

– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3*b* előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
– $AA^{5}A^{5v}A$, $AA^{5}BA$, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel
.
Rögtönzés
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– $AA^{5}A^{5v}A$, $A^{5}BA$, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése.

Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
– Dór, (fríg), mixolíd hangkészlet.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund, bővített és szűkített kvint fogalma.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Hangnemváltás.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– Barokk táncok: menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte.
– A metronómjelzés.

– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a növendékek hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dalt – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, sorszerkezetét, stílusát.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben. Ismerje a dúr, moll, szűkített és bővített alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: *fi, szi, di, ri* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).
– Dallami ismeretek bővítése, hármashangzat felbontás.

A többszólamú éneklés készségfejlesztése
– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismétlő gyakorlása.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással), bővített kvart (oldással) fogalma, építése.

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve, a dúr és moll hármasok megfordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:
– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése
– A periódus részeinek, zenei anyagának elemzése, értelmezése. Nyitás –zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).

– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a növendékek hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Augmentálás, diminuálás.
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a növendékek hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 dallamot, kánont, más népek zenéjéből dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.

Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4*b* előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva, a könnyebb hangnemekben ábécés névvel is (3#, 3*b*).
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– könnyű periódusok lapról éneklése
– periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben
– könnyű hangközmenetek éneklése, írása
– a kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok
– könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is)

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– Aa ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok. Köchel–jegyzék. Opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Ttritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag
Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a növendék emlékezetből 5 bécsi klasszikus, romantikus művet, szemelvényt (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6*b* előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3*b.).*
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– a tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással
– a műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával
– klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással)

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
– A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
– A tanult magyar népdalkincs bővítése.
– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
– Augmentálás– diminuálás.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
– Az alterált fordulatok megfigyelése.
– Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
– A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:
– Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.

– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
– A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
– A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
– A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6*b* előjegyzésig.
– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

formaérzék fejlesztése:
– Rendhagyó periódusok.
– Álzárlat.
– Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
– A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
– A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás
– Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
– Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).
– Két– vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
– Hangközmenetek lejegyzése 1–1 könnyebb alterációval.
– Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal.
– Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
– Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
– Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés
– Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
– Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
– Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás
– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
– Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
– A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
– Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
– A programzene és a társművészetek kapcsolata.
– A tonalitás felbomlása.
– A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
– A zenei formák változásainak megfigyelése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
– Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
– A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.

– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Komplementer, osztinátó ritmus.
– Modális hangsorok.
– A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– A bővült periódusok külső és belső bővülés.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia tételrendje.
– Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
– A szimfonikus költemény.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.
A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)
Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
Romantikus opera részletek.
A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. műve, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény
Tudjon a növendék 5 bécsi klasszikus és romantikus dallamot kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
Ismerje a kvintoszlopot 6#, 6*b* előjegyzésig.
Ismerje a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig.
Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim– akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.
Ismerje a szűkített szeptim– hangzat felépítését.
Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb – esetleg 1–2 alterált hangot tartalmazó – periódus terjedelmű dallamot lejegyezni funkciót jelző basszussal.
Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.

Ismerje a klasszikus, romantikus kor zenei stílusjegyeit.
Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
– A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
– További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
– A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
– Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
– A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
– A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
– Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:
– A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
– A szűkített kvart fogalma.
– Az enharmónia.

Hangzatok:
– Az eddigiek gyakorlásán túl a bővített hármashangzat fordításai oldással.

Zenei olvasás, írás
– Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
– A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
– Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
– Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés
– Dallam– és ritmus kiegészítés.
– Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
– Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
– XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás
– A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
– A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.

– A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
– A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
– A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
– A barokk táncok a szvitekben.
– A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
– A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
– A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Hemiola, komplementer ritmus.
– Számozott basszus, continuo.
– Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
– Motetta, madrigál, mise.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
– A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
– Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség
– Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
– Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag
Magyar népdalok.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a növendékek repertoárjából
Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Barokk zene régi hangszereken.
XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.
(pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

Követelmény
Tudjon a növendék kotta nélkül
– 5 magyar népdalt,
– 5 reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és
– 1 művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.
Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7*b* előjegyzésig.
Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5*b* előjegyzésig.
Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.
Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.
Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.
Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
– Nyolcad és tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
– Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
– A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– A módosított hangok: *fi, szi, di, ri* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
– Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
– Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
– Kánonok éneklése.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
– Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
– Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
– A hangközök megfordításai.
– Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– Építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
– A dominánsszeptim hangzat megfigyelése .

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4*b* előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:
– A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
– A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
– A helyes kétszólamú kottaírás.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a növendékek hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések
– Augmentálás, diminuálás.
– Mazurka és siciliano ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
– Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A régi stílusú és új stílusú népdalok.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Györffy István: Dallamdiktálás
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.
Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.
Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.
Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag bővítése.
– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.

– A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
– A zenei elemző képesség fejlesztése.
– A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés
– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
– A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
– Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
– Az alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
– A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (*di, ri, fi, szi, ta, ma*) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése.
– Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
– A késleltetés megismertetése.
– A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai.
– Dallami variánsok, figuráció.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
– Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
– A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
– T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
– Funkciós kisérőszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
– Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
– Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– A hangközök rendszerezése.
– A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.
– A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása, írása hallás után.
– A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
– A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
– A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– Dúr és moll hangsorok 5#, 5*b* előjegyzésig.
– Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat. álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
– A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).
– Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
– Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
– A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás

– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
– A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
– A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés
– Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
– Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– Hangközfordítások, hangzatfordítások.
– Tritonusz.
– Figuráció.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
– Késleltetés.
– Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, opera, ária, szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
Kodály Zoltán: Biciniumok
Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Péter József: 165 kánon

W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:
J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 bécsi klasszikus dallamot, 5 magyar népdalt és 2 Kodály biciniumot énekelni.
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5*b* előjegyzésig.
Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkel és felismerni kottaképről is.
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,
Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyag egyéni bemutatással.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
– Augmentálás, diminuálás.
– Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
– Klasszikus kánonok éneklése.
– Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
– Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
– Két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

– A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
– Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
– A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:
– Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
– A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
– A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
– A *fá* mint domináns basszushang (az V^2 – I^6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
– Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7*b* előjegyzésig, a kvintkör.
– A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5*b* előjegyzésig.
– Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése
– Rendhagyó periódusok egyszerű két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
– A szonátaforma.alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás
– Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
– Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).
– Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
– Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
– Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
– Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés
– Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
– Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.
– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás
– A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
– Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
– Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
– Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
– Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések

– A hangnemi rokonság.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy– és kisütemes írásmód.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
– Klasszikus táncok.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia, versenymű.
– Az opera, nyitány, ária, recitativo.
– Prozódia.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag
Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.
Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.
Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintkört.
Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.
Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5*b* előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban. Tudjon hallás után lejegyezni:

– alterációt tartalmazó hangközmenetet,
– egyszerű hangzatmenetet,
– bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.
Tudjon
– lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4*b* előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel
– a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
– adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
– ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
– ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),

– legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
– A zenei pályára készülő növendékek zenei készségeinek fejlesztése.
– A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
– Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
– Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
– A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
– Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
– Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított" periódusok.
– Imitáció, tonális és reális válasz.
– Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
– Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
– A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
– Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
– Hangköz– és hangzatmenetek további gyakorlása.
– Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
– Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
– A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
– A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
– A dominánsszeptim– és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
– A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás
– Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
– Hangköz– és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
– Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
– Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
– Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
– Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.
– Hangszerkíséretes műdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés
– Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése
– Dallamhoz basszus rögtönzés.
– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
– Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl.növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések
– Aautentikus, összetett zárlat.
– Poliritmika, hemiola.
– Számozott basszus.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
– Cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A szvit jellegzetes tánctételei.
– A barokk versenymű, concertálás.
– Fuga, reális és tonális válasz.
– Opera, recitativo, ária, betétdal.
– Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
– A klasszikus versenymű, kadencia.
– tTempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.
Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.
Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
Magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a növendékek repertoárjából
Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag
– Reneszánsz kórusművek
– Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
– Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény
Tudjon a növendék
– 10 periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot
– 10 népdalt szöveggel emlékezetből,
– 5 művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje
– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7*b* előjegyzésig,
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4*b* előjegyzésig.
Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.
Tudjon lejegyezni
– alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
– kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
Tudjon rögtönözni
– periódus előtaghoz utótagot,
– funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot. Ismerje fel
hallás után az egyszerű műzenei formákat. Ismerje a magyar
népdalok stílusköreit és stílusjegyeit. Ismerje a szonáta–, rondó–
és variációs formák felépítését.
Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
– a háromféle moll hangsort,
– a kvintkört.
Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.
Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7*b* előjegyzésig;
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4*b* előjegyzésig.
Tudja énekelni
– ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.
Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.
Tudjon lejegyezni
– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot
Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
„A" tagozat

Írásbeli vizsga
A/ Feladatsor
Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes" diktálás alapján.
Az idézet 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.
A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont"–hang.
Az idézet zongorán tizszer hangozhat el.

Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.
A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.
Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon előadni 5 népdalt,
– ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
– tudjon megszólalltatni 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma

„B"– tagozat („B"–tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

Hangzatlejegyzés
10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt
A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.
A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon élményszerűen előadni 10 népdalt,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
– tudjon megszólaltatni 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok„A”– tagozat

7. évfolyam „A”– tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
– A középkor világi zenéje.
– A reneszánsz zene fénykora.
– Az opera keletkezése.
– A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
– Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
– A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
– Modális dallamok transzformálása.
– A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
– Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
– A modális hangsorok megismerése. a jellegzetes hangközök kiemelése.
– Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
– Plagális zárlatok megszólaltatása.
– Memóriafejlesztés***:*** témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál, korál, zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei.
– Recitatívó, ária, continuo.
– Plagális zárlat.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Lassus: 24 kétszólamú motetta
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
A középkor világi zenéje.
A mise állandó részeinek megfigyelése.
A korabarokk opera,
C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a növendék 3 gregorián dallamot önállóan, 2 reneszánsz kórusművet és
2 művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
Ismerje a kvintkört.
Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
– A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
– A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
– Az oratórium.
– Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz.
– Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
– Kánonok.
– Többszólamú énekgyakorlatok.
– Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés
– Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése.
– Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Barokk táncok, a szvit tételei.
– Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
– Concertálás, concerto grosso, continuo.
– Korál.
– Mise, oratórium, kantáta, opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
C. V. Palisca: Barokk zene.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Győrffy István: Korál elemzések
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin,
J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás),
zenekari művek témái : Vízizene)
J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny,
a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény
Tudjon a növendék 5 barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
Tudjon 2 kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát.
Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés
– A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva *dó*–váltással.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.

– A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
– Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
– Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).
– A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
– Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkel is.
– Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet–, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
– Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban.(tanári közreműködéssel).
– A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
– A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
– Könnyű egy– és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
– Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
– A romantikus műfajok jellemzői.
– Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

Rögtönzés:
– Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
– Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
– Hiányos dallamok kiegészítése.
– Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás
– Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
– A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
– A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
– Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
– Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben
– Az új zenei formák megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Zárlattípusok.
– Előlegezés, késleltetés.
– Álzárlatok.
– Lebegő tonalitás.
– Dalciklus.
– Szimfonikus költemény.
– Rapszódia.
– Programzene.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:
Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus művek).
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése

Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenyművek),
F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény
Tudjon a növendék 5 bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.
Tudjon 2 romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.
Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit
Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Az „értő" zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés
– Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
– A tonalitás fogalmának változásai.
– A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
– Bitonalitás, politonalitás.
– Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint)
– Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
– Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.

– Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
– Az aranymetszés megfigyelése.
– Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
– A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés
– A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
– Reihe, hangfürtök komponálása.
– Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás
– A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
– A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
– Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből; az
impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,
valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből. Szőnyi
Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusművek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusművek
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
Párkai István: Modern kórusetűdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernő: Bartók stílusa
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
M. de Falla: Háromszögletű kalap,
Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára
Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
A. Schönberg: Egy varsói menekült.
Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon 3 zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
– A reneszánsz zene fénykora.
– A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
– A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
– A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
– A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
– A szopránkulcs bevezetése.
– Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
– A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
– Dallamok transzformálása különböző móduszokba.

– A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
– A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
– Építés megadott hangokra.
– Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján
– Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás
– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
– Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
– Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.
– Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
– Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
– Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
– Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás
– A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
– Partitúra használata.
– Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– C– kulcsok.
– Módusz. Modális hangsorok.
– Modális harmóniai fordulatok.
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál. Korál. Zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).
Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény
Tudjon a növendék
2 gregorián dallamot,
5 művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból,
1 Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint
2 művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni.
Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.
Tudjon szopránkulcsban olvasni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.
Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok.
– A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
– A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
– Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
– Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
– Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
– Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
– Számozott basszus.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
– Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
– A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.
– Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás
– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.
– Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.
– Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás

– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
– Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
– Egy Bach–szvit feldolgozása
– Invenció elemzése hallás után.
– Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
– Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések
– Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
– Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
– Korál.
– Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).
J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.
(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit). Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Győrffy István: Korál elemzések
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
C. V. Palisca: Barokk zene.
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.
J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

– Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
– Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény
Tudjon a tanuló 10 barokk dallamot,
2 művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon 1 Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva *dó*–váltással, majd ábécés nevekkel.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
– A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
– Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
– Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
– Tájékozódás 7#, 7*b* előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
– Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő *dó*–váltással és ábécés névvel.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
– Funkciós kísérőszólam improvizálása.
– Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
– Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
– A klasszikus zene funkciós rendje.
– Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
– A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
– Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
– Lebegő tonalitás, atonalitás.
– Tercrokon hangnemek.
– Mellékdominánsok, nónakkordok.
– Az alt és baritonkulcs bevezetése.
– Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.

– Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Duettek, kórusművek.
– Romantikus dallamok lejegyzése.
– A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromtu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések
Zárlattípusok.
Mellékdomináns. Nónakkord.
Előlegezés, késleltetés.
Álzárlatok.
Lebegő tonalitás.
Dalciklus.
Szimfonikus költemény.
Ballada, fantázia, impromtu,
scherzo, capriccio, rapszódia.
Programzene.
Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.
Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Forrai Miklós: Duettek II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenyművek),
F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény
Tudjon a tanuló
5 romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet),
2–2 romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon 2–3 Bertalotti solfeggiot ének – zongorás előadással megszólaltatni,
2–3 Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése
– Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– Énekelhető egy– és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
– Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Könnyű kórusművek megszólaltatása.
– XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
– A tenorkulcs bevezetése.
– Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
– Moduláció távolabbi hangnemekbe.
– Lebegő tonalitás, atonalitás.
– Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
– Modellskálák és egyéb skálaformációk.
– Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
– 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
– Polimodális alterációk.
– Dodekafónia.
– Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
– Alfa–akkordok.

– Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
– Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
– Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
– Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
– Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből
az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten
valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusművek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusművek
Párkai István: Modern kórusetűdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernő: Bartók stílusa
Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
Kodály Zoltán: Galántai táncok,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,

I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény
Tudjon a növendék 5 művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
Tudjon 2 zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat
Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.
Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.
Tudja a művek hangnemét megállapítani.
Ismerje
– a kvintkört,
– a hétfokú hangsorokat.
Ismerje
– az egészhangú skálát,
– az akusztikus hangsort,
– a modellskálákat.
– a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését
– a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).
Ismerje fel a funkciókat hallás után,
– a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
– a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.
Ismerje
– a tonalitás felbomlásának elvét,
– a bi– és a politonalitást,
– a Reihe–t.
Tudja
– a dodekafónia,
– az aranymetszés,
– a cluster fogalmát.
Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.
Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.
Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.
Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni
– könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
– könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
– lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Az általános követelményeken túl
Rendelkezzék a tanuló
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.
Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B" – tagozat
Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:
– a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
– olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
– a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló
– a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
– a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:
Tudjon a tanuló
– 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
– 5 műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni.
A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.
Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 2–2 jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.
Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.
Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.
Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.
Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.
Tudjon lejegyezni
– barokk kétszólamú idézetet,
– bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
– könnyű XX. századi dallamot.
Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.
Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A" tagozat

Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B" tagozat

Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.

A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A" tagozat

Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B" tagozat

Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianíno. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEISMERET

A zeneismeret tárgy a 4 éves szolfézs kötelező tárgy követelményeire épül. Szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak.

Célok és feladatok
– a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
– Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.
– A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő" tevékenység kialakítása.

Feladatai:
A zenei élményanyaggyűjtés.
A zenei nyitottság kialakítása.
A tudatos zenehallgatásra nevelés.
Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.
A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.
A muzsikálási– éneklési kedv állandó „ébren tartása": a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.
A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.
Zenetörténeti tájékozottság.
A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.
A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.
Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.
A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.
A hangszertanulás segítése.
A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.
A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.
A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömével.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretanyag átadása
– A zenei alapműveltség kialakítása, az értékes zene megszerettetése.
– A zenei élményanyag bővítése.
– Nevelés a tudatos zenehallgatásra.
– A bécsi klasszikusok nagyobb lélegzetű formáinak megismerése.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba és a XIX. század magyar zeneművészetébe.
– Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A zeneirodalom–ismeret megalapozása művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek fejlesztése a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– Az énekelt és meghallgatott művek témáinak memorizálása kottakép illetve hallás alapján.
– A ritmikai érdekességek kiemelése, hangoztatása.
– A periódus belső és külső bővülésének megfigyelése.
– A funkciók váltakozásának megfigyelése, éneklése.
– Az eddigi funkciós tapasztalatok bővítése, elmélyítése és alkalmazása.
– A kísérőszólamok funkciós hangjainak változatos, árnyaltabb használata.
– Kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnemekbe.
– Álzárlat.
– Zárlatok, jellegzetes harmóniai fordulatok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
– A szonátaforma tematikus anyagainak megfigyelése, felismerése.
– A rondóforma felépítése, téma és epizód felismerése.
– A hangszerek, a zenei együttesek változatos csoportosításának megismerése.
– A klasszikus és romantikus zenekar hangszerei.

– A szimfóniatételek rendezési elvei.
– Az opera zenei részei (felépítése).
– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zene hangzásvilágában.
– Tercrokonság.
– Műdalok, áriák énekes megismerése hangszerkísérettel (tanár vagy növendék közreműködésével.)
– Kánonok, két– vagy többszólamú vokális művek énekléssel és megszólaltatása
különféle hangszeres együttesekkel is (kamarazeneként).
– A zenehallgatási anyag részleteinek megszólaltatása egy, két vagy több szólamban.
– A klasszikus formák ismétlő rendszerezése, tematikus anyagainak megfigyelése zenehallgatással is.

Rögtönzés
– A csoport képességei szerint:
dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban,
dallamhoz ritmus–, ritmushoz dallam–osztinátó,
funkciójelző basszusok rögtönzése.

Kapcsolat a társművészetekkel
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések
– A kvintkör ismerete.
– Hangközök, hangzatok.
– Hangnemi rokonságok.
– Opusz.
– Alteráció és vezetőhang.
– Szonáta. Szimfónia. A szimfónia tételei, hangnemi és formai felépítése.
– Coda. Attacca.
– Rondó. Téma. Epizód.
– A klasszikus opera. Nyitány, recitativo, ária, duett, tercett stb.
– A romantikus dal. Dalciklus. Prozódia.
– A verbunkos.
– A romantikus opera.
– A szimfonikus költemény.
– Tercrokonság.
– Verbunkos.
– Tempó– és előadási jelzések: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
– Tájékozódás a zenetörténeti és történelmi korokban.

Ajánlott tananyag
Klasszikus művek: J.Haydn, W.A.Mozart, L.v.Beethoven szimfonikus és hangszeres művei. Dalok. Operák.
Egy bécsi klasszikus szimfónia feldolgozása.
Egy Mozart–opera megismerése.
A klasszikus stílushoz közelálló romantikus alkotások: dalok vagy egy dalciklus (elsősorban F.Schubert művészetéből).
Klasszikus vagy romantikus versenymű feldolgozása.
A magyar műzene: a verbunkos (Erkel Ferenc, Liszt Ferenc művei alapján).

Ajánlott tankönyvek, ajánlott irodalom
Dobszay László: A hangok világa V. és Útmutató
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. A bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika (I.)
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Németh –Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László – Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Agócsy László: Szolfézs középfok

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 romantikus egyneműkar
Ádám Jenő: A dal mesterei (dalok válogatva a kötetekből)
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia és formavilága –Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai (sorozat):
Bartha Dénes: Beethoven kilenc szimfóniája
Ch. Rosen: A klasszikus stílus
S. Hughes: Mozart operakalauz
Kárpáti J. –Kroó Gy: Mozart operái
Szabolcsi Bence: A zene története
Dobák Pál: A romantikus zene története
Balassa–Gál: Operakalauz (kottás)
Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II: (kottás)
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Követelmény
Tudjon a növendék a megismert zenei anyagból 10–15 zenei témát emlékezetből.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit (szimfónia, opera, romantikus dal, versenymű, szimfonikus költemény).
Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzők, valamint Erkel Ferenc és Liszt Ferenc fontosabb műveit.
Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert zeneszerzők nevét és a művek címét.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag bővítése.
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.
– Betekintés a gregorián és a reneszánsz zenébe.
– A barokk zene alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. század zenéjével– elsősorban magyar szerzők műveivel.
– Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.
– A zenetörténeti tudásanyag rendszerezése, az alapfokon tanultak összefoglalása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.

– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása.
– Az énekelt és hallgatott zenei anyag stílusjegyeinek elsajátítás a művek elemzése alapján.
– Barokk harmóniamenetek.
– A polifónia.
– Barokk műformák megismertetése.
– Színpadi betétdalok, kórustételek.
– A barokk opera.
– A versenymű felépítése.
– A szvit tánctételei.
– A prelúdium és fúga.
– Az oratórium.
– A modern zene néhány irányzata: pl. folklorizmus, neoklasszicizmus

– A XX. század komponálási technikái.
– Akusztikus skála, egészhangú skála megfigyeltetése, éneklése.
– Reihe.
– A többszólamú éneklés fejlesztése a hallgatott zeneművek részleteinek megszólaltatásával: reneszánsz kórusművek, kantáta–részletek hangszerkísérettel, kánonok, két– és többszólamú művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Néhány XX. századi mű(műrészlet) éneklése a csoport képességei szerint.

Rögtönzés
– Dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban, dallamhoz ritmus– ritmushoz dallam– osztinátó.
– Dallamokhoz funkciójelző kísérőszólam.
– A funkciójelző basszusok árnyaltabb alkalmazása.
– A XX. század néhány kompozíciós technikájának (Reihe, cluster stb.) kipróbálása.

Kapcsolat a társművészetekkel
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések
– Az eddig tanult ismeretek összefoglalása.
– Hangközök, hangsorok 7#, 7*b* előjegyzésig,
– Modális hangsorok; hangnemi rokonságok. Kvintkör.
– Akusztikus skála, egészhangú skála. Reihe, cluster.
– A különböző zenetörténeti korok stílusjegyei és műfajai.
– Tájékozódás időrendben.
– Gregorián zene.
– Madrigál, motetta, mise.
– Versenymű. Kantáta, oratórium, passió.
– Szvit. Barokk tánctételek.
– Preludium, fúga.
– Concertálás, concerto, concerto grosso.
– Cembalo, Fortepiano. Continuo.
– A XX. századi zenekar hangszerei.
– Folklorizmus, neoklasszicizmus.
– Tonalitás, atonalitás, politonalitás.
– Aranymetszés.
– Tempó– és előadási jelzések a zenei anyaghoz kapcsolódóan

Ajánlott tananyag
Gregorián dallamok és reneszánsz kórusművek.
A barokk zene jellegzetes műfajai.
XX. századi hangszeres, zenekari és vokális művek elsősorban a magyar zeneművészetből.

Az alábbi művek, műfajok feldolgozása ajánlott:
J. S. Bach: a–moll hegedűverseny,
J. S. Bach: Kantáta részletek, passio részletek,
J. S. Bach: egy teljes zenekari szvit.
G. F. Händel: oratóriumrészletek.
H. Purcell: Dido és Aeneas – részletek.
Válogatás olasz, francia barokk szerzők műveiből.
Bartók Béla: Concerto,
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia, I. Sztravinszkij: Petruska, A. Honegger: Pacific 231,
B. Britten: Variációk egy Purcell témára, Népdalfeldolgozások.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok (I–IV)
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
N. Harnoncourt: Zene mint párbeszéd (Monteverdi, Bach, Mozart)
Szabolcsi Bence: A zenetörténete
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Kroó György:Bartók kalauz
Kroó György: Bartók színpadi művei
Breuer János Kodály kalauz
Eősze László: Kodály Zoltán
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
Szemelvények a zenehallgatáshoz (Tankönyvkiadó)
A zenehallgatási anyag partiturái és szövegkönyvek.

Követelmény

Tudjon a növendék a megismert zenei anyagból 10–15 témát emlékezetből énekelni vagy hangszeren megszólaltatni.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához
kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Legyen képes Bartók Béla Concerto és Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus c. művét jellegzetes témák alapján felismerni.
Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit
– a gregorián dallamokat,
– a reneszánsz kórusműveket,
– a barokk szvitet,
– a preludiumot és fúgát,
– az oratóriumot.
Ismerje a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát,
az atonalitás és a dodekafónia fogalmát.
Ismerje a zenetörténeti korokat és időrendi sorrendjüket.
Tudja az ismertebb zeneszerzőket, zeneműveket a megfelelő zenetörténeti korba helyezni.
Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert szerzők nevét és a művek címét.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló
– a tanult metrumokat,
– a tanult ritmuselemeket és –képleteket, az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat.
– a dallamhangok szerepét (főhang, átmenőhang, váltóhang, késleltetés) – tudja ezeket zeneileg értelmezni.

Ismerje
– a hangközöket;
– a hangközfordítás elvét.
– a hármashangzatokat és fordításaikat;
– a dúr– és moll hangsor hangjaira építhető hármashangzatokat,
– a fő– és mellékhármashangzatokat,
– a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot (4#, 4b előjegyzésig),

– a hangzatok fűzésének elveit, első lépéseit – (I– IV– V fok).

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 4 #, 4 b előjegyzésig.
Ismerje
– a kvintkört,
– az öt– és hétfokú hangsorokat,
– a hangnemi rokonságokat.
– a funkciók,
– az alterációk szerepét.
– a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Ismerje
– a tonalitás felbomlásának elvét,
– az egészhangú skálát,
– az akusztikus hangsort.
Tudja ismereteit alkalmazni a készségfejlesztési és zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit:
– a reneszánsz kórusműveket és táncokat,
– a barokk zene (concerto grosso, versenymű, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, opera),
– a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal)
– a romantika (dal, szimfonikus költemény, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
– a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát,
– Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát, valamint
– napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy alkotását.

Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni,
a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni és társművészeti
alkotásokhoz kötni.
Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

vizsga tantárgya és időtartama
Zeneismeret tantárgy

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga
Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre vonatkozóan (4–5 kérdés) pld.
– A hangnemi rokonságok felsorolása,
– Hármashangzat–fordítások felismerése kottaképről,
– Zárlatelemzés kottakép alapján,
– Adott műrészlet kottaképe alapján a dallami jelenségek és a dallamhangok szerepének megjelölése W.A.Mozart : C–dúr szonatina II. tétel első nyolc ütem (fő– és átmenőhangok), L.v.Beethoven: Német tánc (C–dúr) első nyolc ütem, Hoffman V.: Szonatinagyűjtemény, Régi táncok gyermekeknek

Egy nagyobb lélegzetű bécsi klasszikus forma (szonáta forma, variációs forma, szimfónia) felépítésének ismertetése

Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások rendezése korok szerint
Felsorolás elsősorban a barokk és a XX. századi zene és néhány társművészeti alkotás köréből.
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
Memoriter anyag előadása
5 műzenei szemelvény, téma a tanult zenei korok anyagából előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal. (saját hangszerkíséret nem kötelező.)
A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdéseket kap.
A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus– és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Élményanyag bővítése a zenei alapműveltség kialakításához.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– Az alapfokon szerzett ismeretek, készségek elmélyítése, bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása**.**
– Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés
– A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

témakör A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban
– A modális hangsorok teljeskörű megismerése– éneklés, felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
– Modális fordulatok kiemelése, éneklése. Megfigyelése zenehallgatásban.
– Homofónia, polifónia, imitáció. Tonális, reális válasz.
– Polifonikus etűdök éneklése. Homofón és könnyű imitációs részletek feldolgozása.

– Kánonok éneklése.
– Kánonokból partitura készítés, a harmóniai fordulatok megfigyelése.
– Rövid ritmus– és dallamkánon szerkesztésének kipróbálása.
– Korál feldolgozások többszólamú éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A harmóniai fordulatok kiemelése, éneklése, megfigyelése.
– A harmóniai elemzés alapjai: fokszámok, jelzések. Számozott basszus.
– Hármashangzatok építése a dúr és moll hangsorok fokaira.
– Mixturák éneklése.
– A duett, tercett, kvartett megjelenése a drámai műfajokban.
– Dramaturgiai szerepük, zenei megfogalmazásuk.
– Egy–egy zenei kor stílusjegyeinek összefoglalása.
– Rövid zenei részletek lejegyzése.

témakör Táncok a zenében
– Az előző években megismert táncok jellemzőinek átismétlése.
– Az ismeretek bővítése újabb táncformák jellegzetességeivel.
– Olvasás, zenei írás, memorizálás elsősorban a barokk táncok köréből.
– Ritmusok kiemelése, megszólaltatása (C.Debussy, M.Ravel, I.Sztravinszkij, Joplin műveiből).
– A harmóniák szerepének megfigyelése.
– Hangszerek, hangszercsoportok hangszínének megismerése. „Komoly zene" – „könnyű zene" – jazzművészet.
– A meghallgatott zeneművek témáiból válogatva memorizálás, zenei írás (abszolút rendszerbe helyezés).
– Stílusjegyek felismerése, megnevezése. Az anyaghoz kapcsolódó zenei kifejezések értelmezése.

Kapcsolat a társművészetekkel
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
témakör. A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
– orgánum énektechnika (Ars Antiqua, Párizs)
– hoquetus elv (Ars Nova, Machaut)
– gregorián, chanson cantus firmus (Németalföld)
– homofónia, polifónia (mise, motetta, madrigál)
– népének és harmonizációja (a choral J.S.Bach művészetében)
– fúgaszerkesztés, imitáció (dux–comes) művek J. S. Bachtól Kodály Zoltán művészetéig,
– duett, tercett, kvartett H.Purcelltől G.Verdi–ig
– kánonok válogatva Fornsete Nyárkánon–tól a XX. századi kánonokig,
– kórusművek a reneszánsztól napjainkig

2.a) témakör Táncok a zenében
– Műzenei táncok a középkortól a jazz elemek megjelenéséig: estampida, rondeau, pavane és gagliarda, menüett, sarabande, gigue, gavotte, ländler, polka, polonaise, mazurka, verbunkos táncok, csárdás.
– A szimfóniák III. tétele: menüett, gavotte (J.Haydn, W.A.Mozart, Sz.Prokofjev).
– A romantikus kisformák (F.Chopin).
– A verbunkos (Liszt Ferenc rapszódiái, Erkel Ferenc operái),
– A jazz elemei, ragtime, cake–walk (C.Debussy, I.Sztravinszkij művei
b) szvit és rondó
– Barokk szvitek (J.S.Bach, G. F.Händel, F.Couperin),
– Bécsi klasszikus rondótételek, rondók,
– Rondók, szvitek a romantikából és a XX.sz. zenéjéből (M. Muszorgszkij, M. Ravel, I.Sztravinszkij, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Ránki György, Szabó Ferenc)

Dobszay László A hangok világa VI. és Útmutató
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő–romantika és XX. század I.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Németh– Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.
Agócsy László Bach olvasókönyv
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
H. Brown: A reneszánsz zenéje
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár
J.S.Bach: Négyszólamú korálok
Győrfi István: Korálelemzések
Bartha Dénes szerk. A zenetörténet antológiája
Dobszay László: A magyar dal könyve
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II.(kottás)
Kroó György: A hét zeneműve
Szabolcsi Bence: A zene története

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Ismerje a többszólamúság megjelenési formáit, zenei jellemzőit a különböző zenei korokban.
Tudjon énekléssel illetve éneklő társakkal (vagy hangszer segítségével) zeneileg pontosan megszólaltatni:
2 szemelvényt a gregorián dallamok,
2 könnyű, rövid madrigált vagy részletet,
2 duettet a barokk, bécsi klasszikus vagy romantika köréből.
Ismerjen a meghallgatott művekből 5–10 jellegzetes témát.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a klasszikus zeneművészet legismertebb táncformáit, jellegzetességeit,
tudja zenei korokba helyezni.
Ismerje a bécsi klasszikus szimfóniák III. tételének felépítését.
Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés
– A zenei műveltség bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.

– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban I. A mise és requiem

– Gregorián dallamok éneklése. A latin szövegek megismerése.
– A zenei lejegyzés kialakulásának rövid összefoglalása.
– A szolmizáció eredete. A többszólamúság kezdetei.
– A zenei anyagból válogatva: éneklés, memorizálás, lejegyzés.
– A cantus firmus bemutatása. A zenei szerkesztési módok ismertetése.
– A reneszánsz művek harmóniáinak és zárlatainak megfigyelése, megszólaltatása.
– Korabeli kottakép, C–kulcsok bemutatása.
– A mise állandó részei.
– Mise a klasszikus, romantikus korból és a XX. századból.
– A requiem fogalma. Új misetételek.
– A hangzások megfigyelése, összehasonlítása. A zenei kifejezőkészség gazdagodásának megfigyelése, elemzése, okainak stiláris és történelmi háttere.
– A Dies irae dallam éneklése, memorizálása, megfigyelése különböző művekben.
– A romantika és a XX. századi zene komponálási technikáinak megismerése,
az alapfokon tanultak ismétlése, elmélyítése. (Tercrokonság, alteráció, a tonalitás, a forma felbomlása.)

témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

– A barokk variációk.
– A basszus szólam kiemelése (éneklése, memorizálása) a passacaglia feldolgozása során.
– A bécsi klasszika zenei formáinak ismétlő rendszerezése (a szonáta–, a variációs–, a rondó– és a triós forma felépítése, tematikus anyagának ismerete).
– A variálás megismerése– variációs lehetőségek (ritmikai, dallami, harmónia.
– Maggiore, minore).
– A variáció kipróbálása rögtönzéssel.
– A témakörhöz kapcsolódó hangszerek megismerése– (történeti áttekintése).
– A kamarazene és néhány műfaja, hangszer összeállításai (a válogatott zeneművek alapján).
– A kvartettek, kvintettek előadói apparátusa– felépítése, tételrendje a klasszikus zenében.
– A romantikus karakterdarabok zenei kifejező eszközei: hangszín, dinamika, alterációk.
– Témák éneklése, memorizálása, lejegyzése.
(Nemzeti táncok karakterének megfigyelése, jellemző ritmusainak kiemelése, hangoztatása – különleges hangsorok megfigyelése).
– A XX. század komponálási technikája. Hangsorformációk. Tonalitás, atonalitás.
– Témák megszólaltatása.
– A klasszikus zene, a „könnyű” zene és jazz kapcsolata.
– Klasszikus témák feldolgozásai e műfajokban. Jellegzetes hangszerek.

Kapcsolat a társművészetekkel:

– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

a) A mise és requiem

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

– Gregorián misék
– A Dies irae dallam és feldolgozásai (H.Berlioz, Liszt Ferenc, L.Dallapicolla)
– A cantus firmus szerepe (részletek G.Machaut, G. Dufay, Josquin des Pres, G.P.Palesztrina műveiből)
– Misék: J. S. Bach: h–moll mise (tételek válogatva) J. Haydn, W.A.Mozart, F.Schubert, Liszt Ferenc, I.Sztravinszkij műveiból részletek,
– Requiemek: W.A.Mozart, H.Berlioz, G.Verdi, J.Brahms, I.Sztravinszkij, B.Britten,
– Ligeti György kompozícióiból részletek.

témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

– Feldolgozásra ajánlott zenei anyag (válogatva): a leggyakoribb zenei műformák, kisformák egy–egy hangszer irodalmában és a kamarazene körében.

– Hangszeres művek:
– Orgonaművek: fúga, preludium, toccata, fantázia, passacaglia (elsősorban J.S. Bach művei),
– zongora darabok a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven szonáták,
– az etűd, prelűd, nocturne, mazurka, polonaise, rapszódia, bagatell (F.Chopin, Liszt Ferenc, Bartók Béla és más szerzők művei alapján),
– a XX. sz. szóló zongorairodalma (C.Debussy, Bartók Béla, A.Schönberg, A Webern, Kurtág György művei).

Kamarazene
– a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J. Haydn vonósnégyes, W.A.Mozart: Fuvolanégyes, Klarinét kvintett, D–dúr oboanégyes, L. van Beethoven: Tavaszi szonáta, B–dúr zongoratrió, gordonka–zongora szonáta, Esz–dúr oktett, F.Schubert A–dúr zongoraötös, d–moll vonósnégyes, J.Brahms Á–dúr hegedű–zongora szonáta– válogatva),
– a XX.századból (néhány mű vagy részlet kiválasztása O.Respighi: Dór kvartett, I.Sztravinszkij: A katona története (szvit), C.Debussy: Fekete–fehér (2 zongorára), M.Ravel: a–moll zongorahármas, D.Milhaud: Braziliera (2 zongorára), Bartók Béla: Kontrasztok, Kodály Zoltán: Szonáta gordonkára és zongorára, Hidas Frigyes: Fúvósötös, Kurtág György: Nyolc duó hegedűre és cimbalomra).

Dobszay László: A hangok világa VI.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5.Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6.Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Babits Mihály fordításában Amor Sanctus (Középkori himnuszok latinul és magyarul)
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
Gonda János: Jazz

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja énekléssel (vagy hangszer segítségével)
a Dies irae dallamot (kotta nélkül),
5–10 jellegzetes témát a megismert hangszeres vagy kamarazenei művek köréből stílusosan megszólaltatni.
Ismerje a meghallgatott zeneművek egy–egy jellegzetes témáját.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Legyen képes dallami, harmóniai, formai ismeretek alapján zenei korba helyezni műveket.
Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

5. évfolyam

***Fejlesztési feladatok**:*
– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– A készségek további elmélyítése. Az ismeretek bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása**.**
– A zenei elemzési képesség kimunkálása.
– Az „értő" zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.

témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban II.
Oratórium, passió, kantáta (anthem)
– Az oratórium, a passió, a kantáta zenei jellemzőinek ismétlése.
– Az anthem ismertetése.
– Az oratórikus művek témája (tartalmi), felépítése, zenei részei (recitatívo, ária, arioso, kórustétel, turba, choral), szereplői, dramaturgiája.
– A művek dramaturgiája és a zenei részek közötti összefüggések bemutatása.
– Az előadói apparátusok a különféle zenei korokban.
– A kifejező eszközök gazdagodása a zenetörténeti korok egymásutánjában.

5. témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal
– A concerto, concerto grosso a barokk korban. Felépítésük, tételtípusaik.
– A barokk zenekar. A szóló és tömbhangzás megfigyelése.
– A versenyművek kialakulása. A hangszerek fejlődése, új hangszerek megjelenése.
– A concerto grosso és a versenyművek közötti különbség megfigyelése.
– Versenyművek a klasszikus korban. Felépítésük. (A klasszikus formák ismétlése)
– A versenyművek tartalmi, majd formai változásai a romantika és a XX. századi alkotásokban.
– A műfaj új lehetőségei (rapszódia, variáció sorozat, szimfónia–concerto).
– A hangrendszerek, harmóniák kiemelése a meghallgatott zeneművek elemzése során.
– A művek egy–egy témájának, részletének éneklése, memorizálása, lejegyzése.
– Ritmusok kiemelése, hangoztatása.
– Jellemző harmónia sorok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
– Harmóniai elemzés– (a csoport képességeitől függően).

Kapcsolat a társművészetekkel:
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban II.
Oratórium, passió, kantáta (anthem) Feldolgozásra ajánlott zenei anyag :
– A barokk kor kiemelkedő alkotásai (J.S.Bach . Karácsonyi oratórium, János vagy Máté passió, Parasztkantáta, Kávékantáta; Weinen klagen… vagy Wachet auf…; G.F.Händel: Messiás vagy Judás Makkabeus; Esterházy Pál: Harmonia Coelestis – c. művekből részletek.
– A bécsi klasszikus kor oratorikus művei (pl. J. Haydn Évszakok, Teremtés; W.A.Mozart: Exsultate, Jubilate, L.van Beethoven: Karfantázia)
– Romantikus alkotások (F.Mendelssohn: Éliás, G.Rossini: Stabat mater, Liszt Ferenc: Szent Erzsébet legendája),
– XX. századi alkotások (A.Schönberg: Egy varsói menekült, I.Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia, A.Honegger: Johanna a máglyán, C.Orff: Carmina burana, K. Pendrecki: Dies irae, Bartók Béla: Cantata profana, Kodály Zoltán: Budavári Te Deum, Farkas Ferenc:Cantus Pannonicus, Szabó Ferenc: Föltámadott a tenger, Sugár Rezső: Hősi ének, Petrovics Emil: Jónás könyve részletek.)

5 témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
– A concerto, concerto grosso, versenymű, sinfonia concertante műfajok jellemzői;
A.Corelli (12 Concerto grosso), A. Vivaldi (A négy évszak, Blockflőteverseny), J.S.Bach (Brandenburgi verseny, cembaloverseny, a–moll hegedűverseny), G.F. Händel (F–dúr orgonaverseny), B. Marcello (oboaverseny),
Haydn (Esz–dúr trombitaverseny, D–dúr gordonkaverseny), W.A.Mozart (Esz–dúr Sinfonia concertante, Á–dúr klarinétverseny, d–moll zongoraverseny, Á–dúr hegedűverseny, D–dúr fuvolaverseny) L.van Beethoven (Esz dúr zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny)
R.Schumann (a–moll zongoraverseny), F.Chopin (e–moll zongoraverseny),
Liszt Ferenc (Esz–dúr zongoraverseny, Magyar fantázia), P.I.Csajkovszkij (b–moll zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny), A.Dvořak: h–moll gordonkaverseny,
M.Ravel (G–dúr zongoraverseny), I.Sztravinszkij („Baseli Concerto"), G.Gershwin (Kék rapszódia), Sz.Prokofjev (Szimfónia–concerto), D.Sosztakovics (a–moll hegedűverseny), A.Hacsaturján (Zongoraverseny), Dohnányi Ernő (Változatok egy gyermekdalra), Bartók Béla (III. zongoraverseny), Járdányi Pál (Hárfaverseny), Kurtág György (Brácsaverseny) műveiből.

Agócsy László: Szolfézs középfok III–IV
Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5.Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6.Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni. Tudjon

2 áriát (ária–részletet),
2 korált énekléssel, éneklőtársakkal megszólaltatni.
Tudjon idézni a megismert művekből 8–10 témát.
Ismerjen fel jellegzetes témák alapján néhány zeneművet.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait.
Tudja a megismert zeneszerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség kialakításához.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése.
– A készségek további elmélyítése. Az ismeretek bővítése.
– Rendszerező ismétlés.
– A zenei elemzési képesség kibontakoztatása.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása**.**
– Az „értő" zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag–készségfejlesztés
– A zenei készségek fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A megismert műfajok áttekintő ismétlése.

3*. témakör: Vokális műfajok a zeneirodalomban III.*
a) dal, dalciklus,
b)opera, zenedráma, balett
– A trubadurok, Minnesängerek szerepe. Hangszereik ismertetése.
– A dal műfajának kialakulása.
– A barokk és klasszikus dal zenei jellemzői.
– A dalforma ismertetése. Strófikus szerkezet, átkomponált dal.
– A kísérő szólam dramaturgiai jelentősége.
– A romantikus dallamszövés és harmóniák megfigyelése.
– Az új modulációs irányokból a tercrokonság ismertetése.
– Dalciklus– dramaturgiai összefüggések bemutatása.
– A hangulatok, témák visszatérése a cikluson belül– megfigyelés, éneklés.
– Harmóniasorok feldolgozása, megszólaltatása hangszerrel is.

A XX. századi dalok stílusjegyei.
– A dalok szövege, prozódiája.(Utalás az irodalmi alkotásokra).
– A mondanivaló és a zenei eszközök kapcsolata.
– A magyar népdal megjelenése a XX. századi magyar zeneszerzők alkotásaiban. (A magyar népdalstílusok összegező ismétlése).

Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
– Recitatívók, áriák szerepe.

Mozgás, gesztus a zenében. A karakterek érzékelése a balettekben.
– A különböző népek táncai, valamint a korabeli táncok a balett színpadon.
– A ritmus, dallam megfigyelése– szimmetria, aszimmetria.
– A XX. századi balett. A szereplők jellemzése zenei témákkal.
– A zene és koreográfia összefüggése.

6. témakör Zenekari műfajok
– Az alapfokon tanult szonáta–, rondó– és variációs forma ismétlése.
– A szonátarondó. A scherzo tétel.
– A bécsi klasszikus és a romantikus szimfónia felépítése (tételrend, tételtípusok).
– A stiláris és formai jellemzők összefoglalása a hallgatott zenei anyag alapján.
– Átmenet a romantikába: a tételformák fellazulása, új hangzások megjelenése.
– A zenekari hangzás gazdagodása, új hangszerek megjelenése.

A XX századi zenekari művek effektusainak megfigyelése.
– Visszautalás a klasszicizmusra– a neoklasszicizmus.
– A szimfonikus költemények zenei szerkezete.

– A programzene. Az irodalmi, képzőművészeti alkotások megjelenése a zeneművészetben.
– Humor a zenében.
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

Kapcsolat a társművészetekkel:
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

Vokális műfajok a zeneirodalomban III.

dal, dalciklus,

d) opera, zenedráma, balett

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag: *dalok, dalciklusok*
– A XIII.századi trubadur és minnesänger műdaloktól a XX.századi népdalfeldolgozásokig (a trubadúrok, trouvèrek, minnesängerek művészete (Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok).
– A klasszicizmus dalirodalma (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven dalok válogatva)
– A romantika dalainak, dalciklusainak megismertetése (elsősorban F.Schubert, R.Schumann ciklikus alkotásai).
– A XX. sz. dalirodalma G.Mahler, M.Ravel, B.Britten, A.Schönberg, W.Williams, Farkas Ferenc művei alapján.
– A magyar népdalok feldolgozásai Bartók Béla, Kodály Zoltán, Farkas Ferenc, Járdányi Pál műveiben .

opera, zenedráma, balett a barokk kortól napjainkig
C.Monteverdi, H.Purcell, W.Gluck, W.A.Mozart, L.van Beethoven, G.Verdi, R.Wagner, P.I.Csajkovszkij, I.Sztravinszkij, G.Gershwin, A.Berg, Erkel Ferenc Kodály Zoltán, Bartók Béla, Ránki György, Petrovics Emil, Szokolay Sándor alkotásai.

Zenekari műfajok Feldolgozásra
ajánlott zenei anyag:
– A szimfónia J.Haydn–tól napjainkig (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven, F.Schubert, R.Schumann, F.Mendelssohn, Liszt Ferenc, A.Dvořak, P.I.Csajkovszkij, G.Mahler, P.Hindemith, A.Honegger, Sz.Prokofjev, D.Sosztakovics művei.
– A szimfonikus költemény (tematika szerint csoportosítva); – irodalmi ihletésű (Liszt Ferenc, R.Strauss); – tájleíró jellegű (B.Smetana, A.Borodin, J.Sibelius); – mese ihletésű (Sz.Prokofjev)
– Zenekari művek a XX. századból (C.Debussy: A tenger, Kodály Zoltán: Páva variációk, Bartók Béla: Táncszvit)

Dobszay László: A hangok világa IV–V–VI. kötet.
Agócsy László: Szolfézs középfok IV.
Nógrádi –Németh –Puster: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5.Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6.Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Kodály Zoltán– Vargyas L: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje**?**
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Balassa– Gál: Operakalauz (kottás)
Balettek könyve

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.

Tudjon
3–3 klasszikus, romantikus dalt zeneileg stílusosan előadni.
Tudjon legalább 5 klasszikus témát kotta nélkül énekelni (vagy hangszeren megszólaltatni).
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni. Ismerje fel a zeneműveket a jellegzetes témák alapján.
Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait, stiláris jellemzőit.
Tudja a megismert zeneszerzők munkásságát zenei korokhoz kapcsolni.
Tudja a szerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
– Ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló
– a tanult metrumokat (beleértve az aszimmetrikus metrumokat is),
– a tanult ritmuselemeket és – képleteket.
– a dallamhangok szerepét – tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, beugró váltóhang, késleltetés, előlegezés).
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban: ismerje az oktávon túli hangközöket, a hangközök sajátosságait.
Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b előjegyzésig.
Ismerje
– a kvintkört,
– az öt– és hétfokú hangsorokat,
– a hangnemi rokonságokat.
Ismerje a XX. századi zenében használatos főbb hangrendszereket.
Ismerje a dúr és mollhangsor hangjaira építhető szeptimhangzatokat, a dominánsszeptim hangzat fordításait.
Ismerje a hangzatok fűzésének elveit,
– a zárlattípusokat,
– a funkciók,
– az alterációk szerepét.
– a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát, ismerje fel ezeket kottakép alapján.
– a tercrokonság fogalmát,
– a tonalitások különféle típusait,
– a zenei szerkesztésmódokat.
Ismerje a főbb zenetörténeti korok stiláris jellemzőit, a stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellegzetességeit.
Ismerje a
– középkor gregorián zene, mise
– a reneszánsz kórusművek és hangszeres zene,
– a barokk zene (concerto grosso, versenyművek, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, passió, opera, hangszeres műfajok),
– a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal, egyházi műfajok)
– a romantika (dal, szimfonikus költemény, szimfónia, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
Legyen ismerete a XX. századi zene egészéről, kiemelkedő alkotó egyéniségeiről, műalkotásairól, irányzatairól,
– a népzenei és műzenei hagyományokhoz való viszonyáról.
Ismerje Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát, alkotásait – valamint napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy művét.
Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni.
– a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Legyen képes
– az elsajátított zenei fogalmakat szakszerűen használni,
– zenei megfigyeléseit rendszerezni,

– zenetörténeti összefüggésekben tájékozódni,
– a zenei alkotások és a társművészetek kapcsolatait felismerni. Tudja
ismereteit alkalmazni az öntevékeny zenehallgatás során is.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneismeret
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Irásbeli vizsga
1. Bécsi klasszikus mű elemzése hallás és kottakép alapján
A tanuló a mű kottáját kézhez kapja. (Ajánlott egy zongorára írt triós vagy variációs forma – a kottán a mű szerzője és címe ne legyen feltüntetve.
Feladatok:
– A zenei korszak megjelölése– esetleg a szerző megnevezése,
– A hangnem megállapítása, a hangnemi folyamatok vizsgálata.
– A műben megfigyelt ritmikai, dallami jelenségek felsorolása,
– A funkciós és harmóniai jellegzetességek megjelölése– zárások elemzése.)

2. Teszt kérdések zenei ismeretekből (5–6 kérdés) pld.
– Soroljon fel a barokk korszak stílusjegyeiből legalább hármat!
– Ismertesse a klasszikus szimfónia tételrendjét!
– Soroljon fel XX. századi skála–formációkat!
– Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások egymáshoz rendezése.
– Három jellegzetes zenei téma felismerése kottakép alapján.
– Három jellegzetes ritmus felismerése (teljes) kottakép alapján (pl. boleró, mazurka, verbunkos stb.)
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag előadása
– 5 műzenei szemelvény (szabadon válogatva a tanult zenei korok anyagából) előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal.
– A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
– A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
– A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdéseket kap.
– A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus– és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,

– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianíno. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és ajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai
– a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
– hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.
Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat
– rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
– a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
– a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
– értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
– aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.
Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).
Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladat
Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
Bevezetés a zenetörténetbe
A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:
– a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma;
– fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei;
– a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában;
– a madarak lassított mikro–dallamainak sajátos „zeneisége”, a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós” mikro–dallamok);
– az emberi zene eredethipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója.
A természeti népek zenéje:
– a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.);
– az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák;
– a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinátó stb.);

– az ősi hangszerek.
Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az előzenével.
3. A hangrendszerek kialakulása:
– a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, előzenei megnyilvánulásai.

Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:
– a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.

Az európai középkor zenekultúrája:
– a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe;
– a szolmizáció keletkezése;
– a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek;
– a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai);
– ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:
– a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század);
– a homofónia és polifónia fogalma;
– egyházi műfajok: mise, motetta;
– Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század);
– a klasszikus vokálpolifónia (Palestrina és Lassus – 16. század);
– világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;
– hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);
– a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Szőke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.
Művészetismeret – Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Követelmény
– Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
A barokk stílus kialakulása, jellemzői:
– a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
– Monteverdi – opera és madrigál;
– Schütz – német egyházi zene a 17. században;
– Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;

– Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas);
– Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program–versenyművei: Négy évszak stb.);
– Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz" billentyűs zene a barokk korszakban;
– Telemann – „Tafelmusik" – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.
A főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta–típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fúga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.

Bach és Händel művészete
1**.** Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:
– vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formatípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.);
– a korál szerepe Bach műveiben;
– hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fúga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:
– operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése),
– szvitek, concerto grossók, orgonaversenyek.
A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Lise, G. – E. Rescigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Wolff, Christoph: A Bach–család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.

Követelmény
A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.
Ismerjék fel az az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.
Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama
Zenetörténet–zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

1. Írásbeli vizsga
A). Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
Felsorolás elsősorban a reneszansz és a barokk zene és a korszak társművészeti alkotásainak köréből választódjon..
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

B.) A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit (táncok, táncpárok), fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése.
– Egy – a tanuló által ismert, meghallgatott – mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: hangszeres vagy vokális mű elemzése).
A vizsga feladatait (A, vagy B) az iskola választhatja ki, illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

Szóbeli vizsga
A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.
Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis– és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.
(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
Átmenet a barokk és klasszika között:
– az „érzelmes" (C.Ph.E.Bach), a „gáláns" (J.Chr.Bach) stílus;
– a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.
A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:
– Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform");
– Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);
– Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);
– Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán: a „klasszikus" és a „romantikus" Beethoven.

Formatani összegzés:

– periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
– vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.
A klasszikus zene stiláris egységén belül az egyes mesterek műveinek stiláris vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei
Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.
Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.
Kerman, Joseph – Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960
Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.

Követelmény
A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A romantika zenéje:
– a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;
– stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;
– a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;
– természeti élmények a romantikus zenében;
– az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal–, az opera– és a hangszeres zenében);
Új műfajok:
– a romantikus „karakterdarab”,
– a dal 19. századi virágzása,
– a programszimfónia, szimfonikus költemény;
A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);
Nemzeti stílusok kialakulása:
– Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai,
– a német és francia romantika;
– a magyar nemzeti stílus: a verbunkos;
– a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása; A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:
– a virtuozitás,
– rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;
A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás; Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:
Schumann fiatalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;
Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;
Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentiványéji álom;
Berlioza: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;
Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézek, mazurkák);
Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;
Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;
Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;
Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;
Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.
Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.
Schubert kalauz. (Szerkesztette Gádor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Fischer–Dieskau, Dietrich: A Schubert–dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.
Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert–dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.
Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811–1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848–1861. Editio Musica, Budapest 1994.
Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Deathridge, John – Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.
Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

Követelmény
A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

Zenei ismeretk átadása – Tananyag
Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján:
– a 19 századi olasz opera;
– jelenetszerkesztés, ária– és egyéb zártszám–típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus;
– Verdi és Puccini művészete;
– Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma–koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum– technika, történelem és mitológia egy–egy opera tükrében;
– Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma;
– a 19. századi magyar opera: Erkel.

Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:
– A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:
– Debussy, Ravel, Satie,
– Mahler, Schönberg, Webern, Berg,
– Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics,

– Janáček;
– a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
– a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stiláris gyökerei);
– a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell–skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);
– az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.
Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.
Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.
Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.

Követelmény
A A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Bartók és Kodály életművének megismerése.
Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

Zenei ismeretek átadása – tananyag
Bartók és Kodály művészete:
– életpályáik ismertetése;
– a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzenekutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái;
– legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.

Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:
– Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.

Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:
– Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;
– a 70–80–as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sáry László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;
– John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;
– a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elekt–ronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.

Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

Ajánlott tananyag
Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
Fábián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
Kroó György: Bartók–kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.

White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Szőllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.

Követelmény
Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.
Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.
Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama
Zenetörténet–zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
Írásbeli vizsga
Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában. A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:

– Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvére, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
– A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fúga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
– A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
– Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab–ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.
– A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry–szvit, Felszállott a páva – variációk).

A *szóbeli vizsga*
– A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianíno. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEELMÉLET

A zeneelmélet–tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a növendék zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.
Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a növendék – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.
A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a növendék zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra késztetve", a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló növendék zenei tanulmányainak ezen a fokán (pl. 13–14 évesen) „stílustiszta" kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák" érzékeltetése, a két „megállás" közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészzárlat) irányítja és vezeti a növendék formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy
– biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
– érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
– mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
– adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
– tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet–tanítás szakirányú feladatai:
– fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó–, elvonatkoztató– és rendszerezőképességet,
– a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
– ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,
– alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy–egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
– ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
– segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– a funkciós zenei hallás kialakítása,
– a bécsi klasszikus zene formatani feldolgozása
– a zeneelmélet általános szabályainak elsajátítása

Ajánlott tananyag
Felhangok, felhangsor.
Hármashangzatok:
– felépítésük (alaphang – terchang – kvinthang),
– elhelyezkedésük a skálában,
– skálafokok, tonális funkciók 7#, 7*b* előjegyzésig, dúrban, mollban.
Hármashangzat–fordítások (alap – szext – kvartszext).
Négyszólamúság:
– szűk fekvés,
– tág fekvés,
– alaphang–kettőzés,
– szólamok megnevezése.
A szólamvezetés alapszabályai.
Kadenciális lépések (7#, 7*b* előjegyzésig, dúrban és mollban):
– autentikus (I–IV, V–I),
– plagális (I–V, IV–I),
– összetett autentikus (I–IV–V–I),
– kibővített összetett (I–V–I–IV–V–I).
Zárlati domináns: I^{6}_{4} (V, V^{7}, V^{87})
Alapfogalmak:
– hang, zörej,
– motívum, frázis.
Szekvencia, variálás.
A zenei mondat.
A periódus (előtag–utótag, egész zárlat–félzárlat).
Rendhagyó periódus és zenei mondat (terjedelmi, tagoltsági és hangnemi változatok).
A két– és háromtagúság főbb változatai.

Követelmény
Tudjon a növendék a négyszólamúságban tájékozódni, egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.
Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.
Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
Összetett autentikus kadencia zongorázása 4#, 4*b* előjegyzésig.
A tanult zenei formák felismerése hallás után.
Részletes harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az előző évre épülve a funkciós zenei hallás tovább fejlesztése.
– A bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának további megismerése.
(menüett, variáció)

– Tájékozódás az adott zenei anyagban diktálás után. (írás, hallás, zongorázás)

Ajánlott tananyag

– a mellékhármasok,

– a dominánsszeptim (D^7);

– triós forma (menüett),

– variációs forma.

Funkciórend a bécsi klasszikus zenében (autentikus és plagális lépések; kadenciális, szomszédos, tercrokon, kadenciális féllépés).

– A mellékhármasok funkciói.

– Az V–VI. és a VI–V. fok kötései.

– Alaphármasok fűzése (dúrban és mollban, 7#, 7*b* előjegyzésig).

Szekvenciák:

– autentikus: I–IV–II–V–III–VI + kadencia,

– plagális: I–V–VI–III–IV–I–II–VI + kadencia.

A négyeshangzat: a dominánsszeptim:

– teljes D^7 (oldás I–re vagy VI–ra),

– hiányos D^7 (S funkció után).

A triós forma a bécsi klasszikus zenében (menüett).

A variáció (kötött, karakter, figurális, szabad).

Követelmény

Tudjon a növendék egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.

Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.

Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.

Mintapéldák (pl. autentikus és plagális szekvenciák) zongorázása 4#, 4*b* előjegyzésig.

A tanult zenei formák felismerése hallás után.

Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

– a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának alapvető jelenségeit,

– fel hallás után a tanult zenei formákat,

– fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

– az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,

– a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,

– egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,

– diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

– diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),

– egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,

– az összetett autentikus kadenciát emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4#, 4b előjegyzésig).

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli és szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az alábbiak alapján az iskola állítja össze, vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma
Írásbeli vizsga
– Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
– Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.

Szóbeli vizsga
– Mintapélda zongorázása diktálás után
– Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése
Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
A tanult formai ismeretek alkalmazása.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

A továbbképző osztályok növendékei egyéb irányú tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, vagy olyan műfajban (pl. jazz zene) tanulják hangszerüket, melynek tanulását hatékonyan egészíti ki a zeneelmélet.

Fejlesztési feladatok:
– A reneszánsz modális harmóniai fordulatok (motetták alapján), a barokk polifon szerkesztésmódok (Bach–invenciók és –fúgák alapján) megismerése, feldolgozása.
– A zenei alkotóképesség és szintetizáló képesség fejlesztése.

Ajánlott tananyag
– alaphármasok szext és kvart–szext fordításai dúrban–mollban, lehetséges kötéseik, kapcsolataik
– négyes hangzatok (II7, V7)
– a reneszánsz és barokk stíluskörhöz tartozó szerkesztési formák: homofon, polifon (kánon, imitáció, fúga) stb.
– a tanult stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres műfajok ismerete: gregorián, orgánum, kánon, trubadúr ének, motetta, zsoltár, korál, madrigál, kantáta, mise, oratórium, opera, passió, concerto grosso, prelúdium, fúga, szvit – Josquin, Palestrina, Lassus, Purcell, Lully, Monteverdi, Corelli, Vivaldi, D.Scarlatti, J.S.Bach, G.F.Händel művein keresztül

Követelmény
Tudjon a tanuló tájékozódni hallás után a reneszánsz és barokk stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.
Tudjon a tanuló kottából modális harmóniákat, reneszánsz és barokk zenei formákat részletesen elemezni.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákon zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
Mintapéldák (plagális szekvenciák, modális példák) zongorázása 4#, 4*b* előjegyzésig.
A tanult zenei formák felismerése hallás után.
Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– a diatonikus összhangzattan,
– egy–egy jellegzetes alteráció a stíluskörön belül,
– a bécsi klasszikus stílus körhöz tartozó formatani ismeretek

Ajánlott tananyag
– négyeshangzatok és fordításaik, szeptim szekvenciák,
– szubdomináns alterációk (nápolyi szext, mollbeli IV. fok, stb)
– a szűkített IV. fokú szeptim
– a szubdomináns alterációk helye és feladata a zárlatban
– mellékdomináns: I^7, II^7
– hangnemi kitérés, moduláció, +1, –1 kivintkör, a váltódomináns
– a késleltetés helye és szerepe a bécsi klasszikus zenében
– a bécsi klasszikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek: motívum, frázis, zenei, mondat, periódus (előtag–utótag, fél és egész zárlat), két és háromtagú formák, strófikus dal, dalforma, szonáta, variáció, szimfónia pl. Haydn, Mozart, Beethoven művein keresztül.

Követelmény
Tájékozódni a bécsi klasszikus stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
Kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
Mintapéldák (szeptim és alterált hangzatokkal is) zongorázása 4#, 4*b* előjegyzésig.
A tanult zenei formák felismerése hallás után.
Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok:
– a romantikus kis formák feldolgozása elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül

Ajánlott tananyag
– további alterációk a szubdominánsokon (bő – terckvart, bő – szext, bő – kvintszext,) a bő kvintes akkordok és vonzataik
– mellékdominánsok valamennyi fokon és vonzataik
– modulációk távolabbi hangnemekben (diatonikus, enharmónikus stb.)
– a romantikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek pl. Schubert, Schumann, Liszt, művein keresztül.

Követelmény
Tájékozódni a romantikus (korai és késői) stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
Részletesen elemezni, kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
Mintapéldák (szeptim hangzatokkal, alterált is) zongorázása 4#, 4*b* előjegyzésig.
A tanult zenei formák felismerése hallás után.
Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok:
– A XX. század alapvető zenei irányzatainak megismerése.
– Az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása

Ajánlott tananyag
– a nónakkordok
– a moduláció és a hangnemek kezelése a XX. sz. elején

– késleltetések, alterációk szokatlan módjai
– a harmóniai vonzások átalakulása, átalakítása
– az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása
– a XX. századi stíluskörhöz tartozó formatani és harmóniai ismeretek pl. Debussy, Liszt, Puccini, a 2. bécsi iskola, Bartók és Kodály művein keresztül.

Követelmény
Tájékozódjon a tanult XX. századi stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.
Tudja részletesen elemezni kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
Mintapéldák (késleltetésekkel, alterációkkal is) zongorázása 4#, 4*b* előjegyzésig.
A tanult zenei formák felismerése hallás után.
Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

További ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül
Bárdos L.: Hangzatgyakorló I–II. EMB Z. 60095/1–2.
Dobszay L.: A hangok világa V–VI. EMB Z. 6458–6459
Dobszay L.: Mozart–album hegedűsöknek EMB Z. 4726, 5946
Frank O.: Hangzó zeneelmélet TK ISBN 963 18, 2378 4
Gárdonyi Z.: Elemző formatan EMB Z. 3995
Kesztler L.: Összhangzattan EMB Z. 1184
Ligeti Gy.: Klasszikus összhangzattan Zeneműkiadó Bp. 1954.
Ligeti Gy.: A klasszikus harmóniarend I–II. Zeneműkiadó Bp. (Hármas–, négyeshangzatok) 1956.
Pálfalvi J.: Bach Brandenburgi versenyei EMB Z. 5971
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai EMB Z. 6248
Weiner L.: A hangszeres zene formái EMB Z. 1082
Weiner L.: Az összhangzattan előkészítő Iskolája EMB Z. 1104

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
– a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának alapvető jelenségeit,
– fel hallás után a tanult zenei formákat,
– fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

– az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
– a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
– egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,
– diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

– diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
– egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
– az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).
A tanuló ismerje meg
– a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
– a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach–invenciók és –fúgák alapján),
– a diatonikus összhangzattant, s egy–egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
– a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
– a XX. század alapvető zenei irányzatait.
A tanuló legyen képes
– a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
– kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,

– a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.
A tanuló tudja
– alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során – vagy új mű esetében – a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli és szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola állítja össze a feladatok alapján vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneelmélet tantárgy
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga
– Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
– Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk és tág fekvésben.

Szóbeli vizsga
– minta példa zongorázása diktálás után
– Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése
Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
A tanult formai ismeretek alkalmazása.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

jól hangolt zongora,
tábla (ötvonalas és sima),
jó minőségű audio– és videoberendezés,

KAMARAZENE TANSZAK

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene/társasének–tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.
A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a növendék rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.
A kamarazene tárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai
Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.
Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről.
Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani. Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok
A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei
– Beintés–leintés.
– Közös levegővétel és intés.
– Az „avizó" fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
– Intés felütéssel való kezdésre.
– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
– A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
– A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek
– Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
– Vi–de jel.
– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)

– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd– illetve tisztítófogások).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása
– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
– A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók
– Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
– Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
– Homofon zene.
– Polifon zene.
– Izoritmikus zene.
– Kánon, imitáció, fúga.
– Cantus firmus.
– Consort–muzsika.
– A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
– Ellenszólam.
– Basso continuo.
– A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes, stb.
– A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– A belső hallás fejlesztése.
– intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában

– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
– legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
– disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
– a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában
– az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
Ismerje
– a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása. (Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség.
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
– a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
– ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
– minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
– polifon műben „elúszás" esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
– irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
– a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
– az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
– önállóan olvasni a XX.sz.– i kottaképet
– önállóan kialakítani a barokk díszitéseket
– önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

6. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények

A tanuló legyen képes

– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,

– teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására

„koncertszerű" laprólátékra

– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,

– partitúrából játszani,

– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,

– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,

– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,

– figyelemmel kísérni az összhangzást is,

– polifon műben „elúszás" esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,

– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,

– önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,

– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,

– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje

– az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet. (Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének, nehézségi szintjén) A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,

– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

– hangszerkezelés,

– technikai felkészültség,

– állóképesség.
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
Kottaállványok
Hangológép
Metronóm

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai
A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
A „zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása.
A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.
Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének
A „klasszikus" összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam	(–14 éves korig)
Középhaladó	3–4. évfolyam	(12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam	(16–22 éves kor)

Kezdő csoport

Fejlesztési feladatok

– A helyes zenekari ülés kialakítása.
– Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
– Hosszú és rövid hangok.
– A szólamon belüli frazeálás betartása.
– Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
– Tempóvétel, tempótartás.
– Dinamikai folyamatok kialakítása.
– A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)
Barnes: Kis virtuóz
Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)
Csajkovszkij: Diótörő – részlet (Carl Fischer New York)
Czidra: XVII. századi magyar táncok
Gyermekdalok (Apáthy feld.)
Lijnshooten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)
Purcell: Air & Marsch (Bourne Co. New York, USA)
Susato: Pavane
Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig – Berlin)
Watz: Acht Bläzersätze alter Meister (Rundel)
Watz: Premier (Rundel)

Vonószenekar

Decsényi: Kati dalai ((EMB Z. 8279)
Decsényi: Népdal (EMB 12362)
Zempléni: Zenés utazás (YFE 002)
Vivaldi: C–dúr csellóverseny (EMB Z. 12048, Z. 12049/szólamok)
Vivaldi: d–moll concerto (EMB Z. 6538, Z. 6539/szólamok)
Renaissance és barokk táncok, kórusok, korálok

Gitáregyüttesek

Gitárduók kezdők számára (Mosóczi M.) „Kezdők muzsikája” (EMB 8805)
44 Könnyű duett két gitárra (Benkő D.) „Régi kamarazene” (EMB 8819)
Staak, P. van der: 9 Easy Guitar Quartets (Broekman und Peppel Amsterdam Nr. 873)

Követelmény

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

– Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

Fejlesztési feladatok

– Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
– A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
– Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
– A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

Apáthy: Fúvószenekari iskola II–III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)
J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)
Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
Balázs: Négy kép (EMB)
Bartók: Gyermekeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
Bizet – Scsedrin: „Carmen" – az átirat egyes tételei
Cser: Csongrádi dalok
Händel: Largo (Rundel)
Händel: Lascia ch'io piango
Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)
Susato: Renaissance suite (Rundel)
Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig – Berlin)

Vonószenekar

J. S. Bach: Bauern–Kantate (Parasztkantáta) (Peters 11693)
Bartók: Erdélyi táncok (Darvas feldolg.) (EMB Z. 4329)
Beethoven: 12 kontratánc (Breitkopf B. 253)
Csajkovszkij – Weiner: Chanson triste (EMB Z. 3202)
Farkas F.: Musica Serena (EMB Z. 12615)
Farkas F.: Négy tánc a Vietórisz–kódexből (EMB Z. 5834)
Händel – Maros: Kis szvit (EMB Z. 3105)
Mozart: Sinfonietta (EMB Z. 2409)
Rózsavölgyi: Első magyar társastánc (Doblinger D. 11316, 11317/szólamok)
Sugár: Rondó zongorára és ifjúsági zenekarra (EMB Z. 1784)

Gitáregyüttesek

Hume,T: Két trió (EMB 13721)
Régi angol muzsika két gitárra (Mosóczi M) „Musica per chitarra" (EMB 8564)
Régi francia muzsika két gitárra (Mosóczi M.) „Musica per chitarra" (EMB 8900)

Követelmény

A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

– Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

Fejlesztési feladatok

– Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
– A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

Albinoni: Adagio (Molenaar)
J. S. Bach: Prelúdium és fúga, B–dúr (Warner Bros New York)
J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
Bartók: Este a székelyeknél (Kliment)
Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
Balázs: Musica piccola (EMB)
Balázs: Előjáték (EMB)
Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)
Debussy: A kis néger
Debussy: Kis szvit
Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
Hidas: Capriccio (EMB)
Hidas: Vidám zene (EMB)
Hidas: Concertino
Hidas: Szvit (EMB)
Hidas: Fantázia és fúga (EMB)
Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
Händel: Tűzijáték szvit (különféle tételek más–más feldolgozása)
Händel: Vízi zene (különféle tételek más–más feldolgozása)
Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
Kodály: Intermezzo a Háry–szvitből (Népművelési Intézet)
Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
Zempléni: Változatok egy Stravinsky–téma nyomán (kézirat)

Vonószenekar

Albinoni: Sonata à Cinque (Boosey & Hawkes B&H 17393, 11663/szólamok)
J. S. Bach: Andante (Rózsavölgyi 6103, 6104)
Bartók: Két román tánc op. 5 (Rózsavölgyi 6376)
Corelli: Karácsonyi concerto grosso (Peters 11351)
Händel: Concerto grosso op. 6 no. 8 (Peters 938 HW 30)
Händel: Vízizene (Dvfm 4207)

Gitáregyüttesek

Domeniceni, C.: 4 darab 4 gitárra (Edition margaux em. 4005)
Farkas F.: Musique de Ugrócz (Ed. musicali Ancona, Milano)
Joplin, S.: Ragtime – Két darab két gitárra (Fodor F.) „Musica per chitarra" (EMB 12496)

Követelmény

Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga

– Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg
– a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
– az alapvető zenekari játékmódokat,

– az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.
Legyen képes
– szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
– a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt–játékra irányítani figyelmét,
– a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.
Tudja alkalmazni
– az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
– a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
– a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

Továbbá
A tanuló legyen képes
– felnőtt amatőr zenekarban játszani,
– részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.
Alkalmazza tudatosan
– a zenekari kommunikációs láncot,
– a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Az együttes működéséhez szükséges hangszerek
A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.
Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére .

A kórusfoglalkozás feladatai
Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.
Fejlessze a tanulók
– hallását,
– ritmusérzékét,
– tempó– és dinamikai érzékenységét,
– hangszínek iránti igényét,
– kottaolvasási készségét,
– zenei memóriáját,
– zenei ízlését,
– stílusérzékét,
– formaérzékét,
– hangképző– és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.
Ismertesse meg a kórustagokat
– az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
– a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.
Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.
A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok
– az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése.

– a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
– a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két–, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása
– hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására
– a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
– a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása.
– kiegyenlítettség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
– hangszín–kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
– az egységes, kultúrált énekkari hangyás megteremtése.

Követelmény
A kórus
– tudjon a kórusvezetővel együttműködni
– a dallamot a vezényléssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
– tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni.
– szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

Ajánlott tananyag
Agócsy – Irsai: Énekeljünk–muzsikáljunk
Ars musica kötetek (Möseler Verlag Wolfenbüttel und Zürich) M52031–52035
Bartók Béla kórusművei (27 egyneműkar)
Bárdos Lajos: 20 és 40 egyneműkar
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–IV.
Bárdos Lajos: Vegyeskarok
B. Horváth Andrea: Ünnepeljünk! (Nemzeti Tankönyvkiadó)
Botka Valéria – Csányi László: Gyermekkarok I–IV.
Chor Aktuell – Ein Chorbuch für Gymnasien (Gustav Bosse Verlag 1983)
Csányi László: Gyermekkórusok kótáskönyve
Egyházi karénekeskönyv I–II. (Kiadja: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya)
Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Gastoldi: 3 balletti
Kánongyűjtemények: 25 angol kánon
Bárdos: 77 kánon
Haydn: Kánonok
Mozart: 30 kánon
Péter József: 165 kánon
Kerényi M. György: Énekiskola – Társasének IV.
Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica I–IV.
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Kodály Zoltán: Vegyeskarok
Liber usualis (gregorián dallamok gyűjteménye)
Mozart: 6 noktürn
Nádasdy Kálmán: Társas énekek
Schola cantorum I–XIII. (Fodor Ákos)
Szőnyi E.: Biciniumok

Kardos Pál: Kórusnevelés, kórushangzás
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Párkai István: Modern kórusetűdök

Követelmények a program elvégzése után

A *kórus* legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon
– fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
– „vezénylésre” énekelni.

A *tanuló* ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.
Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.
Tudja
– helyes légzéstechnikával,
– tiszta intonációval,
– pontos ritmusban,
– érthető szövegmondással,
– helyes tempó– és dinamikai választással,
– művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék
– jó kottaolvasási kézséggel,
– zenei memóriával.
Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.
Ötvonalas tábla.
Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audiovizuális eszközök.
Metronóm, hangvilla, kottaállvány.
Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

B) NÉPZENE

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.
Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző–rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.
Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.
Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.
A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazenének, a hangszeres–énekes együttmuzsikálásnak kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő
*Fúvós tanszak tantárgyai***:** népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató
*Pengetős tanszak tantárgyai***:** citera, tamburák, koboz
*Akkordikus tanszak tantárgyai***:** népi cimbalom, népi harmonika
Ütős tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek
*Vokális tanszak***:** népi ének
*Zeneismeret tanszak tantárgyai***:** népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs
*Kamarazene tanszak tantárgyai***:** népi kamarazene, (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét) népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A" TAGOZAT

*Főtárgy***:** hangszeres és vokális tanszakok
*Kötelező tantár*gy**:** szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy népzenei ismeretek
*Kötelezően választható tantárgyak***:** szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz*, második hangszer, kamarazene, zenekar.
*Választható tantárgy***:** szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, kamarazene, zenekar, vagy zeneművészeti ághoz tartozó tantárgyak.
Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Megjegyzés:
* Néprajz: kötelezően választható tárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma:
*(2)+6+4 évfolyam***:** népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, népi cimbalom, koboz, népi harmonika, népi ének,
(*2)+6 évfolyam*: népi ritmushangszerek,
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:
*Főtárgy***:** „A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)
*Kötelező tantárgy***:** „A" tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
*Kötelezően választható tantárgy***:** 5.–10. évfolyamig
Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc
zenekar: minimum 9 fő kamarazene: 2–8 fő
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

„B" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – az alapfok 2. évfolyamától javasolt
*Kötelező tantárgy***:** szolfézs
*Kötelezően választható tantárgyak***:** kötelező zongora
*Választható tantárgy***:** népzenei ismeretek, néprajz
Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	(0–2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**(4–6)**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**	**5–6**

A képzés évfolyamainak száma:
(*2+1)+5+4 évfolyam***:** népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz, népi cimbalom, népi harmonika, népi ének, kötelező zongora
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:
Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)
*Kötelező tantárgy***:** minimum 2x45 perc (csoportos)
*Kötelezően választható tantárgy***:**
Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc
Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy
Egyéni tantárgy minimum 1x30 perc
Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc
*A korrepetíció ideje***:** A teljes képzési időben minimum 10 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés
„A" TAGOZAT

Főtárgy: népzenei ismeretek, néprajz, kamarazene.
Kötelező tantárgy: népi hangszeres, vagy vokális tantárgy, vagy zongora
Kötelezően választható tantárgy: zongora kötelező, második hangszer, zenekar, népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs, zeneismeret
Választható tantárgy: Második hangszer, zenekar, valamint a népzene, klasszikus zene, jazz–zene, elektroakusztikus – zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1.

Tantárgy	**Évfolyamok**							
	Előképző		**Alapfok**					
	(1)	**(2)**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(1)	(1)	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A képzés évfolyamainak száma:
(*2)+6 évfolyam*: népzenei ismeretek,
6 évfolyam: néprajz,
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

Tantárgy	***Évfolyamok***					
	Alapfok		***Továbbképző***			
	1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***
Főtárgy	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
Kötelező tantárgy	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
Választható tantárgy	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
Összes óra:	***4–6***	***4–6***	***4–6***	***4–6***	***4–6***	***4–6***

*(2+4)+2+4 évfolyam***:** Kamarazene
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A néprajz és kamarazene tantárgyak főtárgyként vagy kötelezően választható tárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A tanítási órák időtartama:
*Főtárgy***:** „A" tagozaton – minimum 2x45 perc
Kötelező tantárgy:
Egyéni tantárgy: minimum 1x30 perc
Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni tantárgy: minimum 1x30 perc
Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc
Választható tantárgy:
Egyéni tantárgy: minimum 1x30 perc
Csoportos tantárgy: minimum 1x 45 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:
– Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Szakmai kompetencia:
– A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtáira
– fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.
– A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.
– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, tánccciklusok szerkesztéséhez.
– A hangszer– és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.
– A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:

– Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

Társas kompetencia
– Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének–, tánckíséret, táncház).

Módszertani kompetencia
– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.
– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
– A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.
– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
– a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzenekutatás történetének, a népzene jelentős előadó–egyéniségeinek megismertetése.
– Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.
– A tanulók zenei ízlésének formálása.
– Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.
– Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.
– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
– Tehetséggondozás.
– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
Vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

Alapvizsga tantárgyai
Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy„A" tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek
Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: népzenei ismeretek, illetve néprajz
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B" tagozat: szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A" tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz
Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: néprajz, illetve népzenei ismeretek
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B" tagozat: szolfézs
A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének főtárgy „A" tagozat: főtárgy
Kamarazene, Néprajz, Népzenei ismeretek főtárgy: kötelező hangszer
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Népi hangszer, népi ének főtárgy: „B" tagozat: főtárgy,
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Záróvizsga tantárgyai
A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A" tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B" tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy„A" tagozat: szolfézs,
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B" tagozat: szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének, kamrazene főtárgy „A" tagozat: szolfézs,
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B" tagozat: szolfézs
A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Népi hangszer, népi ének főtárgy „A" tagozat: főtárgy
Népi hangszer, népi ének főtárgy „B" tagozat: főtárgy,
Kamarazene főtárgy: főtárgy
A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga–tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK

NÉPI HEGEDŰ

A népi hegedűtanítás feladatai
A hegedű főtantárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.
program ismertesse meg a tanulókkal
– a hegedű akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
– a megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Ismertesse meg
– a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
– a különböző tájegységek jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
– hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
– a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
– azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
– a magyar népzenére jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
– a prímás szerep feladatait,
– a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
– a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.

A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységét a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
– A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
– A magyar népzenében jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes–, nyújtott– és élés ritmus valamint a szinkópa).
– Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény
A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.
Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Gyermekjátékok, táncok.
– Ének és ritmikus mozgás – ritmuskísérettel (10–15 dallam, illetve mondóka).
– Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, búgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
– Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

– Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
– Mozgás kísérése pengetéssel.
– A húr megrezgetése vonóval.
– A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
– Hangsúlyozás vonóval.
– Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
– Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
– Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása

– A hangszer tartása.
– Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
– A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
– Hangsúlyozás.
– Egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
– Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
– Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

– A hangszer és a vonó tartása.
– Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
– Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
– A dallamok játéka együttessel.
– Az "együtt hangzás" megérzése és megértése.
– Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.
Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
– Együtt játék – zenekarban.
– Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Népzene – hangszeres népzene. Általános tájékozódás a magyar népzene világában.
– Gyermekdalok hallás utáni elsajátítása énekelve és hangszeren játszva, különböző kezdőhangokról is.
– Ugrós, illetve kanásztánc típusú dallamok énekelve és hangszeren játszva (dunántúli ugrós, dus, szatmári oláhos, cigánytánc stb.).
– Legényes típusú dallamok (széki sűrű tempó, mezőségi sűrű magyar stb.).
– Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételről az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény

Alapvető dallamismeret és tájékozottság a magyar népzenében.
A hangszer és vonó tartásának elsajátítása, a hangszeren való alapvető tájékozódás kialakítása.
A hangképzés, vonókezelés, intonáció kialakítása és fejlesztése.
A tanult dallamok folyamatos fűzérszerű játéka zenei nyelvjárások szerint.
A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Széki sűrű tempó, dunántúli ugrósok, kanásztáncok

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
– Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
– Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
– Közép–erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).

Követelmény
Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.
A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.
A különböző karakterű táncok, tánctípusok stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)
– Széki csárdás

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
– A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok, stb.).
– A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás", rejtett ritmusok stb.).
– A ritmus értelmezése a népzenében (hangsúly és ritmus összefüggése).
– A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban. A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex" vonóindítás).

Követelmény
A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.
A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
– Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.
– A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékának újraértelmezése az aszimmetria – törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.

– Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal” játék).
– Díszítés a magyar népzenében – a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
– Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
– Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

Követelmény
Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.
A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételről, a tananyag nehézségi fokán.
Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgatós stb.
– Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
– A széki lassú dallamok díszítésmódja.
– Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezőségi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
– Változatképződés, valamint az előadók rögtönzései a magyar népzenében a széki, mezőségi és a kalotaszegi zenén keresztül.

Követelmény
A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.
A széki táncrend folyamatos játéka, egy–egy dallam előadása több változatban is.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
A széki táncrend tánctípusainak kíséretmódja és a dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok – a mezőségi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszúti ritka magyar, korcsos, szökős).
– A mezőségi aszimmetrikus tánctípusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
– Mezőségi táncfolyamat (lassú csárdás, szökős, sebes csárdás)
– A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.

Követelmény
A mezőségi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Mezőségi korcsos, lassú csárdás, szökős és sebes csárdás.
– Magyarpalatkai menyasszonykísérő.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
– Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
– Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
– Közép–erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).
– Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételről, az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.
A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.
A különböző karakterű táncok, tánctípusok stílusos előadása.
A tanult táncok, tánctípusok helye zenei–, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)
– Széki csárdás

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig tanult dallamanyag gyarapítása (ugrós – kanásztánc, legényes, verbunk, szimmetrikus lassú és friss csárdás, közép–erdélyi csárdás).
– A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
– A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).
– A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).
– A ritmus értelmezése a népzenében (hangsúly és ritmus összefüggése).
– A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban.
– A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

Követelmény
A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.
A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételről, a tananyag nehézségi fokán.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
– Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki *magyar* és *ritka tempó* dallamokon keresztül.
– A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékának újraértelmezése az aszimmetria törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
– Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal" játék).
– Díszítés a magyar népzenében – a széki *csárdás* és *magyar* dallamok díszítményei.
– Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
– Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

Követelmény
Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.
A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételről, a tananyag nehézségi fokán.
Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgatós, stb.
– Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
– A széki lassú dallamok díszítésmódja.
– Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezőségi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
– Az aszimmetria és a díszítmények ritmikai értelmezése, lejegyzésük módjai.
– Változatképződés, valamint az előadók rögtönzései a magyar népzenében a széki, mezőségi és a kalotaszegi zenén keresztül.
– A dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint a korábbiak változataival.
– Dallamlejegyzés – a tanult anyagból

Követelmény
A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.
A széki táncrend folyamatos játéka, egy–egy dallam előadása több változatban is.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
A széki táncrend tánctípusainak kíséretmódja és a dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.
A „B" tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A" tagozat szintjét.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok – a mezőségi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszúti ritka magyar, korcsos, szökős).
– A mezőségi aszimmetrikus tánctípusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
– Dallamlejegyzés a tanult anyagból.
– Mezőségi táncfolyamat (lassú csárdás, szökős, sebes csárdás)
– A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.

Követelmény

A mezőségi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.
Néhány alkalomhoz kötődő hangszeres dallam ismerete.
Másik hegedűvel való együttjáték.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
Az önálló tanulást segítő lejegyzések készítése hangfelvételről
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
A korábban tanultak továbbfejlesztése, a dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint új változatokkal.
A tananyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Mezőségi korcsos, lassú csárdás, szökős és sebes csárdás.
– Magyarpalatkai menyasszonykísérő.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése)
A tanuló legyen képes
– népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén,
– hallás után zenét tanulni,
– népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.
Rendelkezzék
– az ehhez szükséges hangszertechnikai tudással,
– kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrálóképesség, stílusérzék, fantázia),
– a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal.
Ismerje
– a népzene hagyományos előadásmódját „A” tagozatának szintjén.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes
– tudásáról számot adni szóló hegedűn, együttessel illetve táncot kísérve.
– céltudatosan gyakorolni.
Ismerje
– és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait,
– a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek zenei és tánchagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánctörténeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi hegedű főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Dunántúli táncok. (Ugrós, lassú és friss csárdás stílusos, ritmikus játéka.)
Széki táncok. (Magyar, sűrű és ritka tempó, lassú, csárdás porka és hétlépés stílusos, a tánchoz alkalmazkodó tempójú játéka.)

„B" tagozat
Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)
Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktetős, marosszéki forgatós.)
Palatkai ritka és sűrű magyar, lassúcsárdás és szökős

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.
A „B" tagozatos tanuló követelménye a végzett anyag mennyiségében is, de főként a hangszeres játék hangminőségében, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A" tagozaton tanulók szintjét!

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A mezőségi zene díszítményei.
– Az előadásmódbeli rögtönzés a mezőségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
– A mezőségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökős, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

Követelmény
Mezőségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve kell megszólaltatni.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Mezőségi táncrend.

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kalotaszegi táncrend. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
– Székelyföld zenéje. A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
– Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény
A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal tarkított játéka.
18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei–, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Székelyföldi táncrend.
– 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
– Hangszeres keservesek. A pakulár nóta.
– A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
– A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
– Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat–Magyarországon előforduló formái.
– A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
– Régi és új stílus a hangszeres népzenében.

Követelmény
Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezőségi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.
Pakulár nóta kísérettel.
Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Gyimesi zene. A gyimesi táncok és táncélet.
– A gyimesi zene kísérőhangszere – a gardon.
– Moldvai zene. A moldvai táncok, táncélet.
– A moldvai hangszeres hagyomány.
– A moldvai zene különböző rétegei.
– A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése.
– Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
– Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.
– Együttesvezetés – prímás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény
A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.
A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.
Dallamlejegyzés – ismeretlen anyagból
Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.
Az együttesvezetői készség bemutatása.
Gyimesi dallamok kísérete gardonon.
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei–, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Önálló gyűjtőmunka.
A növendék adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen (táncházban, hangversenyen, stb.)

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A mezőségi (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszúti stb.) dallamismeret gyarapítása.
– A mezőségi zene díszítményei.
– Mezőségi lassú.
– A hangsúlyozás jellegzetességeinek és különleges formáinak elemzése a mezőségi zenében.
– Az előadásmódbeli rögtönzés a mezőségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
– A mezőségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökős, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

Követelmény
Mezőségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve, rögtönzéssekkel gazdagítva kell megszólaltatni.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Mezőségi táncrend.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kalotaszegi zene. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
– Kalotaszegi hajnali, szapora és verbunk.

– Az új anyag mellett a korábban tanult legényes és lassú csárdás dallamismeret gyarapítása.
– Kalotaszegi táncrend.
– Székelyföld zenéje.
– A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
– Székelyföld egy tájegységének táncrendje
– Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény
A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal, rögtönzésekkel tarkított játéka.
18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása (életre keltése).
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei–, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Székelyföldi táncrend.
– 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Rubato dallamok.
– A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
– Hangszeres keservesek.
– A dallamok játékmódja, díszítményei.
– A rubato dallamok kísérete.
– A dallamok lejegyezhetősége.
– Különböző dialektusok jellemző dallamai.
– A pakulár nóta.
– A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
– A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
– Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat–Magyarországon előforduló formái.
– A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
– Régi és új stílus a hangszeres népzenében.

Követelmény
Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezőségi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.
Pakulár nóta kísérettel.
Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.
Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.
A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Gyimesi zene.
– A gyimesi táncok és táncélet.
– A gyimesi táncdallamok különböző rétegei.
– A gyimesi zene kísérőhangszere – a gardon.
– Moldvai zene.
– A moldvai táncok, táncélet.
– A moldvai hangszeres hagyomány.
– A moldvai zene különböző rétegei.
– A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése.
– Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
– Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.
– A tanult táncrendek játéka.
– Együttesvezetés – prímás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény
A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.
Az eddig tanult táncrendek bármelyikének stílusos, rögtönzésekkel, dallamváltozatokkal gazdagított játéka.
A szomszéd népek, valamint az európai népek zenéjéből válogatott szemelvények megszólaltatása.
A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.
Dallamlejegyzés – ismeretlen anyagból
Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.
Az együttesvezetői készség bemutatása.
Gyimesi dallamok kísérete gardonon.
Az anyagban szereplő táncok, tánctípusok helye zenei–, illetve tánchagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
Önálló gyűjtőmunka.
A növendék adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen, táncházban és hangversenyen.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a magyar népzene nyelvjárás–területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
– a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
– a tanult hangszeres dallamok formai sajátságait,
– a különböző népzenei tájegységek jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
– a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
– a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer–együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállásait és ezek hangzását,
– népzenénk múltját,
– hangszere múltját, elterjedését a magyar népzenében,
– alapfokon a népzenekutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.
Legyen képes
– dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait,
– legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a magyar népi vonós zene történetét,
– a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenénkre jellemző módjait,
– alapfokon a népzenekutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit,
– a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,

– a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.
Legyen fogékony
– más népek zenéjének
befogadására. Rendelkezzék
– a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.
Legyen képes
– céltudatosan gyakorolni
– képes szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep),
– tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.
Tudjon számot adni
– választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi hegedű főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)
Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktetős, marosszéki forgatós.)
Palatkai zene. (Akasztós, lassú csárdás és szökős.)

„B" tagozat
Gömöri táncok (Hallgató, verbunk, lassú és friss csárdás.)
Palatkai zene. (Katonakísérő, akasztós, lassú csárdás, szökős és sebes csárdás.)
Gyimesi zene. (Keserves, lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője.)
Erdélyi román táncok.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül
Hanglemez
A bogyiszlói zenekar. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18095 (Budapest 1984) Hungaroton
Este a Gyimesbe' jártam/Zerkula János. szerk. Halmos Béla SLPX 18130 (Budapest 1987) Hungaroton
Északmezőségi magyar népzene I–IV. szerk. Halmos Béla LPX 18107–11 (Budapest 1985)

Hungaroton Gyimesi népzene/Halmágyi Mihály. szerk. Jánosi András SLPX 18145 (Budapest 1988)
Hungaroton Hungarian Folk Music Qualiton LPX 1187 (Budapest 1964)
Lajtha László: Széki gyűjtés. szerk. Sebő Ferenc LPX 18092–94 (Budapest 1985) Hungaroton
Magyar Hangszeres Népzene szerk. Sárosi Bálint LPX 18045–47(Budapest 1980)
Hungaroton Magyar hangszeres népzene (Budapest 1972–1982) Hungaroton:
LPX 10095–98–
LPX 18001–04
LPX 18050–53
Magyar népzene (bukovinai székelyek Magyarországon) Hungaroton SLPX 18131 (1988)
Magyar népzene Bartók Béla fonográffelvételeiből. szerk. Sárosi Bálint LPX 18069 (Budapest 1981) Hungaroton
Magyar népzene Kodály Zoltán fonográf–felvételeiből. szerk. Tari Lujza LPX 18075–76 (Budapest 1983)
Hungaroton Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985–93) Hungaroton:
I. Tánczene. szerk. Martin György, Németh István, Pesovár Ernő – LPX 18122–16
Észak. szerk. Tari Lujza, Vikár László LPX 18124–
28 III. Dunántúl. szerk. Olsvai Imre LPX 18138–42
IV. Alföld. szerk. Paksa Katalin, Németh István LPX 18159–63
V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi
Intézet Magyarországi román népzene. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18077 (Budapest 1983) Hungaroton
Szatmári bandák. szerk. Hans Hurtig–Vavrinecz András SLPO 18154 (Budapest 1991) Hungaroton
CD– lemezek
Elveszett éden ED–CD 009–10 (Budapest 1996) Etnofon
Halmágyi Mihály Classic HCD 18145 Hungaroton
Magyarpalatka Classic HCD 18216–17 Hungaroton
Magyarpalatkai népzene/Kodoba Béla és bandája BSM 9503 (1995) BaSys Music
Kazetta
Magyar Népzenei Antológia: V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi
Intézet Béres vagyok béres – Fejér megyei népzene/ Pesovár Ferenc könyvének melléklete(Székesfehérvár) István Király Múzeum
Könyvek, tanulmányok
Bartók Béla: Miért és hogyan gyűjtsünk népzenét (Budapest 1936) Somló
Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924) Rózsavölgyi
Bartók Béla: Népzenénk és a szomszéd népek zenéje (Budapest 934) Somló
Bartók Béla: Rumanian Folk Music I, II, III. (Hága 1967) The Hague
Donington, R.: A barokk zene előadásmódja (Budapest 1978) Zeneműkiadó
Draskóczy Lídia: Moldvai csángó hegedűs dallamok Bákó környékéről (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola
Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei ismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó
Jánosi A.: A barokk zene előadásmódjának élő hagyománya Magyarországon – tanulmány (Budapest 1996)
Jánosi A.: A magyar népzene előadásmódja – előkészületben
Kobzos Kiss Tamás: Hegedű és kobza (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola
Kodály Zoltán: A magyar népzene (Budapest 1973) Zeneműkiadó
Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok (Budapest 1962) Zeneműkiadó
Lajtha László: Kőrispataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó
Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
Lajtha László: Szépkenyerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
Lajtha László összegyűjtött írásai (Budapest 1992) Akadémiai Kiadó
Martin György: A magyar tánctípusok. A magyar tánctípusok zenekísérete (Budapest 1966)
Martin György: A néptánc és népi tánczene kapcsolata (Budapest 1965–66) Tánctudományi tanulmányok
Martin György: Az erdélyi dialektus táncai (Budapest 1972) NPI
Martin György: Magyar táncdialektusok (Budapest 1965,1966) NPI
Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) MTA Zenetudományi Intézet
Pesovár Ernő: A magyar tánctörténet évszázadai (Budapest 1972) NPI
Pesovár Ernő: A magyar tánczene története (Budapest 1966)
Pesovár Ferenc: Béres vagyok béres (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum
Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983) István Király Múzeum
Pesovár Ferenc: Szép napunk támadt (Székesfehérvár 1991) István Könyvkiadó
Sárosi Bálint: Cigányzene (Budapest 1971) Gondolat Könyvkiadó
Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
Szalay Zoltán: Felcsíki hangszeres tánczene (Csíkszereda 1996) Alutus kiadó

A Magyar Művelődési Intézet (korábban NPI, OKK) kiadványai
Népzenei füzetek kazettával / A Magyar Művelődési Intézet kiadványai, szerk.: Eredics Gábor
Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: Széki férfitáncok
Ökrös Csaba: Hegedűgyakorlatok
Varsányi Ildikó: Gömöri népzene
Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.
Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene
Virágvölgyi Márta: Bonchidai népzene
Virágvölgyi Márta: Gyimesi népzene I, II.
Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek
Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II.
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene I, II.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű, és méretű hangszerek tartozékokkal (vonó, tok, gyanta).
Audió–vizuális felvevő és lejátszó berendezés (magnetofon, CD, DVD)
A követelmények teljesítéséhez szükséges népzenei gyűjtések, lemezek kottakiadványok, zenei szakkönyvek.

NÉPI BRÁCSA

A brácsatanítás feladatai
A népi brácsa főtantárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát–medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni mind a (klasszikus) 4–húros, mind a (főképpen erdélyi) 3–húros brácsán.

A népi brácsa oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű és népi bőgő/cselló oktatási tervéhez igazodik.

A tanuló ismerje meg
– hangszere hangolását, felépítését, részeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját,
– a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a különböző tájegységek jellemző tánctípusait, táncait,
– a táncházi gyakorlatban legnépszerűbb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
– a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
– a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
– a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
– hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikus egyéniségeket, zenészcsaládokat.

Alakítson ki
– könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását,
– helyes test–, hangszer– és kéztartást a hagyományokhoz igazodva,
– rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
– a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Mintegy 10–15 dallam, mondóka megismerése.

– Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.

– A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.

– A magyar népzenében jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes–, nyújtott– és élés ritmus valamint a szinkópa).

– Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Gyermekjátékok, táncok.

– Ének és ritmikus mozgás – ritmuskísérettel (10–15 dallam, illetve mondóka).

– Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, búgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Ismerkedés a vonós hangszerekkel.

– Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

– Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.

– Mozgás kísérése pengetéssel.

– A húr megrezgetése vonóval.

– A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.

– Hangsúlyozás vonóval.

– Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.

– Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).

– Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása

– A hangszer tartása.

– Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.

– A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.

– Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.

– Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).

– Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

– A hangszer és a vonó tartása.

– Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).

– Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).

– A dallamok játéka együttessel.

– Az együtthangzás megérzése és megértése.

– Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.

– A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

– Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.

– Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Követelmény
A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.
Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
Együtt játék – zenekarban.
Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok„A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Dél–dunántúli tánczene kísérete "A" hangnemben (ugrós–kanásztánc és lassú csárdás)
Széki tánczene kísérete (verbunk, lassú, csárdás, sűrű tempó)
– A hangszerrel való ismerkedés, a hangszer részei.
– Hangszertartás, vonótartás.
– Alapakkordok, egyszerűbb harmóniaváltások elsajátítása (mintegy 8–10 dúr–moll akkord).
– Hangképzés, vonóindítás – hangindítás (pl. pontszerű indítás, lendületből való „szalasztott" vonóindítás, előkés indítás).
– Három húr egyszerre történő megszólaltatása.
– Tiszta intonálás, akkordfogás.
– Vonásnemek, szimmetrikus illetve aszimmetrikus ritmizálással.
– Esztam, lassú– és gyors dűvő kíséretek.
– Lezárók, indítások (ugrós).
– Átmenetek a táncrenden belül (pl. dudálás – ugrós, ugrós – csárdás, lassú – csárdás).
– Fogástáblázat elkészítése egyszerű, majd bonyolultabb akkordokkal.
– Legyen képes a megfelelő dinamikai, ritmikai váltásokra.
– Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára.
– Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit.
– Tanulja meg a dallamokat énekelni is.

Ajánlott tananyag
Könyvek, füzetek:
Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza
A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok Háza *Hangzóanyagok:*
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
Lajtha László: Széki gyűjtés
Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza
Ádám István „Icsán" és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény
Megfelelő testtartás, hangszertartás, vonótartás.
Az alapakkordok ismerete.

Esztam, lassú– és gyors dűvő kíséretek.
Tiszta intonálás, akkordfogás.
Tudja a dallamokat énekelni is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
2–2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
Dél–dunántúli táncok 7–8 percben.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Dél–dunántúli tánczene kísérete "A" hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),
Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
– Tudja és alkalmazza a „kontrán" egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
– Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dűvő.
– Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
– Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a prímás játékához.
– Hallás utáni dallamtanulás.
– Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
– "Szalasztott" vonóindítás és hangsúlyozás.
– Az „előke" tudatos alkalmazása.
– A prímás hangsúlyozásának és a különböző tánctípusok tempóinak pontos ismerete.
– Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag
Könyvek, füzetek:
Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza
A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok
Háza *Hangzóanyagok:*
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
Lajtha László: Széki gyűjtés
Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza
Ádám István „Icsán" és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény
Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.
Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dűvő.
Különféle hangsúlyozási módok használata.
Énekes dallamok szövegének ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Kalotaszegi tánczene kísérete „A” és „D" hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

Rábaközi tánczene kísérete „A” hangnemben (dus, lassú és friss csárdás)

– Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

– A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.

– Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.

– Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle "akkordozás" elsajátítása és variálása (improvizáció).

– Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

– Vonózásbeli variációk.

– Tempótartás, a prímás játékával való együttmuzsikálás.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor *Hangzóanyagok:*

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD

038 Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–

2 Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Funkciós harmonizálási készsége.

Szeptim– és szűkített akkordok.

Variált akkordmenetek játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

– Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás, korcsos)

– Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.

– Ritmusvariációk.

– Vonásnemek elemző összehasonlítása.

– Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.

– Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:
Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok
Háza *Hangzóanyagok:*
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Marosszéki Muzsika – Vavrinecz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015
Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024
Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032
Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–
2 Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton
Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys –
Music Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD
021 Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény
A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.
Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.
Vonásvariációk ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás
– Marosszéki táncok 7–8 percben.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)
– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.
– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.
– A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.
Szatmári tánczene kísérete „A" hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)
– Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus" brácsán, valamint akkordösszefűzések ("menetek") elsajátítása, szólamvezetés.
– Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
– Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
– A szatmárköritói, kisari és a tiszakóródi zenekarok játékstílusa.
– Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
– Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag
Könyvek, füzetek:
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok
Háza *Hangzóanyagok:*
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music
Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD
021 Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

Követelmény
Belső hangsúlyozás és aszimmetria alkalmazása.
A brácsázás és kontrázás közötti különbség ismerete.
Improvizálás, saját variációk kidolgozása a stílus keretein belül.
Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
– Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Szatmári tánczene kísérete „D" hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)
– "Klasszikus" négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek "A–D" hangnemekben, a szatmárköritói, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
– Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
– Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
– A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
– Énekes dallamok megtanulása szöveggel.
Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, félolláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádámos és Szászcsávás népzenéje
– A Küküllő–menti dallamkincs és a táncok megismerése.
– Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló") kontrajátékában.
– A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

Ajánlott tananyag
Könyvek, füzetek:
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza *Hangzóanyagok:*
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01
A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012
Ádámosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025 Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2
Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény
Bonyolultabb akkordmenetek játéka.
Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B'' tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B" tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Dél–dunántúli tánczene kísérete "A" hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),

Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)

– Tudja és alkalmazza a „kontrán" egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
– Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dűvő.
– Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
– Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a prímás játékához.
– Hallás utáni dallamtanulás.
– Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
– "Szalasztott" vonóindítás és hangsúlyozás.
– Az „előke" tudatos alkalmazása.
– A prímás hangsúlyozásának és a különböző tánctípusok tempóinak pontos ismerete.

– Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
– Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok.
– Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző
összehasonlítása. Vonózásbeli variációk.
– Tempótartás, a prímás játékával való együttmuzsikálás.
– Megfelelő zenekari összjáték.
– A tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor *Hangzóanyagok:*

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás" – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038 Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2 Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.
Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dűvő.
Különféle hangsúlyozási módok használata.
Énekes dallamok szövegének ismerete.
Szeptim– és szűkített akkordok, váltóakkordok alkalmazása.
Tempótartás, megfelelő zenekari összjáték.
Variációk a vonózásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes

– Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Kalotaszegi tánczene kísérete „A”, „D”, „G” és „B” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

Rábaközi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemben (verbunk, dus, lassú és friss csárdás)

Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

– A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.

– Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.

– Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle "akkordozás" elsajátítása és variálása (improvizáció).

– Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

– Vonózásbeli variációk.

– Tempótartás, a prímás játékával való együttmuzsikálás.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor *Hangzóanyagok:*

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD

038 Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–

2 Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

A funkciós harmonizálás magasabb fokú készsége.

Szeptim– és szűkített akkordok stílushelyes használata.

A stílus keretein belül ötletesen variált akkordmenetek játéka.

A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

– Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás, korcsos)

– Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.

– Ritmusvariációk.

– Vonásnemek elemző összehasonlítása.

– Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.
Galga–mente népzenéje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)
– Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések ("menetek") elsajátítása, szólamvezetés.
– Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása, brácsázás és kontrázás közötti különbség.
– Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
– Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag
Könyvek, füzetek:
Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza *Hangzóanyagok:*
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Marosszéki Muzsika – Vavrinecz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015
Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024
Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032
Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–
2 Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton
Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021 Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2 Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény
A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.
Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.
Vonásvariációk ismerete.
Akkordfelbontások, szólamvezetés elsajátítása négyhúros brácsán.
Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás
– Marosszéki táncok 7–8 percben.
– 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)
– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.
– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.
– A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.
Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)
– Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések ("menetek") elsajátítása, szólamvezetés.
– Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
– Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
– A szatmárököritói, kisari és a tiszakóródi zenekarok játékstílusa.
– Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)

– Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
– Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyagok:
Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–
2 Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995) BaSys – Music
Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD
021 Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

Követelmény
Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.
A brácsázás és kontrázás közötti különbség elemző ismerete.
Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
– 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
– Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Szatmári tánczene kísérete „D" hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)
– "Klasszikus" négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek "A–D" hangnemekben, a szatmárköritói, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
– Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
– Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
– A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, félolóhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádámos és Szászcsávás népzenéje
– A Küküllő–menti dallamkincs és a táncok megismerése.
– Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló") kontrajátékában.
– A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).
Gömör népzenéje „A–D" hangnemekben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
– Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
– Hegedűkontrával és „klasszikus" brácsával történő gyakorlás.
– Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
– Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01
A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012
Ádámosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD
025 Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2
Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás
Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás–
Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény
Bonyolultabb akkordmenetek játéka.
Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.
A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
Játék hegedűkontrával, és brácsával.
Énekes dallamok megtanulása szöveggel.
A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
– Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat,
– hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
– a háromhúros kontra és a négyhúros brácsa fogásait, jellegzetes akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit. A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,
– az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
– a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
– az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,
Rendelkezzék
– biztos tempótartással, ritmusérzékkel,
– periódusérzékkel,
– biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel,
– lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– tudásáról számot adni együttessel illetve táncot kísérve,
– a teljes tánczenei folyamat kíséretére a prímás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),
– énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
– önálló zenekari számok összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi brácsa főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Dél–dunántúli táncok (3–3 dallam ugrós, lassú– és friss csárdás)
Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)
Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökős és sűrű csárdás)

„B" tagozat
Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)
Szatmári táncok (verbunk, 3–3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)
Kalotaszegi táncok (3–3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Gömör népzenéje "D" hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
– Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
– Hegedűkontrával és „klasszikus" brácsával történő gyakorlás.
– Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
– Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag
Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Követelmény
Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
Együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.
A zenekari hangzás arányai iránti érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Gömöri táncok 7–8 percben

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
– Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és
invirtita) Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
– Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
– Vonókezelés.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
Brácsa és más kísérőhangszerek (pl. cimbalom) együttműködése a zenekarban.
A zenekari hangzás arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
– Bonchidai magyar táncok 7–8 percben

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
– A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
– A bánffyhunyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
Vasas Samu – Salamon Anikó: Kalotaszegi ünnepek – Gondolat, 1986.
Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor *Hangzóanyagok:*

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004
Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD
038 Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2
Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–
2 Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.
Tiszta intonáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kalotaszegi román táncok
– Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Galga–mente népzenéje “A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

Ajánlott tananyag
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény
Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.
Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.
Tiszta intonáció.
Tempótartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Galga menti táncok 7–8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Gömör népzenéje “D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
– Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
– Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
– Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
– Ördöngösfüzes népzenéje (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk)
– Stílusos játékmód elsajátítása Mezei Ferenc zenekarának játéka alapján.
– Mezőségi lakodalmi szokások megismerése.
– Vonókezelés, speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
– Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag
Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördöngösfüzesi népzene brácsa–bőgő melléklete – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Ördöngösfüzes – Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA–081–2 Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördöngösfüzesi népzene CD–melléklete – Hagyományok Háza

Követelmény
Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
Speciális ritmusok játéka.
Magas fokú együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.
A zenekari hangzás arányai iránti fokozott érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Gömöri táncok 7–8 percben
– 2–2 dallam ördöngösfüzesi lakodalmi zene és cigánytánc

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
– Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
– Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
– Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
– Vonókezelés.
– Mezőföld népzenéje „D” és „G” hangnemekben (ugrós, eszközös táncok, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Béres vagyok, béres. Fejér megyei népzene Pesovár Ferenc gyűjtéséből – Alba Regia Egyesület
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
Brácsa és más dallamhangszerek (pl. tambura) együttműködése a zenekarban.
A zenekari hangzás kiérlelt arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
– Bonchidai magyar táncok 7–8 percben
– Mezőföldi táncok 7–8 percben

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
– A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
– A bánffyhunyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.
– Szilágyság magyar népzenéje (figurázó, csárdás és ugrálós)

Ajánlott tananyag

Almási István: Szilágysági Magyar népzene – Kriterion könyvkiadó, 1979. Szilágynagyfalu–
Szilágybagos – Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–105–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.
Élénk tempójú táncdallamok kísérete.
Önállóság a harmonizálás terén.
Tiszta intonáció.
Tempótartás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Kalotaszegi román táncok
– Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben
– Szilágysági csárdás és ugrálós

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Galga–mente népzenéje “A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

– Kürt népzenéje (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag
Agócs Gergely – Gombai Tamás: Kürti bandák – Hagyományok Háza

Követelmény
Tiszta intonáció.
Tempótartás.
Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.
Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.
Önállóság a tánczenei folyamat felépítésében.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Galga menti táncok 7–8 percben
– Kürti táncok 7–8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a magyar népzene nyelvjárás–területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
– a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
– a tanult hangszeres dallamok formai sajátságait,
– a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
– a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer–együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállásait és ezek hangzását,
– népzenénk múltját,
– hangszere múltját, elterjedését a magyar népzenében,
– alapfokon a népzenekutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.
Legyen képes
– tánczenei folyamatban a dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének szabályait,
– dallam– és típusváltás azonnali felismerésére,
– zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a magyar népi vonós zene történetét,
– a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, a ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenénkre jellemző módjait,
– a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
– a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.
Legyen fogékony
– más népek zenéjének
befogadására. Rendelkezzék
– a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.
Legyen képes
– céltudatosan gyakorolni,
– tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.
Tudjon számot adni
– választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi brácsa főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)
Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktetős)
Parlando–rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezőségi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat
Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)
Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktetős)
Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2–2 dallam de–a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú és minőségű hangszer
A szükséges hang– és videofelvételek, könyvek, kották.
Kétkazettás magnó, CD lejátszó, video–készülék, DVD lejátszó, TV készülék.
Kottatartók,
Metronóm.

NÉPI BŐGŐ/CSELLÓ

A bőgő/cselló tanításának céljai, feladatai
A népi bőgő/cselló főtantárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát–medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni – az egyes tájegységeken kialakult tradícióknak megfelelően – 3 húros (bélhúros) nagybőgőn; 4 húros (fémhúros) nagybőgőn, illetve csellón.
A népi bőgő oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű oktatási tervéhez igazodik és párhuzamosan halad a népi brácsa tantervével.

A tanuló ismerje meg
– hangszerei felépítését, részeit, hangolását,
– a vonós hangszercsalád többi tagját,
– hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikus egyéniségeket.
– a Kárpát–medence jellemző magyar és nemzetiségi tánctípusait, táncait,

– a különféle tánckíséretekben alkalmazandó ritmusképletekhez szükséges egyszerű és összetett vonásnemeket, pengetési módokat
– a táncházi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
– a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
– a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
– a szükséges zeneelméleti fogalmaknak (funkciós rend, harmóniák, basszusmenetek stb.) az egyéb kísérőhangszerekkel (kontra, brácsa, cimbalom) együtt történő gyakorlati alkalmazását a nagybőgőn, illetve csellón

Alakítson ki
– természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb–és balkéz mozgást,
– a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test–, hangszer– és kéztartást,
– a vele együtt muzsikáló kísérőhangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek és a pengetett játék elsajátítására,
– a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
– a rendszeres zenekari muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.
Váljon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
– A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
– A magyar népzenében jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes–, nyújtott– és élés ritmus valamint a szinkópa).
– Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény
A növendék ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.
Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Gyermekjátékok, táncok.
– Ének és ritmikus mozgás – ritmuskísérettel (10–15 dallam, illetve mondóka).
– Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, búgattyú, kereplő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
– Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása
– Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
– Mozgás kísérése pengetéssel.
– A húr megrezgetése vonóval.
– A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
– Hangsúlyozás vonóval.
– Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.

– Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
– Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása
– A hangszer tartása.
– Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
– A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
– Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
– Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
– Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása
– A hangszer és a vonó tartása.
– Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
– Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
– A dallamok játéka együttessel.
– Az "együtt hangzás" megérzése és megértése.
– Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.

Követelmény
A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.
Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
– Együttes játék – zenekarban, ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Dél–Dunántúl: ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás „A” hangnemben
– Szék: lassú, csárdás, porka, verbunk
– Ismerje és tudja alkalmazni a tánckíséretben is a tanult (hangsúllyal kezdődő, illetve hangsúlyosan végződő) alapvonásokat.

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza
A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje – Hagyományok Háza
Lajtha László – Széki gyűjtés: Bőgőmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogyiszlói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény
Legyen képes
– a basszus funkciók alkalmazására az évfolyam szintjének megfelelően,
– tudatosan előkészíteni és végrehajtani a húr– és vonóváltó műveleteket,
– tudatos hangképzésre, hangszerkezelésre,
– tempótartásra, ritmizálásra, hangsúlyozásra,

– hallás utáni dallamtanulásra,
– az adott tánctípus és annak tempója ismeretében a megtanult dalokat kísérni,
– felismerni a játszott dallamok szerkezetét,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
– Dél–dunántúli táncok 7–8 percben.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés
– Ismerje és tudja alkalmazni a tánckíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus dűvő vonásokat.

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza
A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje – Hagyományok Háza
Lajtha László – Széki gyűjtés: Bőgőmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogyiszlói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984. Ádám István
„Icsán" és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény
Legyen képes
– a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
– aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és dűvőzve is (széki lassú, illetve négyes esetében),
– a különböző tánctípusokat az adott hangnemben kísérni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
– a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka–hétlépés, sűrű–ritka tempó),
– teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Széki táncok 7–8 percben.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A" hangnemben
– Rábaköz: dus, lassú és friss csárdás „A" hangnemben
– Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően a népzenében használatos zárt fekvéseknek (1–4, illetve 2–4) megfelelően.

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Mester L. – Árendás P. – Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza
Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004
Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjteiseiből 2.) FECD 017
Varga Ferenc „Csipás" – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjteiseiből 8.) FECD
038 Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2
Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–
2 Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény
Legyen képes
– a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– a friss csárdások gyors tempójának megtartására,
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
– Kalotaszegi táncok 7–8 percben

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D" hangnemben
– Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás, korcsos
– Ismerje a különböző tánctípusok tempóit, a műfaji váltásokat a prímás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre
– Tudja az alap– és összetett vonásokat német kápás vonóval, valamint a visszacsapásos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.
– Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C") húron történő játékmódban is.
Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz–fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Árendás P. – Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa–bőgő melléklete – Hagyományok Háza
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok
Háza *Hangzóanyagok:*
Marosszéki Muzsika – Vavrinecz András gyűjteiseiből HHCD 014– 015
Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjteiseiből 4.) FECD 024
Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjteiseiből 7.) FECD 032
Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2
Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjteiseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjteiseiből 3.) FECD
021 Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény
Legyen képes
– a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló–korcsos szökős–sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
– a különböző vonások és pengetések variációira,
– hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,
– a tanult tánctípusokat megfelelő hangnemben kísérni és lezárni,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás
– Marosszéki táncok 7–8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

– Magyarpalatka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
– Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, olóhos „A” hangnemben
– Ismerje a funkciós harmonizálást, a kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában.
– Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.
– Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniafűzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Követelmény

Legyen képes

– önálló gyakorlásra, tanulásra,
– hallás utáni dallamtanulásra,
– a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
– a különböző tánctípusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
– a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánctípus és a dialektus követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
– parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás
– Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben
Küküllő menti magyar táncok : lassú, székely verbunk, félolóhos, szökő, szegényes, pontozó

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok
Háza *Hangzóanyagok:*
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012
Ádámosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD
025 Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2
Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás
Band 3.– Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás–
Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Legyen képes

– önálló gyakorlásra, tanulásra,

– hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
– a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
– a különböző tánctípusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
– a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánctípus és a dialektus követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
– parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
2–2 dallam Küküllő–menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés
Ismerje és tudja alkalmazni a tánckíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus dűvő vonásokat. Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A" hangnemben
Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően a népzenében használatos zárt fekvéseknek (1–4, illetve 2–4) megfelelően.

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Mester L. – Árendás P. – Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza
Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004
Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
Varga Ferenc „Csipás" – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2
Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2
Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény
Legyen képes
– a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
– aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és dűvőzve is (széki lassú, illetve négyes esetében),
– a különböző tánctípusokat az adott hangnemben kísérni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
– a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka–hétlépés, sűrű–ritka tempó),
– teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
– tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Széki táncok 7–8 percben.
2–2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

– Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A", „G" és „B" hangnemben

– Rábaköz: verbunk, dus, lassú és friss csárdás „A" és „D" hangnemben

– Tudjon kísérni más, az adott tájegységen szokásos hangnemekben is.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza

Mester L. – Árendás P. – Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás" – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Legyen képes

– a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,

– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett

– a friss csárdások gyors tempójának megtartására,

– megfelelő zenekari összjátékra,

– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kalotaszegi táncok 7–8 percben

– 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D" hangnemben

Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás, korcsos

Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A" hangnemben

Ismerje a különböző tánctípusok tempóit, a műfaji váltásokat a prímás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre

Tudja az alap– és összetett vonásokat német kápás vonóval, valamint a visszacsapásos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.

Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C") húron történő játékmódban is.

Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz–fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.

Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően a klasszikus zenében használatos nyitott fekvéseknek megfelelően.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Árendás P. – Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa–bőgő melléklete – Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Marosszéki Muzsika – Vavrinecz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény

Legyen képes

– a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló–korcsos szökős–sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
– a különböző vonások és pengetések variációira,
– hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,
– a tanult tánctípusokat megfelelő hangnemben kísérni és lezárni~~,~~
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás
– Marosszéki táncok 7–8 percben.
– 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

– Magyarpalatka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
– Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos „A" hangnemben
– Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
– Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita
– Ismerje a funkciós harmonizálást, a kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában.
– Fejlessze balkéz–technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.
– Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniafűzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Árendás P. – Havasréti Pál.: Bonchidai Népzene I. brácsa–bőgő melléklet – Hagyományok
Háza *Hangzóanyagok:*
Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2
Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984–ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Követelmény

Legyen képes

– önálló gyakorlásra, tanulásra,
– hallás utáni dallamtanulásra,
– a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
– a különböző tánctípusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
– a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánctípus és a dialektus követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
– parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás

Magyarpalatkai táncok 7–8 percben.
2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben
– Küküllő menti magyar táncok : lassú, székely verbunk, félolláhos, szökő, szegényes, pontozó
– Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116
Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012
Ádámosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD
025 Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2
Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás
Band 3.– Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán Szászcsávás–
Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2 Varsányi
Ildikó: Gömöri népzene – Hagyományok Háza

Követelmény
Legyen képes
– önálló gyakorlásra, tanulásra,
– hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
– a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
– a különböző tánctípusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
– a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánctípus és a dialektus követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
– parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam Küküllő–menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
– Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszerei felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
– a három– és négyhúros bőgő, illetve cselló népzenében használatos balkéz–fekvéseit, dialektusonként jellemző basszusmeneteit.
– a népzenénkben használatos vonófajták kezelését, az egyszerű és összetett vonásnemeket, illetve a különböző pengetés fajtákat.
– a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.
Legyen képes
– természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus hangképzésre vonóval és pengetve egyaránt,
– az egyszerű, illetve összetett vonások alkalmazására,
– a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,

– az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,
– hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására.
Rendelkezzék
– biztos tempótartással, ritmusérzékkel,
– periódusérzékkel,
– lapról olvasási készséggel,
– biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
– teljes tánczenei folyamatok kíséretére a prímás játékát (tempóváltásait, tánctípus–váltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve,
– énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
– önálló zenekari produkciók összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi bőgő/cselló főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Dél–dunántúli táncok (3–3 dallam: ugrós, lassú– és friss csárdás)
Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)
Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökős és sűrű csárdás)

„B" tagozat
Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás), lehetőség szerint csellón
Kalotaszegi táncok (3–3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)
Szatmári táncok (verbunk, 3–3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D" hangnemben

Ajánlott tananyag
Varsányi Ildikó: Gömöri népzene – Hagyományok Háza

Követelmény
Legyen képes
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Gömöri táncok 7–8 percben

8. évfolyam„A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Árendás P. – Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa–bőgő melléklet – Hagyományok
Háza *Hangzóanyagok:*
Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény
Legyen képes
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
– Bonchidai magyar táncok 7–8 percben

9. évfolyam„A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Kalotaszeg: keserves, hajnali és román táncok

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116
A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004
Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
Varga Ferenc „Csipás" – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2
Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2
Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény
Legyen képes
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kalotaszegi román táncok
– Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben

10. évfolyam„A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A" hangnemben

Ajánlott tananyag
Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény
Legyen képes
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Galga menti táncok 7–8 percben

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Repertoárbővítés: Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás
– Ördöngösfüzes: cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk

Ajánlott tananyag
Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördöngösfüzesi népzene brácsa–bőgő melléklete – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Ördöngösfüzes – Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA–081–2

Követelmény
Legyen képes
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett

– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Gömöri táncok 7–8 percben
2–2 dallam ördöngösfüzesi cigánytánc és ritka magyar

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
Repertoárbővítés:
Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita Mezőföld:
ugrós és eszközös táncok, lassú és friss csárdás „G" hangnemben

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete – Hagyományok Háza
Árendás P. – Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa–bőgő melléklet – Hagyományok Háza *Hangzóanyagok:*
Bonchida–Válaszút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény
Legyen képes
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Bonchidai magyar és román táncok 7–7 percben
– Mezőföldi táncok 7percben

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Repertoárbővítés:
– Kalotaszeg: keserves, hajnali és román táncok
– Szilágyság: figurázó, csárdás és ugrálós

Ajánlott tananyag
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I–II. – Hagyományok Háza
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112–116
A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004
Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
Varga Ferenc „Csipás" – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2
Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2
Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2 Szilágynagyfalu–Szilágybagos – Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–105–2

Követelmény
Legyen képes

– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Kalotaszegi román táncok
– Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben
– Szilágysági csárdás és ugrálós

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
– Repertoárbővítés:
– Galga–mente: mars, lassú csárdás, bukós „A" hangnemben
– Kürt: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás

Ajánlott tananyag
Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza
Agócs Gergely – Gombai Tamás: Kürti bandák – Hagyományok Háza

Követelmény
Legyen képes
– bizonyos tánckíséretek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
– megfelelő zenekari összjátékra,
– a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Galga menti táncok 7–8 percben
– Kürti táncok 7–8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a magyar népzene nyelvjárás–területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
– a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
– a tanult hangszeres dallamok formai sajátságait,
– a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
– a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer–együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállásait és ezek hangzását,
– népzenénk múltját,
– hangszere múltját, elterjedését a magyar népzenében,
– vázlatosan a hazai népzenekutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, hagyományőrző előadóit. Legyen képes
– tánczenei folyamatban a különböző dallamok kíséretének összekötésére, ismerje a kíséretszólam fűzésének szabályait,
– dallam– és típusváltás azonnali felismerésére,
– zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a magyar népi vonós zene történetét,
– a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenénkre jellemző módjait,
– a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,

– a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.
Legyen fogékony
– más népek zenéjének
befogadására. Rendelkezzék
– a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.
Legyen képes
– céltudatosan gyakorolni,
– tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.
Tudjon számot adni
– választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi bőgő/cselló főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktetős)
Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)
Parlando–rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezőségi keserves vagy szatmári hallgató)

„B" tagozat
Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktetős)
Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)
Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2–2 dallam de–a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

.
Megfelelő számú, jó minőségű, bélhúrokkal felszerelt bőgő és fémhúros cselló.
MP3–as és CD játszó, video– illetve DVD lejátszó–felvevő készülék,
Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.
Hangzó zenei és videó/DVD példatár,
Metronóm,

FÚVÓS TANSZAK

NÉPI FURULYA

A furulyatanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulóval
– a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszercsalád történeti múltját,
– a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,
– a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze
– a tanuló hallását,
– a nyelvvel is összefüggő ritmus– és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőkészségét, zenei emlékezetét,
– képességét dallamok rögtönző összefűzésére, tánctételek és ciklusok kialakítására,
– önálló lényegfelismerő képességét,
– a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációkészségét.

Alakítson ki
– könnyed hangszerkezelést,
– megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat,
– test–, hangszer– és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Ajánlott tananyag
Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Fábián Éva – Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza 2003.

Követelmények
Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Ajánlott tananyag
Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Fábián Éva – Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza, 2003.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Udvarhelyszéki dallamok.
– A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.
– A hetedik hang módosítása félfedéssel.
– Az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása.
– Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
– A csárdásdallamok ütemeinek belső hangsúlyai.

Ajánlott tananyag
Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény
Legyen képes a tanult székelyföldi dallamokat stílusosan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban, egyszerűen díszítve, variáltan eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Egy– egy rubato, lassú és sebes csárdás dallam Udvarhely székből.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Csíki székely dallamok.
– A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai.
– A hetedik hang módosítása villafogással.
– Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.
– Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.
– Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag – kották hangzó melléklettel
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény
Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Egy– egy felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, félolóhos, verbunk dallam gardonkísérettel is.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán.

– A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag
Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet

Követelmény
Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Dél–dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Gyimesi dallamok.
– A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.
– Torokhangos (gégezöngés) kíséret a növendék alkatától, fejlettségi szintjétől függően.
– Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.
– Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag
Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998
Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. – Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Követelmény
Legyen képes
– a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
– a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy–egy gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallam eljátszása gardonkísérettel is

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája.
– Semleges hangsorú furulyák ismerete.
– Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.
– A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
– A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.
– Több furulya együttes játéka.
– Énekkíséret furulyával.
– Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

Ajánlott tananyag
Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998
Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum) Magyar dudások CD

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.
Semleges hangsorú furulyák ismerete.
A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két–két palóc giusto és rubato dallam
eljátszása. Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
– A mezőségi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
– Tilinkójáték.
– Variáció és díszítés a széki és moldvai dialektus szabályai szerint.
– Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
– Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

Ajánlott tananyag
Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi
Intézet Széki énekesek és furulyások CD – Fonó kiadás Gyűjtések széki furulyásoktól –
Hagyományok Háza
Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek
Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)
Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András – kazetta. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.
Legyen képes
– a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
– a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.
– önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Széki lassú csárdás, magyar.
– Moldvai táncdallamok.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B" tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Csíki székely keservesek és táncdallamok: cepres, félolóhos, „Gábor Ignácé”, „székely csárdás”, párnástánc, medvés, „örömanya tánca”, „gólya”, verbunk, „marosszéki” Ambrus János, Balog Áron népzenei fölvételeiből.
– Variálás és díszítés a csíki székely dialektus szabályai szerint.
– A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai.
– A hetedik hang módosítása villafogással.
– Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.
– Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.
– Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag – kották hangzó melléklettel
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény
Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Összeállítás a tanult felcsíki népzenéből: keserves, lassú és sebes csárdás, félolóhos, verbunk dallamok gardonkísérettel.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A dunántúli dialektus dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:
– Somogy: Kelec József, Sándor László,
– Tolna: Máté István
– Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István
– Baranya: Német Vince
népzenei felvételei alapján.
A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag
Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény
Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Dél–dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Gyimesi keserves és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője, félolóhos medvés, héjszák, „juhait kereső pásztor” Tímár Viktor, Tímár János, Karácsony Lázár, Bács Péter, Hermán György népzenei felvételeiből.
– Gyimesi dallamok, variálás és díszítés a gyimesi dialektus szabályai szerint.
– A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.
– Torokhangos (gégezöngés) kíséret a növendék alkatától, fejlettségi szintjétől függően.
– Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.
– Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. – Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Követelmény
Legyen képes
– a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban énekelni és eljátszani.
– a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallamok eljátszása gardonkísérettel is

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:
– Heves: Pozsik István
– Gömör: Fodor József
– Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo
József. Semleges hangsorú furulyák ismerete.
Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.
A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.
Több furulya együttes játéka.
Énekkíséret furulyával.
Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

Ajánlott tananyag
Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998
Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum) Magyar dudások CD

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.
Semleges hangsorú furulyák ismerete.
A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

Az év végi beszámoló javasolt anyaga
– Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása.
– Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A széki furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája Székely Ferenc népzenei felvételei alapján:
– A mezőségi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
– A moldvai furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján: Csobán György, Gusa Pál, Hodorog András, Tálász András.
– Variáció és díszítés a mezőségi és moldvai dialektus szabályai szerint.
– A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
– Tilinkójáték.

– Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
– Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

Ajánlott tananyag
Széki énekesek és furulyások CD – Fonó kiadás
Gyűjtések széki furulyásoktól – Hagyományok Háza
Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek
Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)
Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András – kazetta. Szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül. Legyen képes
– a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
– a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.
– önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Széki lassú csárdás, magyar.
– Moldvai táncdallamok.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló legyen képes
– természetes hangszerkezelésre,
– tiszta intonációra,
– a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
– hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételről,
– énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
– énekkíséretre,
– más hangszerekkel való együttes játékra a hagyomány adta kereteken belül (furulyák, gardon, citera, esetleg hegedű, cimbalom),
– népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén,
– a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.
Rendelkezzék
– az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,
– zenei emlékezőtehetséggel,
– a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási készséggel, formaérzékkel,
– a táncossal, énekessel való zenei kommunikáció képességével,
– olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti,
– a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.
Ismerje
– hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,
– hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– tudásáról számot adni szólóban és hangszeres–énekes együttesben színpadon is
– céltudatosan, önállóan gyakorolni,
– hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.
Ismerje
– és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait– a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánctípusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánchagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánctörténeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi furulya főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Udvarhelyszéki és csíki dallamok (csárdás, „marosszéki", verbunk).
Somogyi és zalai dallamok (pásztornóta, ugrós, lassú és friss csárdás)
Gyimesi táncok.

„B" tagozat
Székelyföldi dallamok és táncok (keserves, lassú és sebes csárdás, marosszéki).
Somogyi és zalai dallamok (lassú és friss csárdás, ugrós).
Gyimesi táncok és más dallamok.
Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok„A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A Székelyföld furulyazenéje. Továbbképzés az 1–2. évfolyamon tanult dallamokra építve.
– Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).
– A forgatós táncok dallamvilága.
– Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis–dialektusok szabályai szerint.

Ajánlott tananyag
Gyergyó–medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bartók Nyárád–menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény
Legyen képes
– a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
– elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyimesi keservesek és táncdallamok (lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák)
– Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok (forgatós, verbunk, félolóhos)
– Hangszerjáték gardonkísérettel.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéje.
– Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
– Hangmódosítás villafogásokkal.
– A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
– A flóta.

Ajánlott tananyag
Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza
Az utolsó dudás – Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998
Flóta felvételek

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el a Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
Legyen képes:
– hangmódosításra villafogásokkal.
– önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán.
– Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A Küküllő–vidék furulyazenéje.
– A 2. – 3. átfújás kombinálása.
– A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
– Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
– A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán.
– A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
– A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag
Mestereink – Magyarbece, Szántó Ferenc – kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlapádi, héderfájai gyűjtések
Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)
Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
Legyen képes a 2. – 3. átfújás kombinálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Küküllő vidéki párostáncok, pontozók, keservesek, román táncok.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Észak–mezőségi furulyazene dallamkincse, formavilága, technikája.
A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.
Ritka és sűrű legényesek.

Ajánlott tananyag
Magyarszováti, visai, ördöngösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)
Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás
Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben megjelenő módszertani kiadványai, hang– és videofelvételei.

Követelmény
Legyen képes elsajátítani
– az Észak–mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
– a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Észak–mezőségi lírai dalok és táncdallamok

Továbbképző évfolyamok„B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A Székelyföld furulyazenéjének további megismerése András József, Elekes Albert, Faludi Áron, Józsa Lajos népzenei felvételei alapján.
– Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis–dialektusok szabályai szerint.
– A forgatós táncok dallamvilága.
– Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).

Ajánlott tananyag
Gyergyó–medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bartók Nyárád–menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény
Legyen képes

– a tanult gyergyói dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
– a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánctípusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
– elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit,
– elsajátítani a gyimesi ikerfurulya játék jellegzetességeit.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyimesi keservesek és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák
– Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok: forgatós, verbunk, félolóhos
– Hangszerjáték gardonkísérettel.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A Tiszántúl furulyazenéje Kádár Ferenc, Rab István, Bagoly József, Koszta József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, lassú és friss csárdás, olóhos.
– Szilágyság furulyazenéje Birtalan József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, táncdallamok: tövisháti csárdás, verbunk, lassú és friss csárdás.
– Nógrádi pásztornóták Pál István népzenei felvételeiből.
– Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
– Hangmódosítás villafogásokkal.
– A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
– A flóta.

Ajánlott tananyag
Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza
Az utolsó dudás – Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998
Flóta felvételek

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el eredeti felvételek alapján
– Tiszántúl, Szilágyság furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
– pásztornótákat és táncdallamokat Pál István repertoárjából flótán.

– hangmódosításra villafogásokkal.
– önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán.
– Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A Küküllő–vidék furulyazenéje Szántó Ferenc népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, székely verbunk, csárdás, félolóhos, szökő.
– A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
– Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
– A 2. – 3. átfújás kombinálása.
– A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán: Jankovics Imre, Káplár János, Német Vince, Bíró István népzenei felvételei alapján.
– A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
– A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag
Mestereink – Magyarbece, Szántó Ferenc – kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlapádi, héderfájai gyűjtések
Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)
Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény
Ismerje meg és sajátítsa el és stílusosan, díszítve, variáltan szólaltassa meg a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
Legyen képes a 2. – 3. átfújás kombinálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Küküllő vidéki lírai dalok, különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, román táncok.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Bukovinai keservesek és táncdallamok: silladri, ruszászka, a karácsonyi betlehemes pásztortánca Antal András, Flekszon Pál, Pál Antal népzenei felvételei alapján.
– Észak–mezőségi furulyazenében szerzett tudás elmélyítése Csete Árpád, Bálint Ferenc népzenei felvételei alapján: dallamkincs, formavilág, technika.
– A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.
– Ritka és sűrű legényesek.

Ajánlott tananyag
Magyarszováti, visai, ördöngösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)
Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás
Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben megjelenő módszertani kiadványai, hang– és videofelvételei.

Követelmény
Legyen képes elsajátítani
– a bukovinai furulyajáték dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
– az Észak–mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
– a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Bukovinai keserves és táncdallamok
– Magyarszováti, visai, ördöngősfüzesi dallamok

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfüzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szólisztikusan és más hangszerekkel együtt. A tanuló legyen képes
– minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
– más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.
Ismerje
– hangszere repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,
– a hangszer szerepét a történeti zenében,
– a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
– a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,

– hangszere elterjedtségét a Földön.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– a kifejezésmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
– szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
– olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.
Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi furulya főtárgy („A” „B” tagozat)
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Dunántúli dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)
Udvarhelyszéki és csíki táncok és más dallamok. (csárdás, marosszéki, verbunk, keserves.)
Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, félolóhos, verbunk, keserves.)

„B” tagozat
Palóc dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)
Széki dallamok. (lassú, csárdás, magyar)
Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, félolóhos, verbunk, keserves, „juhait kereső pásztor”.) Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszerek – hatlyukú furulya C alaphangú, erdélyi, semleges hangsorú dunántúli és palóc változatai, ikerfurulya, tilinkó, flóta és hosszúfurulya.
Kottatartó
Metronóm,
Hangzó zenei és videó/DVD példatár,
MP3–as és CD játszó, video– illetve DVD lejátszó–felvevő készülék, Lejegyzések
készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

PENGETŐS TANSZAK

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai
Ismertesse meg a tanulóval
– a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
– a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon") hangszereket,
– a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
– a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
– a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki
– a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
– a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal– és jobbkéz–játékot.

Fordítson figyelmet
– a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással, stb.).
– Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tikfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
– A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással.
– A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
– Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.

Jobb kéz
– A pengető fogásának kialakítása
– A pengetés helyének behatárolása
– Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
– Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszushúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
– Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi

Bal kéz
– A dallamjátszó bal kéz tartásának beállítása
– Az ujjak elnevezése, számozása
– A dallamhangok helye a fogólapon
– A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'–F'–E' hangokon (külön–külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'–E'–D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'–E'–D'–C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)
– Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk– és középső ujjakkal

Gyermekdalok éneklése majd hangszeren való megszólaltatása (szó–mi / szó–lá–szó / mi–ré–dó / szó–lá–szó–mi / mi–ré–dó / szó–mi–dó / szó–fá–mi–ré–dó / lá–szó–fá–mi–ré–dó) hangkészlettel.
Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.
A citera első hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, azok szolmizációs és abc–s nevekkel való éneklése.
A növendék a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.
Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.

Sajátítsa el a kottából való daltanulást.
A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény
A helyes pengetési irányok elsajátítása.
Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.
A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására, a hüvelyk– és a középső ujj csúsztatására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:
– egyszerű ritmus osztinátó kíséret,
– a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
– egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz).
Gyermekdalok játéka citerán lassú egyenletes tempóban.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.

Jobb kéz
– A pengető szabályos fogásának kialakítása.
– Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.
– Az íves pengetésmód gyakorlása
– Halk játék – a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének megpengetésével (2–3 húr)
– Finom pengetés gyakorlása
– Középerős játék – a kísérőhúrokon a basszushúrokat is érintő pengetéssel (4–5 kísérőhúr)

Bal kéz
– A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
– A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
– A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a növendék G'–ről és A'–ről is.
– A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'–F'–Esz'–D'–C')
– A dó–pentachord és dó–hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá–pentachord hangsorú gyermekdalok játékával.

A citera hat törzshangjának ismerete C'–től A'–ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc–s nevekkel való éneklése.
A növendék sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.
Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést.
Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam–, kísérő–, kisfejhúr.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény
Egyenletes pengetéssel gyermekdalok játéka

Négy ujj használata a húrlenyomás során
A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására.
A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyermekdalok (dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.
– Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.
– Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.

Jobb kéz:
– Egyenletes negyed, nyolcad pengetés – kezdetben csak üres húrokon a le–föl (befelé–kifelé) pengetés szabályai szerint.
– Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása
– A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C" hangját
– Halk és középerős pengetés gyakorlása
– A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával

Bal kéz:
– A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal
– A négy ujjas játék gyakorlása
– A helyes ujjrend kialakítása.
– A hüvelykujj csúsztatása.
– A dó–pentachord, dó–hexachord és lá–pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C" hanggal a kisfejhúr bependítésével.

Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.
A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.
Gyermekdalok összefűzése (2–3 gyermekdal folyamatos játszása).
A növendék tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc–s nevekkel megnevezni a tanult C–lá és C–dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.
Az alsó hangtartomány, 2/4–es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.
Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Mérsékelt tempóban egyenletes negyed– és nyolcadmozgás.
A pengetés irányainak biztos tudása.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C'–A'–ig) 4 ujjal.
A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Gyermekdal–fűzés, csoportos citerázás (2–3 növendék egyszerre játssza ugyanazt a dalt).
– Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.

– A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

– Az alsó hangtartomány bővülése a C’ hang alatti hangokkal

– Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal

– A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.

Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.

A sorvégi szünet kitöltése a C”–re hangolt kisfejhúr bependítésével.

Biztos hangtartomány váltás.

4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– 3–4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.

– Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a növendék hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

– Esztam kíséret

– Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás

– Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására

– Az eddig alkalmazott „normál” negyed– és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

– Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)

– Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’–ről Asz’–ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.

Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással

Esztam kíséret.

Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
Biztos hangtartomány váltás.
Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
– Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
– A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
– Az esztam kíséret továbbfejlesztése
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz
– Dunántúli terc
– Fríges zárású dallamok
– A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
Dunántúli terces dallamok
Fríges zárású dallamok
Fríg hangsor, fríges zárlat.
Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus
Kiadó Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3 egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
– Csoportos citerázás (3–4 fő).
– 1 összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
– Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
– Lépegetős játék gyakorlása.
– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Szlavóniai dallamok
– Felvidéki dudanóták
– Kanásztánc fogalma.
– Bővített szekund.
– Szinkópa ritmus.
– Diminuálás.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus
Kiadó Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
Pergetéssel való dallamdíszítés.
Nyolcadolós kapkodós díszítés.
Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
Szinkópa ritmus pontos játéka.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:
– Dél–Dunántúl
– Szlavónia
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
A tremoló játék tökéletesítése.
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
Észak–magyarországi és dunántúli dudanóták
Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
Alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus
Kiadó Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980)
Hungaroton Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
Tremoló játéktechnika alkalmazása.
Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.
Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
– Dunántúl,
– Alföld,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. **„** B" tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
– A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C" kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C" kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz
– Az alsó hangtartomány bővülése a C' hang alatti hangokkal
– Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C" D" hangokkal
– A felső– és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
Alsó– és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
Dó–pentachord, dó–hexachord, lá–pentachord, lá–pentaton, dór–hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag
Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
A sorvégi szünet kitöltése a C"–re hangolt kisfejhúr bependítésével.
Biztos hangtartomány váltás.
4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.
A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.
Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy–egy tanult dallam játéka során.
Ismerje meg a lá–pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.
Ismerje a hangtartomány–váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.
Legyen képes saját – vagy másik tanuló – énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a növendék hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– Esztam kíséret
– Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
– Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
– Az eddig alkalmazott „normál" negyed– és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz
– Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
– Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'–ről Asz'–ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá–pentaton, kétrendszerű lá–pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
Esztam kíséret.
Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
A kétrendszerű lá–pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.

Követelmény
Esztam kíséret – a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
Biztos hangtartomány váltás.
Helyes, önálló ujjrend kialakítása.
Az esztam kíséret alkalmazása
A normál és a sűrű pengetés váltogatása egy dallamon belül (negyed–, nyolcad– és tizenhatod értékeken)
Ti–tiri és tiri–ti rimusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon
Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos
pengetésre Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3–4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
– Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
– Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

évfolyam *„B" tagozat*

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
– A tizenhatodos ritmusaprózás, ti–tiri és tiri–ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
– A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
– Az esztam kíséret továbbfejlesztése
– Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz
– Dunántúli terc
– Fríges zárású dallamok
– A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

Dél–dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
Dunántúli terces dallamok
Fríges zárású dallamok
Fríg hangsor, fríges zárlat.
Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II. (CD) (Budapest, 2004–2005) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény
A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
A növendék alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet
Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain
Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést
Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– 3 egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
– Csoportos citerázás (3–4 fő).
– 1 összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél–Dunántúl dallamaiból.

évfolyam *„B" tagozat*

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
– Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással – a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
– Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
– Lépegetős játék gyakorlása.
– Szinkópa ritmus le–föl–föl irányú pengetése.
– Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Szlavóniai dallamok
– Felvidéki dudanóták
– Kanásztánc fogalma.
– Bővített szekund.
– Szinkópa ritmus.

– Diminuálás.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus
Kiadó Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

Pergetéssel való dallamdíszítés.
Nyolcadolós kapkodós díszítés.
Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
Szinkópa ritmus pontos játéka.
A tremoló játék tökéletesítése
A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés)
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása
Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján
A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:
– Dél–Dunántúl,
– Szlavónia,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
– A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
– Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
– A tremoló játék tökéletesítése.
– A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
– Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
– A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
– Dél–dunántúli ugrósok és kanásztáncok
– Észak–magyarországi és dunántúli dudanóták
– Alföldi régi– és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
– Alsó–, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
– Nyújtott– és éles ritmus

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973–1987) Akadémiai Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Népdalválogatás a növendék általános iskolai ének–zene tankönyvéből.
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola Magyarországi
citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény
Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
Tremoló játéktechnika alkalmazása.
Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel. Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód
Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál) Kis nyújtott–, kis éles–,
triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
– Dunántúl,
– Alföld,
– csoportosan (3–4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
– a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
– hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

– a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
– a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
– a helyes tempó– és ritmustartásra,
– transzponálni a hangszerének megfelelően,
– szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísérni,

– a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
– ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
– ismerje a bourdon–kíséretes zene jellemzőit,
– a „kapkodós" játékstílus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
– a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,

– tiszta hangképzéssel hangszerén,
– biztos zenei memóriával,
– megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
– szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje és alkalmazza
– a tánczene általános kísérettípusait
– a diatonikus hangszert és az azon való játékmódot
– az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
– a kapkodós játékmódot
– a húrtompításos játék sajátosságait

– az énekelt népdal és a tánczenei kíséret
között Legyen képes
– a parlando–rubato dalok előadására
– kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Citera főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat
Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B" tagozat
A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
– hangminőség,
– hangszerkezelés,
– helyes ritmus és tempó,
– technikai felkészültség,
– jobb– és balkéz–technika,
– előadásmód,
– zenei stílusok és előadások megvalósítása,
– díszítések megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam *„A" tagozat*

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
– Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
– Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
– Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
– Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése.
– A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
– Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza *Hangzóanyag*
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval

Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó
játékmód Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál) Kis nyújtott–,
kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
– Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
– Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
– Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
– Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
– Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
– Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott *tananyag*
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor *Hangzóanyag*
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredet játékmódokat.
Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
–. Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
– Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
– Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
– A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
– Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
– Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László
Alapítvány *Hangzóanyag*
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003) Fellegzik az
idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton Sárréti Népi Együttes:
Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008) Szatmári bandák (MC) szerk.:
Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Hortobágy
– Szatmár
– Erdély

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A triolás pengetésmód alkalmazása
– Aszimmetrikus ritmizálás
– Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
– A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
– Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
Szeretőm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

3 népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
– Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
– Mezőség vagy Székelyföld /vagyGyimes,
– Moldva.
A 3 összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
– Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
– Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó játékmód.
– Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
– Kis nyújtott–, kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése.
– A parlando–rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
– Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél–Alföld; 2. Közép–Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok
Háza *Hangzóanyag*
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus
Kiadó Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával – glisszandó
játékmód Húrlefogás – húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál) Kis nyújtott–,
kis éles–, triolás nyújtott– és triolás éles ritmus pengetése
parlando–rubato előadásmód tanulmányozása,
gyakorlása Dallamdíszítés; előkék, utókák

Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
– Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
– Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
– Észak–Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
– A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
– Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
– Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
– Biztonságos 4 ujjal történő játék.
– Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
– Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
– Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
– Dél–alföldi, közép–alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott *tananyag*
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor *Hangzóanyag*
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredet játékmódokat.
Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó–, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka
Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország)
A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Közép–Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
– Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
– Dél–Alföld (lassú–, gyors– és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak–Magyarország).
– A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
– Dél–, közép–, kelet–, észak–alföldi tájegységek dallamai.
– Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros–mente, Küküllő–mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag
Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László
Alapítvány *Hangzóanyag*
Magyar Citerás Antológia I–II–III. (CD) (Budapest, 2004–2007) Flaccus
Kiadó Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003) Fellegzik az
idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton Sárréti Népi Együttes:
Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008) Szatmári bandák (MC) szerk.:
Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény
A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
A triolás pengetésmód alkalmazása
A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
Aszimmetrikus ritmizálás

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
– Hortobágy,
– Szatmár,

– Erdély.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
– A triolás pengetésmód alkalmazása
– Aszimmetrikus ritmizálás
– Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
– A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
– Dél–dunántúli, kelet–alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor – Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola – hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973–1997) Akadémiai– és Balassi Kiadó Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe… (Püspökladány, 1974)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Bodza Klára – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III–IV. (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
Virágvölgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
Domokos Pál Péter – Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–II–III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
Seres András – Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I–II–III–IV. (CD) (Budapest, 2004–2009) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola Magyarországi
citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia II–V. (LP) (Budapest, 1986–1993) Hungaroton
Magyar Népzene 1–2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő – bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
Szeretőm a táncba – moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
Moldvai hangszeres dallamok – sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
Ismerje az eredeti játékmódokat.
Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
Az eredetihez hű, stílusos előadás
A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása
Váltakozó ütemű dallamok játéka
Többféle hangolású citera használata
Triolás lüktetésű és 7/8–os moldvai táncdallamok játéka

Az év végi vizsga javasolt anyaga
3 népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
– Dél–Dunántúl vagy Kelet–Alföld vagy Felvidék,
– Mezőség vagy Székelyföld /vagyGyimes,
– Moldva.
A 3 összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje
– a citerán használatos valamennyi hangsort,
– a tánctípusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
– a citerával történő tánckíséret technikai jellegzetességeit.
Legyen képes
– igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával, más hangszerekkel együttjátszani (kamarazene),
– önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.
Tudjon
– hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
– hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,
A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.
Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.
Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül
A növendék tudja önállóan behangolni hangszerét
Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal
Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy–egy jellemző énekes– valamint tánczenei összeállítást
Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Citera főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.
– Egy énekkíséretes összeállítás.
– Egy hangszerkíséret bemutatása.
Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16–odos mozgású dallamokat.
„B" tagozat
A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
– hangminőség,
– hangszerkezelés,

– helyes ritmus és tempó,
– technikai felkészültség,
– jobb– és balkéz–technika,
– előadásmód,
– zenei stílusok és előadások megvalósítása,
– díszítések megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű C, D, és A hangolású prím és normál citerák. Minden hangszerhez póthúr–készlet, megfelelő hangolókulcs és két–három darab pengető.
Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.
Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.
A hangszerek elhelyezéséhez szükséges két–három asztal, hat–nyolc darab szék.

VOKÁLIS TANSZAK

NÉPI ÉNEK

A népi ének tanításának szakirányú feladata
Ismertesse meg a tanulókat
– az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
– az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatáshoz szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
– a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan
– az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
– a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
– az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
– a népdalok memorizálási képességét,
– az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma–, dallam– és tempóérzéket,
– a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
– a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Törekedjen a korosztályi jellemzők, az egyéni adottságok, készségek és képességek, habitus, érzelmi beállítódás figyelembe vételére az egyes tanulók fejlesztési programjának kialakításában.
Ismertesse meg a növendékeket a vokális anyag hangszeres és táncbeli vonatkozásaival, a gyakorlatban is.

Teremtsen alkalmat – a hangzó felvételek hallgatása mellett – a még élő adatközlőkkel való élményt adó találkozásokra, az adott tájegységre történő kirándulás vagy táborozás formájában is.

Vegye figyelembe a repertoár kialakításánál, hogy a vokális népzenei hagyományban olyan emberi érzések, viszonyok tükröződnek és nyernek kifejezést, melyek a növendékek későbbi önálló, felnőtt életében családi, baráti körben a legkülönbözőbb hétköznapi és ünnepi helyzetekben aktivizálódhatnak, kerülhetnek használatba: pl. gyermeknevelés, karácsonyi ünnep, baráti mulatság.
Bíztassa a növendékeket a tanultak további használatára és önálló repertoárbővítésre a tanulmányok befejezése után is, a hangzó és irodalmi források megismertetésével.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A magyar nyelvterület szabadon választott területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése segítségével, a növendék természetes, helyes testérzetének (testtartás, légzés, artikuláció) kialakítása.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék. Sajátítson el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult anyagból 3 különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A magyar nyelvterület különböző területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése.
A növendék természetes, helyes testtartásának, légzésének, artikulációjának kialakítása, fejlesztése.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék. Sajátítson el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult anyagból 3 különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A helyes testtartás, légzés kialakítása
– A tiszta intonáció, differenciált ritmizálás fejlesztése
– Bemelegítő skálagyakorlatok
– Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése
– Dunántúl jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény
A dunántúli dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:
– gyermekjátékdalok,
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő – népszokásdallamok.
Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy népszokás dallam
– egy táncdallam
– egy lírai dal

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– Légzésfejlesztés
– Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
– A kifejező szövegmondás fejlesztése
– A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Az északi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:
– gyermekjátékdalok,
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,

– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő
népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy népszokás dallam
– egy karikázó–fűzér
– egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– Légzésfejlesztés
– Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
– A váltóhangok kiegyenlítése
– A hangterjedelem növelése
– A kifejező szövegmondás fejlesztése
– Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása a – kistájak anyagának figyelembe vételével.

Követelmény
Az alföldi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:
– gyermekjátékdalok,
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő
népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy dalcsokor táncdallamokból
– egy parlando–rubato dal vagy egy ballada
– egy népszokás dallam

évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A légzéskapacitásra irányuló gyakorlatok
– A hangterjedelem növelése
– A váltóhangok kiegyenlítése
– A könnyebb díszítési gyakorlatok
– A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
– Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény
Székelyföld és Bukovina vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.
Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy lakodalmi összeállítás

– egy táncdallamokból álló összeállítás
– egy ballada vagy lírai dal

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A hangterjedelem továbbfejlesztése
– Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
– Nehezebb díszítési gyakorlatok,
– A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
– Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény
Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– táncszók,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy népszokás dallamokból álló összeállítás
– egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
– egy hosszabb lélegzetű parlando–rubato dal.
– egy ballada.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:
– légzés,
– hangterjedelem,
– a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
– kifejező szövegmondás,
– a tanult tájegységekre jellemző díszítések.
Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény
Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– táncszók,
a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.
Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
– egy díszített parlando–rubato dal
– egy klasszikus ballada
– egy táncdallamokból álló összeállítás

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és énekes adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. ”B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– Légzésfejlesztés
– Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
– A kifejező szövegmondás fejlesztése
– A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban is.

Követelmény

Az északi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Csallóköz, Zoborvidék, Palócföld.
A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:
– gyermekjátékdalok,
– különböző szövegtípusú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő.
A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy népszokás dallamokból álló összeállítás
– egy karikázó–fűzér
– egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– Légzésfejlesztés
– Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
– A váltóhangok kiegyenlítése
– A hangterjedelem növelése
– A kifejező szövegmondás fejlesztése
– Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az alföldi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Szatmár, Hajdúság és Nyírség, Nagykunság, Körösök vidéke, Jászság, Kiskunság, Kalocsai Sárköz, Bácskai Duna mente.
A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:
– gyermekjátékdalok,
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő
népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő
A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy dalcsokor különböző tempójú táncdallamokból
– egy pásztordal vagy egy ballada
– egy népszokás dallamokból álló összeállítás

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A légzéskapacitásra irányuló gyakorlatok
– A hangterjedelem növelése
– A váltóhangok kiegyenlítése
– A könnyebb díszítési gyakorlatok
– A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
– Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az erdélyi dialektusból Székelyföld kistájainak (Maros–Küküllő vidéke, Udvarhely szék, Csík, Gyimes) és Bukovina (beleértve a Magyarországra telepített és a jelenlegi Szerbiában élő bukovinai székelyeket) jellemző vokális népzenei anyaga. A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:
– különböző szövegtípusú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő
népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő
A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– egy lakodalmi összeállítás

– egy táncdallamokból álló összeállítás
– egy ballada vagy keserves

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A hangterjedelem továbbfejlesztése
– Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
– Nehezebb díszítési gyakorlatok,
– A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
– Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény
Az erdélyi dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség jeles énekes adatközlőinek népzenei felvételei alapján:
Szilágyság: Hoffner Jánosné Szabó Katalin, Lukács Andrásné Nagy Anna (Kárásztelek).
Kalotaszeg: Ambrus Sándorné Márton Kata, (Sárvásár), Péntek Jánosné Szabó Ilona (Körösfő), Gergely András „Zsüke” (Türe) és mások.
Mezőség: Balla Ferencné Szász Etelka (Feketelak), Eke Péterné Simon Mari „Csutkó” (Buza), Pap Mártonné Filep Mária, Szabó Varga György, Csorba János, Kis Sándor „Kicsi”(Szék) és mások.
A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– táncszók,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.
Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon. A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy népszokás dallamokból álló összeállítás
– egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
– egy hosszabb lélegzetű parlando rubato dal.
– egy ballada.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:
– légzés,
– hangterjedelem,
– a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
– kifejező szövegmondás,
– a tanult tájegységekre jellemző díszítések.
Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény
Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően, beleértve a Magyarországra települt moldvai csángók népzenéjét is:
– különböző témájú lírai dalok,
– balladák,
– különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
– táncszók,
– a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.
A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
– egy díszített parlando rubato népdal
– egy klasszikus ballada
– egy táncdallamokból álló összeállítás

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,
– a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit, az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és a népdalok díszítési és variációs lehetőségeit,
– a legjelentősebb hagyományőrző népi énekeseket.
Tudjon
– helyesen lélegezni,
– tisztán intonálni,
– kezdőhangokat önállóan megtalálni,
– hangfajának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,
– érthető szövegmondással énekelni,
– életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes a növendék az „A" tagozatra építve gyarapítani technikai eszközeit a tanult népzenei stílusok, műfajok, valamint dialektusok autentikus megszólaltatása érdekében. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon.
Tudjon
– önállóan beéneklő gyakorlatokat
végezni, Rendelkezzék
– a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel,
– jó előadói készséggel, önállósággal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi ének főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
– Egy gyerekjátékdalokból vagy párosító dalokból álló népdalcsokor,
– Egy jeles napi szokásdalokból álló összeállítás,
– Egy pásztor– vagy rabének,
– Egy klasszikus ballada a Dunántúlról vagy az Alföldről,
– Egy különböző lüktetésű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás. Az
előadásban közreműködhetnek hangszeres növendékek.

„B" tagozat
– Egy lakodalmi szokásdalokból álló összeállítás,

– Egy keserves,
– Egy klasszikus ballada,
– Egy szabadon választott népdal összeállítás.
– Egy karikázó dallamokból álló összeállítás csoportos énekszóval
– Egy hangszerkíséretes táncdalciklus.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás,
– intonáció,
– helyes ritmus és tempó,
– szép, érthető szövegmondás
– memória,
– állóképesség,
– előadásmód, tartalmi érzékenység,
– technikai és művészi megvalósítás,
– népzenei hitelesség.

Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; így az egyéni énektudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei együttes muzsikálás fejlesztése kerülhet előtérbe.

A továbbképző anyagának megtervezésekor egyéni programokat alakítsunk ki, hogy összefoglaljuk, elmélyítsük a népzenei dialektusok, stílusok és műfajok eddig tanult anyagát, új nézőpontból is.
A továbbképző lehetőséget teremt arra, hogy megismertessük azokat a tájegységeket, illetve műfajokat, amelyekkel nem volt módunk foglalkozni az alapfokú tanulmányok ideje alatt: pl. egyházi népénekek, történeti énekek, hangszerutánzó dallamok stb.
A továbbképző osztályaiban a tananyagot a növendék alapfokon elvégzett anyaga, egyéni adottságai, érdeklődése figyelembe vételével állítsuk össze.
Az iskola adottságaitól függően a továbbképzőben teremtsünk lehetőséget a népdalok stílusos hangszerkíséretes megszólaltatására.
Ösztönözzük a növendékeket énekes–hangszeres együttesek alakítására, a kamarazene tantárgy keretein kívül is.
A növendék képes legyen az eddigiekre építve tovább gyarapítani tudását a népzenei dialektusok eredeti megszólaltatása érdekében. Az eddig tanultakra építve fejlesszük tovább a tanuló készségeit (hangterjedelem, kifejező szövegmondás, a dialektusokra jellemző hangvétel és díszítési módok). A tanultakat tudatosan alkalmazva énekeljen tisztán, szép szövegmondással, kifejező módon.

7 évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken.
– Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: sárközi, rábaközi táncok.
– Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti).
– Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Szentlászló.
– Egy műfaj legjellemzőbb darabjait:pl. katonadalok, .egyházi népénekek stb.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.

– Az alföldi dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: Szatmár, Dél–alföld.

– Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Keczán Irén, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária és mások.

– Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos.

Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok.

Követelmény

A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai.

– Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri táncok.

– Egy zoborvidéki énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika és mások.

– Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes.

– Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták.

Követelmény

A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok.

– Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, kalotaszegi, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.

– Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné Jánó Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsi) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
– Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördöngősfüzes.
– Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7 évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken, Mezőségen.
– A dunántúli dialektusterület különböző táncainak énekelt dallamai: sárközi, rábaközi, somogyi, mezőföldi táncok.
– Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti), Csirke István (Somogyaszaló), Gyöke Illésné Kántor Mária és mások.
– Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Törökkoppány, Szenna, Szentlászló, Vitnyéd stb.
– Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népénekek, karácsonyi kántálók, névnapköszöntők stb.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, párosítók, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
– Az alföldi dialektusterületek különböző táncainak énekelt dallamai: Szatmár, Dél–alföld. Bácska, Jászság.
– Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Keczán Irén és testvérei, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária, Sivák Barna és családja, Vlasity Károlyné Zélity Klára és mások.
– Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos, Nagyecsed, Bátmonostor.
– Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok, történeti énekek.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai, pünkösdi szokásdallamok.
– Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri, galga–menti táncok.
– Egy zoborvidéki (pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika) vagy egy palóc énekes egyéniség (pl. Holecz Istvánné Kanyó Margit, Bajzáth Ferencné Szabó Malvin, Koós József, Tóth Istvánné Kovács Julianna) tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
– Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Hont, Áj, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes, Tura.
– Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták, betyárdalok, 48–as dalok.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag
Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése
– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok.
Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, palatkai, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.
– Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné Jánó Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsi, Miklós györgyné Szályka Rózsa, Simon Ferenc Józsefné Fazakas Ilona) vagy bukovinai (pl. Gáspár Simon Antal, Molnár Ambrus, Kovács Julianna) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
– Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördöngősfüzes, Udvarhely szék, Nádas–mente.
– Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás, bordalok, mulatónóták.

Követelmény
A növendék életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.
Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban az „A" és „B" tagozaton minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kívülről, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult anyagból a növendék által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül
Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu
– Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei
– Bartók–rend

– Kallós Zoltán gyűjtései
Népdalközlések
Ág Tibor: Édesanyám rózsafája (Bratislava 1974) Madách Kiadó
Ágh Tibor: Vétessék ki szóló szívem. Szlovákiai magyar népballadák. (Budapest 1979) Gondolat kiadó
Ágh Tibor: Ki népei, vári vagytok? Válogatás a szlovákiai magyar tájak hagyományából. (Komárom–Dunaszerdahely1966) Madách Kiadó
Albert Ernő–Faragó József: Háromszéki népballadák (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó
Almási István: Futásfalvi népdalok (Sepsiszentgyörgy 1973)
Almási István: Szilágysági magyar népzene (Bukarest 1979) Kriterion Kiadó
Almási István: Kocsis Lajos századeleji gyűjtése (Bukarest 1980) Kriteron
Almási István–Olasz Katalin: Magyargyerőmonostori népköltészet (Bukarest 1969) Kriteron Kiadó
Balogh Dezső: Szilágysági népdalcsokor (Zilah 1973)
Bandi Dezső: Tiszta búzából. Nyárádköszvényesi népdalok (Marosvásárhely 1970)
Bandi Dezső: A falu nótája. Marosmagyarói népdalok (Marosvásárhely 1970)
Bandi Dezső: Szerelem, szerelem. Backamadarasi népdalok. (Marosvásárhely 1970)
Barsi Ernő: Daloló Rábaköz (Győr 1970)
Barsi Ernő: Daloló Szigetköz. (Győr 1971) Hazafias Népfront
Barsi Ernő: Daloló Rábaköz II. (Csorna–Győr l983)
Barsi Ernő: Az alsóőri Lisztné Ferber Mária és dalkincse (Győr l992)
Barsi Ernő: A zene egy sályi pásztor életében (Budapest l994) Akadémiai Kiadó
Barsi Ernő: Megérett, megérett Écs hegyén a szőlő (Győr 1995)
Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924)
Bartók Béla: Népzenének és a szomszéd népek népzenéje – Népszerű Zenefüzetek 3. (Budapest 1934)
Bartók Béla: Rumanian Folk Music II. Ed.B.Suchoff. The Hague, (Hága 1967)
Béla Bartók's Folk Music Research in Turkey. Ed.Saygun, Adnan. (Budapest 1976) Akadémiai Kiadó
Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I. Közreadja: Kovács Sándor és Sebő Ferenc (Budapest
1991) Bartók Béla–Kodály Zoltán: Erdélyi magyarság. Népdalok (Budapest 1923)
Bencze Lászlóné–Szűcs Sándor: A ladányi torony tetejébe... Hortobágyi és Sárréti népdalok (Püspökladány 1974)
Bencze Lászlóné – Szűcs Sándor: Bihari népdalgyűjtés (Berettyóújfalu 1978)
Benczédi Huba: Kézdiszentléleki népdalok (Sepsiszentgyörgy 1970)
Bereczky János: Ó, szép fényes hajnalcsillag. Magyar népi karácsonyi énekek. (Budapest 1983)
Bereczky János – Domokos Mária – Paksa Katalin: Magyar–román kapcsolatok Bartók román gyűjtésében. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982)
Bereczky János – Domokos Mária – Olsvai Imre – Paksa Katalin –Szalay Olga: Kodály népdalfeldolgozásainak dallam– és szövegforrásai. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982) Zeneműkiadó
Békefi Antal: Vasi népdalok (Szombathely 1976)
Békefi Antal: Bakonyi népdalok (Veszprém 1977)
Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Borsai Ilona – Hajdu Gyula – Igaz Mária: Magyar népi gyermekjátékok. Ének–zene szakköri füzetek 2. Szerkesztette: Keszler Mária (Budapest 1983)
Borsai Ilona – Nagy Miklós: Eger környéki népdalok (Budapest 1981)
Bura László: Szatmári népballadák (Bukarest 1978) Kriterion Kiadó
Burány Béla: Hej, széna, széna. 120 vajdasági magyar gyermekjátékdal (Zenta 1973)
Burányi Béla: Hallottátok–e hírét? Pásztordalok, rabénekek, balladák. (Szabadka 1977)
Burány Béla – Fábri Jenő – Tripolszky Géza: Száraz kútgém, üres válú. Juhásznóták, betyárdalok, balladák Zentán és vidékén (Zenta 1966)
Burány Béla – Fábri Jenő – Tripolszky Géza: Kék szivárvány koszorúzza az eget. 142 népdal Zentán és vidékén (Zenta 1969)
Burány Béla–Fábri Jenő–Tripolszky Géza–Bodor Géza: Rukkolnak a szép zentai legények. 99 katonadal zentán és vidékén (Zenta 1971)
C. Nagy Béla–Sztareczky Zoltán: A cekeházi Sivák család népdalművészete (Miskolc 1972)
Cserey József: Kalocsai kertek alatt. 150 népdal (Kalocsa 1976)
Dancs Lajos: Gilicemadár. 100 népdal Szabolcs–Szatmárból (Nyíregyháza 1976)
Dancs Lajos: Édesanyám rózsafája. Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Nyíregyháza 1993)
Dobszay László: A magyar dal könyve (Budapest 1984) Zeneműkiadó
Dobszay László – Szendrey Janka: A magyar népdaltípusok katalógusa – stílusok szerint rendezve – I. (Budapest 1988) MTA Zenetudományi Intézet
Domokos Pál Péter: Rezeda. 96 csángómagyar dal (Budapest 1953)
Domokos Pál Péter: "...édes Hazámnak akartam szolgálni..." (Budapest 1979) Zeneműkiadó
Domokos Pál Péter–Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–III. (Budapest 1956, 1961, 1991) Zeneműkiadó
Dömötör Tekla: Naptári ünnepek (Budapest 1964)

Együd Árpád: Somogyi népköltészet. Somogy néprajza I. Szerk.: Bakay Kornél, Zenei szerk.: Olsvai Imre (Kaposvár 1975)
Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtőt lépék. Archaikus népi imádságok (Budapest 1976)
Fajcsák Attila: Rózsa nyílik. Ötven felnémeti népdal (Eger 1983)
Fajcsák Attila: Ködellik a Mátra. 90 népdal Heves megyéből (Eger 1983)
Fasang Árpád: Bartók Béla Békés megyei gyűjtései. 260 népdal. (Sarkad 1981)
Fehér Zoltán – Fehér Anikó: Bátya népzenéje (Kecskemét 1993)
Gulyás Éva–Szabó László: Túl a Tiszán, a szendrei határban... Népballadák és históriás énekek Szolnok megyéből (Szolnok 1975)
Gy. Körmendi Mária: Elindultunk idegenbe. Amerikai magyar munkásdalok. (Budapest 1965)
Hintalan László–Lázár Katalin: Gyermekjátékok. Hévizgyörk. (Szentendre 1980)
Horváth Károly: Egy hernyéki parasztember dalkincse (Zalaegerszeg 1980)
Imets Dénes: Repülj, madár, repülj... Menasági népdalok és népballadák (Csikszereda1970)
Jagamas János: Magyaró népzenéje (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
Jagamas János – Faragó József: Moldvai csángó népdalok és népballadák (Bukarest 1953) Kriterion Kiadó
Jagamas János – Faragó József: Romániai magyar népdalok (Bukarest 1974) Kriterion Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. (Budapest 1961) Zeneműkiadó
Kallós Zoltán: Balladák könyve (Budapest 1973) Európa Kiadó
Kallós Zoltán: Új guzsalyam mellett (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó
Kallós Zoltán: Gyimesvölgyi keservesek. In: Néprajzi Közlemények V. 3–51. (Budapest 1960)
Kallós Zoltán – Martin György: Tegnap a Gyimesben jártam... (Budapest 1989) Európa Kiadó
Kerényi György: Magyar énekes népszokások (Budapest 1982) Zeneműkiadó
Kiss Lajos: Lakodalmas dalok (Budapest 1980) Zeneműkiadó
Kiss Lajos: Horgosi népdalok (Zenta 1974)
Kiss Lajos: Gombos és Doroszló népzenéje (Újvidék 1982) Hungarológiai Kutatási Intézet
Kiss Lajos: Lőrincréve népzenéje. Karsai Zsigmond dalai. (Budapest 1982) Zeneműkiadó
Kiss Lajos – Bodor Anikó: Az aldunai székelyek népdalai (Újvidék 1984)
Kiss Lajos – Bodor Anikó: A szlavóniai szigetmagyarság népdalai (Újvidék 1990) Hungarológiai Kutatási Intézett
Kodály Zoltán: Kelemen Kőmies balladája. Visszatekintés II. 76–78. (Budapest 1926)
Kodály Zoltán: A magyar népzene. A példatárat szerkesztette: Vargyas Lajos (Budapest 1971) Zeneműkiadó
Kusztos Piroska–Csortán Márton: Szovátai zöld erdőben. Szováti népdalok (Marosvásárhely 1971)
Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
Lajtha László: Szépkenyerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
Lajtha László: Kőrispataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó
Lajtha László: Sopronmegyei virrasztó énekek (Budapest 1966) Zeneműkiadó
Lajos Árpád: Borsodi népdalok (Miskolc 1955)
Lampert Vera: Bartók népdalfeldolgozásainak forrásjegyzéke. (Budapest 1980) Zeneműkiadó
Lázár Katalin: Tápiómenti népdalok. In: Tápiómente néprajza. Szerk.: Ikvai Sándor. (Szentendre 1985)
Lázár Katalin: Bagi népdalok. In: Bag. Néprajzi tanulmányok II (Aszód 1988)
Maczkó Mária – Rónai Lajos: Rózsát ültettem a gyalogútra... Galga menti népdalok (Aszód 1990)
Magyar Népzene Tára. szerk. Bartók Béla – Kodály Zoltán,
– I. Gyermekjátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
– II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
– III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955–56) Akadémiai Kiadó
– IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
– V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
– VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1966) Aakadémiai Kiadó
– VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
– VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
– IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
Nagy Miklós: Szállj el, fecskemadár Hevesen keresztül... 101 ballada és balladaszerű dal Eger környékéről Egy bükkszéki palóc asszony népdalai (Budapest–Eger 1987)
Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele. Észak–mezőségi népdalok (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet
Nyéki Sándor: Daloló Balaton I–II. 88 Balaton vidéki népdal. (Budapest 1976) Zeneműkiadó
Nyéki Sándor: Balatoni népdalok (Veszprém 1982) Veszprém megyei Tanács
Olsvai Imre–Köncöl Ferenc: 88 Tolna megyei népdal (Szekszárd 1974)
Olsvai Imre – Várnai Ferenc: Dráva szélén lakom. 77 ormánsági népdal (Budapest 1982)
Olsvai Imre – Várnai Ferenc: Széles víz a Duna (Pécs 1989)

Paksa Katalin: A szögedi nemzet zenéje. In Bálint Sándor: A szögedi nemzet III. A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1978/79–2. 575–905 (Szeged 1980)
Paksa Katalin: Régi baranyai népdalok (Pécs 1988)
Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) Falvy Zoltán
Paksa Katalin– Németh István: Magyar Népzenei Antológia. Alföld. (Budapest 1994) Falvy Zoltán
Pesovár Ferenc: Béres vagyok, béres... Fejér megyei népzene. (Székesfehérvár 1982) István Király Műzeum közleményei
Pozsony Ferenc: Álomvíz martján. Fekete–ügy vidéki magyar népballadák (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
Ráduly János: Kibédi népballadák (Bukarest 1975) Kriterion kiadó
Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet (illetve a második átdolgozott kiadás 2 CD melléklettel (Budapest 1997) Planétás Kiadó
Seres András: Barcasági magyar népköltészet és népszokások. (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
Seres András–Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest 1991) Héttorony Kiadó
Szalay Olga: Barnucz Mihályné nyírségi parasztasszony népdalai. Szakdolgozat (1980) MTA Zenetudományi Intézet
Szegő Júlia – Rajeczky Benjamin – Tari Lujza: Ismeretlen moldvai nótafák (Budapest 1988) Európa Kiadó
Szendrei Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: XVI–XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben I–II. (Budapest 1979) Zeneműkiadó
Szomjas–Schiffert György: Népdal, népzene. In Kecel története és néprajza 951–1019. (Kecel 1984)
Szomjas–Schiffert György: Hej! Cserényem előtt ... Kiskunhalas népdalai (Kiskunhalas 1994)
Sztareczky Zoltán: Kékedi népdalok (Miskolc 1959)
Tary László: Heves megyei népdalok (Eger 1959)
Tóth Ferenc: Topolya és környéke népballadái (Újvidék 1981)
Újváry Zoltán: Gömöri népdalok és népballdák (Miskolc 1977)
Vajda József: Hallottad–e hírét Zalaegerszegnek...333 zalai népdal. (Zalaegerszeg 1978)
Vargyas Lajos: Áj falu zenei anyaga I–III. (Budapest 1961–1963)
Vargyas Lajos: Régi népdalok Kiskunhalasról (Budapest 1954)
Vargyas Lajos: A magyar népballada és Európa I–II (Budapest 1976) Zeneműkiadó
Vargyas Lajos: Balladáskönyv (Budapest 1979) Zeneműkiadó
Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest 1981) Zeneműkiadó
Várnay Ferenc: Csele vize elfolyik a Dunába. Félszáz szebényi népdal (Véménd 1974)
Várnay Ferenc: Mohácsi népdalok Schneider Lajos gyűjtéséből (Mohács 1971)
Várnay Ferenc: Erre alá a Baranya szélén. 50 népdal Berze Nagy János gyűjtéséből (Pécs 1979)
Várnay Ferenc: A mohácsi malomgátba reng a nád (Pécs 1981)
Várnay Ferenc: Hadikfalvi székely népdalok (Pécs 1983)
Várnay Ferenc: Szentlőrincen kiöntött a kanális (Szentlőrinc 1989)
Várnay Ferenc: Nagyhetény, de be van kerítve. 70 hosszúhetényi népdal (Pécs 1991)
Veress Sándor: Moldvai gyűjtés. Szerk.: Berlász Melinda és Szalay Olga. (Budapest 1989) Múzsák Kiadó
Vikár László – Bereczki, Gábor: Cheremis Folksongs (Budapest 1971) Zeneműkiadó
Vikár László – Bereczki Gábor: Chuvash Folksongs (Budapest 1979) Zeneműkiadó
Vikár László – Bereczki Gábor: Votyak Folksongs (Budapest 1989) Zeneműkiadó
Vikár lászló–Szíj Enikő: Erdők éneke. Finnugor népek 100 népdala (Budapest 1985) Zeneműkiadó

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
Legyen képes a növendék
– az „A" tagozatra építve tovább gyarapítani technikai eszközeit,
– tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon énekelni,
– önállóan és tudatosan alkalmazni a tanultakat,
– olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.
Ismerje a tanuló a magyar népzene minden dialektusterületét az „A"tagozaton elvárható mélységben és dallam mennyiségben.
Tudjon mindegyik dialektusból önállóan dalfüzért szerkeszteni és azt előadni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
Legyen képes a növendék
– eddigi tudásának technikai szintjét emelni,
– állóképességét, terhelhetőségét növelni,

– önálló gyakorlási és előadói programot tervezni,
– az öt népzenei dialektus bármelyikéből stílushű népdal összeállítást készíteni és előadni,
– az egyes földrajzi területekre, illetve népcsoportokra jellemző hangszerkísérettel dalcsokrot szerkeszteni és előadni,
– meggyőző művészi produkciót nyújtani,
– megfelelő színpadi rutinnal kisebb együttest (pl. énekegyüttes) az előadás folyamán irányítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi ének főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A-*vizsga tartalma*
„A" tagozat
Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása,
Egy hangszerkíséretes összeállítás bemutatása.

„B" tagozat
A vizsgázó öt összeállításból álló műsort készít, öt népzenei dialektusból a tanult anyag alapján, maximum 25 percben.
A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes növendékek.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás,
– intonáció,
– helyes ritmus és tempó,
– szép, érthető szövegmondás
– memória,
– állóképesség,
– előadásmód, tartalmi érzékenység,
– technikai és művészi megvalósítás,
– népzenei hitelesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A program végrehajtásához szükséges helyiségek, felszerelések, eszközök:
Egészalakos tükör
Jól hangolt és karbantartott zongora,
Kottaállvány,
Hangtár, mely rendelkezik a népzenei, néprajzi irodalom hang– és videófelvételeivel,
Felvételre és lejátszásra megfelelő minőségben képes audiovizuális eszközök.

ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézs tantárgynak, mint kötelező tárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!"
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás
– ritmus–metrum,
– tiszta intonáció,
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
– dallamhallás,
– többszólamúság
– harmóniaazonosítás
– zenei olvasás – írás,
– zenei szerkezet (forma),
– zenei memória,
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,
– a megszerzett tudás alkalmazása,
– a hangszertanulás segítése,
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
– a zenei műveltség igényének kialakítása,
– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
– a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
– a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
– a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása.
– Negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4–es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel, mérővel.
– A „belső mérés" kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Motívumok éneklése, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
– Zajok– zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső" lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik.
– Valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4–es ütem.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.

– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – az évfolyam képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok".
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
– A dó helyének változtatása.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
– Memorizálás.
– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinató.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G–kulcs, F–kulcs.

– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano–forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a növendék a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni, önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozottnegyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudjon 10 dalt szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G–és F–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.

Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.
– Negyed felütés.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Dó–váltás.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:
– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.

– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
– Alaphang fogalma.
– Tiszta– és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
– Módosító jelek, előjegyzések.
– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1*b* előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is, mindkét kulcsban.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:
– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– $A^{5}A^{5v}AAv$, illetve $A^{5}B^{5}A$ B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás
– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–és F–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1*b* előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés
– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés–felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás
– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, hexachord, dúr és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.

– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.
– Solo, tutti.
– Szoprán, alt, tenor, basszus.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Az 1. évfolyamok hangszeres iskolái
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese– és karakterdarabok.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dalt szöveggel, zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1*b* előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket – ebben a keretben – kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit. Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését, ismerje fel azokat hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „nagy" szinkópa ritmus variánsa.
– A „kis nyújtott" és „kis éles" ritmus, a negyed triola.
– Felütés.
– 3/8–os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás hallás után valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A dór, (a fríg) és a mixolíd hangkészlet megfigyelése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása.
– A szűkített és bővített hármashangzatok felépítése– hangoztatása oldással.
– A négyféle hármashangzat felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3*b* előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
– $AA^{5}A^{5v}A$, $AA^{5}BA$, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel
.
Rögtönzés
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– $AA^{5}A^{5v}A$, $A^{5}BA$, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése.

Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
– Dór, (fríg), mixolíd hangkészlet.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund, bővített és szűkített kvint fogalma.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Hangnemváltás.
– Kvintoszlop.

– Párhuzamos és ellenmozgás.
– Barokk táncok: menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a növendékek hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dalt – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, sorszerkezetét, stílusát.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben. Ismerje a dúr, moll, szűkített és bővített alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: *fi, szi, di, ri* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).
– Dallami ismeretek bővítése, hármashangzat felbontás.

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismétlő gyakorlása.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással), bővített kvart (oldással) fogalma, építése.

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve, a dúr és moll hármasok megfordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

– A periódus részeinek, zenei anyagának elemzése, értelmezése. Nyitás –zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma.

Zenei olvasás, írás

– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről. lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a növendékek hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Augmentálás, diminuálás.
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet , Útmutatók
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a növendékek hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a növendék 10 dallamot, kánont, más népek zenéjéből dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4*b* előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva, a könnyebb hangnemekben ábécés névvel is (3#, 3*b*).
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– könnyű periódusok lapról éneklése
– periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben
– könnyű hangközmenetek éneklése, írása
– a kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok
– könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is)

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– Aa ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok. Köchel–jegyzék. Opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Ttritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok,
duettek Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a növendék emlékezetből 5 bécsi klasszikus, romantikus művet, szemelvényt (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6*b* előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3*b.)*.
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– a tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással
– a műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával
– klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással)

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4 évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.
Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa–, éles– és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.
Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2 –es ütemekben.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
– ismerje a háromféle moll hangsort.
Ismerje fel a művek hangnemeit – hangszeres darabjaiban is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
– tudja azonosítani – hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is – az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,
– ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.
Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.
Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim–hangzat felépítését.
Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.

Ismerje a funkciós főhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a funkciós vonzást.
Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– két szólamú, igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző főhangokkal.
Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc. A
szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga
A) Feladatsor
Feladatok a hangköz–, hangzat– ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján.
– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának lejegyzése
A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, lehetőleg A–Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel. A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

B) Feladatsor
Feladatok a hangköz–, hangzat– ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján
– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

Egy magyar népdal lejegyzése

A népdal: új stílusú, négysoros, 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.

Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon 5 népdalt előadni,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
– tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

feladat – teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése

feladat– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

feladat: – elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése.

– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete)
– zenetörténeti tájékozottság
– stílusismeret
– formai ismeretek
– tájékozódás a zenei műfajok között

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianíno. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás
– ritmus–metrum
– tiszta intonáció
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
– dallamhallás
– többszólamúság
– harmónia azonosítás
– zenei olvasás – írás
– zenei szerkezet (forma)
– zenei memória
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
– a megszerzett tudás alkalmazása
– a hangszertanulás segítése
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
– a zenei műveltség igényének kialakítása
– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
– A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
– A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel
– a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása.
– Negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4–es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel, mérővel.

– A „belső mérés” kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Motívumok éneklése, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
– Zajok– zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső" lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik.
– Valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4–es ütem.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.

– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – az évfolyam képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
– A dó helyének változtatása.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
– Memorizálás.
– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinátó.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G–kulcs, F–kulcs.
– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano–forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások

Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a növendék a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni, önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozottnegyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudjon 10 dalt szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G–és F–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.
– Negyed felütés.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Dó–váltás.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

– Alaphang fogalma.
– Tiszta– és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.

– Módosító jelek, előjegyzések.
– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1*b* előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is, mindkét kulcsban.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:
– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különböző ség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– $A^{5}A^{5v}AAv$, illetve $A^{5}B^{5}A$ B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás
– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–és F–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1*b* előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés
– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés–felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás
– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, hexachord, dúr és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.
– Solo, tutti.

– Szoprán, alt, tenor, basszus.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag
Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Az 1. évfolyamok hangszeres iskolái
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese– és karakterdarabok.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 dalt szöveggel, zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1*b* előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket – ebben a keretben – kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését, ismerje fel azokat hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „nagy" szinkópa ritmus variánsa.
– A „kis nyújtott" és „kis éles" ritmus, a negyed triola.
– Felütés.
– 3/8–os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A dór, (a fríg) és a mixolíd hangkészlet megfigyelése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése
– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:
– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:
– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása.
– A szűkített és bővített hármashangzatok felépítése– hangoztatása oldással.
– A négyféle hármashangzat felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3*b* előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

– $AA^{5}A^{5v}A$, $AA^{5}BA$, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel
.

Rögtönzés

– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– $AA^{5}A^{5v}A$, $A^{5}BA$, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése.

Zenehallgatás

– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
– Dór, (fríg), mixolíd hangkészlet.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund, bővített és szűkített kvint fogalma.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Hangnemváltás.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– Barokk táncok: menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a növendékek hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).

Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag
Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 dalt – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, sorszerkezetét, stílusát.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3*b* előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben. Ismerje a dúr, moll, szűkített és bővített alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: *fi, szi, di, ri* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).
– Dallami ismeretek bővítése, hármashangzat felbontás.

A többszólamú éneklés készségfejlesztése
– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismétlő gyakorlása.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással), bővített kvart (oldással) fogalma, építése.

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve, a dúr és moll hármasok megfordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:
– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése
– A periódus részeinek, zenei anyagának elemzése, értelmezése. Nyitás –zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.

– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a növendékek hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Augmentálás, diminuálás.
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a növendékek hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudjon a növendék 10 dallamot, kánont, más népek zenéjéből dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4*b* előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva, a könnyebb hangnemekben ábécés névvel is (3#, 3*b*).
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– könnyű periódusok lapról éneklése
– periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben

– könnyű hangközmenetek éneklése, írása
– a kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok
– könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is)

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– Aa ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok. Köchel–jegyzék. Opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Ttritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)

Kodály Zoltán: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a növendék emlékezetből 5 bécsi klasszikus, romantikus művet, szemelvényt (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6*b* előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3*b.)*.
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– a tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással
– a műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával
– klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással)

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
– A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
– A tanult magyar népdalkincs bővítése.
– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
– Augmentálás– diminuálás.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
– Az alterált fordulatok megfigyelése.
– Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
– A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:
– Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
– A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
– A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
– A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6*b* előjegyzésig.
– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

formaérzék fejlesztése:
– Rendhagyó periódusok.
– Álzárlat.
– Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
– A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
– A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás
– Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
– Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg növendék közreműködésével).
– Két– vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
– Hangközmenetek lejegyzése 1–1 könnyebb alterációval.
– Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal.
– Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
– Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
– Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés
– Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
– Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
– Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás
– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
– Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
– A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
– Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
– A programzene és a társművészetek kapcsolata.
– A tonalitás felbomlása.
– A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
– A zenei formák változásainak megfigyelése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
– Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
– A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Komplementer, osztinátó ritmus.
– Modális hangsorok.

– A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– A bővült periódusok külső és belső bővülés.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia tételrendje.
– Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
– A szimfonikus költemény.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.
A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)
Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
Romantikus opera részletek.
A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. műve, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény

Tudjon a növendék 5 bécsi klasszikus és romantikus dallamot kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
Ismerje a kvintoszlopot 6#, 6*b* előjegyzésig.
Ismerje a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig.
Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim– akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.
Ismerje a szűkített szeptim– hangzat felépítését.
Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb – esetleg 1–2 alterált hangot tartalmazó – periódus terjedelmű dallamot lejegyezni funkciót jelző basszussal.
Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.
Ismerje a klasszikus, romantikus kor zenei stílusjegyeit.
Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
– A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
– További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
– A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
– Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
– A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
– A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
– Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:
– A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
– A szűkített kvart fogalma.
– Az enharmónia.

Hangzatok:
– Az eddigiek gyakorlásán túl a bővített hármashangzat fordításai oldással.

KAMARAZENE TANSZAK

NÉPI KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene/társasének–tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.
A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a növendék rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.
A kamarazene tárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai
Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.
Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

– Beintés–leintés.
– Közös levegővétel és intés.
– Az „avizó" fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
– Intés felütéssel való kezdésre.
– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
– A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
– A kottaállványok megfelelő magassága.

kottaképre vonatkozó ismeretek

– Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
– Vi–de jel.
– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd–illetve tisztítófogások).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása
– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
– A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók

– Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
– Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

– A játszott művek formája, harmóniai világa
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
– Homofon zene.
– Polifon zene.
– Izoritmikus zene.

– Kánon, imitáció, fúga.
– Cantus firmus.
– Consort–muzsika.
– A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
– Ellenszólam.
– Basso continuo.
– A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes, stb.
– A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– A belső hallás fejlesztése.
– intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,

– szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
– legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
– disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
– a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában
– az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
Ismerje
– a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

vizsga tantárgya és
időtartama Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása. (Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,

– állóképesség.
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
– a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
– ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
– minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,

– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
– irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
– a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
– az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
– önállóan olvasni a XX.sz.– i kottaképet
– önállóan kialakítani a barokk díszitéseket
– önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

6. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
„koncertszerű" lapróljátékra
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,

– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– polifon műben „elúszás" esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje
– az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet. (Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének, nehézségi szintjén) A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség.
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
Kottaállványok

Hangológép
Metronóm

III. Rész - TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

NÉPTÁNC TANSZAK

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei tánchagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, tánchagyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy
Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Kötelező tantárgy
Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)
Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)
Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban
Folklórismeret
Tánctörténet
Választható tantárgyak
Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra	**2–4**	**2–4**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén
Szakmai kompetenciák
A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és
fejlesztése A hagyományos népi játékmód ismerete
Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos
alkalmazása A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak
megismerése A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák
Az esztétikai érzék fejlesztése
A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák
A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
A másság elfogadásának képessége
Az önálló döntéshozatal képessége
Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás
A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
A szabálytudat kialakítása
A csoportnorma kialakítása
A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése
A közösségi szemlélet kialakítása
A környezet megóvásának fontossága
Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák
Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése

Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
A hatékony önálló tanulásra nevelés
Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsgatantárgyak
Művészeti alapvizsga
Néptánc
Folklórismeret
Művészeti záróvizsga
Néptánc
Tánctörténet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette
Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

II. Fejezet

NÉPTÁNC TANSZAK

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
– Az ugrás és forgás technikai előkészítése
– A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
– A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
– A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
– A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag
A játékműveltség felmérése
A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák
megismertetése Az alapvető mozdulattípusok
Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

évfolyam
Fejlesztési feladatok
– A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
– A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése
– A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag
Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak
megismertetése Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Video– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játék központi szerepének megtartása
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

*Táncgyakorla*t:
– Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
– Ugrós táncok előkészítése csoportos formában,
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
– Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus
anyaga *Koreográfia*: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés
Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései
Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot
A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
– A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
– A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
– Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly – fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése
Táncgyakorlat:
– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
– A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus
anyaga *Koreográfia:* népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot
A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
– Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
– A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
– Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
– A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái,a csárdás jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A körtáncok technikai előkészítése
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése

– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése

– A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése

– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül

– A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése

– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése

– A táncrend fogalmának kialakítása

– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása

– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása

– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása

– A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése

– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése

– A Dunai–dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése

– A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése

– A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése

– A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus
anyaga *Koreográfia:* az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus
Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok
Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
– A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
– A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
– A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus
anyaga *Koreográfia:* az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánctípusok és kíséretmódok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket
A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat
A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat
során A színpadi törvényszerűségeket.
A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását A
táncalkalmaknak megfelelő magatartás– és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes
Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására A megszerzett ismeretekről beszélni
A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos
magatartásra A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Néptánc
Csoportban 5–10 perc
Egyénenként illetve párban: 2–3 perc
A vizsga tartalma
Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése
– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
– A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken
– Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánctípusonként
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
– A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
– Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve
– A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
– A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták" szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók
Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a táncház szerepe, az *adatközlők* megismerése
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat
*A tanuló legyen képes a*z erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése
A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
– A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus
anyaga *Koreográfia*: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes tánctételek funkciójának megismertetése
– Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
– Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
– A vizsgahelyzetre való felkészítés
– Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, tánckultúrája
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet
összefüggései *Hagy*
ományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
Az ugrások, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint A táncdialektusok és tájegységek, tánctípusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes
A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánctípusnak megfelelően
A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma
– A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
– A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
– Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
– A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése
– a táncrend ismerete, stílusos előadása,
– a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Video vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles

napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
Gyerekszületés, gyermekkor
– Jósló praktikák a gyermek születése előtt
– Komatál hagyománya
– Keresztelő
– A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
– Az anya avatása
– Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai
– A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak /libalegeltetés, kalákamunkák/
– A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
– Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel
– Szent Miklós napja
– Jézus születésének története
– Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
– Szent Balázs napja, Balázsjárás
– Szent Gergely napja, Gergelyjárás
– Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
– Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

*A tanuló ismerje a*z év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése

– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom
– Munkavégzés a serdülő korban
– Legényavatás, leányavatás
– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynéző, háztűznéző, hozomány
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
– Lakodalmi előkészületek
– Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
– Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai
– A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
– Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
– Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
– Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban
– Luca kettős alakja
– Betlehemezés
– Farsangi szokások
– A nagyhét eseményei
– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
– Pünkösdi királyválasztás
– Májusfaállítás
– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai
– Paraszti munka, munkaszervezés
– Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban

– Előjelek, jóslások, hiedelmek
– A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
– Virrasztás, temetés, siratás
– A halotti tor
– Fejfák, keresztek
– Mindenszentek napja
– Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai
– Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
– Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
– Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
– Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein
– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
– A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
– Szent György napja
– Virágvasárnap
– A húsvéti ételek jelképrendszere
– Fehérvasárnap
– Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
– Szent István napja, új kenyér ünnepe
– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
– Szent Mihály napja
– Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
– A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
Táncfolklorisztika
A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok
– Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
– Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában
Eszközös pásztortáncok
– Kanásztánc, pásztortánc
– Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánctípus
– Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)

– Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok
Forgós–forgatós páros táncok
– Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
– Lassú tempójú páros táncok
– Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
– Az új táncréteg jellemzői
– A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk
– A szóló verbunk
– Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás
– A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
– Körcsárdás, hármas csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői
– Dunai dialektus
– Tiszai dialektus
– Erdélyi dialektus
A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények
A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét
A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes
A rituscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére
A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Folklórismeret
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról
Témakörök
Jeles napok
Munkavégző ünnepek
Az emberélet fordulói
Táncdialektusok
A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Video vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNCTÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
– A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
– Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
– Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag
Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra
A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája
A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
A romantika hatása Európa táncéletére
A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények
A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
– A táncházmozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
– Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

Tananyag
Tánctörténeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói
A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László) A táncházmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben A
művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények
A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncházmozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:
Az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncházmozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:
Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Tánctörténet
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma
A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll
Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza
– A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be
tudásukról Választható témakörök:
Az őskor táncművészete
A középkor jellemző táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete A XX.
század táncélete
Gyöngyösbokréta mozgalom
Amatőr és hivatásos együttesek
Magyarországon Hazánk jeles alkotói és műveik
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
– A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
– Az összefüggések ismerete
– A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart
Video vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer–együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
– *Az* ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
– Az éneklés közösségi élményének, örömének felfedezése, megélése

Tananyag
Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4–es zenei lüktetés
D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A választott dallamok csoportos megszólaltatása
Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A népi éneklési technika kialakítása
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
– A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
– Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
– A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag
A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4–es zenei lüktetés
A dudaritmus
A kanásztánc ritmus
5–6 hangterjedelmű dallamok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
Népi hangszerek: duda

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
– A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
– Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
– A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
– A népi éneklési technika fejlesztése
– Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4–es zenei lüktetés
A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
– A magabiztos dalkezdés elsajátítása
– Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
– A népi éneklési technika fejlesztése.
– Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A nyújtott és éles ritmus
A 4/4–es lüktetés
A hangterjedelem növelése oktávon túlra
A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
A *giusto* előadásmód
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
Az *esztam* és *dűvő* kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a *giusto* előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
– A *giusto* és a *parlando, rubato* előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
– A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
– A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
– A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése
– A magabiztos dalkezdés elsajátítása
– Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
– Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A periódus, zárlat, félzárlat
A hangterjedelem növelése oktávon túlra
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a *giusto* előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére és azonosítására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
– A dallam díszítéstechnika fejlesztése
– Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
– A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek feltárása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A szinkópa
Az aszimmetrikus zenei lüktetés
Az 5/8–os lüktetésrend
A periódus, a pontszerkezet
A *parlando*, *rubato* és a *giusto* előadásmód
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A hangszerek, hangszer–együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint
Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
– A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A *„jaj–nóták”* jellemzői
Az aszimmetrikus lüktetés
Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
Táncszók, csujogatások
Az periódus és a tánc összefüggései
A *sánta dűvő* kíséret
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása A tanuló legyen képes a *„jaj–nóták”* felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánctípus és kíséretmódok felismerésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása
– A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
– A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
A siratók és keservesek jellemzői
Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások
Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése

– Egyéni előadói képességek fejlesztése

– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése

– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése

– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása

– A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása

– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése

– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése

– A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek felismertetése

– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása

A tanult éneklési technikák gyakorlása

Hangszerfelismerés

Tánczene felismerés (tájegység, típus)

Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj–nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját

A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Video vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották

Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
– A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
– A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat– és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
– A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér–, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag
A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk
A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények
A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit*,* a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit
A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
– A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
– A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
– A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag
A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása

Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben

A tanuló legyen képes a különböző tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

db tábla, vagy flipchart
Video vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Kézikönyvek, lexikonok